

การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553

นายวิทยา ยุวภูษิตานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

AN ANALYSIS OF TEXTBOOKS OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE
LEARNING AREA FOR LOWER SECONDARY EDUCATION DURING B.E.2533-2553

Mr. Wittaya Yuvapusitanon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Social Studies

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง
พ.ศ.2533-2553

โดย

นายวิทยา ยุวภูษิตานนท์

สาขาวิชา

การสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ม้าคนอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาอุทมิกุล)

วิทยา ยุวภูษิตานนท์ : การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553. (AN ANALYSIS OF TEXTBOOKS OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE LEARNING AREA FOR LOWER SECONDARY EDUCATION DURING B.E.2533-2553) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 751 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 30 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์หนังสือเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก ส่วนหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดี ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดี ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดีมาก ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ดี

ภาควิชา .....หลักสูตรและการสอน ..... ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ..... การสอนสังคมศึกษา ..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

ปีการศึกษา ..... 2554 .....

5183386427 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEYWORDS : ANALYSIS OF TEXTBOOK / TEXTBOOK OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE LEARNING AREA

WITTAYA YUVAPUSITANON : AN ANALYSIS OF TEXTBOOKS OF SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE LEARNING AREA FOR THE LOWER SECONDARY EDUCATION DURING B.E.2533-2553. ADVISOR : ASST. PROF. WALAI ISARANKURA NA AYUDHAYA, D.Ed., 751 pp.

The research objective was to analyze attributes of textbooks of social studies, religion and culture learning area for lower secondary education during B.E.2533-2553 in terms of content, content presentation and learning support as well as physical components and textbook composition. The sampling groups were 30 textbooks of social studies, religion and culture learning area for lower secondary education during B.E.2533-2553 published by the Ministry of Education and private publishers. The tool used in this research was an analytical form constructed by the researcher. The data were analyzed by arithmetic mean and standard deviation. The research finding as follows;

Textbooks published by the Ministry of Education in the version of Lower Secondary Education Curriculum B.E.2521 (revision B.E.2533) was analyzed ranging from good to very good levels in the aspect of content and textbooks published by private publishers were analyzed ranging from moderate to good levels. Content presentation and learning support, physical components and textbook composition appeared in the textbooks published by the Ministry of Education and private publishers were analyzed at moderate level.

Textbooks published by the Ministry of Education and published by private publishers in the version of Basic Education Curriculum B.E.2544 were analyzed ranging from moderate to good levels in the aspect of content. Content presentation and learning support, physical components and textbook composition appeared in the textbooks published by the Ministry of Education and private publishers were analyzed at moderate level.

Textbooks published by the Ministry of Education and published by private publishers in the version of Core Basic Education Curriculum B.E.2551 were analyzed ranging from moderate to very good levels in the aspect of content. Content presentation and learning support appeared in the textbooks published by the Ministry of Education and private publishers were analyzed at moderate level. Physical components and textbook composition appeared in the Ministry of Education textbooks were analyzed at moderate level but Private publishers textbooks were analyzed at good level.

Department : Curriculum and Instruction Student's Signature .....

Field of Study : Teaching Social Studies Advisor's Signature .....

Academic Year : .....2554.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจแก้ไขเนื้อหาสาระตลอดมา พร้อมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ม้าคนอง และรองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาอุทมิกุล ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พรทิพย์ สิงห์โตทอง อาจารย์อุ้นจิต นาคนคร และคุณเอกรินทร์ สีมหาศาล ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขแบบวิเคราะห์และให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการวิเคราะห์หนังสือเรียน

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และคุณอา ที่ได้ให้ความรัก เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
	ขอบเขตของการวิจัย.....	10
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
	ความหมายของหนังสือเรียน.....	15
	ประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียน.....	20
	ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี.....	27
	การใช้หนังสือเรียน.....	35
	การวิเคราะห์หนังสือเรียน.....	40
	เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียน.....	43
	ประวัติความเป็นมาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในประเทศไทย.....	91

	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ.....	693
	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน.....	700
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	708
	สรุปผลการวิจัย.....	709
	อภิปรายผลการวิจัย.....	716
	ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	721
	รายการอ้างอิง.....	723
	ภาคผนวก.....	734
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	735
	ภาคผนวก ข แบบวิเคราะห์หนังสือเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	737
	ภาคผนวก ค รายชื่อหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	745
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	751

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามหลักสูตร และผู้จัดทำ.....	135
2	ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	180
3	ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่อง ของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	186
4	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน.....	212
5	คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ....	219

ตารางที่		หน้า
6	คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ.....	227
7	ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	235
8	ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	241
9	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน.....	268
10	คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน.....	277

ตารางที่		หน้า
11	คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน.....	285
12	ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ กับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	293
13	ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ กับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	300
14	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน.....	366
15	คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ.....	373

16	<p>คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ.....</p>	381
17	<p>ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน กับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....</p>	389
18	<p>ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน กับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....</p>	397
19	<p>ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน.....</p>	485
20	<p>คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน.....</p>	495

ตารางที่		หน้า
21	<p>คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน.....</p>	505
22	<p>ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....</p>	514
23	<p>ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....</p>	520
24	<p>ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน.....</p>	569

ตารางที่		หน้า
25	<p>คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ.....</p>	577
26	<p>คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ.....</p>	585
27	<p>ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....</p>	593
28	<p>ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....</p>	600

29	ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทาง สังคมศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน.....	669
30	คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน.....	678
31	คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน.....	687
32	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ.....	694
33	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน.....	701

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนพื้นฐานที่มีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้ บรรทัดฐานทางสังคม เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติให้แก่เยาวชนโดยผ่านทางการศึกษา ในทางสังคมวิทยาจึงกล่าวได้ว่า หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขัดเกลาทางสังคม (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO] and Georg Eckert Institute for International Textbook Research, 2010: 7-8) และแม้ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีทางการศึกษามีความเจริญก้าวหน้า ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนทั่วโลกก็ยังคงแสดงถึงความสำคัญของหนังสือเรียนทั้งในบทบาทของการเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่เยาวชนของชาติ และการเป็นสื่อการเรียนการสอนหลักในวิชาต่าง ๆ ดังนั้นในศตวรรษที่ 21 หนังสือเรียนจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีบทบาทเสมือนหัวใจของจุดหมายทางการศึกษา (Brugeilles and Cromer, 2009: 6) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ การปกครองระบอบประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน ซึ่งหนังสือเรียนวิชาที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องและควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา (UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research, 2010: 8) สอดคล้องกับที่ลาวัญญ์ วิทยายุทธมิกุล และปราณี โพธิสุข (2526: 177) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับสังคมไว้ว่า

“...หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นเครื่องมือเผยแพร่ความรู้ และเครื่องช่วยให้มนุษยชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้เพราะว่าเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนจะครอบคลุมไปถึงความรู้ที่ได้สะสมเพิ่มขึ้น รวมทั้งเทคโนโลยีของมนุษย์ในอดีต ซึ่งถ่ายทอดจากมนุษย์รุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง และจากชาติหนึ่งไปยังอีกชาติหนึ่ง ดังนั้นในเหตุผลนี้หนังสือเรียนจึงเสมือนเส้นด้ายที่เชื่อมโยงมนุษยแต่ละช่วงอายุเข้าด้วยกัน และเป็นเสมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างชาติและสันติสุขของโลก ความรู้ในระดับต่าง ๆ ของประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถนำมาใช้ได้

ในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยผ่านทางหนังสือเรียนหรือหนังสือตำรา เพราะฉะนั้นหนังสือเรียนจึงมีบทบาทช่วยให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นการปรับประเด็นสังคมให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน...”

รวมถึงวิชาสังคมศึกษามีจุดหมายในการพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะการคิดแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ ผ่านองค์ความรู้ที่บูรณาการเนื้อหาสาระจากสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่น มานุษยวิทยา โบราณคดี เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ ปรัชญา รัฐศาสตร์ จิตวิทยา ศาสนา และสังคมวิทยา ตลอดจนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (The National Council for the Social Studies [NCSS], 2009: Online) และเมื่อพิจารณาจุดหมายและขอบเขตเนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษาที่มีความกว้างขวางและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก็ช่วยให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในบทบาทของการเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนของคุณครู ดังที่ลาวีญ์ วิทยาวุฑฒิกุล และปราณี โพธิสุข (2526: 175) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน โดยจะทำหน้าที่ในการนำเข้าสู่ศาสตร์ต่าง ๆ มีการนำแผนที่ กราฟ ตาราง มาใช้ประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น โดยต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากข้อเท็จจริงพื้นฐาน มโนคติและการสรุปหลักการ ตลอดจนกล่าวถึงเนื้อหาลักษณะต่าง ๆ

2. การจัดระเบียบการสอน เนื่องจากหนังสือเรียนจะมีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระ การเสนอ มโนคติ หลักการและเนื้อหาเป็นไปตามลำดับก่อนหลัง และเรียบเรียงขึ้น โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนในระดับต่าง ๆ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ ความสนใจ ความสามารถในการอ่าน ความทันสมัยของเนื้อหา จุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร จากการเรียบเรียงนี้จึงเป็นการช่วยจัดระเบียบการสอนให้กับครูไปในตัว

3. เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการสอน คือ จะมีเนื้อหาเพิ่มเติมสำหรับครู กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ การวัดผล รายชื่อหนังสือสำหรับค้นคว้าเพิ่มเติมต่าง ๆ ตลอดจนข้อแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการสอนต่าง ๆ

จากการอธิบายข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษามีประโยชน์และความสำคัญสำหรับครูในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตามหนังสือเรียนก็เป็นเพียงสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่เรียบเรียงขึ้นให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเหมาะสมกับนักเรียนในระดับต่าง ๆ ซึ่งการใช้สื่อการเรียนการสอนแต่ละชนิดจะมีคุณค่าสูงสุดได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ของครูเป็นสำคัญ ครูสังคมศึกษาจึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนและควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้หนังสือเรียนอย่างถูกต้อง เพื่อที่จะให้ได้ประโยชน์จากหนังสือเรียนอย่างสมบูรณ์ที่สุด (ปราณี โพธิสุข, 2527: 44) โดยลักษณะและแนวทางในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ครูควรทราบ Jarolimek (1972: 82-85) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ลักษณะของหนังสือเรียน

1.1 หนังสือเรียนโดยทั่วไปมักเขียนขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง ดังนั้นอาจจะมีนักเรียนบางคนไม่เข้าใจสิ่งที่นำเสนอไว้ในหนังสือเรียน ในขณะที่นักเรียนบางคนอ่านแล้วรู้สึกว่าไม่ท้าทายความสามารถ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่มีหนังสือเรียนเล่มใดที่เหมาะสมกับนักเรียนทุกคนในห้องเรียน

1.2 หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่เสนอข้อเท็จจริง และเขียนขึ้นในลักษณะที่มุ่งหวังให้ครูค้นคว้ารวบรวมข้อมูลหรือวัสดุอื่น ๆ มาประกอบการจัดการเรียนการสอน หนังสือเรียนจึงมักจะเสนอแหล่งข้อมูลหรือวัสดุอื่น ๆ ในตอนท้ายของบทด้วย

1.3 หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นหลักสูตรสังคมศึกษา ดังนั้นการที่ครูบางคนมีความรู้ดีกว่าจะต้องสอนให้ครบถ้วนตามหนังสือหรือคิดว่านักเรียนทุกคนจะต้องรอบรู้ในข้อเท็จจริงที่นำเสนอไว้ในหนังสือเรียนนั้น แสดงให้เห็นว่าครูผู้นั้นยังไม่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับหนังสือเรียน

1.4 ผู้เขียนหนังสือเรียนคาดว่าครูจะเป็นผู้แนะนำนักเรียนในการใช้หนังสือเรียน เพราะว่าหนังสือเรียนไม่ได้เป็นหนังสือที่นักเรียนใช้เรียนรู้ด้วยตัวเองทั้งหมด ถ้าไม่มีการแนะนำจากครูแล้ว คุณค่าของหนังสือเรียนเล่มนั้นอาจสูญหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจข้อมูลที่น่าสนใจด้วยภาพ แผนที่ แผนภูมิ หรือกราฟต่าง ๆ

1.5 หนังสือเรียนเล่มเดียวกันสามารถนำมาใช้ได้หลายวิธีตามประสบการณ์ วิธีสอน หรือทักษะของครู ส่วนนักเรียนแต่ละคนอาจใช้แตกต่างกัน เช่น นักเรียนคนที่ 1 ใช้อ่านและทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระ นักเรียนคนที่ 2 ใช้เป็นแหล่งที่ให้แนวคิด การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หนังสือเรียนสามารถใช้ได้แตกต่างกันไปตามความสามารถและความต้องการของครูและนักเรียนแต่ละคน

2. แนวทางในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา

2.1 ให้อ่านเชิงสำรวจ (Exploratory Reading) หนังสือเรียนสามารถใช้ในการสร้างพื้นฐานทางการศึกษาขั้นต้นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนใหม่ให้แก่นักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่า เรื่องทั้งหมดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร การใช้หนังสือเรียนในลักษณะนี้ เป็นการช่วยแนะนำนักเรียนให้ทราบถึงแนวความคิดสำคัญของหน่วยการเรียนนั้น ๆ ช่วยให้เกิดความคุ้นเคยกับคำศัพท์ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ มากพอที่จะเข้าใจ และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปได้

2.2 ใช้เพื่อความมั่นใจในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา (Securing Facts Related to the Study) เนื่องจากหนังสือเรียนเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ครูอาจมอบหมายให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อตรวจสอบหรือเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหนังสือเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าการอ่านหนังสือเรียนเล่มเดียวอาจไม่พอเพียงที่จะใช้ในการศึกษาเรื่องต่าง ๆ

2.3 ใช้เพื่อศึกษารูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ หรือกราฟ (Map, Chart, Graph or Picture Study) หนังสือเรียนสมัยใหม่มีการนำเสนอสิ่งเหล่านี้ไว้มาก ซึ่งครูสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยตรงตามสถานการณ์ที่กำลังศึกษาอยู่ เช่น ในการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านแผนที่ ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจากภาพหลายลักษณะมากกว่าการใช้ภาพ ๆ เดียว

2.4 ใช้เพื่อสรุปการเรียนรู้ (Summarization of Learning) หนังสือเรียนสามารถใช้ในการสรุปหัวข้อใหญ่ในการศึกษา และใช้ในการสรุปการเรียนรู้ จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจะใช้หนังสือเรียนโดยที่มามีความรู้พื้นฐานแล้ว โดยครูอาจให้

นักเรียนอภิปรายแนวความคิดสำคัญและสรุปเป็นข้อเขียน และให้นักเรียนรู้จักการประยุกต์ใช้ข้อมูลที่ศึกษามาแล้วได้

แต่จากผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในหลายประเทศพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าวข้างต้น ยกตัวอย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกา Myers and Savage ได้ทำการศึกษาเรื่อง Enhancing Student Comprehension of Social Studies Material ใน ค.ศ.2005 ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนหลัก คิดเป็นร้อยละ 70-80 ของกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด โดยเน้นการมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติตามกิจกรรมที่เสนอแนะไว้ในหนังสือเรียน ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่แตกต่างจากใน ค.ศ.1984 หรือเมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเทคโนโลยี ผลการศึกษาในหลายประเทศ (UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research, 2010: 53-55) พบว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเทคโนโลยียังมีปัญหาหลายประการอันมีสาเหตุสำคัญจากการขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐ เช่น ปัญหาด้านคุณภาพของสื่อ ความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการขาดทักษะในการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเทคโนโลยีของครูสังคมศึกษา

ในส่วนของประเทศไทยก็เช่นกัน ผลการศึกษาต่าง ๆ (กานต์รวี บุษยานนท์, 2546: บทคัดย่อ; ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์, 2550: 124; พรนภา แจ่มดวง, 2551: บทคัดย่อ) พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงใช้หนังสือเรียนในการเรียนการสอนในระดับค่อนข้างมาก หรือจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน และใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเทคโนโลยี (สุดาพร ปัญญาพฤษ, 2546: บทคัดย่อ; อธิพร มากพูน, 2551: บทคัดย่อ) ก็พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่อง การขาดความพร้อมของเครื่องมือและระบบ สื่อมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ และมีการผลิตไม่เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ ไม่สามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลภาษาอังกฤษ การประเมินผลทำได้ยากและไม่ทราบวิธีประเมินผล ไม่ชำนาญและขาดความรู้ในการผลิตเว็บไซต์หรือสื่ออินเทอร์เน็ตสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสภาพการณ์ในช่วงเวลาเดียวกับที่หลักสูตรและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตหลายด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เนื่องจากหลักสูตรทั้งสองฉบับนั้นใช้มานานกว่า 10 ปี และจากผลการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรโดยกรมวิชาการพบว่า หลักสูตรมีข้อจำกัดหลายประการที่ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ เช่น การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดทำเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ความเป็นพลเมืองของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ และให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน รวมถึงความสามารถและความสนใจของผู้เรียนด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1-3)

ในส่วนของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ และมีการกำหนดจุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 16-17) รวมถึงในเวลาต่อมาได้มีการจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรให้แก่สถานศึกษาและครูเพิ่มเติมด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1-3)

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยเพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรในระยะเวลา 6 ปี โดยนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่าง ๆ พบว่า หลักสูตรการศึกษา ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังมีปัญหาหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ประกอบกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย โดยมุ่งเตรียมเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ จึงเกิดการพัฒนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนในแต่ละระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-2)

ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการปรับจุดหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวมเหลือ 11 มาตรฐาน แต่ยังคงมีสาระสำคัญดั้งเดิม และการปรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในแต่ละระดับ รวมถึงการปรับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้เป็นตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางเช่นเดียวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

สำหรับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ และสถานศึกษา รวมถึงการให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม การจัดทำสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาจึงถือเป็นหน้าที่ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดทำ

หลักสูตรด้วย หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานเรื่องสื่อการเรียนรู้จึงประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการผลิตและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 6) ตลอดจนหลักการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ดังที่ระบุไว้ในมาตรา 64 ว่า

“รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม”

(สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2545: 37)

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ใน 3 ระดับ (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550: 17-19) พอสรุปได้ดังนี้

1. ระดับชาติ หน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดทำต้นฉบับแล้วมอบให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) เป็นผู้จัดพิมพ์จำหน่าย ส่วนสำนักพิมพ์เอกชน สำนักพิมพ์เป็นผู้จัดทำต้นฉบับและจัดพิมพ์จำหน่าย โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) กระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบประเมินคุณภาพทางวิชาการ และออกใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา สำหรับการกำหนดราคา สำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนด
2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ เพื่อการอนุญาตใช้ในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ระดับสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ และหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้

กระทั่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: ออนไลน์) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการคัดเลือกหนังสือเรียนในระดับชาติไว้ โดยให้ครูผู้สอนเป็นผู้คัดเลือกหนังสือเรียนจากบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา แล้วเสนอให้คณะกรรมการวิชาการ และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน)

จากหลักการและแนวปฏิบัติข้างต้นพิจารณาได้ว่า ในปัจจุบันครูสามารถเลือกใช้หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักพิมพ์เอกชนต่าง ๆ หรือจัดทำหนังสือเรียนขึ้นใช้เอง ทั้งนี้หนังสือเรียนเล่มนั้นควรผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่ายเสียก่อน แต่จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาข้างต้นพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังคงใช้หนังสือเรียนที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักพิมพ์เอกชนต่าง ๆ ซึ่งหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้นก็มีการจัดทำและความหลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการส่งเสริมให้ผลิตและพัฒนาหนังสือเรียน โดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และลักษณะของหลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน (เอกรินทร์ สีมหาศาล, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2552) ครูสังคมศึกษาจึงควรมีการวิเคราะห์เพื่อเลือกใช้หนังสือเรียนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับนักเรียนของตนเอง ดังที่สมพร จารุณี (2540: 8) ได้กล่าวไว้ว่า ครูจะต้องวิเคราะห์อย่างพิถีพิถันในการเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับนักเรียนของตนเองมากที่สุด ครูจะได้ไม่ต้องเสียเวลามากนักกับการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง และครูจะมีเวลามากขึ้นในการวางแผนการเรียนการสอนและสร้างแผนการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติจริงและบังเกิดผลที่ดี คือ การเรียนรู้ของนักเรียน

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้นที่แสดงว่า หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษายังคงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญในปัจจุบัน ในขณะที่หลักสูตรและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตหลายด้าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) สู่กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำโดย

กระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการเลือกใช้นั่งหนังสือเรียนของครูสังคมนตรีศึกษา ตลอดจนการพัฒนาหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมนตรีศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในฐานะสื่อการเรียนการสอนพื้นฐานที่เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศิลปะการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมนตรีศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมนตรีศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ได้แก่ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมนตรีศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนเท่านั้น

3. การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน ซึ่งผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการและได้รับใบอนุญาตให้ใช้เป็นหนังสือเรียนในสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น

4. การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ในประเภทของรายวิชาดังต่อไปนี้

4.1 รายวิชาบังคับแกน และรายวิชาเลือกเสรีพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

4.2 สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

4.3 รายวิชาพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง หนังสือเรียนที่เรียบเรียงเนื้อหาสาระขึ้นตามแนวทางที่กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด

การวิเคราะห์หนังสือเรียน หมายถึง การจำแนกแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของหนังสือเรียน เพื่อพิจารณาคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

เกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียน หมายถึง ข้อกำหนดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับคุณลักษณะของหนังสือเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่

ด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ ความถูกต้องตามหลักวิชา ความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน ความทันสมัย นำเสนอข้อค้นพบใหม่ และสอดคล้องกับสภาพสังคม การให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง การมีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา การมีส่วนร่วมพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ การช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อ การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ การใช้สำนวนภาษาในการเขียน การใช้คำศัพท์เฉพาะและการอธิบายความหมาย ความเหมาะสมของขนาดและสีตัวอักษร การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อและข้อความที่น่าสนใจ ความเหมาะสมของจำนวนภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผังกราฟิกกับ

เนื้อหา ความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ การจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก การสรุปเนื้อหาท้ายบท การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ความครอบคลุมของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ความหลากหลายของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท และการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้

ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน
ประกอบด้วย ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม คุณภาพของปก คุณภาพของกระดาษเนื้อใน คุณภาพของการเข้าเล่ม คุณภาพของการพิมพ์ ความเหมาะสมของการจัดหน้า การแสดงข้อมูล พื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน ลักษณะของคำนำ ลักษณะของสารบัญ ลักษณะของ บรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ลักษณะของ อภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ และลักษณะของดัชนี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของหนังสือเรียน
2. ประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียน
3. ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี
4. การใช้หนังสือเรียน
5. การวิเคราะห์หนังสือเรียน
6. เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียน
  - 6.1 เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนโดยทั่วไป
  - 6.2 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ด้านการจัดทำหนังสือเรียน
  - 6.3 เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา
7. ประวัติความเป็นมาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในประเทศไทย
8. สาระสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553
  - 8.1 สาระสำคัญของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
  - 8.2 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
  - 8.3 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความหมายของหนังสือเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายของหนังสือเรียนไว้ ดังนี้

จินตนา ไบกาชฎี (2520: 20-23) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือแบบเรียน ไว้พอสรุปได้ว่า หนังสือแบบเรียน คือ หนังสือที่รวบรวมวิชาความรู้ในหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อเรื่องตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน หนังสือแบบเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะ จึงมีลักษณะการเขียนเป็นพิเศษ เช่น เขียนเป็นรายวิชาสำหรับเรียนตามระดับชั้นต่าง ๆ มีความยากง่ายตามวัยของผู้เรียน ลักษณะการเรียบเรียงเป็นวิธีการเชิงวิชาการให้แต่ข้อเท็จจริงเที่ยงธรรม เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทมักจะมิกิจกรรมเสนอแนะการเรียนการสอน

วัลลีย์ ปราสาททองโอสถ (2520: 37) ได้ให้ความหมายของคำว่า แบบเรียน ไว้ว่า

“แบบเรียน หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นใช้เฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตร มีเนื้อหาต่าง ๆ ครอบคลุมหัวข้อตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของวิชานั้น ๆ หนังสือที่จะใช้เป็นแบบเรียนได้นั้น จะต้องผ่านการตรวจอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วโรงเรียนจะบังคับให้เด็กซื้อใช้เป็นแบบเรียนไม่ได้ หนังสือเล่มใดที่ผ่านการตรวจอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียน จะมีใบประกาศของกระทรวงศึกษาธิการพิมพ์ไว้ในที่ที่สังเกตเห็นได้ง่าย เช่น บนปกหลัง ด้านในปกหลัง หลังปกใน เป็นต้น”

โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (2521: 4) ได้ให้ความหมายของคำว่า แบบเรียน ไว้เช่นกันว่า แบบเรียน คือ หนังสือที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว โดยครูนำมาใช้เป็นหลักในการสอนและนักเรียนจำเป็นต้องใช้เรียน

เฉลิม มลิลลา (2521: 92) ได้ให้ความหมายของคำว่า แบบเรียนและตำราเรียน ในความหมายเดียวกันว่า

“แบบเรียนหรือตำราเรียน หมายถึง หนังสือหลักที่ใช้เรียนในชั้นต่าง ๆ หนังสือส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่กระทรวง (ศึกษาธิการ) กำหนดให้ เช่น แบบเรียนสังคมศึกษา เป็นต้น แบบเรียนเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ครูจะต้องใช้มาก คือ ใช้ในการทำโครงการสอนและใช้สอน ดังนั้นครูจึงต้องอ่านอย่างละเอียด ทำความ

เข้าใจกับเนื้อหาหรือเรื่องราวเหล่านั้น สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คือ ครูจะต้องไม่สรุปเอาว่าเนื้อหาในแบบเรียนนั้น คือ ความรู้ทั้งหมดที่ครูจะให้แก่นักเรียน”

อรสา ปราชญ์นคร (2523: 97, 100) ได้ให้ความหมายของคำว่า แบบเรียนและหนังสือเรียน ไว้แตกต่างกันว่า

“แบบเรียน หมายถึง หนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชา และกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักสำหรับการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน... ส่วนหนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับนักเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง เป็นหนังสือที่ใช้เป็นเครื่องช่วยให้ครูเข้าใจถึงขอบข่ายของเนื้อหาวิชา และช่วยให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอน”

วารี ธีระจิตร (2531: 113) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือเรียน ไว้ว่า หนังสือเรียน คือ หนังสือที่ได้รวบรวมรายละเอียดของเนื้อเรื่องถูกต้องตามหลักวิชาการและข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร ทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ เพราะการจัดทำหนังสือเรียนได้คำนึงถึงหลักการสอน ความสามารถของเด็กแต่ละวัย

Deighton (1971: 209) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือเรียน (Textbook) ไว้ว่า

“หนังสือเรียนเป็นการนำเสนอข้อมูลในวิชาต่าง ๆ ในด้านการคิดรวบยอด กฎและหลักการต่าง ๆ หนังสือเรียนนั้นจะอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่อาจเกี่ยวกับเวลา เหตุผล ความเหมือน ความแตกต่าง การจัดตามความสัมพันธ์ของความรู้ อาจจะมีกว้างและลึกซึ้งเพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นและการกำหนดของหลักสูตรแต่ละวิชา”

Good (1973: 605) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือเรียน (Textbook) ไว้ว่า หนังสือเรียน หมายถึง

1. หนังสือใด ๆ ก็ตามที่ใช้ในการสอน

2. หนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่กำหนดไว้ในการเรียนรู้ มีการจัดเรียงลำดับอย่างมีระบบ เพื่อใช้ในการสอนแต่ละระดับชั้น และใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนที่สำคัญตามวิชาที่กำหนด

Hummel (1988: 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือเรียน (Textbook) ไว้ว่า หนังสือเรียน คือ วัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีโครงสร้างและการออกแบบเพื่อใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นหนังสือเรียนประจำวิชา หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ บทกวี เป็นต้น ที่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับการเรียนการสอน

UNESCO (2007: 14) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือเรียน (Textbook) ไว้ว่า หนังสือเรียน คือ สิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นโดยเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและมีภาพประกอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา และมักมีโครงสร้างเนื้อหา ภาพประกอบ และการออกแบบกราฟิกที่เป็นลำดับขั้นตอน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาการให้ความหมายข้างต้นพบว่า ประเทศไทยในอดีตมีการใช้ทั้งคำว่า ตำรา แบบเรียน หนังสือแบบเรียน และหนังสือเรียน ซึ่งเป็นการใช้คำที่ต่างกันไปตามยุคสมัย ดังที่พรทิพย์ ศิริสมบุญเรือง (2528: 13-14) ได้วิเคราะห์ความเป็นมาของคำว่า ตำรา แบบเรียน และหนังสือแบบเรียนในประเทศไทยไว้ ดังนี้

“...ตำรา น่าจะเป็นคำที่ใช้มาก่อนคำว่า แบบเรียน เนื่องจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายคำว่า ตำรา ว่า หมายถึง แบบแผนที่ว่าด้วยวิชาการต่าง ๆ ส่วนคำว่า แบบเรียน ไม่มีปรากฏ ซึ่งสอดคล้องกับที่เบญจวรรณ สุนทรากุล ได้สันนิษฐานไว้ว่า ตำรา เป็นคำที่ใช้ในสมัยก่อนที่จะใช้คำว่า แบบเรียน ต่อมาทั้งสองคำนี้ได้ใช้ปะปนกัน คือ จะใช้คำว่า ตำราหรือแบบเรียนก็ได้ ส่วนคำว่า หนังสือแบบเรียน โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตรอธิบายว่า ใช้เรียกหนังสือที่พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) แต่งทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 6 เล่ม คือ มูลบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิจารณา และพิศาลการ์นต์ ซึ่งต่อมาคำว่า หนังสือแบบเรียนหรือแบบเรียนนี้ ก็ใช้กันโดยทั่วไป...”

กระทรวงศึกษาธิการมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนอ่านและศึกษาค้นคว้าความรู้โดยใช้หนังสือหลายเล่ม การใช้คำว่า หนังสือแบบเรียนหรือแบบเรียน จึงเปลี่ยนเป็น หนังสือเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดว่า หนังสือเรียนเป็นเพียงหนังสือที่โรงเรียนให้นักเรียนจัดหาไว้ประกอบการเรียนตามรายวิชา ดังนั้น หนังสือเรียนจึงมิใช่หนังสือที่ใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนเพียงเล่มเดียว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521: 3) และภายหลังจากการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นใน พ.ศ.2521 กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ใช้คำว่า หนังสือเรียน ในการเรียกหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ในการศึกษาความหมายของหนังสือเรียนยังพบว่า ความหมายของหนังสือเรียนในประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอด ซึ่งแนวปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือที่จะใช้เป็นหนังสือเรียนในโรงเรียนได้นั้นจะต้องผ่านการตรวจและได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อน แต่ในระหว่าง พ.ศ.2533-2553 การกำหนดแนวปฏิบัติและความหมายของหนังสือเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามหลักการและแนวคิดทางการศึกษา ดังนี้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้ให้ความหมายของคำว่า หนังสือเรียน และกำหนดแนวปฏิบัติในการเลือกใช้หนังสือเรียนไว้ ดังนี้

“หนังสือเรียน คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจจะมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุดก็ได้ อนึ่ง หนังสือเรียน อาจมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ดังนี้ หนังสือเรียนแบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสือประกอบการเรียน และในการพิจารณาเลือกใช้จะต้องเลือกจากรายชื่อที่ปรากฏในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยระบุชื่อผู้แต่งและชื่อสำนักพิมพ์ของหนังสือนั้น ๆ ไว้ด้วย”

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2538: 50-51)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดย

ในส่วนของหนังสือเรียนได้ถูกปรับบทบาทเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทสิ่งพิมพ์ชนิดหนึ่ง เพื่อให้ครูซึ่งแต่เดิมเป็น “ผู้นำเสนอ” โดยการอธิบาย บรรยายเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ สูการเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน” ที่ใช้สื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตรและมีคุณลักษณะใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 6-7) อย่างไรก็ตาม หนังสือเรียนก็ยังคงมีความสำคัญในการเรียนการสอน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 36) ได้ให้ความหมายและอธิบายลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีในคู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ ดังนี้

“หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งมีเนื้อหา/สาระครอบคลุมขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหนังสือเรียนที่ดีไม่เพียงแต่นำเสนอข้อเท็จจริงหรือความรู้ต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังให้แนวทางแก่ผู้เรียนในการศึกษาความรู้เพิ่มเติม พัฒนาความคิด และการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันด้วย หนังสือเรียนมีลักษณะพิเศษที่จะช่วยผู้เรียนให้ศึกษาทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เป็นขั้นตอน ทีละเล็กละน้อยตามลำดับ จนเกิดการเรียนรู้สิ่งที่กว้างขวางขึ้น การเรียนรู้จากหนังสือเรียนบางบท/หน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่บางบท/หน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนก็จำเป็นต้องได้รับคำชี้แนะ ช่วยเหลือจากครูผู้สอน เพื่อเสริมเติมเต็มสาระการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจนยิ่งขึ้น”

ในส่วนของแนวปฏิบัติในการเลือกใช้หนังสือเรียนก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน กล่าวคือ นอกจากครูผู้สอนจะพิจารณาเลือกใช้หนังสือเรียนที่ได้รับใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังส่งเสริมให้มีการจัดทำหนังสือเรียนในทุกภาคส่วน โดยกำหนดแนวปฏิบัติไว้ใน 3 ระดับ (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550: 17-19) พอสรุปได้ดังนี้

1. ระดับชาติ หน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดทำต้นฉบับแล้วมอบให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา (สทศ.) เป็นผู้จัดพิมพ์จำหน่าย ส่วนสำนักพิมพ์เอกชน สำนักพิมพ์เป็นผู้จัดทำ ต้นฉบับและจัดพิมพ์จำหน่าย โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) กระทรวงศึกษาธิการ ตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการ และออกใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา สำหรับการกำหนดราคา สำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนด

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเขตพื้นที่ การศึกษาสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นผู้ประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ เพื่อการอนุญาตให้ใช้ในเขตพื้นที่การศึกษา

3. ระดับสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ ได้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ และหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้

กระทั่งในปัจจุบัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของหนังสือเรียน ไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ตามที่หลักสูตร กำหนด ส่วนแนวปฏิบัติในการคัดเลือกหนังสือเรียนนั้น ในระดับชาติกำหนดให้ครูผู้สอนเป็น ผู้คัดเลือกหนังสือเรียนจากบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษาของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา แล้วเสนอให้คณะกรรมการวิชาการ และผ่าน ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน)

จากการศึกษาความหมายของหนังสือเรียนข้างต้น พอสรุปได้ว่า หนังสือเรียน หมายถึง สื่อการเรียนรู้ประเภทสิ่งพิมพ์ชนิดหนึ่งที่เรียบเรียงเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ตามที่ หลักสูตรกำหนด มีการนำเสนออย่างเป็นลำดับขั้นตอน และมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียน สามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และในการพิจารณาเลือกใช้หนังสือเรียนในโรงเรียนของครูผู้สอน ในระดับชาติ หนังสือเรียนนั้นควรจะได้รับ การตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการและได้รับใบอนุญาตให้ใช้ใน สถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่ายเสียก่อน

2. ประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เรียบเรียงเนื้อหาสาระตามที่หลักสูตรกำหนด จึงมี ประโยชน์และความสำคัญในหลายด้าน ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2523: 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนที่มีต่อผู้เรียนและผู้สอนไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นสื่อการสอนที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่ต้องรอให้ครูบอกก็สามารถอ่านล่วงหน้าไปก่อนได้
2. แนะนำโครงการเรียนให้นักเรียน นักศึกษา เพราะหนังสือเรียนมักจะมีสารบัญชื้อเนื้อหา คำถามท้ายบทและกิจกรรมเสนอแนะไว้ให้
3. ถ้าพิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพดีจะประหยัดเงิน เพราะผู้เรียนสามารถใช้แล้วใช้อีก หรือมอบให้ผู้อื่นได้
4. กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เพราะมีภาพ แผนภูมิ แผนที่ และการ์ตูนประกอบ
5. เป็นเครื่องแนะแนวทางและช่วยปรับปรุงการสอนสำหรับครูและช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาการสอน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น
6. ช่วยเป็นเครื่องทบทวนความรู้ตามหลักสูตรแก่ผู้เรียน

ลาวัณย์ วิทยาวุฑฒิกุล และปราณี โพธิ์สุข (2526: 175-177) ได้อธิบายถึงประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ในระดับการเรียนการสอนและระดับสังคมไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน โดยจะทำหน้าที่ในการนำเข้าสู่ศาสตร์ต่าง ๆ มีการนำแผนที่ กราฟ ตาราง มาใช้ประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น โดยต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากข้อเท็จจริงพื้นฐาน มโนคติและการสรุปหลักการตลอดจนกล่าวถึงเนื้อหาลักษณะต่าง ๆ
2. การจัดระเบียบการสอน เนื่องจากหนังสือเรียนจะมีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระ การเสนอมนมคติ หลักการและเนื้อหาเป็นไปตามลำดับก่อนหลัง และเรียบเรียงขึ้นโดยเฉพาะสำหรับนักเรียนในระดับต่าง ๆ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ ความสนใจ ความสามารถในการอ่าน ความทันสมัยของเนื้อหา จุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร จากการจัดเรียงนี้จึงเป็นการช่วยจัดระเบียบการสอนให้กับครูไปในตัว
3. เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการสอน คือ จะมีเนื้อหาเพิ่มเติมสำหรับครู กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ การวัดผล รายชื่อหนังสือสำหรับค้นคว้าเพิ่มเติมต่าง ๆ ตลอดจนข้อแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการสอนต่าง ๆ

4. เป็นเครื่องมือส่งเสริมหลักสูตร คือ มีลักษณะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างหนังสืออื่น ๆ

5. เป็นวิถีทางการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากในสังคมประชาธิปไตยนั้น ประชาชนมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการรับผิดชอบต่อเป็นพิเศษที่จะช่วยให้ประชาชนได้ทราบถึงวิชาที่สอน เนื้อหาในการสอน ตลอดจนหัวข้อปัญหาที่อภิปรายในห้องเรียน ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนแล้ว และผู้ปกครองอาจทราบได้จากการอ่านหนังสือเรียน และหนังสือเรียนยังเป็นดัชนีเกี่ยวกับการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาอีกด้วย

6. เป็นเครื่องมือเผยแพร่ความรู้และเครื่องช่วยให้มนุษยชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้เพราะว่าเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนจะครอบคลุมไปถึงความรู้ที่ได้สะสมเพิ่มขึ้น รวมทั้งเทคโนโลยีของมนุษย์ในอดีตซึ่งถ่ายทอดจากมนุษย์รุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง และจากชาติหนึ่งไปยังอีกชาติหนึ่ง ดังนั้นในเหตุผลนี้หนังสือเรียนจึงเสมือนเส้นด้ายที่เชื่อมโยงมนุษย์แต่ละช่วงอายุเข้าด้วยกัน และเป็นเสมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างชาติและสันติสุขของโลก ความรู้ในระดับต่าง ๆ ของประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถนำมาใช้ได้ในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยผ่านทางหนังสือเรียนหรือหนังสือตำรา เพราะฉะนั้นหนังสือเรียนจึงมีบทบาทช่วยให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นการปรับประเด็นสังคมให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

บันลือ พุกษวัน (2536: 10-12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนที่มีต่อครูนักเรียน รวมถึงผู้ปกครองไว้ ดังนี้

1. อำนวยประโยชน์แก่ครูผู้สอน หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูจะใช้ตรวจสอบเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด ช่วยให้ครูเข้าใจถึงขอบเขตแห่งเนื้อหาสาระที่จำเป็นอันควร จะอำนวยประโยชน์แก่นักเรียน ช่วยให้ครูสามารถวางจุดประสงค์เฉพาะแต่ละบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้ครูกำหนดและจัดกิจกรรมประสบการณ์สำหรับนักเรียน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ครูอาจมอบหมายกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น การบ้าน โดยกำหนดหนังสือเรียนให้ค้นคว้าหาคำตอบ หรือทำแบบฝึกหัด และครูสามารถใช้หนังสือเรียนเป็นแนวสำหรับอ้างอิง หรือวางขั้นตอนในการเตรียมการสอนได้ดีขึ้น

2. อำนวยประโยชน์แก่นักเรียน นักเรียนสามารถใช้หนังสือเรียนในการอ่าน ค้นคว้า เพื่อขยายประสบการณ์ รวมทั้งสามารถเตรียมการมาล่วงหน้าก่อนที่ครูจะสอนนักเรียนให้อ่านตามลำพัง เพราะมีภาพช่วย เพื่อพัฒนาการอ่านด้วยตนเองได้ดี นักเรียนใช้หนังสือเรียนทำแบบฝึกหัดที่ครูกำหนด ทำการบ้าน หรือทบทวน อาจกล่าวได้ว่า หนังสือเรียนเป็น

คู่มือของนักเรียนก็ได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองก็สามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ของบุตรหลานตน เพื่อที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนจากที่บ้านได้ด้วย

เบร็อง กุมุท (2537 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 196-197) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของหนังสือเรียนในด้านการเรียนการสอนและด้านเศรษฐกิจไว้ ดังนี้

1. การจัดการสอนไว้อย่างมีระเบียบ (Organization of Instruction) หนังสือเรียนส่วนใหญ่มีการจัดระเบียบเนื้อหา ความต่อเนื่อง ลำดับความยากง่ายอยู่แล้ว เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การแนะนำวิธีเรียนและกิจกรรม (Tutorial contributions) การถามคำถามและบอกแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของรูปแบบหนังสือเรียนที่ดี

3. การปรับให้เหมาะสมกับการเรียนเฉพาะบุคคลได้ (Individualization of Instruction) เพราะผู้อ่านจะอ่านเมื่อใด อ่านช้าหรือเร็ว อ่านมากหรือน้อยได้ตามความต้องการและความสามารถ

4. การปรับปรุงแก้ไขข้อปฏิบัติทางการสอน (Improvement of teaching practices) หนังสือเรียนที่ดีนอกจากจะเป็นแหล่งความรู้ให้หาข้อมูลต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่เหมาะสมกับการสอน ทำให้การสอนซึ่งบางทีไม่มีระเบียบ มีระเบียบขึ้น ที่เคยสอนยาก สอนง่ายขึ้น การจัดกิจกรรมที่เคยไม่ดี ก็ดีขึ้น

5. ความประหยัด (Economy) เพราะมีใช้จ่ายน้อยเมื่อเทียบกับการเรียนจากสื่ออย่างอื่น ถ้ายังไม่ล้ำสมัยก็สามารถจะใช้ได้ต่อ ๆ กันไปได้อีก

สมพร จารุณี (2538: 15-17) ได้อธิบายถึงประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียนในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนไว้ ดังนี้

1. หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือที่ครูใช้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความคิด หนังสือเรียนมีลักษณะพิเศษที่จะช่วยให้นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เป็นขั้นตอนที่ละเอียดละน้อยตามลำดับ จนเกิดการเรียนรู้สิ่งที่กว้างขวางขึ้น

2. หนังสือเรียนเป็นเครื่องชี้แนะ หนังสือเรียนที่ดีไม่เพียงทำหน้าที่เสนอข้อเท็จจริงเพื่อให้นักเรียนจดจำได้ หรือใช้ตอบคำถามภายในห้องเรียนหรือตอบข้อสอบได้เท่านั้น หนังสือเรียนจะต้องให้แนวทางแก่ผู้อ่านในการศึกษาหาความรู้ พัฒนาความคิด และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย

3. หนังสือเรียนเป็นแหล่งประมวลความรู้ เพราะต้องจัดทำขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายทางการเรียนการสอน หนังสือเรียนจะต้องผสมผสานความรู้ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง และความรู้ที่เป็นความคิดเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม

4. หนังสือเรียนเป็นแนวทางนำไปสู่ความหมายของความจริง การศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนต้องเข้าใจถึงความคิดที่มากับตัวหนังสือด้วย จึงต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหลายอย่าง ตั้งแต่ผู้เขียน ความมุ่งหมายของผู้เขียน ตัวผู้อ่าน ความมุ่งหมายในการอ่าน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มิฉะนั้นแล้วนักเรียนอาจไม่เกิดการเรียนรู้ตามที่ควรจะเป็นก็ได้

5. หนังสือเรียนช่วยกระตุ้นความน่าสนใจ ด้วยการสร้างคุณสมบัติทั้งภายนอกและภายในให้ดึงดูด เหมาะกับประสบการณ์ความรู้ของนักเรียน ให้อ่านวยต่อการตีความหมาย การพัฒนาความคิด และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 6-7) ได้อธิบายถึงความสำคัญของสื่อการเรียนรู้อย่างสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนพอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ
3. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และทำให้อยากู้
อยากเห็น
5. ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน
6. เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่
ต่างกัน ให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน
7. ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
8. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อ
การค้นคว้าเพิ่มเติม
9. เชื่อมโยงโลกที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน
10. ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่

10.1 ด้านความรู้ ช่วยส่งเสริมการค้นหาและการเชื่อมโยงสาระที่ได้เรียนรู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เข้ากับประสบการณ์ส่วนตัว หรือกิจกรรมที่ปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน

10.2 ด้านทักษะ ช่วยพัฒนาทักษะให้แก่ผู้เรียน เช่น ทักษะพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการจัดการ เป็นต้น

10.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง ภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ ยอมรับค่านิยมที่ดีงาม

Brown, Lewis, and Harclerod (1985: 8-9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนไว้ ดังนี้

1. หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้เด็กนักเรียนศึกษาได้เป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถและความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้จากจำนวนหนังสือเรียนหลาย ๆ เล่ม นักเรียนมีโอกาสที่จะเลือกเนื้อหาได้ตามความต้องการของนักเรียนได้

2. ทางด้านเศรษฐกิจ หนังสือเรียนนั้นใช้ได้นานแล้วก็นำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก และเมื่อเปรียบเทียบราคากับเนื้อหาและส่วนประกอบอื่น ๆ ในหนังสือเรียนแล้วหนังสือเรียนก็มีราคาถูกลงมาก

Bouvier and Medina (1991 cited in Brugeilles and Cromer, 2009: 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนในบทบาทของเครื่องมือในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ไว้ว่า หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดค่านิยม บรรทัดฐาน และรูปแบบของพฤติกรรมทางสังคมผ่านทางเนื้อหาหรือสิ่งอื่นที่นำเสนอภายในเล่ม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มคนและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ได้

Georgescu and Bernard (2007: 12) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนสำหรับครูและนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องช่วยในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรการศึกษา

2. เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของนักเรียน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เรียบเรียงขึ้นตามที่หลักสูตรการศึกษากำหนด มีความถูกต้องทางวิชาการ และมีการนำเสนอที่เหมาะสมกับวัย ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

Visser (2010: 5) ได้อธิบายถึงความสำคัญของหนังสือเรียนที่มีต่อบุคคลต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

1. ครู หนังสือเรียนให้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู เนื่องจากหนังสือเรียนจัดทำขึ้นให้สอดคล้องและครอบคลุมกับจุดหมายของหลักสูตร มีเนื้อหาที่ถูกต้อง เหมาะสม และนำเสนออย่างเป็นลำดับ รวมทั้งเสนอแนวทางการวัดและประเมินผล อาจกล่าวได้ว่า หนังสือเรียนให้สิ่งที่ครูจะต้องสอนและประเมินผล

2. นักเรียน หนังสือเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของนักเรียน โดยรวบรวมเนื้อหาสาระวิชาที่นักเรียนควรรู้ไว้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งเนื้อหาสาระเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับ การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะต่าง ๆ เมื่อจบภาคเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หนังสือเรียนช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงขอบเขตเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ของวิชาต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ควรเกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยหนังสือเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด มีส่วนช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในเบื้องต้นได้ว่า ครูผู้นั้นจะสอนเนื้อหาวิชาได้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่

4. ผู้ปกครอง หนังสือเรียนช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่า ลูกของตนจะได้รับความรู้และพัฒนาทักษะด้านใดบ้าง และควรมีคุณลักษณะอย่างไร

UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research (2010: 7-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนในระดับการเรียนการสอนและระดับสังคมไว้ว่า หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญประเภทหนึ่ง หนังสือเรียนที่มีคุณภาพจะมีบทบาทในการเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่ผู้เรียน ช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปลูกฝังค่านิยมด้านจริยธรรมและความรักชาติ

จากการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียนข้างต้น พอสรุปประโยชน์และความสำคัญของหนังสือเรียนได้ใน 2 ระดับ คือ ในระดับสังคม หนังสือเรียนมีบทบาทเป็นเครื่องมือในการขัดเกลาทางสังคมให้เยาวชนมีคุณลักษณะที่สังคมหรือประเทศชาติมุ่งหวัง และช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มคน สังคม หรือประเทศที่มีความแตกต่างหลากหลายในโลกปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ และในระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หนังสือเรียนที่ดีจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรได้

เนื่องจากหนังสือเรียนจะช่วยจัดระเบียบการสอน เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลให้แก่ครูผู้สอน รวมถึงเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เรียบเรียงเนื้อหาสาระวิชาที่นักเรียนควรรู้ไว้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง มีการนำเสนอที่เหมาะสมกับวัย ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการและปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนอีกด้วย

3. ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี

นักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ ดังนี้

ก่อก สวัสดิพิพาณิชย์ (2507: 32-36) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ ดังนี้

1. ถูกต้อง เทียงตรงในเรื่องของข้อเท็จจริง สำนวนภาษา ตัวสะกดการันต์ การแบ่งวรรคตอน การย่อหน้า นอกจากนี้จะต้องให้ข้อเท็จจริงที่เป็นกลางไม่ลำเอียงหรือชักจูงให้เด็กมีความคิดไขว้เขวไปจากความเป็นจริง

2. ความยากง่ายของภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือเรียน หนังสือเรียนสำหรับเด็กต้องใช้ภาษาที่ง่าย ถ้อยคำจะต้องเป็นคำที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุดและเป็นประโยคสั้น ๆ

3. การจัดรูปแบบของหนังสือเรียนจะต้องแบ่งออกเป็นบท แต่ละบทแบ่งออกเป็นตอน แต่ละตอนต้องให้มีความยาวพอเหมาะแก่การสอนของครู การออกแบบปกนอกต้องให้ดูสวยงาม ปกในต้องบอกเรื่องราวที่สำคัญให้ครบถ้วน สารบัญและคำนำต้องวางรูปให้ถูกต้อง การจัดหน้าของหนังสือต้องให้สะดวกแก่การอ่าน ตัวพิมพ์ต้องใช้ขนาดใดจึงจะให้เห็นได้ชัดเจน

4. ภาพประกอบหนังสือเรียนสำหรับเด็กต้องชัดเจนและสวยงาม ถ้าเป็นภาพสีตรงกับความจริงได้ก็ยิ่งดี การพิมพ์ภาพประกอบให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ขนาดของภาพพอเหมาะ แผนที่และแผนภาพควรมีตามความจำเป็น

5. ความมั่นคงแข็งแรงของหนังสือเรียน ควรใช้กระดาษดี การเย็บเล่มที่แน่นหนามั่นคง

6. ราคาควรจะถูกพอสมควร

7. ให้ความรู้ที่ทันสมัย

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523: 5-6) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือหรือตำราในด้านคุณภาพของเนื้อหาและวิธีการนำเสนอเนื้อหาไว้ ดังนี้

1. เป็นหนังสือที่มุ่งให้ความรู้ ผู้เขียนควรมุ่งให้ความรู้ มีวิธีเขียนที่ให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน ซึ่งพยายามเรียนรู้จากหนังสือ
2. มีการลำดับขั้นตอน มุ่งให้ความสะดวกแก่การเรียนวิชาที่บรรจุอยู่ในหนังสือนั้น
3. ใช้ศัพท์และสำนวนที่มีความหมายเชิงวิชาการ ถ้าศัพท์ใดเป็นศัพท์ที่ใช้อยู่ในวงการทั่ว ๆ ไปจะต้องนิยามศัพท์นั้น ให้ความหมายของศัพท์ตามที่กำหนดเพื่อใช้ในการเขียนตำรานั้น และต้องใช้คำศัพท์ในความหมายนั้นให้เสมอต้นเสมอปลายตลอดเรื่อง
4. ความรู้ที่บรรจุในหนังสือจะต้องเป็นความรู้ที่คนในวงวิชาการเดียวกันรับรองแล้ว ถ้ามีข้อความใดที่ยังอยู่ระหว่างการโต้แย้งจะต้องบอกแง่คิดต่าง ๆ หากข้อความใดเป็นข้อสังเกตของผู้เขียนเอง หรือเป็นข้อคิดเห็นของผู้ใดก็ตาม ซึ่งยังไม่ประจักษ์ว่าเป็นหลักแท้แน่นอนผู้เขียนจะต้องบอกไว้
5. ข้อความรู้อื่นที่ยังมีได้เป็นที่ประจักษ์แพร่หลายในวงวิชาการที่หนังสือนั้นนำมากล่าวไว้ ผู้เขียนจะต้องบอกแหล่งที่มาของข้อความรู้นั้น เพื่อผู้อ่านจะทดสอบได้ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไปได้

ประกาศรี สีนอำไพ (2524: 64) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี ซึ่งผู้แต่งควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาไว้ ดังนี้

1. มีเนื้อหาตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. มีคู่มือครูซึ่งมีรายละเอียดชัดเจน และมีความยากง่ายเหมาะสมแก่ระดับชั้น
3. มีภาพและกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ผู้แต่งต้องรู้จักหลักจิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อให้ตรงกับตามความสนใจตามระดับชั้นและวัย
5. การจัดทำรูปเล่มต้องคงทน มีตัวอักษรขนาดชัดเจน การสะกดการันต์และเว้นวรรคถูกต้อง
6. มีการวัดและประเมินผลกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดทำคู่มือประเมินผล หรือแบบฝึกหัดตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 74) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของหนังสือเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้นานและคงทน หนังสือเรียนต้องเป็นสื่อที่สามารถดึงดูดผู้เรียนให้กลับมาศึกษาหาความรู้ที่สนใจได้ทุกเมื่อ
2. กระตุ้นผู้เรียนให้ระลึกและทบทวนความรู้ เพราะหนังสือเรียนเป็นสื่อประเภทสัญลักษณ์ที่บันทึกเรื่องราวอย่างถาวรคงทน และเป็นเนื้อหาสาระที่กลั่นกรองตรวจสอบไว้อย่างเชื่อถือได้
3. ชี้นำให้ผู้เรียนเรียนรู้หลักการใหม่ ๆ หนังสือเรียนทุกเล่มจะชี้นำอ้างอิงความรู้ที่ต่อเนื่อง สามารถต่อเติมหาความรู้ในแหล่งอื่นได้เป็นอย่างดีตามจุดประสงค์ที่คาดหวังไว้
4. สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ได้จริง หนังสือเรียนควรสอดแทรกเรื่องราวเหตุการณ์ นิทาน นิยาย สารคดี ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์นั้น ๆ และสามารถนำสาระแนวคิดที่ได้จากเนื้อหาไปเป็นหลักการแก้ปัญหาต่าง ๆ
5. สามารถประเมินค่าของการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น การใช้หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือตรวจสอบบทเรียน ผู้เรียนอาจทดลองทำแบบฝึกหัด ตอบคำถามได้ทุกโอกาส
6. สามารถขยายประสบการณ์การเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เรื่องนี้ผู้เรียนสามารถแสวงหาได้ในหนังสือเรียนทุกเล่ม ซึ่งบรรยายเนื้อหาไว้อย่างกว้างขวาง หรืออย่างน้อยหนังสือเรียนก็เป็นสื่อที่ต่อเนื่องสอดคล้องกับแหล่งประสบการณ์ใหม่ ๆ เช่น ความรู้ที่ได้จากหนังสือเรียนจะสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในชีวิตจริง ข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น

ลาวัณย์ วิทยายุทธภูมิกุล และปราณี โพธิสุข (2526: 173) ได้อธิบายลักษณะทั่วไปของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในด้านเนื้อหาและด้านการใช้ไว้ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
  - 1.1 ขอบเขตของเนื้อหา หนังสือเรียนเป็นการวิเคราะห์และตีความจากคำอธิบายรายวิชาและจุดมุ่งหมายของรายวิชา ดังนั้นหนังสือเรียนจึงมีการเรียบเรียงเนื้อหาที่สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
  - 1.2 การคัดเลือกเนื้อหา เนื้อหาสาระที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนเป็นการคัดเลือกเฉพาะเนื้อหาที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ การกำหนดมโนคติพื้นฐานและหลักการเบื้องต้น แล้วอธิบายและยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจชัดเจนถึงการใช้น้ำหนักเนื้อหาเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์

1.3 การเสนอเนื้อหา หนังสือเรียนใช้แนวการเขียนในลักษณะที่ง่าย พอเหมาะกับความตั้งใจ ความต้องการ ความสนใจ และวุฒิภาวะของผู้เรียนในระดับนั้น ๆ สำหรับหนังสือเรียนที่ใช้กับผู้เรียนในระดับสูงขึ้นไปในวิชาเดียวกัน ก็จะเป็นการเสนอเนื้อหาในศาสตร์เดิม แต่มีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้นและเป็นการนำพื้นฐานความรู้ตอนต้นมาใช้

2. ด้านการใช้ หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่ใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนของนักเรียนและครู เช่น ใช้อ่านประกอบคำบรรยาย ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าของนักเรียน ใช้คำถามและกิจกรรมที่เสนอแนะตอนท้ายให้เกิดความเข้าใจบทเรียนในหัวข้อต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ปราณี โปธิสุข (2527: 5) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ดีไว้ ดังนี้

1. หนังสือเรียนต้องเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหนังสือทั่วไปไม่ได้อยู่ในข้อจำกัดนี้ จึงมีอิสระในการเขียนเกี่ยวกับเนื้อหาใด และใช้วิธีการเขียนแนวใดก็ได้

2. หนังสือเรียนอาจไม่สามารถนำความรู้จากศาสตร์ใดมาให้นักเรียนได้ทั้งหมด จึงควรคัดเลือกเฉพาะเนื้อหาที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ การกำหนดแนวความคิดพื้นฐาน หลักการเบื้องต้น แล้วอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการนำเนื้อหาเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์

3. หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่ใช้กับนักเรียนซึ่งวุฒิภาวะ การเรียนรู้ยังไม่เจริญเต็มที่ ดังนั้นแนวทางการนำเสนอในลักษณะที่ง่ายพอเหมาะกับความสนใจและวุฒิภาวะของนักเรียนในระดับนั้น ๆ สำหรับหนังสือเรียนที่ใช้กับนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นไปในวิชาเดียวกันก็จะเป็นการนำเสนอเนื้อหาในศาสตร์เดิม แต่มีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้น และเป็นการนำพื้นฐานความรู้จากระดับชั้นเดิมมาใช้

4. หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่ใช้เป็นพื้นฐานการเรียนการสอนของครูและนักเรียน จึงควรมีคำถามและกิจกรรมเสนอแนะท้ายเล่มที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. หนังสือที่จะใช้เป็นหนังสือเรียนได้นั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อน และมีราคาพอสมควรที่ประชาชนระดับต่าง ๆ จะซื้อหาได้

พรทิพย์ สิงห์โตทอง (2528: 33-34) ได้สรุปลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีเนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตรกำหนดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา
2. เนื้อหามีความถูกต้องและเที่ยงตรงในเรื่องของข้อเท็จจริง โดยพิจารณาจากคุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้แต่ง การเสนอเนื้อหาที่มีความเป็นกลาง
3. การเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนในระดับชั้นนั้น ๆ
4. เนื้อหาของหนังสือเรียนได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ
5. การนำเสนอเนื้อหาสนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคม
6. เนื้อหาช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจอย่างใช้วิจารณญาณ
7. การเสนอเนื้อหาให้สาระทางด้านความคิดและสติปัญญาเป็นอย่างดี
8. เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นอย่างดี
9. ผู้เขียนมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ มีคุณวุฒิดีและการเขียนเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน
10. วิธีการเขียนมีการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่น่าสนใจชวนให้อ่านใช้ศัพท์เหมาะสมกับระดับของผู้ใช้และมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
11. การเรียบเรียงเนื้อหาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา ผู้เรียบเรียงได้มีการเรียบเรียงอย่างมีหลักเกณฑ์ เหตุผลและแสดงแนวคิดที่สำคัญ ๆ ไว้อย่างชัดเจน
12. ความสัมพันธ์ของเนื้อหาในบทเรียนมีการเรียงลำดับตามความสำคัญของเนื้อหาวิชา
13. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพพอที่จะช่วยกระตุ้นครูและนักเรียนเพียงใด เช่น ภาพประกอบควรมีความชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อเรื่อง และมีจำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง คำนำ สารบัญ อภิธานศัพท์ เชิงอรรถ ดัชนีและบรรณานุกรมเป็นสิ่งที่ควรมี เพื่อช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในหนังสือเรียนยิ่งขึ้น
14. การเข้าเล่มและการเย็บเล่มทนทาน เหมาะสมกับการใช้ของเด็ก คือ ขนาดไม่ใหญ่และหนาเกินไป
15. กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์มีความทนทานต่อการใช้ไม่เปื่อยง่าย
16. การพิมพ์ชัดเจนถูกต้องในเรื่องตัวสะกดการันต์ ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมกับสายตาของเด็ก มีการใช้ตัวอักษรขนาดพิเศษเมื่อต้องการเน้นข้อความที่สำคัญ

วิทยาลัย สวัสดิบุตร (2532: 35-36) ได้สรุปลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ 6 ด้าน มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา มีเนื้อหาครบถ้วนและตรงตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำอธิบายรายวิชา มีความถูกต้อง ชัดเจน และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
2. ด้านการนำเสนอเนื้อหา มีการจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทอย่างชัดเจน ได้สัดส่วนและเป็นไปตามลำดับ มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย มีความเป็นกลาง และมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. ด้านการใช้ภาษา ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่าย คำศัพท์เหมาะสมกับระดับและวัยและระดับชั้นของผู้เรียน การใช้ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง และแบ่งวรรคตอนได้อย่างเหมาะสม
4. ด้านภาพประกอบ มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา ชัดเจน สวยงาม จัดวางอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีจำนวนเท่าที่จำเป็น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
5. ด้านการจัดรูปเล่มและการพิมพ์ มีการเข้าเล่มที่ประณีต ทนทาน ใช้กระดาษที่มีคุณภาพดี มีขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสม รวมทั้งมีการใช้ตัวอักษรที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อเน้นคำหรือข้อความที่สำคัญ
6. ด้านอื่น ๆ ได้แก่ มีปกใน คำนำ สารบัญ เชิงอรรถ บรรณานุกรม และอภิธานศัพท์ เพื่อช่วยผู้อ่านมีความเข้าใจในการใช้ยิ่งขึ้น มีการวัดและประเมินผลในรูปแบบของคำถามหรือแบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ที่เรียนไป มีคู่มือครูที่มีรายละเอียดถูกต้องชัดเจน เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และมีราคาพอสมควรไม่ถูกหรือแพงเกินไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 23) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียน พอสรุปได้ว่า หนังสือเรียนควรมีลักษณะที่ผู้เรียนใช้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ มีความน่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไว้ในการจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยในส่วนของหนังสือเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 201) พอสรุปได้ดังนี้

1. ต้องเป็นสื่อที่เน้นการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
2. ครูและนักเรียนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง
3. มีรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของ
สาระการเรียนรู้ และศักยภาพของผู้เรียน
4. ต้องตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้งต้อง
ประหยัดและคุ้มค่า

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 25) ได้กล่าวถึงลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเลือกใช้
ในสถานศึกษาไว้ โดยในส่วนของหนังสือเรียน พอสรุปได้ว่า หนังสือเรียนควรมีความ
สอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัด
ประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัด
ต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

The Texas Public Policy Foundation (2002: 2) ได้กล่าวถึงลักษณะของ
หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีเนื้อหาและมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการตามวัตถุประสงค์
ของการศึกษา
2. มีส่วนช่วยปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสม โดยเฉพาะการเป็นพลเมืองดี
ตามระบอบประชาธิปไตย
3. มีเนื้อหาที่ถูกต้อง ชัดเจน
4. มีการใช้ภาพประกอบ การออกแบบกราฟิก และการนำเสนอเนื้อหา
ด้วยวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

Lennerstad, Erman, and Salomonsson (2007: online) ได้กล่าวถึง
คุณลักษณะพื้นฐานของหนังสือเรียนไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. มีเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการจัดโครงสร้าง การวางลำดับ
ที่ดี และมีการเขียนที่ดี
2. มีลักษณะที่สร้างอุปนิสัยใฝ่เรียนรู้และทักษะกระบวนการเรียนรู้ให้แก่
ผู้เรียน

UNESCO (2007: 15) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้ว่า หนังสือเรียนที่ดีต้องมีส่วนช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ และโลก

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีข้างต้น พอสรุปลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีได้ ดังนี้

1. มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับจุดหมายของวิชา มีความถูกต้องตามหลักวิชา ทันสมัย และให้ความคิดเห็นอย่าง เป็นกลาง รวมถึงมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียนและ ครูผู้สอน
2. การวางโครงสร้างเนื้อหาสาระในแต่ละบทเป็นไปตามลำดับอย่าง ต่อเนื่อง ตามธรรมชาติของวิชาและความเป็นเหตุเป็นผล
3. การอธิบายหลักการ แนวคิด และเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย มีการ ยกตัวอย่างประกอบที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและประสบการณ์เดิมของนักเรียน รวมถึงเสนอ แนวทางการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันให้แก่นักเรียน
4. การใช้สำนวนภาษาเขียนที่ถูกต้อง เลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับ เนื้อหาและความสามารถในการอ่านตามวัยของนักเรียน และมีการอธิบายความหมายของ คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ครบถ้วน
5. การใช้ภาพประกอบ การออกแบบกราฟิกที่สอดคล้องและส่งเสริม เนื้อหา มีความสวยงาม ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และมีความเหมาะสมต่อการศึกษาด้วยตนเองของนักเรียน
6. มีกิจกรรมเสนอแนะและคำถามที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และ เนื้อหาในแต่ละบท โดยเน้นการพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึง เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลสำหรับครูและนักเรียน
7. การมีส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน เช่น คำนำ สารบัญ บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ และดัชนี ครบถ้วน ถูกต้อง ช่วยให้นักเรียนและครูใช้ หนังสือเรียนได้สะดวก
8. การเข้าเล่มหนังสือเรียนมีความคงทนต่อการใช้งาน กระดาษที่ใช้ พิมพ์มีคุณภาพดี การพิมพ์ชัดเจน และมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพ แต่ไม่สูงจนเกินไป พอที่ ประชาชนทุกระดับจะซื้อได้

อย่างไรก็ตาม ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนก็มีความสำคัญมากเช่นกัน ดังที่ปราณี โพธิสุข (2527: 44) ได้อธิบายว่า หนังสือเรียนมีคุณลักษณะดีเพียงใด แต่ครูผู้สอนไม่เข้าใจหรือละเลยการใช้หนังสือเรียนอย่างถูกต้อง ย่อมทำให้ประโยชน์ที่พึงได้รับจากหนังสือเรียนเล่มนั้นลดน้อยลง โดยเฉพาะการที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับหนังสือเรียนเล่มใดเล่มหนึ่งมากเกินไป อาจทำให้เกิดการละเลยในเรื่องการปรับปรุงวิธีสอนหรือการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นครูจึงควรคำนึงถึงการใช้หนังสือเรียนและแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีการใช้หนังสือเรียนที่ถูกต้อง เพื่อที่จะให้ได้รับประโยชน์จากหนังสือเรียนอย่างสมบูรณ์ที่สุด

4. การใช้หนังสือเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เสนอแนวทางในการใช้หนังสือเรียนไว้ ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2523: 103) ได้อธิบายถึงการเลือกและการใช้หนังสือเรียนไว้ว่า สิ่งที่คุณจะต้องพึงระลึกอยู่เสมอ ก็คือ หนังสือเรียนเขียนโดยมนุษย์ ซึ่งมีประสบการณ์แตกต่างกัน โดยเฉพาะถ้าวิชานั้นไม่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างตายตัว จุดเน้นหรือการอธิบายอาจจะต่างกัน อีกประการหนึ่ง คือ ข้อมูลอาจมีความบกพร่องหรือผิดพลาดได้ ฉะนั้นการใช้หนังสือเรียนจากชื่อเสียงของผู้เขียนแต่เพียงอย่างเดียว แม้จะเป็นหนึ่งในวิธีที่ถูกต้อง แต่ก็ไม่ควรจะวางใจจนเกินไป ในด้านการใช้หนังสือเรียนให้ได้ผลดีนั้น ครูควรฝึกความสามารถในการอ่านอย่างวิเคราะห์ให้แก่นักเรียนก่อน โดยครูอาจทำให้อ่านเป็นตัวอย่าง เช่น การทำเครื่องหมายตรงใจความสำคัญ การตั้งคำถามหรืออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตอนต่าง ๆ ที่อ่านไป ซึ่งพอสรุประดับการสอนโดยใช้หนังสือเรียนได้เป็นลำดับจากง่ายไปหายากได้ ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านและท่องจำมาโดยตรง
2. กำหนดให้นักเรียนอ่านและตั้งข้อสงสัยจากการอ่าน
3. ให้นักเรียนอ่านแล้วย่อ สรุป วิจาร์ณ อภิปรายเนื้อเรื่องในหนังสือเรียน
4. ให้นักเรียนใช้หนังสือเรียนเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาความรู้ต่อไป
5. ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวขึ้นใหม่ โดยอาศัยเนื้อหาจากหนังสือเรียน

เป็นหลัก

ประภาศรี สีหอำไพ (2524: 46) ได้กล่าวถึงลักษณะการใช้หนังสือเรียนไว้ ดังนี้

1. ใช้เป็นตำราพื้นฐาน (Basal Texts) หรือเป็นแหล่งวิทยาการหลักที่ผู้เรียนจะได้สาระตามวิชาที่เรียน

2. ใช้เป็นตำราพื้นฐานร่วม (Co-Basal Texts) ให้รายละเอียดของแต่ละหัวข้อแยกเล่มกัน ผู้เรียนต้องใช้ตำราหลายเล่มอ่านร่วมกันในการศึกษาค้นคว้า

3. ใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ (Supplementing Source) ให้ความรู้ประกอบ แต่ไม่ใช่เนื้อหาหลักตรงตามที่หลักสูตรกำหนดทั้งหมด

พรทิพย์ สิงห์โตทอง (2528: 57-58) ได้สรุปแนวทางการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ในการเรียนการสอนครูควรใช้หนังสือเรียนหลาย ๆ เล่ม เพราะจะทำให้ได้รับความรู้และข้อคิดเห็นที่กว้างขวาง อันเป็นประโยชน์ในการสำรวจหาข้อเท็จจริงของเนื้อหาวิชา เนื่องจากหนังสือเรียนมีหลายสำนักพิมพ์ ซึ่งต่างก็จัดทำโดยผู้เขียนที่ทรงคุณวุฒิและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

2. ใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียน และใช้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนที่แตกต่างกันไปในแต่ละครั้ง เช่น ใช้พร้อมกันได้ในการดูแผนที่ ภาพ โดยการให้นักเรียนสังเกตแล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน

3. ครูผู้สอนควรมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการใช้หนังสือเรียนแล้วแนะนำวิธีการใช้หนังสือเรียนที่ถูกต้องให้กับนักเรียน เช่น การใช้คำนำ สารบัญ แผนที่ แผนภูมิ ภาพประกอบต่าง ๆ ดัชนี และอภิธานศัพท์ เป็นต้น

4. ครูใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อในการทำความเข้าใจความหมายซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ได้มโนทัศน์ที่ตรงกัน

5. ครูอาจใช้หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ในการฝึกหัดทักษะการอ่านและทักษะในการค้นคว้า เพื่อที่นักเรียนจะได้หัดอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน รู้จักแยกแยะสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องอะไร

6. ใช้ในการช่วยให้นักเรียนได้สรุปข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ตนเองต้องการ และให้นักเรียนรู้จักจัดลำดับความรู้ความเข้าใจอย่างมีระเบียบจากการอ่านหนังสือเรียน ใช้กิจกรรมและข้อเสนอแนะทำยบทเรียนในการเรียนการสอนได้ เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกหัดทบทวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ตนเองเรียนไปแล้วด้วยตนเองได้

7. ใช้ในการเรียนด้วยตนเองของนักเรียนในการสรุปแหล่งข้อมูลในหนังสือเรียน และตรวจดูความสามารถในการสรุปของนักเรียนว่า มีความสามารถที่จะสรุปและแสวงหาข้อมูลได้หรือไม่

8. การใช้หนังสือเรียนให้เป็นแหล่งความคิดเป็นอันดับแรกของนักเรียน ให้นักเรียนรู้จักคิดที่จะแสวงหาแหล่งความรู้เพิ่มเติมจากที่อื่นและสามารถเปรียบเทียบ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้จากหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ให้กับ ตนเองจากแหล่งความรู้แหล่งอื่น ๆ

วรัญญา สวัสดิบุตร (2532: 163) ได้เสนอแนะวิธีการใช้หนังสือเรียนแก่ครู สังคมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ครูควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนที่ดี รวมทั้ง ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ได้หนังสือเรียนที่ดีและมีคุณภาพ

2. ครูไม่ควรใช้หนังสือเรียนเพียงเล่มเดียวเป็นหลักในการสอน เนื่องจาก หนังสือเรียนแต่ละเล่มก็จะมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป และเพื่อช่วยให้ครูสามารถ พิจารณาถึงความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหาวิชาและข้อเท็จจริง ซึ่งจะช่วยป้องกันความ ผิดพลาดที่อาจเกิดจากความเข้าใจผิดของครูในเรื่องเนื้อหาต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ครู สามารถแนะนำนักเรียนให้รู้จักการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ความรู้ที่กว้างขวางขึ้นอีกด้วย

3. ครูควรรู้จักวิธีการใช้หนังสือเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ได้ผลดี เพราะหนังสือเรียนแต่ละเล่มต่างก็มีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกันไป นอกจากนี้ครูควร จะแนะนำวิธีการใช้หนังสือเรียนที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จาก หนังสือเรียนอย่างสมบูรณ์

4. ครูควรให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ หนังสือเรียนหรือการผลิตหนังสือเรียนตามที่มีผู้จัดอบรมหรือประชุมสัมมนาทางวิชาการอย่าง สม่ำเสมอ

5. ครูควรใช้ประโยชน์จากสื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียนประกอบ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและทันต่อเหตุการณ์

6. เมื่อครูพบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในหนังสือเรียนเล่มใด ควรแจ้ง ให้ผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือเรียนเล่มนั้นให้ทราบ พร้อมทั้งขอเสนอแนะที่ถูกต้อง เพื่อ ผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์จะได้จัดการแก้ไขเมื่อมีการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 10-13, 18-19) ได้เสนอหลักในการเลือกใช้สื่อ การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนพอ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนที่เลือกใช้ต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะสอน เหมาะสมกับ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ประหยัดและคุ้มค่า นอกจากนี้ยังได้เสนอหลักในการใช้

หนังสือเรียนไว้ว่า ผู้สอนต้องศึกษาเนื้อหาในหนังสือเรียนก่อนการนำไปใช้ เพื่อตรวจสอบดูว่า เนื้อหา มีความสมบูรณ์ตามที่ต้องการหรือไม่ ในขณะที่สอนผู้สอนจะต้องใช้หนังสือเรียนตามแผนที่ กำหนดไว้ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและเกิดการเรียนรู้ที่ต้องการ ในกรณี ที่ผู้เรียนต้องใช้หนังสือเรียนหรือสื่อการเรียนรู้อื่นด้วยตนเองผู้สอนต้องแนะนำวิธีการใช้ด้วย และ ควรมีการประเมินหนังสือเรียน เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

Jarolimek (1972: 82-85) ได้อธิบายลักษณะและแนวทางในการใช้หนังสือเรียน วิชาสังคมศึกษาที่ครูควรทราบ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ลักษณะของหนังสือเรียน

1.1 หนังสือเรียนโดยทั่วไปมักเขียนขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง ดังนั้นอาจจะมีนักเรียนบางคนไม่เข้าใจสิ่งที่นำเสนอไว้ใน หนังสือเรียน ในขณะที่นักเรียนบางคนอ่านแล้วรู้สึกว่าจะไม่ท้าทายความสามารถ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไม่มีหนังสือเรียนเล่มใดที่เหมาะสมกับนักเรียนทุกคนในห้องเรียน

1.2 หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่เสนอข้อเท็จจริง และเขียนขึ้นใน ลักษณะที่มุ่งหวังให้ครูค้นคว้ารวบรวมข้อมูลหรือวัสดุอื่น ๆ มาประกอบการจัดการเรียนการสอน หนังสือเรียนจึงมักจะเสนอแหล่งข้อมูลหรือวัสดุอื่น ๆ ในตอนท้ายของบทด้วย

1.3 หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่ง การเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นหลักสูตรสังคมศึกษา ดังนั้นการที่ครูบางคนมีความรู้สึกว่าจะต้องสอนให้ ครบถ้วนตามหนังสือหรือคิดว่านักเรียนทุกคนจะต้องรอบรู้ในข้อเท็จจริงที่นำเสนอไว้ใน หนังสือเรียนนั้น แสดงให้เห็นว่าครูผู้นั้นยังไม่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับหนังสือเรียน

1.4 ผู้เขียนหนังสือเรียนคาดว่าครูจะเป็นผู้แนะนำนักเรียนใน การใช้หนังสือเรียน เพราะว่าหนังสือเรียนไม่ได้เป็นหนังสือที่นักเรียนใช้เรียนรู้ด้วยตัวเองทั้งหมด ถ้าไม่มีการแนะนำจากครูแล้ว คุณค่าของหนังสือเรียนเล่มนั้นอาจสูญเสียไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำความเข้าใจข้อมูลที่น่าสนใจด้วยภาพ แผนที่ แผนภูมิ หรือกราฟต่าง ๆ

1.5 หนังสือเรียนเล่มเดียวกันสามารถนำมาใช้ได้หลายวิธีตาม ประสบการณ์ วิธีสอน หรือทักษะของครู ส่วนนักเรียนแต่ละคนอาจใช้แตกต่างกัน เช่น นักเรียนคนที่ 1 ใช้อ่านและทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระ นักเรียนคนที่ 2 ใช้เป็นแหล่งที่ให้แนวคิดการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หนังสือเรียนสามารถใช้ได้แตกต่างกันไปตามความสามารถ และความต้องการของครูและนักเรียนแต่ละคน

2. แนวทางการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา

2.1 ให้อ่านเชิงสำรวจ (Exploratory Reading) หนังสือเรียนสามารถใช้ในการสร้างพื้นฐานทางการศึกษาขั้นต้นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนใหม่ให้นักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่า เรื่องทั้งหมดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร การใช้หนังสือเรียนในลักษณะนี้ เป็นการช่วยแนะนำนักเรียนให้ทราบถึงแนวความคิดสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ช่วยให้เกิดความคุ้นเคยกับคำศัพท์ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ มากพอที่จะเข้าใจ และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปได้

2.2 ใช้เพื่อความมั่นใจในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา (Securing Facts Related to the Study) เนื่องจากหนังสือเรียนเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ครูอาจมอบหมายให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อตรวจสอบหรือเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหนังสือเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าการอ่านหนังสือเรียนเล่มเดียวอาจไม่พอเพียงที่จะใช้ในการศึกษาเรื่องต่าง ๆ

2.3 ใช้เพื่อศึกษารูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ หรือกราฟ (Map, Chart, Graph or Picture Study) หนังสือเรียนสมัยใหม่มีการนำเสนอสิ่งเหล่านี้ไว้มาก ซึ่งครูสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยตรงตามสถานการณ์ที่กำลังศึกษาอยู่ เช่น ในการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านแผนที่ ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจากภาพหลายลักษณะมากกว่าการใช้ภาพ ๆ เดียว

2.4 ใช้เพื่อสรุปการเรียนรู้ (Summarization of Learning) หนังสือเรียนสามารถใช้ในการสรุปหัวข้อใหญ่ในการศึกษา และใช้ในการสรุปการเรียนรู้ จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจะใช้หนังสือเรียนโดยที่มามีความรู้พื้นฐานแล้ว โดยครูอาจให้นักเรียนอภิปรายแนวความคิดสำคัญและสรุปเป็นข้อเขียน และให้นักเรียนรู้จักการประยุกต์ใช้ข้อมูลที่ศึกษามาแล้วได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการใช้หนังสือเรียนข้างต้น พอสรุปได้ว่า ครูควรใช้หนังสือเรียนหลายเล่มในการเรียนการสอน เพื่อการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริง และค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้อื่น รวมถึงมีวิธีการใช้หนังสือเรียนในการเรียนการสอนที่หลากหลาย และแนะนำวิธีการใช้หนังสือเรียนแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม แต่จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 (กานต์รวี บุญยานนท์, 2546: บทคัดย่อ; พรนภา แจ่มดวง, 2551: บทคัดย่อ) พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงใช้หนังสือเรียนเพียงเล่มเดียวหรือไม่ก็เล่มเป็นหลักใน

การเรียนการสอน หรือจัดทำเอกสารประกอบการสอนโดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียนเป็นหลัก ซึ่งเป็นลักษณะการใช้หนังสือเรียนที่ไม่แตกต่างจากในอดีตมากนัก ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์เทคโนโลยี (สุดาพร ปัญญาพฤษ์, 2546: บทคัดย่อ; อธิพร มากพูน, 2551: บทคัดย่อ) ก็พบว่า ยังมีข้อจำกัดในหลายด้าน เช่น เนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ ความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษของครู ครูสังคมศึกษาจึงควรมีแนวทางในการเลือกใช้หนังสือเรียน ดังที่สมพร จารุณี (2540: 8) ได้กล่าวไว้ว่า ครูจะต้องวิเคราะห์อย่างพิถีพิถันในการเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมกับนักเรียนของตนเองมากที่สุด ครูจะได้ไม่ต้องเสียเวลามากนักกับการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง และครูจะมีเวลามากขึ้นในการวางแผนการเรียนการสอนและสร้างแผนการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติจริงและบังเกิดผลที่ดี คือ การเรียนรู้ของนักเรียน

5. การวิเคราะห์หนังสือเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความหมายและแนวทางในการวิเคราะห์หนังสือเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

5.1 ความหมายของการวิเคราะห์หนังสือเรียน

นักการศึกษาได้อธิบายความหมายของการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ ดังนี้

โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (2521: 12) ได้อธิบายความหมายของการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ว่า

“การวิเคราะห์หนังสือเรียน หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของหนังสือเรียนออกมาพิจารณาแต่ละส่วนว่ามีอะไรบ้าง แล้วใช้เกณฑ์ที่เชื่อถือได้เข้าเทียบเคียงกับองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อดูว่าหนังสือเรียนมีส่วนใดบ้างที่แตกต่าง คล้าย เหมือน เข้าข่าย หรือดีกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงมีลักษณะจริงจัง เป็นเหตุเป็นผล ส่วนใหญ่จะทำในรูปของงานวิจัย”

วาริ ติระจิต (2531: 5) ได้อธิบายความหมายของการวิเคราะห์แบบเรียนไว้ว่า

“การวิเคราะห์แบบเรียน หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของหนังสือแบบเรียน เพื่อพิจารณาคคุณค่าแต่ละด้านว่ามีอะไรบ้าง และกำหนดเกณฑ์ที่เชื่อถือได้เข้าเทียบเคียงกับองค์ประกอบเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อดูว่าแบบเรียนนั้นมีส่วน

โตบ้างที่แตกต่าง มีข้อดี ข้อเสียอะไร โดยนำมาแยกแยะจาก
เกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ การวิเคราะห์แบบเรียนจึงทำในลักษณะมี
หลักการมีเหตุผล และได้ข้อสรุปที่สามารถเชื่อถือได้ ไม่ว่าจะการ
วิเคราะห์นั้นจะทำขึ้นกี่ครั้งก็ตาม ผลที่ได้รับย่อมไม่แตกต่างกัน”

ลาวัญญ์ วิทยาวุฑฒิกุล และปราณี โพธิสุข (2526: 192) ได้อธิบายความหมาย
ของการวิเคราะห์หนังสือไว้ว่า การวิเคราะห์หนังสือ คือ การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบทุกส่วน
ของหนังสือ เพื่อพิจารณาว่าแต่ละส่วนมีอะไรบ้าง แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาเทียบเคียงกับ
เกณฑ์ที่กำหนด เพื่อดูว่าหนังสือนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

จากการอธิบายความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การวิเคราะห์หนังสือเรียน
หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของหนังสือเรียนออกเป็นส่วนต่าง ๆ อย่างละเอียด
และนำแต่ละส่วนมาพิจารณาว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง จากนั้นนำไปเทียบเคียงกับเกณฑ์ที่
กำหนดไว้ เพื่อดูว่าองค์ประกอบของหนังสือเรียนเล่มนั้นมีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์หรือไม่
อย่างไร การวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงเป็นแนวทางที่จะช่วยให้สามารถตัดสินคุณค่าของ
หนังสือเรียนได้อย่างมีหลักเกณฑ์

5.2 แนวทางและวิธีการวิเคราะห์หนังสือเรียน

การวิเคราะห์หนังสือเรียนมีหลายลักษณะตามจุดประสงค์ของผู้วิเคราะห์ เช่น
การวิเคราะห์หนังสือเรียนในด้านเนื้อหา การวิเคราะห์หนังสือเรียนในด้านความเหมาะสมของ
องค์ประกอบทางกายภาพ และการวิเคราะห์หนังสือเรียนทั้งเล่ม ทั้งในด้านคุณภาพทางวิชาการ
และลักษณะภายนอกประกอบกัน การวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงมีแนวทางและวิธีการใน
การวิเคราะห์ที่ต่างกันไปตามจุดประสงค์ของผู้วิเคราะห์ (UNESCO and Georg Eckert
Institute for International Textbook Research, 2010: 67) แต่ทั้งนี้พอจะแบ่งออกได้เป็น 2
แนวทางใหญ่ ๆ ตามที่นักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้อธิบายไว้
ดังต่อไปนี้

ปราณี โพธิสุข (2527: 127) ได้อธิบายแนวทางในการวิเคราะห์เนื้อหาของ
หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาไว้ 2 แนวทาง ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) เป็นการใช้อัตรา
เกี่ยวกับจำนวนหน้า จำนวนขนาด เนื้อหาที่ใช้ในหัวข้อต่าง ๆ ในหนังสือเรียน ซึ่งมีประโยชน์ในการ
นำมาเปรียบเทียบกัน อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีข้อจำกัดและอาจนำไปสู่ความ
ไม่เที่ยงตรงในการสรุปได้ เนื่องจากการกำหนดจำนวนหน้าให้กับเนื้อเรื่องหรือหัวข้อแต่ละหัวข้อมี

จำนวนมากน้อยแตกต่างกัน นอกจากนี้ควรตระหนักว่า จำนวนเนื้อที่เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของผู้แต่ง ผู้พิมพ์ที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ ซึ่งในทางจิตวิทยาแล้วส่งผลต่อนักเรียนที่อ่านด้วย

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) หลักการพื้นฐานของการวิเคราะห์เชิงคุณภาพนี้มีกำเนิดมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ข้อความสั้น ๆ ที่อ้างอิงมาจากเรื่องที่ปรากฏในประวัติศาสตร์หรือข้อเท็จจริงทางภูมิศาสตร์ จะมีอิทธิพลต่อผู้อ่านมากกว่าการสอนเป็นเวลานาน ๆ เกี่ยวกับการเสนอข้อเท็จจริงนั้น ๆ เสียอีก ดังนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาจึงไม่ใช่แต่เพียงการถามว่า มีการกล่าวถึงเนื้อเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใดเท่านั้น แต่จะต้องถามต่อด้วยว่า มีการกล่าวถึงเรื่องนั้น ๆ อย่างไร หรือกล่าวถึงภายใต้สภาพการณ์อย่างไร รวมทั้งแนวทางในการเขียนและการสอดแทรกความเห็นของผู้เขียนด้วย การวิเคราะห์เชิงคุณภาพนี้จึงควรพิจารณาหลัก 3 ประการ คือ ความถูกต้องแน่นอน ความพอเพียง และความเข้าถึงในสิ่งต่าง ๆ ที่อ่าน

UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research (2010: 67-72) ได้อธิบายวิธีการในการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ 2 วิธีเช่นกัน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative methods) เป็นการวิเคราะห์ในด้านความถี่และเนื้อที่ ใช้วิเคราะห์ปริมาณความถี่ของคำศัพท์เฉพาะ ชื่อบุคคลหรือสถานที่ที่ปรากฏในหนังสือเรียน หรือใช้วิเคราะห์เนื้อที่ของเรื่องหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษา มักใช้ในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เชิงปริมาณไม่สามารถบอกคุณค่าหรือจุดมุ่งหมายของหนังสือเรียนเล่มนั้นได้อย่างชัดเจน

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative methods) เป็นการวิเคราะห์ที่ให้รายละเอียดในเชิงลึกว่า หนังสือเรียนเล่มนั้นมีลักษณะในการนำเสนอเนื้อหาสาระหรือข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอดหรือหลักการอย่างไร มีนัยที่ซ่อนเร้นในเนื้อหาความเป็นกลางของเนื้อหา หรือการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มคนหรือสังคมหรือไม่อย่างไร

จากการศึกษาแนวทางและวิธีการในวิเคราะห์หนังสือเรียนข้างต้น พอสรุปได้ว่าการวิเคราะห์หนังสือเรียนเชิงคุณภาพทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีรายละเอียดถูกต้อง ชัดเจนมากกว่าการวิเคราะห์เชิงปริมาณ อย่างไรก็ตาม UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research (2010: 69-72) ได้เสนอว่า ในการเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์ควรพิจารณาประยุกต์ใช้ทั้งสองวิธีการร่วมกันตามความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากทั้งสองวิธีการก็มีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกัน จากนั้นจึงออกแบบเครื่องมือในการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่มีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6. เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีการตั้งเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้อย่างหลากหลายตามจุดประสงค์ของการวิเคราะห์ที่ตั้งที่กล่าวมาแล้ว เช่น เกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือเรียน เกณฑ์ในการเลือกใช้หนังสือเรียน และเกณฑ์ในการประเมินหนังสือเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล รวบรวม และเรียบเรียงไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

6.1 เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนทั่วไป

เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนโดยทั่วไป เป็นเกณฑ์พื้นฐานที่สามารถปรับใช้ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนได้ทุกวิชา มีรายละเอียดดังนี้

รัญจวน อินทรกำแหง (2520: 47-48) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือเรียน ตำราวิชาการหรือสารคดีไว้ 7 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาวิชาและสาระของหนังสือ มีสาระที่เป็นแก่นสารแน่นอน มีความสมบูรณ์และสมดุล เหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน
2. วิธีนำเสนอน่าสนใจ ชวนให้อ่าน ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่ายและมีความสละสลวย
3. การวางเค้าโครงเรื่องและการลำดับเรื่องไม่ซับซ้อน เรียงลำดับตามความยากง่าย ช่วยให้เกิดความเข้าใจและความต่อเนื่องกันทางความคิด
4. ผู้เขียนมีคุณสมบัติและประสบการณ์ที่เป็นที่เชื่อถือได้
5. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือ เช่น สารบัญ ดัชนี บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ ทำได้ดี ช่วยให้ผู้อ่านค้นคว้าได้สะดวกรวดเร็วขึ้น
6. ลักษณะรูปเล่มและคุณภาพการพิมพ์ทั้งตัวหนังสือและภาพประกอบ มีความถูกต้อง ชัดเจน
7. เนื้อหาสาระมีความถูกต้องแม่นยำ

โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (2521: 24-40) ได้เสนอเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ ดังนี้

1. มีการจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับเนื้อเรื่องเรียบร้อย

2. สาระสำคัญของเนื้อหาควรนำเสนออย่างตรงไปตรงมา แสดงให้เห็นว่าอะไรคือ นิยาม (Definition) กฎ (Law) หลักการ (Principle) ข้อเท็จจริง (Fact) ตัวอย่าง (Example) และความคิด (Idea)
3. การใช้ภาษาไม่ซับซ้อน กำกวม และไม่ใช้ศัพท์บัญญัติที่ยากเกินไป
4. เนื้อหาควรตอบสนองความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างครบถ้วน มีความหมายครอบคลุมใน 4 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ ความมุ่งหมายของวิชานั้น ความมุ่งหมายของสาขาวิชานั้น และความมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน
5. ค่านิยมที่ปรากฏในเนื้อเรื่องควรเป็นสิ่งที่คัดเลือกแล้ว และเขียนขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ในการปลูกฝังค่านิยมในตัวนักเรียน เพื่อจะยกระดับทั้งสติปัญญาและจิตใจของนักเรียน
6. เนื้อหามีการอ้างอิงหลักฐานอย่างถูกต้อง
7. ควรมีกิจกรรมเสนอแนะทำยบทและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่องที่เขาสนใจ
8. มีแนวทางการวัดผลนักเรียน โดยอาจเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คำถามทำยบท ปัญหาให้แสดงความคิดเห็น และกิจกรรมที่ให้ทำและสามารถวัดผลได้
9. มีส่วนประกอบของหนังสือที่ทำให้หนังสือน่าอ่าน และเข้าใจได้ง่าย รวดเร็ว เช่น ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง เป็นต้น นอกจากนี้แล้วรูปเล่มควรมีขนาดกระทัดรัด สีเส้นสวยงาม ใช้กระดาษที่ดีพอสมควร ตัวอักษรพิมพ์ชัดเจน และมีขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน
10. การรักษารูปแบบ (Format) ของการเขียนผลงานทางวิชาการ รูปแบบของหนังสือเรียนควรมีการเรียงลำดับ ดังนี้ ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญเรื่อง สารบัญภาพหรือตารางประกอบ เนื้อเรื่อง การอ้างอิงหลักฐานในเนื้อเรื่อง บรรณานุกรม ภาคผนวกหรือภาคเพิ่มเติม และดัชนี
11. ควรประเมินค่าของหนังสือเรียน โดยเน้นคุณค่าของเนื้อหาและ กิจกรรมเป็นสำคัญ ด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรมนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนประกอบทางด้านความรู้ มีเนื้อหาที่ทันสมัย ให้ความรู้ที่เป็นกลาง ปราศจากอคติ และมีความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และส่วนประกอบด้านเชาว์ปัญญา มีเนื้อหาที่สร้างเป็นพื้นฐานให้นักเรียนรู้จักคิด

สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้มีโอกาสตัดสินใจ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และมีส่วนเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2523: 92-93) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การพิจารณาด้านเนื้อหา

1.1 ผู้แต่งมีความสามารถในเนื้อหาวิชาหรือสาขาวิชาที่เขียนหรือไม่

1.2 ตำรานั้นสามารถทำให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่

1.3 เนื้อหาในหนังสือนั้นมีข้อความที่ทำให้เกิดการถกเถียงหรือขัดแย้งกันเองหรือไม่

1.4 เนื้อหาวิชาที่ปรากฏมุ่งส่งเสริมศีลธรรม ความดี และคุณค่าของวรรณคดีหรือไม่

2. ด้านวิธีการเขียนเนื้อหา

2.1 การเขียนเหมาะสมกับวัยของนักเรียนหรือไม่

2.2 คำศัพท์ที่ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่

2.3 อุปกรณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ของหนังสือปรับปรุงให้เหมาะสมกับความแตกต่างของบุคคลได้หรือไม่

3. ด้านการจัดเนื้อหา

3.1 ดัชนีและสารบัญของหนังสือสมบูรณ์และง่ายต่อการใช้หรือไม่

3.2 มีหน้าคำอธิบายศัพท์ยากหรือไม่

3.3 มีรูปภาพ แผนที่ กราฟต่าง ๆ ในหนังสือหรือไม่ และถ้ามีเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่

3.4 ผู้แต่งได้กล่าวถึงหรือเพิ่มเติมเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับหนังสือนั้นหรือไม่

3.5 มีบทสรุปท้ายบท เพื่อเป็นการทบทวนหรือไม่

3.6 บรรณานุกรมท้ายเล่มสามารถช่วยในการค้นคว้าได้ละเอียดเพียงใด

4. ด้านมาตรฐานในการพิมพ์

4.1 ตัวอักษรและการพิมพ์เป็นอย่างไร

4.2 ช่องว่างระหว่างบรรทัดห่างกันเพียงใด และอ่านสะดวก

หรือไม่

4.3 ชนิดของกระดาษดีและมีความทนทานเพียงใด

4.4 การเข้าปกมีความแข็งแรงทนทานหรือไม่

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2525: 88-89) ได้เสนอเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่เน้นในด้านการนำเสนอเนื้อหาไว้ ดังนี้

1. หนังสือเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้เพียงใด

2. ระดับความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่

3. บทเรียนมีความคิดรวบยอดใหม่ ๆ มีคำศัพท์ใหม่ ๆ เพียงใด

4. มีการเชื่อมโยงสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว กับสิ่งที่จะสอนต่อไปหรือไม่

5. มีกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

6. เนื้อหามีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายากหรือไม่

7. หนังสือเรียนมีการประเมินผลเป็นระยะหรือไม่

8. ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเป็นคำถามที่เน้นความจำ หรือเป็นคำถามที่นำไปสู่ความคิดเป็นส่วนใหญ่

9. คำอธิบายต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดได้หรือไม่

10. ในหนังสือเรียนมีการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาหรือไม่

เอนก รัตนปิยะภากรณ์ (2528: 33-35) ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกใช้หนังสือเรียนไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความลึกและกว้างในเนื้อหาวิชา เพราะหนังสือเรียนแต่ละเล่มเรียบเรียงโดยบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญแตกต่างกันไป หนังสือเรียนบางเล่มมีเนื้อหาสาระครบและถูกต้องตามจุดประสงค์ของคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร แต่ในรายละเอียดของเนื้อหาวิชายังไม่ลึกซึ้งเมื่อเทียบกับเล่มอื่น ๆ

2. ความเหมาะสมของสำนวนภาษาและวิธีการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาของผู้เขียน โดยทั่วไปหนังสือเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ดีจะใช้สำนวนภาษาที่เรียบง่าย ไม่ใช้ศัพท์หรือสำนวนภาษาที่สูง วิธีการเรียบเรียงก็เริ่มจากง่ายไปยากตามลำดับ

3. การพัฒนาเนื้อหาและความทันสมัยในหลักวิชา เนื่องจากปัจจุบัน การพัฒนาทางวิชาการและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูล สถิติต่าง ๆ ในหนังสือเรียนควร ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

4. ภาพประกอบในหนังสือเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนมองเห็นภาพพจน์ ของสิ่งที่เป็นนามธรรม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ความแตกต่างของหนังสือเรียนแต่ละ เล่มจึงอยู่ที่ภาพประกอบด้วย เช่น ภาพสีธรรมชาติ มีความคมชัด และสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ กล่าวถึง ก็ทำให้หนังสือเรียนเล่มนั้นสมควรแก่การเลือกใช้

5. ขนาดตัวอักษรควรเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยทั่วไปตัวอักษร สำหรับเด็กเล็กจะมีขนาดตัวอักษรใหญ่ และจะค่อย ๆ ลดลงตามอายุเด็กที่เพิ่มขึ้น ในระดับ มัธยมศึกษา นักเรียนอายุ 12-17 ปี ขนาดตัวอักษรควรจะอยู่ระหว่าง 16-24 ปลายท์

6. กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเรียนส่วนใหญ่จะใช้กระดาษบุรุษ 49 แกรม ซึ่งมีลักษณะสีค่อนข้างเหลืองและมีอายุการใช้งานประมาณ 1 ปี ถ้าใช้กระดาษที่หนาและขาว กว่านี้ อายุการใช้งานของหนังสือเรียนก็จะยาวนานขึ้น

7. ปกหนังสือเรียนที่ดีควรมีความหนา แข็งแรง ทนทาน สีและภาพที่ ปรากฏบนหน้าปกควรจะสวยงามดึงดูดความสนใจได้ดี

8. การเข้าเล่มหนังสือที่มีขนาด 150 หน้าขึ้นไป ควรเข้าเล่มแบบเย็บสัน ทากาว หนังสือเรียนที่มีขนาดเล่มบาง ๆ นิยมใช้การเข้าเล่มแบบเย็บอกกลาง ซึ่งมีข้อเสียที่หน้า กลางของหนังสือมักจะหลุดออกมาเป็นคู่ ๆ

9. ราคาของหนังสือเรียนจะถูกหรือแพงนั้นขึ้นอยู่กับส่วนประกอบหลาย อย่าง เช่น ความหนาของหนังสือ ภาพประกอบหนังสือ กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในและปกหนังสือ เป็นต้น

สมพร จารุณี (2533: 82-85) ได้อธิบายถึงลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีไว้อย่าง ละเอียด สามารถนำมาปรับใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนได้ ดังนี้

1. ลักษณะภายนอก ได้แก่

1.1 ชื่อหนังสือ ชื่อเรื่องหนังสือควรแนะผู้อ่านให้เกิดความเข้าใจ หรือการคาดคะเนได้พอสมควรว่าหนังสือเรียนมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องอะไร

1.2 คำนำหนังสือ คำนำหนังสือเป็นส่วนสำคัญที่ให้รายละเอียด แก่ผู้อ่านเกี่ยวกับหนังสือมากขึ้น ส่วนใหญ่คำนำหนังสือครอบคลุมเนื้อหาอะไรบ้าง มีสาระ กว้างขวางลึกซึ้งอย่างไร ผู้แต่งอาศัยหลักการหรือทฤษฎีความรู้ใดเป็นแนวทางในการอธิบาย

เนื้อหา จุดเน้นพิเศษเกี่ยวกับเนื้อหาสาระอยู่ส่วนใด หนังสือเขียนเพื่อผู้อ่านกลุ่มใดโดยเฉพาะ หรือ ผู้อ่านกลุ่มใดจะได้ประโยชน์มากที่สุด โครงสร้างในการเสนอเนื้อหาในแต่ละบทเป็นอย่างไร

1.3 ผู้แต่งและสำนักพิมพ์ ผู้แต่งและสำนักพิมพ์เป็นเครื่อง รับประกันคุณภาพของหนังสือเรียน หนังสือเรียนควรระบุชื่อสำนักพิมพ์และชื่อผู้แต่ง รวมทั้ง ประสบการณ์ของผู้แต่งไว้ด้วย ถ้ายังมีผลงานทางวิชาการของของสำนักพิมพ์และของผู้แต่งก็ยิ่ง ช่วยสะท้อนให้เห็นความน่าเชื่อถือของหนังสือได้ดียิ่งขึ้น

1.4 วันเวลาและจำนวนครั้งที่พิมพ์ เนื้อหาสาระของวิชาการ สาขาต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บางสาขาเนื้อหาล้าสมัยได้ง่าย หรือบางสาขา มีการศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ ด้วย หนังสือเรียนที่ดีจึงควรมีการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อยู่เสมอ

1.5 สารบัญเรื่อง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นโครงสร้างเนื้อหาของหนังสือ ต่าง ๆ

1.6 สารบัญภาพและตาราง ช่วยให้ผู้อ่านศึกษาทำความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ได้สะดวกในการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ

1.7 คำอธิบายศัพท์ การมีคำอธิบายความหมายของศัพท์จะเป็นการช่วยนักเรียนในการทำความเข้าใจเรื่องง่ายขึ้น

1.8 รายชื่อหนังสืออ้างอิง เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับหนังสือเรียน เพื่อบอกให้ทราบว่าผู้แต่งได้ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระจากแหล่งข้อมูลใดมาเสนอไว้ เป็น แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่ รายชื่อหนังสืออ้างอิงยังช่วยให้ครูรู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนได้เป็นอย่างดีด้วย

1.9 เชิงอรรถและดัชนี เชิงอรรถ คือ ข้อความสั้น ๆ ที่ผู้แต่ง อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่กล่าวไว้ในหนังสือ ซึ่งผู้แต่งพิจารณาแล้วว่าควรให้ผู้อ่านทราบ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเรื่องราวนั้นในทางใดทางหนึ่ง ดัชนี คือ รายการของเรื่องย่อ ๆ หรือคำ หรือข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับสถานที่และบุคคลเรียงตามลำดับตัวอักษรพร้อมกับเลขหน้าหนังสือ กำกับเพื่อให้ผู้อ่านสามารถค้นหาเรื่องย่อ ๆ ในหนังสือเรียนได้อย่างรวดเร็ว

2. ลักษณะภายใน ได้แก่

2.1 เนื้อหา เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ผู้แต่งกำหนด เนื้อหาสาระต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความ เหมาะสมกับระดับประสบการณ์ความรู้เดิมและระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน ตัวอย่างประกอบความเข้าใจต่าง ๆ มีความถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวและ

ความคิดรวบยอดต่าง ๆ สะท้อนถึงสภาพชีวิตและสังคมตามความเป็นจริง และอยู่ในแวดวงประสบการณ์ของผู้เรียนที่จะทำความเข้าใจได้ เนื้อหาสาระไม่ควรมีลักษณะที่จะทำให้เจตคติที่ขัดต่อศีลธรรม จริยธรรมประเพณี และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

2.2 การเสนอเนื้อหา สามารถจัดลำดับเนื้อหาสาระตามโครงสร้างความรู้ของสาขาวิชา แต่ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด การใช้เหตุผล เปรียบเทียบสรุปความ จนถึงการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การนำไปใช้และการประเมินค่า

2.3 สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน การใช้ภาพประกอบ แผนภูมิ ตารางที่เหมาะสมสามารถช่วยให้นักเรียนในการทำความเข้าใจ การสรุป และการทบทวนเรื่องได้ นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนทำแบบเรียน รวมทั้งแบบฝึกหัดสั้น ๆ ที่ผู้แต่งเสนอไว้ เป็นเครื่องส่งเสริมการเรียนการสอนและให้แนวทางการคิดแก่ครูที่จะจัดการเรียนการสอนให้ดี น่าสนใจ และเหมาะสมแก่นักเรียนยิ่งขึ้น

2.4 ท่วงทำนองการเขียน ควรมีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ผู้แต่งควรจะต้องใช้ถ้อยคำ ศัพท์ภาษา และการอธิบายความเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา

จินตนา ไบกาซุยี (2538: 12-15) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาหนังสือเรียนระดับมัธยมศึกษาตามรูปลักษณะของหนังสือเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. รูปลักษณะส่วนต้นเล่มหรือส่วนหน้า ประกอบด้วย

1.1 ปกหน้า ประกอบด้วย ภาพปก ข้อความบนปก แบบและขนาดอักษรที่ตัวพิมพ์ที่เหมาะสมกับความสำคัญของข้อความที่ต้องการเน้น และขนาดของปก

1.2 ปกหลัง ควรออกแบบให้เหมาะสมกับข้อความบนปกหลัง

1.3 สันหนังสือ ในกรณีที่สันหนังสือเรียนมีที่กว้างพอที่จะใส่ชื่อหนังสือเรียน รหัสวิชา ชื่อรายวิชา และชื่อผู้แต่งได้ โดยใช้แบบและขนาดของตัวอักษรที่ชัดเจน และเหมาะสมกับสันของหนังสือ จะช่วยให้ค้นหาหนังสือบนชั้นได้ง่าย

1.4 แผ่นปลิวรองปก หน้านี้อาจใส่เข้ามาเพื่อช่วยทำให้หนังสือคงทนต่อการใช้ แต่ควรมีภาพที่สามารถใช้เป็นสื่อนำเข้าสู่เนื้อหาในเล่ม

1.5 หน้าปกใน/หน้าชื่อเรื่อง ประกอบด้วย ข้อความเกี่ยวกับชื่อหนังสือเรียนและส่วนประกอบอื่น ๆ ข้อความเกี่ยวกับคณะผู้แต่ง/ผู้แต่ง และข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดการพิมพ์

1.6 หน้าลิขสิทธิ์ หน้านี้ควรอยู่ด้านหลังของหน้าปกใน มีข้อความระบุรายละเอียดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์การพิมพ์

1.7 คำนำ คำปรารภ คำนิยม เป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญของหนังสือเรียนที่มักมีการจัดพิมพ์หลาย ๆ ครั้ง ข้อความในคำนำอาจจะบ่งชี้จุดประสงค์ของการใช้หนังสือ หรือการแสดงเจตนาของผู้ออกแบบ ในบางครั้งจะบอกขอบข่ายเนื้อหา สิ่งสำคัญของคำนำ คือ บอกจุดเน้นหรือคุณสมบัติของหนังสือเรียน นั่นคือบอกหัวใจของเนื้อหาสาระ ตลอดจนประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้อ่านกลุ่มใด

1.8 หน้าสารบัญ/สารบัญ ในหน้านี้จะลำดับหัวข้อเรื่อง ชื่อบทหรือชื่อตอน ตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียน พร้อมระบุเลขหน้า เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้

1.9 กระดาษพิมพ์เนื้อใน จะต้องเป็นกระดาษที่มีเยื่อเหนียวละเอียด เรียบ และมีความหนาเพียงพอที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหมึกซึมทะลุไปอีกด้าน

1.10 การทำเล่ม ต้องมีการเย็บเล่มที่แข็งแรง การเย็บกึ่ง และการทำเล่มไสกาวเป็นวิธีการเข้าเล่มหนึ่งที่จะทำให้หนังสือเรียนมีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งานเป็นเวลายาวนานตลอดปี

2. รูปลักษณะส่วนของเนื้อเรื่อง ประกอบด้วย

2.1 บทนำเรื่อง ในหนังสือเรียนที่มีเนื้อหามาก ควรจะมีบทนำเรื่องอยู่ด้วย โดยอาจจะเป็นการย่อสังเขปของเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น

2.2 เนื้อเรื่อง/เนื้อหา เนื้อหาตลอดทั้งเล่มจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความถูกต้องในหลักวิชาสาขานั้น มีการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามโครงสร้างเนื้อหาของสาขาวิชา มีแหล่งอ้างอิงเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ ๆ สาระความรู้ และรายละเอียด มีความเหมาะสมความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน/ผู้ใช้ เนื้อหาสาระยังไม่ควรเขียนในลักษณะที่จะทำให้เกิดข้อขัดแย้งต่อศีลธรรม จริยธรรม ประเพณี ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความมั่นคงของสังคม

2.3 การออกแบบส่วนเนื้อเรื่อง/เนื้อหา การใช้เทคนิควิธีการออกแบบหนังสือ หรือการจัดหน้าหนังสือ เช่น การจัดหน้าจะต้องมีความสมดุลระหว่างเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ที่ว่าง ช่วงบรรทัด การใช้แบบและขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม ยังเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดในการใช้หนังสือเรียนอีกด้วย

3. รูปลักษณะส่วนท้ายเล่ม ประกอบด้วย

3.1 ภาคผนวก ประกอบด้วยความรู้เพิ่มเติม คำอธิบายคำศัพท์ หรืออภิธานศัพท์ ดัชนีเรื่อง ดัชนีภาพ และหน้าเหล่านี้ต้องใส่เลขหน้าด้วย

3.2 หน้ากิจกรรมอื่น ๆ หนังสือเรียนบางเล่มแยกกิจกรรมออกต่างหากไปไว้ท้ายเล่ม ซึ่งอาจเป็นแบบฝึกหัด กิจกรรมท้ายเรื่อง คำถามท้ายเล่ม หน้าเหล่านี้อาจถูกจัดอยู่ในภาคผนวกก็ได้

3.3 หน้าบรรณานุกรม/รายชื่อหนังสืออ้างอิง รวบรวมและเรียบเรียงอย่างถูกต้องตามหลักการเขียนบรรณานุกรม/รายชื่อหนังสืออ้างอิง เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียน

เบรื่อง กุมุท (2537 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 198-200) ได้สรุปเกณฑ์ในการตัดสินตำราไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. เนื้อหา

1.1 ผู้แต่งมีความสามารถในแขนงวิชานั้นหรือไม่

1.2 ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและลักษณะวิชาที่เรียนหรือไม่

1.3 มีการแสดงอคติในการเขียนถึงหัวข้อที่ยังกำลังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่หรือไม่

1.4 เนื้อหาสาระเป็นไปในทางที่จะสร้างเสริมค่านิยมทางจริยธรรมที่ดีหรือไม่

1.5 การเขียนเนื้อหาใช้ภาษาได้ดีหรือไม่

2. การเรียบเรียงเนื้อหา

2.1 นำเอาเนื้อหาเรียบเรียงหรือปรับให้เหมาะสมกับระดับวัยของนักเรียน นักศึกษาที่จะใช้ตำราหรือไม่

2.2 คำศัพท์เหมาะกับระดับชั้นหรือไม่

2.3 ปรับเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีหรือไม่

3. การจัดระบบเนื้อหา

3.1 มีดัชนีและสารบัญของเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และใช้ได้ง่ายหรือไม่

3.2 มีภาคอธิบายคำศัพท์ยากหรือไม่

3.3 ภาพประกอบ แผนที่ แผนภาพ ตาราง และกราฟที่ใช้สามารถสนับสนุนสิ่งที่อ่านได้หรือไม่

3.4 กิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียนที่เสนอแนะไว้ ปฏิบัติได้จริงหรือไม่ กิจกรรมดังกล่าวทำให้ความรู้เพิ่มเติมขึ้นในส่วนที่ตัวเองไม่มีอยู่หรือไม่

3.5 ตอนท้ายบทแต่ละบทหรือแต่ละหน่วยมีข้อสรุป และหัวข้อบททวนที่เรียบเรียงไว้อย่างดีหรือไม่

3.6 หนังสือหรือสื่อทัศนวัสดุที่ใช้อ้างอิงในบรรณานุกรมทันสมัยหรือไม่

4. มาตรฐานทางการพิมพ์

4.1 อักษรชัดเจนและอ่านง่ายหรือไม่

4.2 เว้นบรรทัดให้อ่านง่ายหรือไม่ เช่น เนื้อหาที่ 4 นิ้ว ตามแนวตั้ง ควรจุ 24 บรรทัด สำหรับ 12 ขวบขึ้นไป

4.3 บรรทัดหนึ่งยาวพอเหมาะที่จะอ่านได้ง่ายหรือไม่ เช่น ไม่ควรต่ำกว่า 3 นิ้ว และไม่เกิน 4 นิ้ว

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเกณฑ์ประเมินคุณภาพหนังสือเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน โดยสาระสำคัญของ การประเมินมี 3 ส่วน (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550: 15-16) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เป็นข้อมูลเบื้องต้นของหนังสือเรียน ได้แก่ ชื่อหนังสือ ผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ราคาจำหน่าย

ส่วนที่ 2 รายการประเมิน เป็นส่วนสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพหนังสือเรียน ซึ่งต้องพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

2.1 เนื้อหา พิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

(1) เนื้อหา มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่

(2) เนื้อหา มีความถูกต้องตามหลักวิชา ทันสมัย เป็นที่ ยอมรับในสาขาวิชา ไม่ควรมีประเด็นที่ทำให้ผู้เรียนสับสน

(3) เนื้อหา ไม่ขัดต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ของชาติและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี

(4) เนื้อหา มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น/ ช่วงชั้น

2.2 ภาษาที่ใช้ ภาษาที่นำเสนอต้องถูกต้อง ชัดเจน สื่อความหมาย อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง

2.3 กิจกรรมประกอบการเรียน (ถ้ามี) พิจารณาในเรื่อง

- (1) สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน
- (2) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและนำไป

ปฏิบัติได้

- (3) ใช้คำสั่งหรือคำอธิบายชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ

ตาม

- (4) ใช้คำถามที่ท้าทายและกระตุ้นความคิด

- (5) สอดแทรกกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสม

2.4 ภาพ ตาราง แผนภูมิ (ถ้ามี) พิจารณาในเรื่อง

- (1) ถูกต้องชัดเจนและเป็นปัจจุบัน
- (2) มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา
- (3) มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ
- (4) ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น

ส่วนที่ 3 สรุปข้อคิดเห็นผลการประเมิน เป็นส่วนที่สรุปผลในเชิงคุณภาพของสื่อว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด มีจุดเด่นหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

Clark and Starr (1976: 266-267) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาและประเมินเพื่อคัดเลือกหนังสือเรียนไว้อย่างละเอียดถึง 18 ข้อ ดังนี้

1. ระบุวันเดือนปีที่จัดลิขสิทธิ์หรือไม่ และข้อมูลและการตีความมีความทันสมัยหรือไม่
2. ระบุชื่อผู้แต่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชานั้นหรือไม่ และแนวการเขียนมีความชัดเจนเพียงใด
3. เนื้อหาของหนังสือเรียนตรงตามจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ หรือไม่ และมีความครอบคลุมและมีการเน้นข้อความสำคัญในแต่ละหัวข้อได้อย่างเหมาะสมหรือไม่
4. การจัดลำดับหัวข้อเป็นไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ หากการจัดลำดับหัวข้อไม่เหมาะสม หัวข้อที่จัดลำดับผิดหรือขาดหายไปมีผลทำให้คุณค่าของหนังสือเรียนน้อยลงหรือไม่

5. เนื้อหามีความถูกต้องหรือไม่ และการเสนอเนื้อหา มีความชัดเจน ละเอียด และมีอคติหรือไม่
6. การเสนอ มโนทัศน์ ชัดเจนหรือไม่ อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับ มโนทัศน์นั้น ๆ ได้ชัดเจนเพียงใด
7. การใช้คำศัพท์และสำนวนภาษาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนหรือไม่
8. เนื้อหาของหนังสือได้ให้ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ใหม่ ๆ แก่ ผู้เรียนหรือไม่
9. ผู้เขียนกำหนดหัวข้อและสรุปเนื้อหาได้ดีเพียงใด มีการวัดผลหรือไม่ และผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หรือไม่
10. มีสารบัญ คำนำ ดัชนี ภาคผนวก และอภิธานศัพท์หรือไม่
11. มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนอื่น ๆ หรือไม่
12. มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนหรือไม่
13. ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในหนังสือเรียนมีหลายระดับและหลายรูปแบบ หรือไม่
14. ผู้เขียนได้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในหนังสือเรียนหรือไม่
15. มีภาพประกอบหรือไม่ ถ้ามี ภาพประกอบนั้นมีความถูกต้อง ชัดเจน มีจุดประสงค์และมีคำอธิบายภาพหรือไม่ และภาพประกอบนั้นจัดวางไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม หรือไม่
16. มีแผนที่ แผนภูมิ และตารางที่เหมาะสม ชัดเจน และมีรายละเอียด เพียงพอหรือไม่
17. การเข้าเล่มของหนังสือมีความแข็งแรงทนทานเพียงใด
18. รูปเล่มของหนังสือมีความสวยงามเพียงใด ตัวอักษรมีความชัดเจน น่าอ่านหรือไม่ และการจัดหน้าหนังสือมีความสวยงาม เหมาะสมหรือไม่

Brown, Lewis, and Harcleroad (1985: 16-22) ได้เสนอเกณฑ์ในการประเมิน และคัดเลือกหนังสือเรียนไว้ ดังนี้

1. ความตรงของเนื้อหากับผู้เรียน (Learner Verification) เนื้อหาตรงกับ จุดประสงค์หรือไม่ และสามารถนำไปใช้วัดพัฒนาการของผู้เรียนได้หรือไม่

2. ความเหมาะสมของหนังสือเรียน (Validation) สำนักพิมพ์ได้คำนึงถึงความเหมาะสม ความน่าสนใจและความดึงดูดใจของนักเรียนเพียงใด

3. ความเหมาะสมของความแตกต่างระหว่างเพศของผู้ใช้หนังสือเรียน (Sexism) หนังสือเรียนมีการเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะแบ่งเพศของผู้ใช้หรือไม่ เพราะหนังสือเรียนบางเล่มจะมีการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้หญิงหรือผู้ชายต่างกัน

4. ขอบเขตของเนื้อหา (Scope or Content) เนื้อหามีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือไม่ ตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตรรายวิชาหรือไม่

5. ความเหมาะสมกับระดับชั้นและระดับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน (Appropriateness of Grad or Achievement Level) คำศัพท์และสำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นหรือไม่ มีอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ที่เรียนช้า และมีคำถามที่ท้าทายความสามารถของนักเรียนที่เรียนดีหรือไม่

6. ลักษณะรูปลักษณ์ของหนังสือเรียน (Physical or Mechanical Features) ขนาดของตัวพิมพ์เหมาะสม ชัดเจน ขนาดของช่วงบรรทัดที่พิมพ์เหมาะสมน่าอ่านหรือไม่ กระดาษที่พิมพ์หนาและทนทานต่อการใช้ ปกและการเย็บเล่มแข็งแรงทนทาน เครื่องช่วยประกอบในการทำความเข้าใจเนื้อหา เช่น ดัชนี ตารางที่ถูกต้องสมบูรณ์และอ่านง่าย อภิธานศัพท์ บรรณานุกรมที่ทันสมัย ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา

Wright (1987: 1-3) ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกใช้นักเรียนไว้ ดังนี้

1. ความถูกต้องและทันสมัยของเนื้อหา
2. ความเชื่อมโยงและความชัดเจนของเนื้อหา
3. ความเหมาะสมของระดับความยากและความสนใจของนักเรียน (ควรมีลักษณะที่ท้าทายนักเรียนบ้าง แต่ไม่ยากจนเกินไป)

4. ความเหมาะสมของราคาและคุณภาพ
5. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่มและน้ำหนัก
6. ความสวยงามของรูปแบบและการจัดหน้าที่ย่อยต่อการอ่าน

Camera and Timera (2009: 4) ได้เสนอเกณฑ์พื้นฐานในการวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนสำหรับประเทศในสหภาพยุโรปไว้ ดังนี้

1. ความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน เช่น การผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการ
2. ความสอดคล้องของหนังสือเรียนกับหลักสูตร

3. คำนำระบุวิธีการใช้หนังสือเรียน และแสดงความสอดคล้องกับ
หลักสูตร
4. หัวข้อในหนังสือเรียนเหมือนหรือคล้ายกับหัวข้อในหลักสูตร
5. รูปแบบของหนังสือเรียนมีมาตรฐาน (ผู้แต่งหรือเรียบเรียง,
สำนักพิมพ์, ขนาดรูปเล่ม, หัวข้อ, ระดับความยากง่ายของเนื้อหา และอื่น ๆ)
6. ความคิดรวบยอดกับแนวทางการนำเสนอเนื้อหา มีความสอดคล้อง
กัน
7. หนังสือเรียนมีลักษณะที่นักเรียนสามารถใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้
ด้วยตนเอง

Education Bureau of Hong Kong (2009: online) ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพของหนังสือเรียนไว้ 4 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
  - 1.1 ความครอบคลุมของเนื้อหา
    - (1) จุดประสงค์ของหนังสือเรียนสอดคล้องกับจุดหมาย
หรือจุดประสงค์ของหลักสูตร
    - (2) มีเนื้อหาสาระครบถ้วนตามสาระการเรียนรู้
แกนกลาง มีปริมาณและความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน
    - (3) มีเนื้อหาเป็นปัจจุบัน ข้อมูลถูกต้อง ชัดเจน
ความคิดรวบยอดถูกต้องและแม่นยำ มีตัวอย่างและภาพประกอบในจำนวนที่เหมาะสม สัมพันธ์
กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
    - (4) เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนาทักษะที่สำคัญ ได้แก่
ทักษะการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ การคำนวณ การแก้ปัญหา การจัดการ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง
    - (5) เนื้อหาช่วยปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ดี
    - (6) เนื้อหา มีลักษณะบูรณาการ
  - 1.2 การนำเสนอเนื้อหา
    - (1) เนื้อหา มีความกว้างและความลึกที่สมดุลในแต่ละ
เรื่อง และมีความเหมาะสมกับผู้เรียน

(2) เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ไม่นำเสนอแนวคิดหรือความคิดรวบยอดที่ยากเกินความสามารถของผู้เรียน

(3) มีส่วนประกอบเนื้อหา รูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้

1.3 ความเป็นกลางของเนื้อหา

(1) มีการนำเสนอมุมมองที่หลากหลายในประเด็นต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มคนในสังคม

(2) เนื้อหาและภาพประกอบไม่มีลักษณะเลือกปฏิบัติในด้านเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

1.4 โครงสร้างของเนื้อหา

(1) การจัดลำดับเนื้อหาอย่างเหมาะสม ตามหลักของเหตุและผล

(2) สารบัญแสดงขอบเขตและโครงสร้างของหนังสือเรียนอย่างชัดเจน

(3) การจัดโครงสร้างของบทมีความสัมพันธ์กันระหว่างชื่อเรื่องหรือบท หัวข้อ ขอบเขตของเนื้อหา การเกริ่นนำและการสรุปท้ายบท

(4) การระบุคำสำคัญและความคิดรวบยอดไว้อย่างชัดเจน

(5) การเรียบเรียงเนื้อหาแต่ละบทตามลำดับของการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้สอนได้อย่างอิสระเป็นรายบท หรือเชื่อมโยงกับบทอื่นได้ตามความต้องการของครู

(6) การระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละบท

(7) มีคำแนะนำการใช้หนังสือเรียนสำหรับผู้เรียน

(8) มีการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน และรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบ

2. ด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

(1) มีการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการคิด
 ขั้นสูงของผู้เรียน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การประเมินค่า และการตัดสินใจ ในคู่มือครูหรือ
 หนังสือเรียน

(2) เนื้อหาและกิจกรรมเสนอแนะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน
 ได้พัฒนาทักษะคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์

(3) กิจกรรมเสนอแนะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 ด้วยตนเองของผู้เรียน เช่น กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนต้องไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุด
 หรือแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ

(4) มีการเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ เช่น
 กิจกรรมทำยบพท หรือคู่มือครู

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้

(1) กิจกรรมเสนอแนะเน้นการฝึกปฏิบัติ การ
 ประยุกต์ใช้ความรู้ และมีลักษณะบูรณาการ

(2) กิจกรรมเสนอแนะมีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้
 ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

(3) กิจกรรมเสนอแนะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด
 กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น

(4) กิจกรรมเสนอแนะสอดคล้องกับจุดประสงค์
 การเรียนรู้ มีจำนวนเหมาะสม และมีความหลากหลาย

(5) มีการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 และแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมในคู่มือครู สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถหรือแบบการเรียนรู้ต่างกัน

(6) การเสนอแนะวิธีสอน แนวทางการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมในคู่มือครู

2.3 การวัดและประเมินผล

(1) มีการเสนอแนะวิธีการวัดและประเมินผลที่
 หลากหลายทั้งการประเมินตนเองของผู้เรียน การประเมินจากเพื่อน เพื่อการปรับปรุงการเรียนรู้
 ของผู้เรียน

(2) มีการเสนอแนะเครื่องมือวัดและประเมินผลที่
 หลากหลายในคู่มือครู และมีความสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร

3. ด้านการใช้ภาษา ประกอบด้วย

- (1) การใช้สำนวนภาษาถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง
- (2) การเขียนมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในแต่ละตอน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการประมวลผลข้อมูลของผู้เรียน
- (3) มีวิธีการอธิบายเนื้อหาชัดเจน น่าสนใจ การยกตัวอย่างประกอบสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
- (4) การใช้คำศัพท์เฉพาะเหมาะสมกับเนื้อหาและวุฒิภาวะของผู้เรียน
- (5) การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ รวมถึงวิธีการใช้คำศัพท์อย่างถูกต้อง เหมาะสม

4. ด้านภาพประกอบและการออกแบบ

- (1) การออกแบบจัดหน้ามีความสมดุลและสม่ำเสมอ ทั้งเล่ม สะดวกในการอ่าน
- (2) ภาพประกอบทั้งที่เป็นภาพถ่าย ภาพวาด หรือ กราฟถูกต้อง ชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อหา มีคำอธิบายภาพ และมีจำนวนที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
- (3) ใช้กระดาษน้ำหนักเบาในการพิมพ์ หรือแยกออกเป็นหลายเล่ม เพื่อช่วยลดน้ำหนักของหนังสือเรียน
- (4) มีขนาดไม่หนาเกินไปและรูปเล่มกะทัดรัด
- (5) ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่าย มีขนาดใหญ่กว่า 12 ปลายท์ และเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งเล่ม
- (6) ใช้กระดาษที่ทนอมสลายตา สีไม่ขาวจัดและไม่สะท้อนแสง

UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research (2010: 70) ได้เสนอเกณฑ์พื้นฐานในการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

- 1.1 ความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือแนวคิดทางการศึกษา
- 1.2 ความถูกต้อง สมบูรณ์ของเนื้อหา

1.3 การเลือกและการจัดลำดับหัวข้อมีความเหมาะสม และเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.4 การเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ในขอบเขตที่เหมาะสม

1.5 การให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นในสัดส่วนที่เหมาะสม

1.6 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

2. ด้านการนำเสนอเนื้อหา

2.1 การแสดงความมุ่งหมายของผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียง

2.2 การเขียนเนื้อหาของผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียง

2.3 การนำเสนอเนื้อหาโดยวิธีการเปรียบเทียบ การแสดงความ

แตกต่าง

2.4 การนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ประเด็นปัญหา

2.5 การนำเสนอมีการให้เหตุผล การปลูกเร้าให้ผู้เรียนมี

ความรู้สึกร่วมกับเนื้อหา

2.6 การใช้กราฟิก ภาพถ่าย และแผนที่

2.7 การใช้ตาราง ข้อมูลสถิติต่าง ๆ

2.8 การให้แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

2.9 การเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้

3. ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

3.1 ความสอดคล้องกับการจัดระบบการศึกษา

3.2 การแสดงสัญลักษณ์หรือข้อความการผ่านการตรวจ

ประเมินคุณภาพ

3.3 การวางรูปแบบของหนังสือเรียน

3.4 การแสดงข้อมูลที่สำคัญอื่น ๆ ครบถ้วน

จากการศึกษาเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนข้างต้น พอสรุปสาระสำคัญได้

3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา เนื้อหาเรียบเรียงขึ้นตามแนวทางของหลักสูตร มีความถูกต้องตามหลักวิชา สภาพความเป็นจริง ทันสมัย เป็นกลาง มีความง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นและสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิด

ความคิดรวบยอดในวิชา ทักษะและกระบวนการที่สำคัญ ตลอดจนช่วยปลูกฝังค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดลำดับเนื้อหาตามธรรมชาติวิชา ความเป็นเหตุเป็นผล การอธิบายเนื้อหาถูกต้อง ชัดเจน ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่าย มีการยกตัวอย่างประกอบ การใช้ภาพ แผนผัง หรือการออกแบบในรูปแบบอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเชื่อมโยงสู่ชีวิตประจำวันของนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลและเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตลอดจนมีกิจกรรมและคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญของเนื้อหาและมีลักษณะหลากหลาย

3. ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน มีขนาดและความหนาที่เหมาะสมกับการใช้งาน ใช้กระดาษที่มีคุณภาพดี เนื้อละเอียดเรียบ ไม่ขาดง่าย การเข้าเล่มประณีต ทนทาน การพิมพ์ตัวอักษรและภาพชัดเจน การแสดงข้อมูลที่สำคัญของหนังสือเรียนและการมีส่วนประกอบหนังสือเรียน ได้แก่ คำนำ สารบัญ บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ และดัชนี ครอบคลุมและถูกต้อง ช่วยให้นักเรียนและครูใช้งานได้สะดวก

นอกจากนี้ในการศึกษาเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนยังพบว่า รายการวิเคราะห์หลายรายการมีความเกี่ยวข้องกับหลักในการจัดทำหนังสือเรียน เช่น การจัดพิมพ์ การเข้าเล่ม การใช้ภาพประกอบ ซึ่งหลักในการจัดทำหนังสือเรียนนั้นมีรายละเอียดมาก ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อนำข้อมูลมาสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

6.2 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ด้านการจัดทำหนังสือเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและเกณฑ์ในการวิเคราะห์ด้านการจัดทำหนังสือเรียน และเรียบเรียงไว้ตามลำดับ ดังนี้

6.2.1 รูปแบบ ขนาด และความหนาของรูปเล่ม

พรทิพย์ ศิริสมบุญธวัช (2528: 60-61) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ขนาด และความหนาของรูปเล่มหนังสือเรียนไว้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่ผู้อ่านต้องใช้บ่อย ควรเลือกขนาดให้มีส่วนกว้าง ส่วนยาว และมีความหนาสมดุลงัน ถ้าขนาดรูปเล่มหนังสือสมดุลงันแล้ว ไม่ว่าจะหนังสือแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง (Upright) หรือ สี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอน (Oblong) ก็ทำให้เกิดความรู้สึกสมดุลงแก่ผู้อ่านได้ทั้งนั้น ในส่วนของขนาดและความหนา ปัจจุบันมักจะไม่กำหนดขนาดของหนังสือให้แน่นอนตายตัวลงไป แต่ให้พิจารณาว่าขนาดของหนังสือควรพอดีกับช่วงมือของของเด็กแต่ละวัย นอกจากนี้ ความยาวของเนื้อหาก็คือสิ่งที่ควรพิจารณา

ประกอบด้วย เพราะถ้าหนังสือมีเนื้อหามากก็ย่อมทำให้จำนวนหน้าของหนังสือเรียนมากขึ้น ความหนาของหนังสือเรียนก็จะเพิ่มตามไปด้วย

ไพโรจน์ เบาลใจ (2536: 30-31) ได้เสนอรูปแบบ ขนาด และความหนาของรูปเล่มหนังสือเรียนไว้ว่า หนังสือเรียนที่เด็กชอบควรมีรูปเล่มเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง (Upright) มีขนาด 6 x 8.5 นิ้ว หรือที่เรียกว่า 8 หน้ายก และขนาด 5 x 7 นิ้ว หรือที่เรียกว่า 16 หน้ายก และมีความหนาไม่เกิน 200 หน้า

Hartley and Burnhill (1976: 11) ได้เสนอรูปแบบและขนาดของหนังสือเรียนที่เหมาะสมไว้ว่า หนังสือเรียนควรมีรูปแบบเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง (Upright) และขนาดรูปเล่มที่เหมาะสมกับการใช้งาน คือ เหมาะกับรายวิชาและวัยของนักเรียน โดยขนาดที่แนะนำ ได้แก่ ขนาด A5 (18.5 x 26 ซม.) หรือศัพท์ทางการจัดทำหนังสือเรียกว่า ขนาด 8 หน้ายกธรรมดา ทั้งนี้ควรพิจารณาความเหมาะสมร่วมกับรูปแบบของการจัดหน้าด้วย

จากข้อมูลข้างต้น พอสรุปได้ว่า หนังสือเรียนควรมีรูปแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง (Upright) ขนาด 8 หน้ายกธรรมดา หรือ A5 (18.5 x 26 ซม.) และมีความหนาตามเนื้อหาวิชา แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสมดุลของรูปเล่มโดยรวมด้วย

6.2.2 กระดาษที่ใช้พิมพ์

กำธร สติรกุล และสุนน อมรวิวัฒน์ (2535: 320-322) ได้อธิบายถึงชนิดของกระดาษที่นิยมใช้ในการจัดทำหนังสือไว้ว่ามี 4 ชนิด ดังนี้

1. กระดาษปรีฟหรือกระดาษหนังสือพิมพ์ (newsprint) เป็นกระดาษที่ทำด้วยเยื่อไม้บดล้วน ราคาถูก แต่ขาดความทนทาน กระดาษชนิดนี้ใช้พิมพ์หนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ เพราะอายุการใช้งานของหนังสือพิมพ์มีอายุเพียงวันเดียว นอกจากนี้ยังใช้พิมพ์หนังสือที่ต้องการให้มีราคาถูก เช่น หนังสือฉบับกระเป๋ า หนังสือแบบเรียนโดยทั่วไปในประเทศไทยก็ยังพิมพ์ด้วยกระดาษปรีฟ ซึ่งมีการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น ด้วยการขัดมันบนผิวกระดาษปรีฟ โดยลูกกลิ้งที่มีความร้อนขัดผิว กระดาษเป็นกระดาษปรีฟมัน ทำให้กระดาษมีคุณภาพดีขึ้น สามารถนำมาใช้กับภาพสกรีนและภาพสีได้ดีขึ้น แต่ราคาก็แพงขึ้นไปด้วย

2. กระดาษปอนด์ (woodfree paper) เป็นกระดาษที่ทำด้วยเยื่อไม้เคมี ซึ่งเกิดจากการต้มท่อนไม้ในน้ำยาเคมี ทำให้สามารถนำเอาเยื่อและสารแปลกปลอมแยกออกจากเยื่อไม้ เพื่อผลิตเป็นกระดาษ ทำให้ได้กระดาษที่มีคุณภาพดีและมีความทนทาน แต่ก็มีราคาสูง โดยทั่วไปกระดาษปอนด์ใช้พิมพ์หนังสือเล่ม นิตยสาร วารสาร และงานพิมพ์ที่มีคุณภาพดี การพิมพ์ภาพสีบนกระดาษปอนด์จะได้สีสวยงามเหมือนต้นฉบับมากกว่ากระดาษปรีฟ เพราะกระดาษปอนด์มีความขาวมากกว่ากระดาษปรีฟ

3. กระดาษอาร์ตหรือกระดาษเคลือบผิว (arts or coated paper) เป็นกระดาษที่ผิวของกระดาษเคลือบด้วยสารเคลือบผิว อาจขัดผิวให้มีผิวมันหรือผิวด้านก็ได้ และจะมีผิวเรียบเป็นพิเศษ ใช้สำหรับพิมพ์ภาพที่เป็นสกรีนเม็ดละเอียด หรือภาพที่พิมพ์เป็นภาพหลายสี ภาพสีธรรมชาติให้ได้คุณภาพสูง มีความสวยงามเป็นกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือ นิตยสาร และวารสารที่มีภาพมาก ๆ และเน้นในคุณภาพของภาพ ใช้เป็นกระดาษพิมพ์เป็นปกของหนังสือ นิตยสารและวารสาร

4. กระดาษอื่น ๆ หนังสือบางประเภทลักษณะของการใช้งานต้องใช้กระดาษพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะนำมาใช้พิมพ์ เช่น หนังสือภาพสำหรับเด็กต้องทนทานต่อการใช้งานของเด็กต้องใช้กระดาษหนาและมีการทรงตัวสูง อาจจะใช้กระดาษหนาเคลือบผิวเรียบทั้งสองหน้า หรือหนังสือพจนานุกรมฉบับกระเป๋า เพื่อให้พิมพ์หนังสือได้เล่มเล็กมีหน้ามากและเล่มบาง อาจต้องใช้กระดาษที่มีแผ่นบางเป็นพิเศษ แต่พิมพ์แล้วรอยหมึกจะไม่ทะลุผ่านไปบนหน้าตรงข้าม จึงอาจใช้กระดาษใบเปิดพิมพ์ปกหนังสือ ซึ่งจะต้องมีความแข็งแรงทนทานกว่าเนื้อในของหนังสือ เพราะเป็นส่วนที่รักษาเนื้อในของหนังสือเอาไว้ จึงใช้กระดาษที่เรียกว่ากระดาษปกพิมพ์ หรือหากต้องการให้ปกมีความแข็งแรงขึ้นไปอีกก็อาจทำเป็นหนังสือปกแข็ง ซึ่งต้องใช้กระดาษแข็งหุ้มด้วยกระดาษหุ้มปกผ้าหรือหนังนำมาทำเป็นปกก็ได้ แล้วแต่ว่าจะต้องการให้หนังสือนั้นมีความแข็งแรงทนทานเพียงใด ยิ่งทำให้แข็งแรงทนทานมาก ต้นทุนการผลิตก็จะสูงและมีราคาแพงมากขึ้น

ความทนทานของหนังสือ นอกจากจะเกิดจากชนิดของกระดาษที่ใช้พิมพ์แล้ว น้ำหนักของกระดาษก็มีความสำคัญ การวัดน้ำหนักของกระดาษในปัจจุบันวัดกันเป็นแกรม กระดาษที่มีน้ำหนักแกรมสูงกว่าย่อมจะมีความหนามากกว่ากระดาษที่มีน้ำหนักแกรมต่ำกว่า เช่น กระดาษ 80 แกรมย่อมหนากว่ากระดาษ 60 แกรม กระดาษจะถูกกำหนดว่ามีน้ำหนักกี่แกรมนั้น หมายถึง น้ำหนักของแผ่นกระดาษชนิดนั้นหนึ่งแผ่นมีเนื้อที่เท่ากับหนึ่งตารางเมตร นำไปซึ่งแล้วมีน้ำหนักกี่แกรมก็เรียกได้ว่ากระดาษเท่านั้นแกรม กระดาษปรีฟที่ใช้พิมพ์หนังสือพิมพ์และหนังสือโดยทั่วไปมีน้ำหนักระหว่าง 45-52 แกรม กระดาษปอนด์ที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือโดยทั่วไปก็มักเป็นกระดาษปอนด์ 50, 60 และ 80 แกรม

กระดาษที่ควรนำมาใช้พิมพ์หนังสือเรียนจึงควรเป็นกระดาษที่มีเนื้อละเอียด หนาและมีความทนทาน เพราะถ้าใช้กระดาษที่มีเนื้อบาง เวลาพิมพ์ตัวอักษรหรือภาพจะไปปรากฏเป็นรอยในด้านหลังของกระดาษหน้าต่อไป ทำให้หน้านั้นดูพร่า อ่านไม่ชัดได้ แต่กระดาษปอนด์ขาวที่มีเนื้อหนาละเอียดและทนทานนั้น ยังไม่เป็นที่นิยมใช้การพิมพ์หนังสือทั่วไปใน

ประเทศไทยมากนัก เพราะมีราคาแพง ในการพิมพ์หนังสือทั่วไปจึงมักนิยมใช้กระดาษปฐุพีที่มีราคาถูกกว่าแทน (พรทิพย์ ศิริสมบุญเรือง, 2528: 64)

6.2.3 การเข้าเล่ม

วิริยะ สิริสิงห (2524: 76-77) ได้อธิบายถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการเข้าเล่มหนังสือที่ใช้กันโดยทั่วไปไว้ ดังนี้

1. เย็บกลาง หรือเย็บนอก หรือเย็บมุงหลังคา (Saddle Sewing) เป็นการเย็บแบบแบ่งครึ่งโดยทางหนังสือออก จากนั้นก็ใช้ลวดเย็บตรงสันหนังสือ ข้อดีของการเข้าเล่มแบบนี้ คือ ทำได้เร็ว ราคาถูก ส่วนข้อเสีย คือ ปกและหน้าหนังสือจะหลุดออกจากกันได้ง่าย โดยจะหลุดออกทีละคู่ ๆ เนื่องจากเวลาที่เปิดอ่านหลาย ๆ ครั้ง รอยลวดที่เย็บอยู่จะฉีกหน้ากระดาษออกจากกัน

2. เย็บสันติดปก (Smyth Sewing) การเข้าเล่มแบบนี้จะทนทานกว่าแบบเย็บกลาง เป็นวิธีเย็บใช้ลวดสองตัวเย็บที่สันของหนังสือ โดยเย็บให้ทะลุจากหน้าแรกไปถึงหน้าสุดท้ายของหนังสือ จากนั้นจึงนำมาทากาวที่สันแล้วเอาปกหุ้ม รีดให้เรียบและแนบสนิท ข้อดีของการเย็บแบบนี้ คือ หน้าหนังสือกับปกจะติดอยู่ด้วยกันได้นานกว่าแบบเย็บกลาง ดังนั้นหนังสือที่หนาเกินกว่าจะเย็บกลางได้ ต้องใช้วิธีเย็บเล่มแบบนี้ ส่วนข้อเสีย ก็คือ เมื่อเปิดหนังสือออกอ่าน กระดาษหน้าแรก ๆ ที่ติดอยู่กับปกจะฉีกตึงรั้ง ทำให้หนังสือกางออกได้ไม่เต็มที่ และเมื่อเปิดอ่านหลาย ๆ ครั้ง กระดาษแผ่นดังกล่าวก็จะฉีกออกตรงรอยลวดที่เย็บ

3. ไส้สันทากาว (Gluing) วิธีนี้นิยมใช้กันมากในการเย็บหนังสือฉบับเล็กแต่มีความหนาพอสมควร โดยเจียนสันหนังสือให้เรียบเสมอกัน แล้วใช้กาวทาที่สันหรืออาจจะใช้เลื่อย เลื่อยสันให้เป็นรอยก่อนแล้วจึงทากาว ทั้งนี้เพื่อให้กาวยึดติดกับกระดาษแต่ละแผ่นได้ทั่วถึง จากนั้นก็นำปกมาติดแล้วรีดให้เรียบ การเข้าเล่มแบบนี้จะใช้เครื่องจักรทำตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ดังนั้นจึงมีความรวดเร็วมาก ข้อดีของการเข้าเล่มแบบนี้ คือ ทำได้เร็ว เปิดหนังสือกางออกอ่านได้เต็มที่ สันหนังสือเรียบสวยเสมอกันทุกเล่ม ส่วนข้อเสีย คือ ถ้ากาวที่ใช้เสื่อมคุณภาพแล้วจะทำให้หนังสือหลุดออกเป็นแผ่น ๆ หนังสือที่เข้าเล่มด้วยวิธีการนี้จึงเป็นหนังสือที่ไม่ต้องการเก็บไว้นาน

4. เย็บด้านหรือเย็บกึ่ง (Side Sewing) วิธีนี้นิยมใช้กับหนังสือเล่มใหญ่ที่มีความหนามาก ๆ เช่น สารานุกรม วิธีเย็บใช้ด้ายร้อยที่สันหนังสือแต่ละยกให้เรียงติดต่อกันไป แล้วจึงนำไปเข้าปก ข้อดี คือ สามารถเปิดหนังสือกางออกได้เต็มที่ มีความทนทานมาก ข้อเสีย คือ ใช้เวลานานและมีราคาแพง

วรรณญา สวัสดิบุตร (2532: 66) ได้สรุปการเข้าเล่มหนังสือเรียนที่ดีไว้ว่า การเย็บเล่มแบบไสสันตากาวแม้จะเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก เพราะทำได้เร็วและสันหนังสือเรียบสวย แต่ก็ไม่นับว่าเป็นการเย็บเล่มที่มีคุณภาพดี เพราะถ้าใช้กาวที่ไม่ดี ก็จะทำให้ใช้งานได้ไม่ทนทาน เมื่อการเสื่อมคุณภาพหนังสือก็จะชำรุดได้ง่าย

กำธร สติรกุล และสุมน อมรวิวัฒน์ (2535: 353-356) ได้อธิบายถึงวิธีการเข้าเล่มหนังสือแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. เย็บอกหรือเย็บมุงหลังคา เป็นการนำยกพิมพ์มาเรียงซ้อนกันโดยใช้ออกยกพิมพ์ยกหนึ่งคร่อมทับลงบนยกพิมพ์ยกถัดไปซ้อน ๆ กันจนครบเล่ม นำปกคร่อมทับบนสุด แล้วเย็บติดกันเป็นเล่ม โดยใช้ลวดเย็บหรือด้ายเย็บเย็บทะลุอกของทุก ๆ ยกพิมพ์ หักปลายลวดตรงกลางออกยึดหนังสือให้ติดกันเป็นเล่ม หรือใช้ปลายเชือกทั้งสองข้างผูกติดกับตรงกลางอกหนังสือหรือเย็บจักรตรงกลางอกหนังสือให้กระดาษทุกแผ่นเย็บติดกัน หนังสือเย็บอกมักเป็นหนังสือที่บางมีหน้าหนังสือไม่มากนัก ส่วนดีของหนังสือเย็บอกอยู่ที่สามารถเปิดเล่มหนังสือให้กางออกได้เต็มที่

2. เย็บสัน เป็นการนำยกพิมพ์หนึ่งตั้งซ้อนบนอีกยกหนึ่งเรียงซ้อนขึ้น ๆ ไปตามลำดับจนครบเล่ม การเย็บเล่มลักษณะนี้อาจนำแผ่นปลิวตั้งทับซ้อนรวมกันไปกับยกพิมพ์ตามตำแหน่งในเล่มของแผ่นปลิวนั้น และเย็บแผ่นกระดาษทั้งหมดติดกันด้วยลวดหรือเชือกหรือเย็บด้านข้างของสันหนังสือ หนังสือเย็บสันเล่มหนังสือจะกางออกได้ไม่เต็มที่เพราะส่วนของสันหนังสือส่วนหนึ่งถูกเย็บยึดติดกันไว้ หนังสือเย็บสันจะต้องมีการปิดปก คือ นำปกมาผนึกยึดติดกับสันหนังสือด้วยกาว

3. เย็บกึ่ง เป็นการเย็บอกของยกพิมพ์แต่ละยกด้วยเชือกเส้นเดียวกัน เย็บจากยกพิมพ์หนึ่งไปอีกยกพิมพ์หนึ่งติดต่อกันไปจนจบเล่ม การเย็บกึ่งนี้สามารถเย็บหนังสือที่เป็นเล่มหนา ๆ มีหน้ามากให้เป็นเล่มเดียวกันได้ และสามารถเปิดเล่มหนังสือทุกหน้าให้กางออกได้เต็มที่ หนังสือเย็บกึ่งนี้จะต้องมีการปิดปก คือ นำปกมาผนึกยึดติดกับสันหนังสือ เช่นเดียวกับหนังสือเย็บสัน

4. ไสสันตากาว การเย็บเล่มจัดทำอย่างเดียวกับการเย็บสัน คือ นำยกพิมพ์มาตั้งซ้อนกันเรียงกันเป็นเล่ม แล้วนำเล่มไปเข้าเครื่องไสสันซึ่งจะตัดหรือเลื่อยสันหนังสือให้ขาดออกโดยด้านหน้าของแผ่นหนังสือแต่ละแผ่นจะขาดออกจากกัน และใช้กาวทาสันหนังสือโดยการพลิกสันหนังสือโดยการพลิกสันหนังสือไปทางด้านซ้ายตากาวครั้งหนึ่งและพลิกสันหนังสือไปทางด้านขวาตากาวอีกครั้งหนึ่ง ทำให้กาวไปยึดแทรกอยู่ระหว่างแผ่นหนังสือยึดติดกับแผ่นหน้าและแผ่นหลังติดต่อกันไปทั้งเล่ม กาวที่ทาสันหนังสืออาจเป็นกาวเย็น คือ กาวที่เปิดจาก

ภาชนะบรรจุมาใช้ทำได้เลย หรือกาวยร้อนซึ่งเป็นกาวยที่ต้องมีการทำให้ร้อนบนเครื่องทาการที่จะต้องทำให้ได้รวดเร็วและได้หนังสือที่ทนทานมาก มักจะใช้วิธีทำด้วยกาวยร้อน การไสสันทาการสามารถใช้ทำหนังสือเล่มหนา ๆ ได้ และสามารถกางหน้าหนังสือออกได้กว้างเต็มที่ การไสสันทาการทำได้รวดเร็วและค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการเย็บกึ่งแต่คุณภาพผู้การเย็บกึ่งไม่ได้ หนังสือไสสันทาการจะต้องปิดปกเช่นเดียวกับหนังสือเย็บกึ่งหรือเย็บสัน

5. ทำเล่มหนังสือด้วยวิธีกล คือ การทำเล่มด้วยวิธีอื่น มักไม่เป็นการยึดแผ่นกระดาษติดกันอย่างถาวร เช่น การเจาะรู ร้อยลวด ร้อยพลาสติก ยึดแผ่นกระดาษด้วยห่วงด้วยสกรู เป็นต้น เป็นการทำให้หนังสือที่อาจถอดเปลี่ยน เพิ่มเติม ส่วนหนึ่งส่วนใดของเล่มหนังสือได้

สรุปได้ว่า การเข้าเล่มหรือเย็บเล่มหนังสือเรียนที่ดีต้องคำนึงถึงเหมาะสมระหว่างจำนวนหน้ากับวิธีการเข้าเล่มที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ เช่น หนังสือเรียนมีจำนวนหน้า 120 หน้า อาจใช้วิธีการเย็บอกกลางหรือเย็บมุงหลังคาได้ แต่ต้องมีความคงทนแน่นอน หน้ากระดาษไม่หลุดจากกันได้ง่าย เป็นต้น

6.2.4 การจัดหน้า

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2528: 59-60) ได้สรุปหลักในการจัดหน้าหนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. การรักษาแนว (Keep line) หมายถึง การวางเรื่องและภาพให้เข้าหลักเข้าแนวเดียวกัน ไม่วางเกะกะจัดกระจาย
2. ความสมดุล (Balance) คือ การนำเอาภาพ ตัวอักษร และเรื่องมาจัดให้เกิดความสมดุลกันในความรู้สึกของผู้อ่าน เพื่อให้ดูสวยงามและสบายตา
3. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) การวางหน้าหนังสือจะต้องจัดให้มีการเชื่อมโยง ดูเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่วางกระจัดกระจายจนดูเป็นคนละเรื่อง เช่น นำภาพกับข้อความวางไว้ผิดตำแหน่ง ทำให้ผู้อ่านไม่ทราบว่าจะข้อความใดบรรยายภาพใด เป็นต้น
4. ที่ว่าง (Space) คือ บริเวณที่ไม่จัดวางเรื่องหรือภาพใด ๆ ลงไป เพื่อให้เป็นที่พักสายตา ที่ว่างนี้อาจจะอยู่บริเวณใดของหน้าหนังสือก็ได้ และยังหมายถึงความถึงที่ว่างรอบ ๆ หน้าหนังสืออีกด้วย ซึ่งจะต้องเว้นให้เหมาะสม
5. การสร้างอารมณ์ในการมองดูที่ถูกต้อง การวางหน้าหนังสือที่ดีจะต้องเรียกความสนใจจากผู้อ่านและยึดความสนใจนั้นไว้ได้ แล้วบังคับให้ความสนใจนั้นเคลื่อนที่ไปยังจุดต่าง ๆ ของหน้าหนังสือ เพราะในขณะที่อ่านหนังสือ ความสนใจของผู้อ่านจะต้องมุ่งไปยังจุดที่เด่นที่สุดในหน้านั้น ๆ ก่อน ซึ่งอาจจะเป็นภาพหรือตัวหนังสือก็ได้

วรรณญา สวัสดิบุท (2532: 184-185) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินหนังสือเรียนด้านการจัดพิมพ์รูปหน้าไว้ว่า การเว้นช่องว่างที่เหมาะสมด้านบน ด้านล่าง และด้านข้างของแต่ละคอลัมน์ในแต่ละหน้าควรใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 1-1.5 นิ้ว นอกจากนี้ การเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรสม่ำเสมอทุกหน้า ตลอดจนการเว้นวรรคตอนมีความเป็นระเบียบสวยงามและสะดวกต่อการอ่าน

บงกชรัตน์ วรรณวงศ์สอน (2536: 36) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดรูปแบบคอลัมน์ที่แตกต่างกันในหนังสือเรียนไว้ว่า รูปแบบคอลัมน์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นน้อยมาก เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้มีทักษะในการอ่านระดับพื้นฐานค่อนข้างดี ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ แม้ว่าการจัดหน้าจะใช้รูปแบบคอลัมน์เดียวหรือสองคอลัมน์ก็ตาม

Hartley and Burnhill (1976: 22-25) ได้เสนอวิธีการจัดหน้าหนังสือเรียนที่เหมาะสมต่อการอ่าน และไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการพิมพ์และการเข้าเล่มไว้ สรุปได้ว่า การจัดหน้าควรเว้นขอบด้านบน ด้านล่าง และด้านขอบนอกของหนังสือเรียนอย่างน้อย 10 มิลลิเมตร ส่วนขอบด้านในควรเว้นมากกว่า 10 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 20 มิลลิเมตร ในส่วนของการเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรและระหว่างบรรทัดควรยึดหลักความเป็นระเบียบ โดยมีอัตราส่วนที่แนะนำ คือ ช่องว่างระหว่างตัวอักษรควรเว้นประมาณ 25% ของขนาดตัวอักษร และช่องว่างระหว่างบรรทัดไม่ควรต่ำกว่า 1.25 เท่าของขนาดตัวอักษร ทั้งนี้การจัดหน้าควรมีการวางแผนล่วงหน้าก่อนการทำหนังสือเรียนแต่ละเล่ม และใช้รูปแบบเดียวกันไปตลอดทั้งเล่ม นักเรียนจะได้ไม่เกิดความสับสนขณะใช้งาน

สรุปได้ว่า การจัดหน้าหนังสือเรียนควรมีการเว้นช่องว่างด้านบน ด้านล่าง และด้านข้างของแต่ละหน้าควรใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 1-1.5 นิ้ว รูปแบบหนึ่งหรือสองคอลัมน์ จัดวางภาพและตัวหนังสืออย่างเป็นระเบียบ สวยงาม และมีความสม่ำเสมอตลอดทั้งเล่ม

6.2.5 แบบและขนาดของตัวอักษร

เฉลิมพล ว่องวิทย์การ (2527: บทคัดย่อ) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สีของตัวอักษรในหนังสือเรียนไว้ว่า ควรพิมพ์ด้วยหมึกสีดำ เนื่องจากช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้สูงที่สุด ส่วนหมึกสีแดงก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านต่ำที่สุด

วรรณญา สวัสดิบุท (2532: 62, 184) ได้สรุปเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนด้านแบบและขนาดของตัวอักษรไว้ว่า เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ขนาดของตัวพิมพ์ที่เหมาะสมก็จะเล็กลง ทั้งนี้เป็นไปตามเหตุผลของหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ในระดับมัธยมศึกษาขนาดของตัวพิมพ์ที่เหมาะสมที่สุด คือ ขนาด 16 ปอยท์ รองลงมา คือ 14 ปอยท์ และ 18 ปอยท์ตามลำดับ

นอกจากนี้ข้อความหรือคำสำคัญก็ควรใช้ตัวอักษรที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ตัวหนา ตัวเอน เพื่อให้มีความแตกต่างไปจากตัวอักษรที่ใช้ปกติ ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

ไพโรจน์ เบาลใจ (2536: 19) ได้สรุปขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสมกับหนังสือเรียนไว้ว่า ขนาดตัวอักษรที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการรับรู้ของเด็กแตกต่างกัน โดยเด็กระดับประถมศึกษาชอบอ่านตัวหนังสือที่มีขนาด 20 และ 16 ปอยท์

Hartley and Burnhill (1976: 31-34) ได้เสนอแบบและขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสมกับหนังสือเรียนไว้ว่า ควรพิจารณาเลือกใช้แบบของตัวอักษรจากความกว้างของตัวอักษรแบบนั้น ๆ และโครงสร้างของแบบอักษรที่เรียบง่าย อ่านง่าย เนื่องจากแบบของตัวอักษรแต่ละแบบก็อาจมีขนาดแตกต่างกันแม้ว่าจะกำหนดขนาดเท่ากัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แบบและขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสมสำหรับพิมพ์เนื้อหาในหนังสือเรียน คือ แบบอักษรที่อ่านง่าย มีขนาด 16, 14 และ 20 ปอยท์ ตามลำดับ และในส่วนของหัวข้อ ข้อความ หรือคำสำคัญที่ต้องการเน้นก็ควรใช้ตัวอักษรที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ตัวหนา ตัวเอน เป็นต้น

6.2.6 ภาพประกอบ

สนั่น ปัทมะทิน (2513: 60-61) ได้แบ่งประเภทของภาพประกอบในหนังสือตามวิธีการจัดทำออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ภาพถ่าย คือ ภาพที่ได้จากการถ่ายรูปด้วยกล้อง ภาพถ่ายที่จะนำมาลงตีพิมพ์ประกอบตัวเรียงพิมพ์ ควรมีการให้แสง เงา ตลอดจนการจัดกรอบภาพที่ดี

2. ภาพเขียน คือ ภาพที่เขียนขึ้นด้วยหมึกและสีต่าง ๆ เป็นรูปร่างลักษณะต่าง ๆ ตามแต่จะออกแบบ อาจจะเป็นภาพเหมือน ภาพจินตนาการ ภาพการ์ตูน แผนภูมิ แผนที่ หรือแผนผัง เป็นต้น

พินุช ภาสุรภัทร (2513: 20-21) ได้สรุปแนวคิดในการสร้างภาพประกอบหนังสือเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. ภาพสีจะดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าภาพขาวดำ
2. ภาพที่อยู่ทางด้านขวาของหนังสือจะได้รับความสนใจมากที่สุด
3. หนังสือที่มีภาพประกอบมากจะได้เนื้อหามากกว่าหนังสือที่มีภาพประกอบน้อย
4. เด็กเล็กจะสนใจภาพที่สร้างจากจินตนาการมากกว่าภาพเหมือน
5. เด็กโตจะตีความหมายของภาพที่สลับซับซ้อนได้ดีกว่าเด็กเล็ก
6. หนังสือเรียนที่ทันสมัยควรมีภาพประกอบอยู่ทุก 1.58 หน้า

กำธร สถิรกุล (2528: 142-144) ได้อธิบายถึงการจัดวางตำแหน่งของภาพประกอบในหนังสือที่ผู้อ่านสนใจไว้เช่นกัน ดังนี้

1. เมื่อเปิดหนังสือออกดูหน้าเดียว ความสนใจของผู้อ่านจะมุ่งไปยังตำแหน่งที่เรียกว่า Optical Center ซึ่งอยู่ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างจุดศูนย์กลางของกระดาษกับขอบกระดาษด้านบน

2. เมื่อเปิดหนังสือออกดูสองหน้า คือ หน้าซ้ายมือและหน้าขวามือ สายตาของผู้อ่านจะตกลงบนหน้าขวามือก่อนเสมอ การออกแบบหนังสือในยุคแรก ๆ จึงให้ความสำคัญกับหน้าขวามือมากกว่า แต่ในปัจจุบันถือว่าทั้งสองหน้ามีความสำคัญเท่ากัน และมักจะมีการออกแบบหัวเรื่อง ภาพประกอบให้คาบหน้ากัน ทำให้ทั้งสองหน้าดูผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้เมื่อเปิดหนังสือออกดูสองหน้าพร้อมกัน ผู้อ่านจะสนใจตำแหน่งมุมบนของหน้าซ้ายมือและหน้าขวามือมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ และความสนใจจะค่อย ๆ ลดลงไปตามลำดับตำแหน่งที่เลื่อนลงด้านล่างและเลื่อนเข้าหารอบพับตรงกลางหนังสือ

วรัญญา สวัสดิบุตร (2532: 61) ได้สรุปเกณฑ์ในการพิจารณาภาพประกอบในหนังสือเรียนไว้ ดังนี้

1. ภาพประกอบของหนังสือเรียนควรจะเป็นภาพสีเหมือนจริง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนและเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านด้วย
2. ภาพประกอบควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน
3. ภาพประกอบควรมีขนาดที่เหมาะสมกับหน้ากระดาษ คือ ไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป
4. มีคำอธิบายภาพที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และสอดคล้องกับเนื้อหา
5. ภาพประกอบจัดวางอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และสะดวกในการดูประกอบเนื้อหา
6. ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้องเกี่ยวกับเนื้อหา
7. ภาพประกอบควรมีลักษณะประณีต สวยงาม และมีรายละเอียดในภาพอย่างเพียงพอแก่การทำความเข้าใจ
8. ภาพประกอบควรเป็นภาพที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน
9. ภาพประกอบควรมีจำนวนเพียงพอกับเนื้อหาของหนังสือในแต่ละบท

10. ภาพประกอบควรจะมีส่วนเสริมประสบการณ์ของผู้อ่านให้มากขึ้น
 บันลือ พุกษวัน (2536: 71) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาพประกอบที่ดีของ
 หนังสือสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. ช่วยเสริมแต่งหนังสือให้เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้อ่านและผู้พบเห็น
2. ช่วยแปลความหมายและสร้างความเข้าใจ
3. ช่วยขยายประสบการณ์ของผู้อ่านให้กว้างขวาง

ภาพมีความสำคัญต่อการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก เกือบจะกล่าวได้ว่า ตัวอักษรมี
 คุณค่าไม่มากไปกว่าภาพในสายตาของเด็ก ภาพย่อมให้ทั้งภาษาและประสบการณ์ ทำทนายให้
 อ่านเรื่องราว ในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กจึงควรตระหนักว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้ภาพช่วย
 เสริมเรื่องราวจากตัวอักษรในแต่ละหน้าให้แจ่มชัด

ไพโรจน์ เบาลใจ (2536: 25) สรุปลักษณะของภาพประกอบในหนังสือเรียนไว้ว่า
 ภาพที่ได้ระดับประถมศึกษาชอบเป็นภาพวาด 4 สี มากกว่าภาพถ่ายมีสีธรรมชาติ

Dale (1951: 269-274) ได้กำหนดมาตรฐานภาพประกอบของหนังสือเรียนไว้
 สรุปได้ว่า ภาพประกอบนั้นจะต้องเหมาะสมกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ถ่ายทอด
 ลักษณะตรงกับสภาพความเป็นจริง มีขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด
 ริเริ่มสร้างสรรค์ และทำให้นเนื้อหาในบทเรียนสนุกสนานยิ่งขึ้น ซึ่งภาพประกอบนั้นจะต้องกระตุ้น
 ให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ภาพที่ใช้ประกอบหนังสือเรียนจะต้องมีคุณสมบัติ
 ทางด้านศิลปะ มีเทคนิคที่ดีในการสร้าง มีจุดสำคัญภายในภาพเพียงจุดเดียว และมีรายละเอียด
 ในภาพอย่างเพียงพอ

Hartley and Burnhill (1976: 66-77) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการใช้ภาพประกอบ
 และการออกแบบกราฟิกในหนังสือเรียนไว้ ดังนี้

1. การใช้ภาพประกอบและการออกแบบกราฟิก ผู้เรียบเรียงและ
 ผู้ออกแบบกราฟิกต้องคำนึงถึงประสบการณ์เดิมและวุฒิภาวะของนักเรียนที่จะใช้หนังสือเรียน
 เล่มนั้น
2. การใช้สีควรคำนึงถึงประสิทธิภาพในการพิมพ์ร่วมด้วย เนื่องจากมี
 หนังสือเรียนที่ใช้ภาพประกอบและการออกแบบกราฟิกสีจำนวนมากที่พิมพ์ไม่ชัดเจน
3. การออกแบบตาราง หัวเรื่อง หัวข้อ หมวดหมู่ควรเริ่มต้นจากด้าน
 ซ้ายมือของตารางเสมอ ถ้าตารางมีหลายแถวก็ควรมีการใช้เส้นแบ่ง เพื่อให้อ่านได้ง่ายขึ้น

4. ถ้าตารางมีจำนวนแถวหรือคอลัมน์มาก ควรมีการเว้นช่องว่างให้ดูโปร่ง อ่านง่าย อย่างไรก็ตามก็ควรหลีกเลี่ยงการใช้ตารางที่มีแถวและคอลัมน์มากเกินไป

5. การใช้แผนภูมิ แผนผังต่าง ๆ ควรเลือกใช้หรือออกแบบให้เรียบง่าย แต่สื่อความหมายได้ชัดเจนในตัวเอง และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น เด็กโตจะเข้าใจกราฟได้ดีกว่าเด็กเล็ก

6. การใช้สัญลักษณ์ควรสื่อความหมายได้ มีขนาดเท่ากัน และไม่ควรรใช้สัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นภาพสามมิติ

Seguin (1989: 38-42) ได้เสนอหลักในการประเมินคุณค่าของภาพประกอบในหนังสือเรียนไว้ สรุปได้ว่า ภาพประกอบในหนังสือเรียนควรมีจำนวนมากพอที่จะช่วยให้หนังสือเรียนดูน่าสนใจและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น แต่ก็ไม่ควรมากเกิน 70% ของจำนวนเนื้อหาทั้งหมด ในด้านประเภทของภาพประกอบนั้น จำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด (รวมถึงแผนที่) และแผนผังต่าง ๆ ที่สามารถจัดพิมพ์ได้ทั้งสีและขาวดำ ซึ่งนอกจากจะพิจารณาในด้านความสวยงามน่าสนใจแล้ว ควรพิจารณาในด้านความถูกต้องและประสิทธิภาพในการสื่อความหมายด้วย เพราะภาพวาดลายเส้นสีขาวดำก็ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบางเรื่องได้ดีเช่นกัน ภาพประกอบที่ดีจึงควรมีลักษณะดังนี้

1. มีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดความประทับใจ จดจำภาพและเนื้อหาได้ เช่น ภาพถ่ายเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม แปลกตา ภาพถ่ายของบุคคลในประวัติศาสตร์ ส่วนภาพวาด เช่น การ์ตูน สัญลักษณ์ ก็มีส่วนช่วยให้นักเรียนสนใจและจดจำเนื้อหาได้เช่นกัน

2. มีส่วนช่วยถ่ายทอดเนื้อหาวิชาได้ดี ภาพวาดที่สวยงาม น่าสนใจ มีบทบาทในถ่ายทอดเนื้อหาบางเรื่องได้ดีกว่าภาพถ่าย เช่น ภาพวาดแสดงลักษณะของพืชพันธุ์ ภาพวาดแสดงระบบการทำงานของอวัยวะภายในร่างกายมนุษย์ ภาพวาดแสดงหลักการหรือทฤษฎีในวิชาฟิสิกส์ เป็นต้น

3. มีความถูกต้องและชัดเจน ภาพประกอบที่ดีต้องมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ภาพจึงควรสื่อเรื่องเดียวกับเนื้อหา ไม่ก่อให้เกิดความสับสน ภาพวาดจึงมักจะมีประสิทธิภาพมากกว่าภาพถ่าย เนื่องจากผู้จัดทำสามารถวาดหรือสร้างภาพที่มีส่วนช่วยอธิบายเนื้อหาได้ตามความต้องการของตน

สรุปได้ว่า ภาพประกอบในหนังสือเรียนควรมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นมากกว่าการตกแต่งหนังสือเรียนให้สวยงาม ภาพประกอบจึงควรมี

จำนวนมาก แต่ไม่ควรเกิน 70% ของจำนวนเนื้อหาทั้งหมด มีลักษณะเป็นภาพถ่ายหรือภาพวาด ลายเส้นก็ได้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการสื่อความหมายให้แก่นักเรียนเป็นหลัก ภาพควรมีสีสันสวยงาม ชัดเจน มีขนาดใหญ่พอที่จะแสดงรายละเอียดในภาพได้ นอกจากนี้ภาพประกอบควรจัดวางไว้ในตำแหน่งที่สอดคล้องกับเนื้อหาและมีคำบรรยายภาพที่ถูกต้อง

6.3 เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา

เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่กล่าวถึงในส่วนที่แล้วนั้น เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์หนังสือเรียนโดยทั่วไป แต่ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษานั้น ได้มีผู้ศึกษาและสร้างเกณฑ์ขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ลาวัญญ์ วิทยาวุฑฒิกุล และปราณี โภธิสุข (2526: 194-196) ได้เสนอเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาไว้ ดังนี้

1. สาระด้านความรู้และสติปัญญาในหนังสือเรียน

1.1 เนื้อหาต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการสอนสังคมศึกษา ตลอดจนเป้าหมายของชาติ และส่งเสริมค่านิยมทางศีลธรรมและแนวคิดทางสังคมศึกษา

1.2 เนื้อหาควรให้แนวคิดหลายสาขาวิชา ช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและสนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม

1.3 เนื้อหาส่งเสริมทักษะทางสังคม

1.4 เนื้อหาถูกต้องตามความเป็นจริง สัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียน

1.5 เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับสติปัญญาปานกลางของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น

1.6 เนื้อหาให้รายละเอียดที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

1.7 เนื้อหาใช้ภาษาที่เหมาะสม มีความถูกต้องในด้านการใช้สำนวนและตัวสะกด ใช้รูปประโยคสั้น ๆ และเข้าใจง่าย ใช้ศัพท์เฉพาะซึ่งเป็นที่ยอมรับ ตลอดจนมีการอธิบายศัพท์เฉพาะเหล่านั้นในหนังสือเรียน

1.8 เนื้อหาควรส่งเสริมให้เกิดความคิดและค้นคว้าต่อไป

1.9 การเสนอเนื้อหาควรเป็นไปตามลำดับ มีหลักเกณฑ์
ต่อเนื่องกันอย่างมีเหตุผล

1.10 การวางเค้าโครงเรื่องไม่ซับซ้อน เรียงลำดับจากง่ายไปหา
ยาก

1.11 การตั้งชื่อเรื่องแต่ละบทแต่ละตอนควรมีความหมาย
ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

2. กิจกรรมการเรียนการสอนและแบบฝึกหัด

2.1 หนังสือเรียนควรแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย
และความสนใจของนักเรียนแต่ละระดับชั้น โดยส่งเสริมนิสัย เจตคติและความประพฤติที่พึง
ปรารถนาของผู้เรียน

2.2 กิจกรรมในหนังสือเรียนควรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ
แต่ละวิชาและเนื้อหาของแต่ละบท

2.3 กิจกรรมควรสามารถนำมาใช้ในการประเมินผล
ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน และช่วยให้ครูสามารถวางแผนการสอนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

2.4 ควรมีแบบฝึกหัดหลาย ๆ แบบกระจายกันอย่างเหมาะสม
แบบฝึกหัดควรมีจำนวนเพียงพอที่จะสรุปสาระสำคัญ

2.5 การใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดความคิด มิใช่ถามเพียง
ข้อเท็จจริงที่อาศัยเพียงความจำ

2.6 คำถามช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการตั้งปัญหาและ
ค้นคว้าเพิ่มเติม โดยเน้นแนวคิดสำคัญ ๆ อย่างชัดเจน เพื่อช่วยพัฒนาความคิดเชิงวิจารณ์
โดยเฉพาะให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

3. รูปแบบของหนังสือเรียน

3.1 ลักษณะรูปลักษณ์มั่นคงแข็งแรง เย็บเล่มแน่นหนา

3.2 ปกของหนังสือเรียนควรมีสีสันดึงดูดความสนใจและแสดง
สาระสำคัญของหนังสือเรียนเล่มนั้น

3.3 ตัวอักษร มีขนาดเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

3.4 ตัวอักษรแต่ละบรรทัดควรมีความยาวพอเหมาะ มี
ช่องว่างระหว่างบรรทัดที่นักเรียนสามารถกวาดสายตาขณะอ่านได้สะดวก

3.5 ตัวพิมพ์ที่ใช้ควรมีขนาดต่าง ๆ กัน เพื่อเน้นความสำคัญ
เมื่อจะขึ้นหัวข้อตอนหรือบทใหม่ หรือเมื่อกล่าวถึงชื่อเรื่อง หรือศัพท์เฉพาะ

3.6 ภาพประกอบสอดคล้องกับวัย ความสนใจและเกี่ยวข้องกับ
ประสบการณ์ของผู้เรียน

3.7 ภาพประกอบควรมีขนาดพอเหมาะกะกับหน้ากระดาษ
น่าสนใจ วางไว้ถูกที่สัมพันธ์กับเนื้อหา มีความชัดเจนและสวยงาม

3.8 ภาพประกอบควรตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อเรื่อง มี
ความสำคัญเพียงเรื่องเดียว และภาพประกอบควรทันสมัย

3.9 มีจุดสนใจภายในภาพที่ใหญ่สะดุดตา มีความหมายง่าย
ไม่มีรายละเอียดที่ยุ่งยากซับซ้อน

3.10 ภาพประกอบควรมีสีสัน เพราะให้ความเป็นจริงได้ดีกว่า
ภาพขาวดำ จึงดึงดูดความสนใจได้มากกว่า ทำให้เรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น

3.11 คำบรรยายใต้ภาพควรเขียนให้สมบูรณ์

3.12 ภาพประกอบควรมีจำนวนมากเพียงพอในการทำความเข้าใจ
เข้าใจความคิดรวบยอดที่สำคัญ

พรทิพย์ สิงห์โตทอง (2528: 163-186) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์และ
ประเมินหนังสือเรียนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พระพุทธศาสนา และกำหนด
เกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำรูปเล่มหนังสือเรียน ประกอบด้วย

1.1 คุณลักษณะของเล่ม

1.2 คุณภาพปก

1.3 คุณภาพของกระดาษ

1.4 คุณภาพในการพิมพ์

1.5 คุณภาพตัวอักษร

1.6 คุณภาพของเครื่องช่วยประกอบอื่น ๆ เช่น คำนำ สารบัญ

ดัชนี เชิงอรรถ ภาคผนวก บรรณานุกรม และอภิธานศัพท์ เป็นต้น

1.7 คุณภาพการเข้าเล่ม

2. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน ประกอบด้วย

2.1 คุณภาพของภาพประกอบด้านสี

- 2.2 จำนวนภาพประกอบ
- 2.3 ลักษณะของภาพประกอบ
- 2.4 การจัดวาง การเรียงลำดับ และขนาดของภาพ
- 2.5 ลักษณะของคำนำ
- 2.6 ลักษณะของสารบัญ
- 2.7 ลักษณะของบทสรุปท้ายบทเรียน
- 2.8 ลักษณะของกิจกรรมเสนอแนะท้ายบทเรียน
- 2.9 ลักษณะของบรรณานุกรม
3. การเขียนและการใช้ภาษา ประกอบด้วย
  - 3.1 ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย ในด้านระดับความยากง่ายของภาษากับผู้เรียน
  - 3.2 ใช้คำศัพท์เฉพาะเท่าที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
  - 3.3 ใช้คำหรือถ้อยคำที่ไม่ก่อให้เกิดอารมณ์หรือเจตคติที่ไม่พึงปรารถนา
  - 3.4 การวางเค้าโครงเรื่องไม่ซับซ้อน เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก
  - 3.5 การตั้งหัวข้อและลำดับเนื้อเรื่องน่าสนใจ ชวนติดตาม
  - 3.6 มีการเกริ่นนำเพื่อวางพื้นฐานความเข้าใจ ประสานและสอดคล้องกับเนื้อหาที่ตามมา
4. เนื้อหาของหนังสือเรียน ประกอบด้วย
  - 4.1 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกับจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา
  - 4.2 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่เป็นเรื่องพระพุทธศาสนา
  - 4.3 ความครอบคลุมของเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในเนื้อหาวิชาเรื่องพระพุทธศาสนา
  - 4.4 คุณภาพของเนื้อหาวิชา มีรายละเอียด ดังนี้
    - (1) การยกตัวอย่างประกอบในเนื้อหาที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

- ต่อเนื่องกัน
- ของการเรียนรู้
- ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
- ของผู้เรียน
- เป็นกลาง
- รู้จักตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ
- ผู้เรียน
- จริง
- เกิดความรู้ความเข้าใจได้อย่างชัดเจน และเกิดภาพพจน์ที่ถูกต้อง
- อภิปรายและแสดงความคิดเห็น
- เหตุการณ์ปัจจุบัน
- อื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ
- ระหว่างคนในสังคมและประเทศเพื่อนบ้าน
- (2) เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความคิดที่
- (3) เนื้อหามีการเรียงลำดับหัวข้อตามลำดับขั้นตอน
- (4) เนื้อหาช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่าง
- (5) เนื้อหามีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้น
- (6) เนื้อหาของหนังสือเรียนให้ความคิดเห็นอย่าง
- (7) เนื้อหาช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน ส่งเสริมให้
- (8) เนื้อหามีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของ
- (9) เนื้อหามีความถูกต้องและเที่ยงตรงตามความเป็น
- (10) เนื้อหามีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้นักเรียน
- (11) เนื้อหา มีลักษณะช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมี
- เหตุผล ช่วยให้ผู้รู้จักตัดสินใจและปฏิบัติตามคุณค่าที่เห็นว่ามีประโยชน์ ได้แก่ การเปรียบเทียบ
- คุณค่าต่าง ๆ เช่น ความดีกับความชั่ว
- (12) เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้อ่านต้องการที่จะ
- (13) เนื้อหา มีความทันสมัยและสอดคล้องกับ
- (14) เนื้อหาในหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์กับวิชา
- (15) เนื้อหาส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน

(16) เนื้อหามีลักษณะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตนเพื่อ
การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี

(17) เนื้อหามีลักษณะที่ช่วยส่งเสริมการคิดและการ
ตัดสินใจเลือกใช้สิ่งที่มีประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

(18) เนื้อหามีลักษณะช่วยส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติ
ตนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ

วรัญญา สวัสดิบุตร (2532: 182-194) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์
คุณภาพหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส 605 รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
และกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์คุณภาพไว้ 4 ด้านเช่นกัน ดังนี้

1. ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ประกอบด้วย

- 1.1 ขนาดรูปเล่ม
- 1.2 คุณภาพของปก
- 1.3 คุณภาพของกระดาษเนื้อใน
- 1.4 คุณภาพในการเข้าเล่ม
- 1.5 คุณภาพในการพิมพ์
- 1.6 ความเหมาะสมของขนาดตัวพิมพ์
- 1.7 คุณภาพของการจัดพิมพ์รูปหน้าหนังสือเรียน

2. ด้านการเขียนและการใช้ภาษา ประกอบด้วย

- 2.1 ลักษณะการเขียน
- 2.2 การตั้งหัวข้อเรื่อง การวางโครงเรื่อง และการลำดับเรื่อง
- 2.3 คำศัพท์ที่ใช้ในหนังสือเรียน
- 2.4 การยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย
- 2.5 ลักษณะและวิธีการเขียน

3. ด้านเครื่องช่วยการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 3.1 ลักษณะของคำนำ
- 3.2 ลักษณะของสารบัญ
- 3.3 ลักษณะของบรรณานุกรม
- 3.4 ลักษณะของภาพประกอบ
- 3.5 คุณภาพของภาพประกอบด้านสี

3.6 จำนวนของภาพประกอบกับเนื้อหาของหนังสือเรียน

3.7 การจัดวางภาพ การเรียงลำดับภาพ และขนาดของภาพ

4. ด้านเนื้อหาของหนังสือเรียน ประกอบด้วย

4.1 ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ของหลักสูตร

4.2 ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์รายวิชา

4.3 ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจตาม

หลักสูตรศาสตร์สาขาต่าง ๆ และวุฒิภาวะของนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

(1) เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของ
ผู้เรียน

(2) เนื้อหามีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของ
ผู้เรียน

(3) เนื้อหามีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

(4) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจ

ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณ

(5) เนื้อหาของหนังสือเรียนให้ความคิดเห็นอย่าง

เป็นกลาง

(6) เนื้อหามีการยกตัวอย่างที่ทันสมัยและสอดคล้อง

กับสภาพสังคมปัจจุบัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน

(7) เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการที่จะ

อภิปราย แสดงความคิดเห็น และค้นคว้าเพิ่มเติม

(8) เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะ

บูรณาการ

(9) เนื้อหา มีความต่อเนื่องและจัดเรียงลำดับตาม

ขั้นตอนการเรียนรู้

(10) เนื้อหา มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

(11) เนื้อหา ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อ

การเรียนวิชาประวัติศาสตร์

(12) เนื้อหาสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจใน
พื้นฐานของสังคมปัจจุบันที่สลับซับซ้อน

(13) เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิด
รวบยอดในวิชาประวัติศาสตร์

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 26) ได้เสนอเกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อและ
แหล่งการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับหนังสือเรียน มีดังนี้

1. สามารถสนองมาตรฐานการเรียนรู้และเป้าหมายของโรงเรียนได้ สื่อ
และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องอ้างอิงมาตรฐานที่วางไว้ได้ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานในสาระ
หลักเรื่องใดบ้าง

2. สาระในสื่อเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นการให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพสังคม
วัฒนธรรมที่หลากหลาย

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจ แก้ปัญหา ส่งเสริม
การคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์

4. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี และการเป็นพลเมืองที่มีส่วน
ร่วมต่อสังคม

5. ให้สาระความรู้ทั้งในแนวลึกและกว้างขวาง

6. เนื้อหาสาระถูกต้อง ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน

7. สาระความรู้เอื้อให้เกิดการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่
บูรณาการทั้งสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

8. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและครู เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ
และความสามารถของผู้เรียน

9. จัดเตรียมให้ครูเห็นแนวทางการนำไปใช้สอน การออกแบบกิจกรรม
การเรียนการสอน เพื่อการทบทวน ขยายประสบการณ์ การนำความรู้ไปใช้ และการประเมิน
แนวคิด ทักษะ ค่านิยม จริยธรรม

10. เอื้อต่อการให้ครูออกแบบการสอนที่สนองรูปแบบการเรียนที่
หลากหลายของผู้เรียน

11. เอื้อต่อการให้ครูได้ออกแบบการสอนที่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ

Singha (1971 อ้างถึงใน ปรากฏี โภธิสุข, 2527: 73) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเรียบเรียงเนื้อหาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. เนื้อหาควรเรียบเรียงในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมโครงสร้างของวิชา
2. เนื้อหาควรเรียบเรียงในลักษณะที่เป็นไปตามลำดับธรรมชาติของวิชา และควรมีการเชื่อมโยงระหว่างหัวข้อแต่ละหัวข้อไว้อย่างเหมาะสม

3. เนื้อหาควรเรียบเรียงโดยคำนึงทั้งทางด้านจิตวิทยาและตรรกวิทยา
4. เนื้อหาควรเรียบเรียงในลักษณะที่เป็นการช่วยครูในเรื่องวิธีสอน

Nolen and Goetz (1971 อ้างถึงใน ปรากฏี โภธิสุข, 2527: 86) ได้แบ่งหน้าที่ของภาพประกอบในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาว่ามี 3 ประการ คือ ตกแต่งหนังสือ แปลหรืออธิบายหนังสือเรียน และเสริมเพิ่มเติมหนังสือเรียน ในลักษณะของการเสริมหนังสือเรียนนั้น วิชาประวัติศาสตร์และวิชาภูมิศาสตร์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตและภูมิภาคต่าง ๆ ที่ไม่เป็นที่คุ้นเคยของนักเรียน ภาพประกอบและการบรรยายจึงมีประโยชน์ในการขยายประสบการณ์ของนักเรียนในทุกระดับอายุ เนื่องจากภาพประกอบสามารถนำสิ่งที่ไม่คุ้นเคยเข้ามาในห้องเรียนได้ ดังนั้น ภาพประกอบในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาจึงถือเป็นส่วนประกอบอันหนึ่งอันเดียวกันกับหนังสือเรียนมิใช่ส่วนพิเศษแยกต่างหากออกไป ภาพประกอบที่เหมาะสมจึงควรคำนึงถึงความสามารถในการอ่านและแปลความหมายของภาพประกอบของผู้เรียนด้วย ซึ่งมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

1. ภาพประกอบที่มีประสิทธิภาพจะต้องอธิบายสิ่งที่เนื้อหาต้องการได้อย่างถูกต้องชัดเจน
2. ภาพประกอบควรอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหา คือ อยู่ในที่ ๆ ช่วยทำให้การอธิบายกระจ่างชัดขึ้น
3. การใช้คำอธิบายภาพควรหลีกเลี่ยงการอธิบายที่ซ้ำซ้อนกับข้อความในเนื้อหา และไม่ควรอ้างอิงไปถึงข้อมูลหรือรายละเอียดที่ไม่ปรากฏอยู่ในภาพ
4. ภาพประกอบควรให้ความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง เช่น ถ้าเป็นภาพถ่ายควรเป็นภาพถ่ายที่เป็นจริง ถ้าเป็นภาพวาดควรเป็นภาพวาดที่สอดคล้องกับความเป็นจริง
5. ภาพประกอบควรมีขนาดที่เหมาะสม ใหญ่พอที่จะแสดงรายละเอียดควรเป็นภาพขนาดเต็มหน้าหรือครึ่งหน้า

6. ภาพประกอบควรมีความชัดเจน ดูง่าย เข้าใจง่าย ไม่ว่าจะ เป็นภาพวาดลายเส้น ภาพถ่ายขาวดำ หรือภาพสี สำหรับเด็กภาพควรสร้างง่าย ๆ ชัดเจน อาจเขียนเป็นลายเส้นเฉพาะแต่ลักษณะที่เด่น ๆ ของภาพนั้น ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ควรเพิ่มขึ้นตามวัยของนักเรียน

7. การใช้สีในภาพประกอบ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยดึงดูดความสนใจสำหรับเด็กเล็กควรใช้สีสดใส ส่วนเด็กโตควรใช้สีที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติมากที่สุด หรือภาพจริง โดยเฉพาะในวิชาภูมิศาสตร์ที่ภาพวาดอาจไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ เช่น ภาพลักษณะภูมิประเทศ สีของต้นไม้ในแต่ละฤดูกาล เป็นต้น

8. ภาพประกอบจะต้องวางแผนควบคู่กันไปกับหนังสือเรียน คือ ส่วนใดต้องการภาพประกอบ จุดมุ่งหมายของภาพประกอบนั้นคืออะไร จะต้องแสดงอะไรบ้าง ลักษณะภาพควรเป็นชนิดใด

9. ภาพประกอบบางภาพอาจไม่ได้ช่วยในการนำเสนอข้อมูลมาก แต่เป็นการเพิ่มเติมเข้าไปเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก

10. เนื้อที่สำหรับภาพประกอบโดยทั่วไปไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว อาจจะพิจารณาจากอายุของผู้เรียน เช่น สำหรับผู้ที่เริ่มอ่าน ควรมีเนื้อที่สำหรับรูปภาพมากกว่าหนังสือของผู้ที่อ่านมามากกว่า และพิจารณาจากลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาสาระ

ภาพประกอบจึงควรนำมาใช้เพื่อมุ่งให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วมากกว่าการสร้างความสนใจ หรือส่งเสริมความรู้สึกสุนทรีย์ทางศิลปะ ทั้งนี้เพราะภาพประกอบมีคุณค่าในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความคิด ช่วยให้นักเรียนเห็นภาพพจน์ของสิ่งที่ป็นนามธรรมได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจในบทเรียนและจดจำได้ง่ายขึ้น

Nichols and Ochoa (1971: 290-294) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาไว้ 2 ด้าน ดังนี้

1. สาระด้านความรู้ (Knowledge Component)

1.1 ความรู้ที่ปรากฏในหนังสือเรียนสนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคม (Social Issues) หรือไม่

1.2 เนื้อหาในหนังสือเรียนเน้นให้ได้ความคิดในหลายสาขาวิชาหรือไม่

1.3 ทันต่อเหตุการณ์ กล่าวถึงความรู้และข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือไม่

1.4 เนื้อหาถูกต้องตามความเป็นจริงเพียงใด ผู้แต่งแสดงทัศนะที่เป็นกลางหรือไม่

2. สาระด้านสติปัญญา (Intellectual Component)

2.1 ส่งเสริมให้เกิดการตั้งปัญหา (Inquiry) และค้นคว้าเพิ่มเติมหรือไม่

2.2 คำถามในหนังสือเรียนกระตุ้นให้ใช้ความคิดหรือไม่ หรือเป็นเพียงคำถามด้านข้อเท็จจริง ซึ่งอาศัยความจำเท่านั้น

2.3 เนื้อหาช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจอย่างใช้วิจารณญาณหรือไม่

2.4 เนื้อหามีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียนหรือไม่

Calgary Board of Education and Alberta Initiative for School Improvement (2004: 4-5) ได้เสนอเกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อการเรียนรู้สำหรับวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้

1. ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. การพัฒนาค่านิยมและทัศนคติที่ดี
3. การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชา
4. การพัฒนาทักษะและกระบวนการ
5. การพัฒนาทักษะการคิด ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงประวัติศาสตร์ การคิดเชิงภูมิศาสตร์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา
6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย
7. การส่งเสริมให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
8. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร

Ravitch (2004: 17-18) ได้เสนอเกณฑ์ในการประเมินหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ด้านความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหามีความถูกต้องในข้อเท็จจริงและประเด็นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หรือไม่
2. ด้านการนำเสนอเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหาและแนวคิดต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ ง่ายต่อการทำความเข้าใจหรือไม่

3. ด้านการจัดลำดับเนื้อหา เนื้อหาที่มีการจัดลำดับที่ดี มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันในด้านช่วงเวลาที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เหตุการณ์ หรือแนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อเมริกา หรือประวัติศาสตร์โลกหรือไม่
4. ด้านภาพประกอบ การใช้ภาพประกอบมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาถูกต้อง และน่าสนใจหรือไม่
5. ด้านความเป็นกลางของเนื้อหา เนื้อหาปราศจากอคติหรือไม่
6. ด้านคุณภาพในการเขียน มีวิธีการเขียนที่น่าสนใจ ทำทนายผู้เรียนหรือไม่
7. ด้านการใช้หลักฐานชั้นต้น เนื้อหามีการอ้างอิงข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นที่มีความน่าเชื่อถือหรือไม่
8. ด้านแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย เนื้อหามีการนำเสนอวิวัฒนาการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย สถาบันทางการเมืองการปกครอง สิทธิมนุษยชน หรือกฎหมายอย่างถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่
9. ด้านความน่าสนใจ นักเรียนจะสนใจในการเรียนและต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นหรือไม่
10. ด้านกราฟิก การออกแบบกราฟิกประกอบเนื้อหา ช่วยให้นักเรียนสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้นหรือไม่

College of Education The University of Nevada (2005: online) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันไว้ ดังนี้

1. ด้านการใช้งาน
  - 1.1 หนังสือเรียนมีรูปแบบที่ชัดเจน
  - 1.2 สารบัญและดัชนีถูกต้อง ชัดเจน และมีความครอบคลุม
  - 1.3 เนื้อหาของบท เรื่อง และตอนต่าง ๆ มีความยาวเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน
  - 1.4 การจัดหน้ามีการเว้นพื้นที่ว่างและใช้สีหรือภาพพื้นหลังที่เหมาะสม
  - 1.5 การออกแบบกราฟิกต่าง ๆ ถูกต้อง ชัดเจน
  - 1.6 ภาคผนวกถูกต้อง และใช้งานง่าย

- 1.7 หนังสือเรียนมีรูปแบบที่น่าสนใจ
  - 1.8 หนังสือเรียนมีขนาดที่เหมาะสม
  - 1.9 หนังสือเรียนมีลักษณะที่คงทน
  - 1.10 หนังสือเรียนมีความสอดคล้องกับมาตรฐานของสภาสังคมศึกษาแห่งชาติ (National Council for the Social Studies Standards)
  - 1.11 หนังสือเรียนมีการระบุจุดหมายหรือจุดประสงค์ในแต่ละบทไว้อย่างชัดเจน
  - 1.12 ความทันสมัยของแผนที่ ภาพ และประเด็นที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
2. ด้านความเหมาะสมกับผู้เรียน
- 2.1 เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ
  - 2.2 การออกแบบจัดหน้าและวิธีการเขียนที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
  - 2.3 หัวข้อหรือประเด็นที่น่าสนใจมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน
  - 2.4 การอธิบายเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย
  - 2.5 เนื้อหาควรมีความน่าสนใจทั้งสำหรับผู้เรียนและครู
  - 2.6 การเขียนเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านตามวัยของผู้เรียน
3. ด้านเนื้อหา
- 3.1 เนื้อสาระในแต่ละบทมีความยาวที่เหมาะสม
  - 3.2 เนื้อหาจัดเรียงลำดับตามหลักของเหตุและผล
  - 3.3 การลำดับเนื้อหา มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่
  - 3.4 เนื้อหา มีข้อมูลถูกต้อง
  - 3.5 การยกตัวอย่างประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และสภาพความเป็นจริง
  - 3.6 เนื้อหา มีความลึกในแต่ละหัวข้อหรือประเด็น
  - 3.7 เนื้อหา มีความกว้างครอบคลุมหลักสูตร

- 3.8 การบูรณาการระหว่างวิชาที่มีความสัมพันธ์ที่ชัดเจน
- 3.9 เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานของสภาสังคมศึกษา
แห่งชาติ
- 3.10 เนื้อหาให้มุมมองทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
อย่างเหมาะสม
- 3.11 การเสนอแนะกิจกรรมที่หลากหลาย
- 3.12 การประเมินผลส่วนใหญ่เน้นระดับที่สูงกว่าความรู้
ความเข้าใจ
- 3.13 การเสนอแนะวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
4. ด้านวัฒนธรรม
- 4.1 การนำเสนอวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- 4.2 การนำเสนอภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีพื้นฐานทาง
วัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 4.3 การนำเสนอบทบาทของเพศชายและหญิงที่มีต่อสังคมใน
ด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน
- 4.4 เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดการชื่นชมในวัฒนธรรมต่าง ๆ
- 4.5 เนื้อหาปราศจากอคติ

Department of Education The State of Georgia (2010: online) ได้จัดทำ
เกณฑ์การประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับ K-12 โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์
- 1.1 วัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนมีความสอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษาของรัฐ
- 1.2 เนื้อหา มีขอบข่ายและลำดับอิงตามมาตรฐานอย่าง
ครอบคลุมและเป็นระบบ
- 1.3 แผนการจัดการเรียนรู้หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับครูใน
การใช้เครื่องช่วยการเรียนการสอน มีความหลากหลายตามระดับและรูปแบบของการเรียนรู้
- 1.4 วัตถุประสงค์ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทักษะการคิดขั้นสูง เช่น
การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นต้น

1.5 เครื่องช่วยการเรียนรู้การสอนในหนังสือเรียนมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน

1.6 การเขียนเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

1.7 วัตถุประสงค์ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและมีความพร้อมในการวัดและประเมินผล

1.8 คำแนะนำในการเรียนการสอนหรือการฝึกปฏิบัติจัดทำในลักษณะที่นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้อย่างอิสระ

1.9 เครื่องมือเสริมหนังสือเรียนต่าง ๆ มีคุณภาพ

2. ด้านเนื้อหา

2.1 เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของรัฐ

2.2 เนื้อหาช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดและหลักการต่าง ๆ

2.3 เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 เนื้อหา มีรายละเอียดที่หลากหลายเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติของท้องถิ่น

2.5 เนื้อหา มีการเชื่อมต่อตั้งแต่ระดับประถมศึกษาสู่ระดับมัธยมศึกษา

2.6 เนื้อหา มาจากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

2.7 เนื้อหาแต่ละบทเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียน

2.8 เครื่องช่วยการเรียนรู้การสอนต่าง ๆ เช่น คู่มือครู คำศัพท์ สำหรับนักเรียน มีความเหมาะสมกับความรู้เดิมของนักเรียน

2.9 คู่มือครูมีข้อเสนอแนะที่หลากหลาย และมีแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน

2.10 เนื้อหาปราศจากการกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ชนชั้น เพศ และอคติ

2.11 กิจกรรมเสนอแนะส่งเสริมการบูรณาการด้านความคิดรวบยอดและทักษะ

2.12 กิจกรรมเสนอแนะพัฒนานักเรียนตั้งแต่ความรู้พื้นฐาน
ความคิดรวบยอด และความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้

2.13 กิจกรรมเสนอแนะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนแสดง
ทัศนะอย่างหลากหลาย

2.14 กิจกรรมเสนอแนะส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่ง
การเรียนรู้อื่น ๆ

2.15 กิจกรรมเสนอแนะพัฒนาทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การสังเกต
การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนร่วมกัน

2.16 กิจกรรมเสนอแนะมีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระของ
วิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านการจัดโครงสร้าง

3.1 การจัดขอบข่ายและลำดับของเนื้อหาตามมาตรฐาน
การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

3.2 การเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้สามารถใช้ได้ทั้งกับ
การเรียนการสอนโดยครู ตลอดจนการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

3.3 องค์ประกอบทั้งหมดมีความถูกต้องและชัดเจนตาม
วัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.4 การออกแบบและเลือกใช้ตัวอักษรที่อ่านง่าย

3.5 การจัดรูปแบบของหนังสือมีความสม่ำเสมอทั้งเล่ม

The American Textbook Council (2010: online) ได้เสนอแนวทางเลือกใช้
หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ในลักษณะข้อคำถามไว้ ดังนี้

1. คำถามพื้นฐาน

1.1 เนื้อหาถูกต้องชัดเจนหรือไม่

1.2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนต่าง ๆ ในสังคม มีการนำเสนอ
อย่างเสมอภาค ปราศจากอคติหรือไม่

1.3 การใช้ภาษาเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของ
นักเรียนหรือไม่

1.4 การอธิบายเนื้อหาถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่

- 1.5 วิธีการเขียนและการนำเสนอเนื้อหาอื่นมีความน่าสนใจ
ดึงดูดใจนักเรียนหรือไม่
- 1.6 คำถามและกิจกรรมท้ายบทสอดคล้องกับเนื้อหา และ
ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้นหรือไม่
- 1.7 ภาพประกอบและส่วนประกอบอื่นมีความสอดคล้องกับ
เนื้อหาหรือไม่
- 1.8 เนื้อหาลำดับเหตุการณ์ถูกต้อง และมีการเชื่อมโยงกับ
เนื้อหาสาระวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะวิชาภูมิศาสตร์หรือไม่
2. เนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหา
- 2.1 สารบัญแสดงขอบเขตและลำดับเนื้อหาชัดเจน และมีความ
เป็นเหตุเป็นผลหรือไม่
- 2.2 เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการคิดหรือไม่
- 2.3 เนื้อหาในหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ มีรายละเอียดในเชิงลึก
ที่เหมาะสมหรือไม่
- 2.4 การนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ชวนติดตามหรือไม่
- 2.5 ภาพประกอบและกราฟิกอื่น ๆ มีความสอดคล้องกับเนื้อหา
หรือไม่
- 2.6 เนื้อหาและข้อมูลอื่น ๆ มีการอ้างอิงแหล่งที่มา โดยเฉพาะ
จากหลักฐานชั้นต้นหรือไม่
- 2.7 ข้อมูลที่นำมาจากแหล่งอ้างอิงถูกต้องหรือไม่
3. แนวทางการจัดการเรียนรู้
- 3.1 เนื้อหาในบทเรียนกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เสนอแนะ
ในคู่มือครูมีจุดประสงค์ที่สอดคล้องกันหรือไม่
- 3.2 คู่มือครูมีการเสนอแนะหลักฐานชั้นต้น แผนที่ กราฟ และ
ตาราง เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่
- 3.3 กิจกรรมเสนอแนะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ
นักเรียนหรือไม่
- 3.4 กิจกรรมเสนอแนะมีความหลากหลายหรือไม่

- 3.5 กิจกรรมเสนอแนะเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนหรือไม่
- 3.6 คำถามช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหรือไม่
- 3.7 กิจกรรมเสนอแนะมีความสอดคล้องกับจุดหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่
- 3.8 กิจกรรมเสนอแนะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรืออภิปรายร่วมกันหรือไม่
- 3.9 กิจกรรมเสนอแนะมีลักษณะที่ทำหายหรือมีความยากมากขึ้นตามระดับชั้นอย่างเหมาะสมหรือไม่
- 3.10 คู่มือครูมีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากหลักฐานขั้นต้นหรือไม่
- 3.11 การเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้มีการแนะนำสื่อการเรียนรู้ และมีความหลากหลายหรือไม่
- 3.12 แนวทางการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลายสำหรับนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้ ความสามารถ หรือลักษณะอื่น ๆ ที่แตกต่างกันหรือไม่
- 3.13 การเสนอแนะวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายหรือไม่
- 3.14 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมเสนอแนะหรือไม่

จากการศึกษาเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา รวมถึงเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนโดยทั่วไป และเกณฑ์ในการวิเคราะห์ด้านการจัดทำหนังสือเรียนข้างต้น ผู้วิจัยสรุปเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่ใช้ในการวิจัยได้ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

1.1 ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลางระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ ความถูกต้องตามหลักวิชา ความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน ความทันสมัย นำเสนอข้อค้นพบใหม่ และสอดคล้องกับสภาพสังคม การให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง การมีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคมการ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา การมีส่วนร่วมช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ การช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อ การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ การใช้สำนวนภาษาในการเขียน การใช้คำศัพท์เฉพาะและการอธิบายความหมาย ความเหมาะสมของขนาดและสีตัวอักษร การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อและข้อความที่น่าสนใจ ความเหมาะสมของจำนวนภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผังกราฟิกกับเนื้อหา ความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ การจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก การสรุปเนื้อหาทำยบท การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ความครอบคลุมของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามทำยบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ความหลากหลายของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามทำยบท และการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้

3. ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม คุณภาพของปก คุณภาพของกระดาษเนื้อใน คุณภาพของการเข้าเล่ม คุณภาพของการพิมพ์ ความเหมาะสมของการจัดหน้า การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่

สำคัญของหนังสือเรียน ลักษณะของคำนำ ลักษณะของสารบัญ ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ และลักษณะของดัชนี

7. ประวัติความเป็นมาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในประเทศไทย

สังคมศึกษาเป็นวิชาที่ไทยได้รับแนวคิดมาจากชาติตะวันตก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา รวมถึงประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป แต่จากการศึกษาพัฒนาการการเรียนการสอนสังคมศึกษาในประเทศไทย โดยดลฤดี สุจิตตานนท์รัตน (2527: 44-45) พบว่า ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สังคมไทยก็มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเน้นปลูกฝังศีลธรรมจรรยา ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบันเช่นกัน โดยเป็นลักษณะการเรียนรู้จากสังคัมและมีวัดเป็นศูนย์กลางของความรู้และการศึกษา ผู้ชายต้องได้รับการบวชเรียนเพื่อให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิต เป็นผู้นำครอบครัว ประกอบอาชีพการงานบนพื้นฐานของคุณธรรม สำหรับความรู้ด้านการประกอบอาชีพก็เป็นการถ่ายทอดกันจากบรรพบุรุษหรือผู้ที่เป็นปราชญ์ในด้านนั้น ในครอบครัวแม่หรือญาติผู้ใหญ่ก็จะสั่งสอนและฝึกหัดเด็กผู้หญิงให้เป็นแม่ศรีเรือนที่ดี การปฏิบัติตนตามจารีตประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็เรียนรู้จากครอบครัวและสังคัม กล่าวโดยสรุปก็คือ การศึกษาสังคมจากการถ่ายทอดและเรียนรู้จากครอบครัวและสังคัมนั่นเอง

ในด้านหนังสือเรียนอาจกล่าวได้ว่า ไตรภูมิพระร่วง (ประมาณพ.ศ. 1888) พระราชนิพนธ์ในพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) สมัยสุโขทัย มีลักษณะคล้ายหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยเป็นการใช้ตัวอักษรขอมจารลงในใบลาน ซึ่งพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเพื่อเผยแผ่หลักธรรมและความเชื่อทางพระพุทธศาสนาให้แก่ราษฎร (ชวลีพร พงษ์สมบุญ, 2531: 86) กระทั่งสมัยอยุธยาในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2498-2231) ที่มีชาวตะวันตกเข้ามาติดต่อกับค้าขายมากขึ้น และมีการตั้งโรงเรียนของพวกบาทหลวงชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาและสอนภาษา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชจึงทรงรับสั่งให้พระโหราธิบดีแต่งหนังสือเรื่องจินตามณี ใน พ.ศ. 2223 เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับการหัดอ่าน เขียน การแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน มีระเบียบแบบแผนมากขึ้น ด้วยทรงเกรงว่าราษฎรจะหันไปเข้ารับและนิยมฝรั่ง นอกจากนั้นยังทรงให้แต่งหนังสือพระราชพงศาวดารด้วย (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ อ้างถึงในกฤษณา สิ้นไชย และรัตนากุหา, 2520: 1) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่า หนังสือจินตามณีเป็นหนังสือเรียนเล่มแรกของไทย ส่วนหนังสือพระราชพงศาวดารนั้นยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าใช้เป็นหนังสือเรียน

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นหนังสือจินตามณีก็ยังคงเป็นหนังสือเรียนหลักอยู่นอกจากนั้นก็ยังมีประถมมาลา ประถมมาลา และสุบินทกุมาร ซึ่งเป็นหนังสือหัดอ่านภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับเด็ก และมีหนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น เสือโคคำฉันท์ สังข์ทอง กากี สวัสดิรักษา เป็นต้น โดยหนังสือเหล่านี้ต้องคัดลอกมาจากครู เพราะยังไม่มีกริพิมพ์ ทำให้เป็นของหายาก และมีเนื้อหาที่คลาดเคลื่อนไปบ้าง (ชวลีพร พงษ์สมบุญ, 2531: 90) ต่อมาเมื่อมีการพิมพ์ขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 จึงได้นำหนังสือแบบเรียนเหล่านี้มาจัดพิมพ์โดยหมอบรัดเลย์ หมอสมิท กระทั่งใน พ.ศ.2434 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ตั้งกรมศึกษาธิการขึ้นเพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษาในบ้านเมือง และในปีถัดมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงธรรมการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา การพิพิธภัณฑน์ และการพยาบาลของประเทศ ในด้านการจัดการศึกษาวิชาสังคมศึกษาปรากฏในพิภัดสำหรับการศึกษาเป็นหลักสูตรในโรงเรียนมูลสามัญ ร.ศ.111 มีสาระสำคัญว่า ธรรมจารีเป็นวิชาหนึ่งของการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนมูลสามัญขั้นต่ำ และเพิ่มเติมวิชาภูมิศาสตร์ พงศาวดารในการศึกษาโรงเรียนมูลสามัญขั้นสูง และหนังสือเรียนจัดทำโดยกรมราชบัณฑิต กระทรวงธรรมการ (ดลฤดี สุจิตตานนท์วิรัตน์, 2527: 50) ในหลักสูตร พ.ศ.2438 ซึ่งถือว่าเป็นหลักสูตรการศึกษาฉบับแรกของไทยนั้น มีการกำหนดให้เรียนวิชาภูมิศาสตร์และการเขียนแผนที่ และพงศาวดาร โดยจัดเป็นหนังสือหัดอ่านของวิชาภาษาไทย (กระทรวงธรรมการ, 2538: 2-8) กระทั่งในหลักสูตร พ.ศ.2448 ได้แยกการเรียนพงศาวดารออกจากวิชาภาษาไทย มารวมกับวิชาภูมิศาสตร์ เรียกว่า วิชาภูมิศาสตร์และพงศาวดาร มีเนื้อหาให้เรียนเกี่ยวกับภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ทั้งของไทยและประเทศอื่น ๆ ที่สำคัญในโลก และเพิ่มเติมวิชาจรรยาที่เน้นการปฏิบัติให้เป็นคนดีมีคุณธรรมด้วย (กระทรวงธรรมการ, 2448: 2-10)

การกำหนดจุดประสงค์รายวิชาเป็นครั้งแรกเกิดขึ้นในหลักสูตร พ.ศ.2454 คือ วิชาจรรยา มีวัตถุประสงค์ให้เป็นการกล่อมเกลาสันดาน อธิบายค้ำใจคอ ผูกหัดให้ได้รูปสมควรแก่ฐานะที่จะเป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินอันดีสืบต่อไปเมื่อเติบโตขึ้นภายหลัง ส่วนวิชาภูมิศาสตร์และพงศาวดาร มีวัตถุประสงค์ให้มีความรู้เรื่องบ้านเมืองของตัวเอง เรื่องโลกและมนุษย์ชาติต่าง ๆ เพื่อประกอบความรู้ความคิดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กับให้รู้ว่าประเทศสยามมีความสัมพันธ์กับประเทศอื่นอย่างไร เพื่อให้เกิดความรักชาติและปรารถนาที่จะบำรุงบ้านเมืองของตน นอกจากนี้หลักสูตรยังมีการแยกเป็นหลักสูตรชายและหลักสูตรหญิง โดยมีความแตกต่างด้านเนื้อหาในวิชาจรรยา ได้แก่ หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย เน้นให้เป็นผู้มีความรู้คิดผิดชอบชั่วดี รู้สิ่งที่ควรประพฤติ รู้ศีลธรรม และให้พยายามปฏิบัติกาย วาจา ใจ อยู่ในศีลธรรมทั้งที่เป็นธรรมสำหรับตนและ

ผู้เกี่ยวข้องอื่นทั่วไป ความรักชาติและความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ก็เป็นสิ่งที่มุ่งส่งเสริมด้วย ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง เน้นในเรื่องของหน่วยครอบครัวเกี่ยวกับการครองตน เช่น การรักษาตัวให้ดี อดทน หนักแน่น การครองคน เช่น การผูกใจคนให้รักใคร่ ผูกใจสามี ญาติมิตร มีความโอบอ้อมอารี และการครองสมบัติ เช่น การหาให้ชอบ ใช้จ่ายให้ควร และเก็บให้อยู่ (กระทรวงธรรมการ, 2454: 2-10) แนวปฏิบัติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนก็เกิดขึ้นในหลักสูตรนี้เช่นกัน คือ การตรวจประเมินหนังสือเรียนที่เขียนหรือเรียบเรียงขึ้นโดยผู้อื่น ซึ่งไม่ใช่กรมราชบัณฑิต เพื่อออกใบอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ โดยกระทรวงธรรมการได้ตราระเบียบข้อบังคับเรื่องหนังสือเรียนที่จะใช้ในโรงเรียน เพื่อเป็นการป้องกันมิให้โรงเรียนใช้หนังสือเรียนที่ผิด โดยให้ผู้ตรวจจัดการศึกษาตามโรงเรียนทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมืองเป็นผู้ดูแลให้เป็นไปตามข้อบังคับ (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550: 15) ดังนี้

1. แบบเรียนที่กรมราชบัณฑิต กระทรวงธรรมการจัดพิมพ์ขึ้น มีตราแผ่นดินประทับไว้ที่หน้าปกเป็นสำคัญ

2. แบบเรียนที่มีผู้เรียบเรียงส่งมาให้ตรวจดู เพื่อขออนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนของกระทรวงธรรมการ หนังสือพวกนี้เมื่อกระทรวงเห็นชอบแล้ว เสนาบดีจะออกใบอนุญาตให้สำหรับปิดกำกับไว้กับเล่มหนังสือด้วย แต่ให้พึงเข้าใจว่าการอนุญาตเช่นนี้อนุญาตให้ชั่วคราว พิมพ์คราวหนึ่ง ๆ เท่านั้น

3. บรรดาหนังสือนอกจากที่ได้กล่าวถึงแล้วทั้งสองจำพวก เช่น หนังสือที่โรงพิมพ์ต่าง ๆ พิมพ์จำหน่ายเองก็ดี หรือหนังสือที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ใคร ๆ จะพิมพ์จำหน่ายก็พิมพ์ได้ก็ดี ถ้าโรงเรียนใดเห็นถูกต้องดีพอที่จะใช้เป็นแบบเรียนได้ ก็ให้ขออนุญาตเสียก่อน เมื่อได้อนุญาตแก่กระทรวงธรรมการแล้ว จึงให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้

ในหลักสูตร พ.ศ.2480 ซึ่งเป็นช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 โดยคณะราษฎรนั้น หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก เพราะต้องสอนนักเรียนให้เข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาจรรยาเดิมได้ขยายเนื้อหาออกไปเป็นหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม โดยมีการนำเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาบางส่วนเข้ามาให้เรียนด้วย (กระทรวงธรรมการ, 2480: 4-6, 14-17) การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในยุคต่อมา คือ ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พบว่า หลักสูตรได้รับอิทธิพลทางการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามา มีบทบาทต่อโลกในทุกด้านหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง สาระสำคัญของหลักสูตร พ.ศ.2491 คือ มีการให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศีลธรรม โดยกำหนดหัวข้อให้เรียนเกี่ยวกับหลักธรรมต่าง ๆ อย่างละเอียด วิชาหน้าที่พลเมืองมีการกล่าวถึง

ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก และเรียนเกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติ วิชาประวัติศาสตร์กลับมามีเนื้อหาที่กว้างขึ้น โดยเรียนประวัติศาสตร์ของประเทศที่สำคัญในทุกทวีป และเหตุการณ์สำคัญของโลก เช่น สาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2491: 1-20)

ในหลักสูตร พ.ศ.2503 ซึ่งเป็นหลักสูตรภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อให้เหมาะต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หลักสูตรที่ร่างขึ้นใหม่ตามแนวการศึกษาของหลาย ๆ ประเทศนี้จึงมีการจัดรูปแบบของหลักสูตรแตกต่างออกไปจากฉบับเดิม โดยมีการกำหนดขอบข่ายของความรู้ไว้อย่างกว้าง ๆ เน้นการผสมผสานของเนื้อหาวิชา มีการรวมเอาวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันและสามารถที่จะสัมพันธ์กันได้เข้าเป็นหมวดวิชาเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ต้องการให้การเรียนการสอนมีการถ่ายโยงการเรียนรู้มากขึ้น เพราะมีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเกิดขึ้น (ลัดดา สุวรรณกุล, 2528: 168) โดยเฉพาะในหมวดวิชาสังคมศึกษา ซึ่งได้รับความสำคัญกำหนดให้เป็นวิชาบังคับทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้กำหนดจุดประสงค์ของหมวดวิชาไว้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยอีกด้วย ในส่วนของเนื้อหาสาระระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการกำหนดให้เรียนขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติอื่น ๆ ในวิชาศีลธรรม โดยมุ่งให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และกำหนดให้เรียนวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจทั้ง 3 ระดับชั้น ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจทั้งของประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก เพื่อขยายโลกทัศน์ของผู้เรียนให้กว้าง อันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงประเทศของตนให้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2503: 7-14) จากนั้นหมวดวิชาสังคมศึกษาก็มีการปรับปรุงเนื้อหาสาระและเพิ่มเติมตามโครงสร้างของหลักสูตร เช่น การใช้รหัสวิชา การวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิต ในหลักสูตร พ.ศ.2518 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2518: 1) เป็นต้น

ต่อมาใน พ.ศ.2521 หลักสูตรการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ มีการแยกระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ในส่วนของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตร พ.ศ.2521 มีสาระสำคัญ คือ มีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจ การจัดกลุ่มวิชาที่จัดให้สอดคล้องกับความคิดที่จะให้การศึกษาเป็นไปในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาได้รวมวิชาต่าง ๆ ไว้ถึง 7 สาขา ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศีลธรรม สังคมวิทยา ประชากรศึกษาและสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ ทั้ง 7 วิชาใน

กลุ่มวิชาบังคับได้เขียนรวมไว้ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ประเทศของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เพื่อนบ้านของเรา และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โลกของเรา เพื่อให้สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไปหาไกลตัวตามลำดับ ในส่วนของวิชาเลือกกำหนดให้แต่ละโรงเรียนเลือกจัดได้ตามความสนใจและความสามารถจากรายวิชาที่กระทรวงกำหนดไว้ให้ เช่น สังคมและวัฒนธรรมไทย จริยธรรม ชีวิตและงานของบุคคลตัวอย่าง เศรษฐศาสตร์ทั่วไป กฎหมายในชีวิตประจำวัน และประชากรศึกษา เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521: 73) ในด้านแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในหลักสูตรนี้เช่นกัน (วชิราพร อัจฉริยะโกศล และคณะ, 2550: 16-17) กล่าวคือ ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับแบบเรียนก็มีการเปลี่ยนแปลงด้วย โดยให้กรมวิชาการรับผิดชอบดำเนินการจัดทำเกี่ยวกับวัสดุหลักสูตร อันประกอบด้วย แบบเรียน ซึ่งเรียกชื่อใหม่ว่า หนังสือเรียน คู่มือการสอน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ หน่วยงานในกรมวิชาการที่รับผิดชอบโดยตรงในการผลิตและส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนและ สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาหนังสือ ซึ่งดำเนินการทั้งการผลิตเอง และการตรวจหนังสือเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่เอกชนส่งเข้ารับการตรวจเพื่อขออนุญาตใช้ในโรงเรียน และมีข้อกำหนดที่สำคัญ เช่น ให้เอกชนเข้าร่วมในการผลิตหนังสือเรียน คู่มือครูตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ยกเว้นบางรายวิชาที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าจำเป็นต้องสงวนไว้จัดทำเอง ได้แก่ ภาษาไทย พื้นฐานอาชีพ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามใน พ.ศ.2524 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการตรวจและพิจารณาหนังสือหรือคู่มือที่ใช้ในการเรียนการสอน พ.ศ.2524 ขึ้นใช้โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1. หนังสือหรือคู่มือที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำ มอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลจัดทำ หรือได้รับจากที่มีผู้มอบให้ หนังสือหรือคู่มือที่กระทรวงศึกษาธิการจัดประกวด ให้ปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ
2. หนังสือหรือคู่มือที่ส่วนราชการขออนุญาตใช้ในโรงเรียน
3. หนังสือหรือคู่มือที่เอกชนขออนุญาตใช้ในโรงเรียน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินการตามระเบียบนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการเพื่อตรวจหนังสือหรือคู่มือตามที่เห็นสมควร หนังสือของเอกชนที่ผ่านการตรวจจากกรมวิชาการแล้ว ต้องมาทำสัญญาจัดพิมพ์ตามที่กรมวิชาการกำหนดขึ้น เพื่อเสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาออกใบอนุญาตต่อไป โดยก่อนจำหน่ายผู้ขออนุญาตจะต้องนำปก

มาประทับตราอนุญาตให้มีสำเนาใบอนุญาตในการพิมพ์คราวนั้น ๆ พิมพ์ติดไว้ที่ปกหลังของหนังสือนั้นด้วย ผู้ขออนุญาตต้องส่งหนังสือที่พิมพ์เสร็จตามต้นฉบับที่ได้รับคำสั่งให้พิมพ์ให้แก่กรมวิชาการตามจำนวนที่กรมวิชาการกำหนด ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการใช้หลักการนี้ในการตรวจและพิจารณาหนังสือและคู่มือที่ใช้ในการเรียนการสอนที่เอกชนส่งเข้ารับการตรวจเพื่อขอใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาในการพิมพ์ครั้งแรกเท่านั้น

8. สาระสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553

สาระสำคัญของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ระหว่าง พ.ศ.2533-2553

8.1 สาระสำคัญของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เกิดจากการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พบว่า หลักสูตร พ.ศ.2521 ยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาคนในสังคมให้มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถพึ่งตนเอง และนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต กรมวิชาการจึงดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรใน พ.ศ.2533 โดยหลักสูตรที่ปรับปรุงนั้นมุ่งเน้นกระบวนการทางด้านความคิดและการปฏิบัติ ในโครงสร้างได้ลดจำนวนคาบวิชาบังคับและเพิ่มจำนวนคาบของรายวิชาเลือกเสรีให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนวิชาสามัญและวิชาอาชีพได้อย่างกว้างขวาง มีคาบเวลาสำหรับให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอิสระอันจะนำไปสู่การค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองได้อย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533: คำนำ) โดยสาระสำคัญของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533: 1) มีดังนี้

8.1.1 หลักการ

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประชาชาติ

8.1.2 จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

8.1.3 จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

กลุ่มวิชาสังคมศึกษามีการจัดทำจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาเช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533: 47-48) ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม พัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมของศาสนา
2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักธรรมและคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

8.1.4 โครงสร้างของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

ด้านโครงสร้างของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาประกอบด้วยรายวิชา 2 ประเภทใหญ่ ๆ เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533: 48-49) ดังนี้

1. วิชาบังคับ ประกอบด้วย วิชาบังคับแกน เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส 101 ประเทศของเรา 1 และวิชาบังคับเลือกมีทั้งหมด 9 รายวิชา เช่น ส 017 จริยธรรมกับบุคคล ส 026 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในโลกปัจจุบัน ส 027 โลกในยุคปัจจุบัน ให้นักเรียนเลือกเรียน 6 รายวิชา

2. วิชาเลือกเสรี เช่น ส 011 สังคมและวัฒนธรรมไทย ส 017 จริยธรรม ส 021 ชีวิตและงานของบุคคลตัวอย่าง และ ส 018 พระพุทธศาสนา เป็นต้น

สำหรับรายวิชาพระพุทธศาสนา กระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งที่ วก.132/2534 ให้เพิ่มในรายวิชาเลือกเสรีรวม 6 รายวิชา กำหนดให้เรียน 2 คาบ/ สัปดาห์/ ภาค 1 หน่วย การเรียน และมีรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาพระพุทธศาสนาแนบท้ายคำสั่ง กระทรวงศึกษาธิการไว้ด้วย นอกจากนี้ยังมีคำสั่งประกอบคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีสาระสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533: 228, 234-235) ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถานศึกษาจัดให้นักเรียนที่นับถือพระพุทธศาสนาทุกคนได้เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เพิ่มเติมและปรับปรุงนี้ ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป

2. ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาละ 2 คาบนั้น ควรให้ผู้เรียนได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติโดยให้ได้ทั้งความรู้และได้ปฏิบัติจริง สามารถนำหลักธรรมในปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้มีสาระสำคัญ 2 ส่วน ที่มีลักษณะผสมกลมกลืนกัน คือ ส่วนที่เป็นเนื้อหา และส่วนที่เป็นภาคปฏิบัติ

3. สื่อการเรียนการสอนของรายวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นโรงเรียนยังสามารถใช้หนังสือเรียนและคู่มือครูสังคมศึกษาประเทศของเรา ส 101, ส 102 เพื่อนบ้านของเรา ส 203, ส 204 และโลกของเรา ส 305, ส 306 ในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา ตามที่ปรากฏในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดรายชื่อหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้

8.1.5 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนในหลักสูตรนี้มีหลักการไม่แตกต่างจากระเบียบว่าด้วยการตรวจและพิจารณาหนังสือหรือคู่มือที่ใช้ในการเรียนการสอน พ.ศ.2524 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2538: 51-53) กล่าวคือ หนังสือเรียนที่จะใช้ในโรงเรียนนั้นจะต้องจัดทำโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สำคัญได้แก่ ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ หรือภาคเอกชน ซึ่งต้องผ่านการตรวจตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อน โดยที่หน้าปกต้องมีข้อความว่า “กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้” หรือ “หนังสือนี้ผ่านการตรวจโดยคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งขึ้นและอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้” พร้อมทั้งมีตราอนุรูปเสมาธรรมจักร ส่วนด้านหลังปกหรือปกหลังด้านในจะมีใบอนุญาตของกระทรวงศึกษาธิการพิมพ์ไว้ให้เห็นชัดเจน ทั้งนี้หนังสือเรียนทุกเล่มที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนจะต้องมีรายชื่อปรากฏในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง

การกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้หัวหน้าสถานศึกษาและครูพิจารณาเลือกใช้ได้ถูกต้อง

8.2 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จัดทำขึ้นจากผลการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งต้องการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การติดตามผลและการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรพบว่า หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งใช้มานานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและของท้องถิ่น การจัดทำหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำในภูมิภาค การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้กับคนไทยได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีแนวคิดในการมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรที่เป็นแกนกลางแต่ละท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเองได้ โดยเน้นพัฒนากระบวนการและทักษะต่าง ๆ เจตคติที่ดีและคุณธรรม การบูรณาการ และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1-3) โดยสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 4) มีดังนี้

8.2.1 หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดหลักการไว้ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 4)

8.2.2 จุดหมาย

หลักสูตรกำหนดจุดหมายไว้ 9 ข้อ พอสรุปสาระสำคัญได้ว่า มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ

8.2.3 มาตรฐานช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และจากกลุ่มวิชาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยใน ส่วนมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 9) ได้กำหนดไว้ว่า เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจรรณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

8.2.4 โครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 5 สาระ โดยในแต่ละสาระมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 1-5) ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติ ในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 ยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.3 ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักธรรม และศาสนพิธีของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตาม กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติ สุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าต่อตนเอง และ ส่วนรวม

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจยุคสมัยของประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์ ความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึง ความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญา
ไทยมีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนัก
ความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ตามธรรมชาติ ซึ่งมีผลต่อกันและกันใช้แผนที่ และ
เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาข้อมูลภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ และจัดการอย่างมี
ประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทาง
กายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ยังมีการกำหนดรายละเอียดเป็น
มาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี (หรือหัวข้อเรื่องในสาระพระพุทธศาสนา)
และสาระการเรียนรู้อีกด้วย

8.2.5 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้และจัดทำหนังสือที่
เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษาของตน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนด
แนวปฏิบัติไว้ทั้งในระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ดังรายละเอียดใน
หัวข้อความหมายของหนังสือเรียน

8.3 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้รับการติดตามและประเมินผลอย่าง
ต่อเนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษา ซึ่งพบว่าการใช้หลักสูตรยังมีปัญหา
หลายประการ ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก
ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหา
การจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาในด้าน
คุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่
น่าพอใจ ประกอบกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่ 10 ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย จึงทำให้เกิดการปรับปรุงและจัดทำเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเริ่มมีผลใช้บังคับในทุกโรงเรียนใน พ.ศ.2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1) โดยมีสาระสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3) ดังนี้

8.3.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

8.3.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

8.3.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

นอกจากนี้หลักสูตรยังมีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4-5) ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วก็พบว่ามีความสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรข้างต้น

8.3.4 คุณภาพผู้เรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 8) มีดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์

3. รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

8.3.5 โครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 5 สาระ และในแต่ละสาระมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้คล้ายคลึงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 2-3) ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และ อารงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม อารงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และอารงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีมีการปรับเป็นตัวชี้วัดชั้นปี ซึ่งระบุเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม พร้อมทั้งกำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาที่พบจากการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

8.3.6 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนมีหลักการไม่แตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยในส่วนของทางเลือกใช้หนังสือเรียน มีบัญชีรายชื่อกำหนดสื่อการเรียนรู้อำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจัดทำโดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554: ออนไลน์) เช่น บัญชีรายชื่อกำหนดสื่อการเรียนรู้อำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2553 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบังคับใช้หลักสูตรปีการศึกษาละ 1 ระดับชั้น

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียน ในหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่สำคัญได้แก่ การใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน ตั้งแต่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จนถึงหลักสูตรฉบับปัจจุบัน เพื่อให้การจัดการศึกษามีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น ในส่วนของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาก็ได้รับการปรับเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 สาระ และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี เช่นเดียวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในด้านแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือเรียนได้มีการส่งเสริมให้จัดทำหนังสือเรียนในทุกภาคส่วน กล่าวคือ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา รวมถึงครูสามารถเลือกใช้หนังสือเรียนที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักพิมพ์เอกชนใดก็ได้ แต่หนังสือเรียนเล่มนั้นควรผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่ายเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือเรียนสังคมศึกษา และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

9.1 งานวิจัยในประเทศ

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2516) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้ โดยพิจารณาจากเกณฑ์สำหรับประเมินคุณค่า 4 ด้าน คือ ด้านสาระความรู้ สติปัญญา ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม และอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในแบบเรียน เพื่อนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง 1 ให้มีคุณภาพดีขึ้น พร้อมกันนี้ครูและนักเรียนที่ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของแบบเรียนจะสามารถปรับปรุงการสอนและการเรียนด้วยแบบเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยวิธีการวิจัยแบบสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จำนวน 58 คน และกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 419 คน ในโรงเรียนราชภัฏและโรงเรียนรัฐบาล 21 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูในด้านสาระความรู้ แบบเรียนเล่มของกรมวิชาการ และ พ.อ.พูนพล อาสนจินดา อยู่ในระดับปานกลาง เล่มของดร.ประสาท หลักศิลา อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง ด้านสติปัญญา แบบเรียนเล่มของกรมวิชาการ และ พ.อ.พูนพล อาสนจินดา อยู่ในระดับปานกลาง เล่มของดร.ประสาท หลักศิลา อยู่ในระดับควรปรับปรุง ด้านลักษณะการจัดทำ รูปเล่ม แบบเรียนทั้งสามเล่มอยู่ในระดับปานกลาง และด้านอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนใน แบบเรียน แบบเรียนเล่มของกรมวิชาการ และดร.ประสาท หลักศิลา อยู่ในระดับควรปรับปรุง เล่มของพ.อ.พูนพล อาสนจินดา อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของแบบเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยมากกว่าต่างประเทศ เรื่องที่สนใจมากที่สุด คือ เรื่อง การตั้งกรุงศรีอยุธยา แต่นักเรียนส่วนใหญ่ก็มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนยังไม่เหมาะสม เพราะเนื้อหาบางตอนรวบรัดเกินไป ทำให้ยากแก่การทำทำความเข้าใจ และเนื้อหาบางตอนไม่ ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ สำหรับการเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ในแบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ายังให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาต่าง ๆ ไม่ครบถ้วน โดยขาดความรู้ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางการศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ ประวัติความเป็นมาทาง เศรษฐกิจ ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่เหมาะสม เพราะภาพประกอบ และแผนที่มีน้อยเกินไป ไม่มีการแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และไม่มีสรุปท้ายบท ด้านประโยชน์ ที่ได้รับจากแบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า แบบเรียนช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ดีขึ้น แต่ไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาบางตอนไม่สอดคล้องกับหลักฐานและ ข้อค้นพบใหม่ทางประวัติศาสตร์

รจิต ชัยสุข (2517) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย กับเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมแบบประสม มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมแบบประสม โดยผู้ทำการศึกษาได้สร้างเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาสาระจาก แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 19 เล่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า จาก แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 19 เล่ม

มีเพียง 3 เล่ม ที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาทั้ง 6 ข้อ จำนวน 4 เล่ม เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 5 ข้อ จำนวน 9 เล่ม เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 4 ข้อ และจำนวน 2 เล่ม เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 2 ข้อเท่านั้น สรุปได้ว่า หนังสือดังกล่าวเสนอเนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายน้อยมาก และปรากฏว่าไม่มีหนังสือเล่มใดเลยที่เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมาย ซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ แต่ยังมีอยู่จำนวน 15 เล่มที่เสนออันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับความมุ่งหมายบางข้อ เนื้อหาที่ได้รับความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 45.51 แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระโดยรายละเอียดตามเกณฑ์ทั้ง 36 ข้อ พบว่า หนังสือเหล่านี้ได้เน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของต่างประเทศมากที่สุด โดยเสนอเนื้อหาเรื่องนี้ไว้ถึงร้อยละ 16.32 ของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทั้งหมด

บรรเจิด ภิรมย์ (2522) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจสภาพที่นำไปสู่ปัญหาการใช้แบบเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) เขตการศึกษา 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่นำไปสู่ปัญหาของครูและนักเรียนในการใช้แบบเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 58 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 630 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 38 แห่ง ในเขตการศึกษา 4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสำรวจสภาพที่นำไปสู่ปัญหาการใช้แบบเรียนของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 90 สภาพ ใน 13 ปัญหา และของนักเรียน จำนวน 67 สภาพ ใน 12 ปัญหา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่ทำให้เกิดปัญหาการใช้แบบเรียนสำหรับครูผู้สอนมากที่สุด ได้แก่ การได้รับเอกสารประกอบหลักสูตรช้า ทำให้มีเวลาศึกษาและจัดทำโครงการสอนน้อย ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาบางตอนในแบบเรียนได้ โดยเนื้อหาบางตอนยากเกินไปสำหรับนักเรียน ภาษาที่ใช้เข้าใจยาก และไม่มีคำอธิบายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการ เนื้อหาบางตอนไม่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังขาดแหล่งข้อมูลและอุปกรณ์ที่จะนำมาประกอบการเรียนการสอน ทั้งหมดนี้ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ส่วนสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาในการใช้แบบเรียนของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาบางตอนที่ยากเกินไป นักเรียนไม่สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง และหนังสืออ้างอิงที่ระบุไว้ในหนังสือเรียนก็ทำให้นักเรียนเกิดความสับสน เนื่องจากหนังสือแต่ละเล่มต่างก็เสนอแนะความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

วิเชียร ทัพประเสริฐ (2522) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เลือกใช้เป็นหนังสือในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2522 โดยพิจารณาคคุณสมบัติของหนังสือเรียน 3 ด้าน คือ สาระด้านความรู้ สาระด้านสติปัญญา และด้านอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 39 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 400 คน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 20 แห่ง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน แต่ก็มี การค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนเล่มอื่นประกอบด้วย วิธีสอนส่วนใหญ่ใช้การอธิบายประกอบการซักถาม เนื้อหาของหนังสือเรียนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในระดับปานกลาง แต่มีเนื้อหาบางตอนที่ไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร และในบางเรื่องก็ขาดรายละเอียดที่จำเป็น นอกจากนี้หนังสือเรียนยังไม่มีการเสนอแนะกิจกรรมทำยบ บทสรุป หนังสืออ้างอิง และดัชนี สำหรับความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจในหนังสือที่ใช้อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่นักเรียนสนใจมากที่สุด คือ เรื่องศาสนาและการดำเนินชีวิต นอกจากนี้นักเรียนยังเห็นว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนบางส่วนย่อและรวบรัดเกินไปทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจ และต้องการให้เพิ่มเติมบทสรุป แบบฝึกหัด หนังสืออ้างอิง และภาพประกอบที่มีสีให้มากขึ้น

อุไรวรรณ เขียมประภัสสร (2523) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เลือกใช้เป็นหนังสือในโรงเรียน โดยพิจารณาคคุณสมบัติของหนังสือเรียน 3 ด้าน คือ สาระด้านความรู้ สาระด้านสติปัญญา และด้านอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 76 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 400 คน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 20 แห่ง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้

หนังสือเรียนเป็นหลักเพียงบางชั่วโมง และค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ตามหัวข้อในหนังสือเรียน วิธีสอนครูให้นักเรียนอ่านหนังสือมาก่อนแล้วครูอธิบายในชั้นเรียน เนื้อหาของหนังสือเรียนไม่สัมพันธ์กัน มีเนื้อหาเกินกว่าที่หลักสูตรกำหนดและในบางเรื่องก็ขาดรายละเอียดที่จำเป็น ส่วนประกอบในหนังสือเรียนที่ครูส่วนใหญ่ต้องการ คือ กิจกรรมเสนอแนะ ทำยบท บทสรุป ความชัดเจนในการพิมพ์ ภาพประกอบสี ภาคผนวก หนังสืออ้างอิง ดัชนี และอภิธานศัพท์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หนังสือเรียนที่ใช้ยู่มีคุณภาพในระดับดี แต่ต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมจึงจะเข้าใจชัดเจนขึ้น นอกจากนี้นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาบางส่วนในหนังสือเรียนย่อและรวบรัดเกินไป ทำให้ยากแก่การทำ ความเข้าใจ ส่วนประกอบของหนังสือเรียนที่นักเรียนต้องการ คือ ความชัดเจนของการพิมพ์ บทสรุป แบบฝึกหัด หนังสืออ้างอิง และภาพประกอบสี

สุวิชา พูลเกษ (2523) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เลือกใช้เป็นหนังสือในโรงเรียน โดยพิจารณาคุณภาพของหนังสือเรียน 5 ด้าน คือ คุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม อุปกรณ์ช่วยในการเรียนการสอน ความสอดคล้องของหนังสือเรียนกับหลักสูตร สาระด้านความรู้ และสาระด้านสติปัญญา โดยใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ ผู้ทำการศึกษาวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจากแนวคิดต่าง ๆ ที่นักการศึกษาได้เสนอไว้ และศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียน โดยการใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 20 แห่ง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน และค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ตามหัวข้อในหนังสือเรียน วิธีสอนส่วนใหญ่เป็นการอธิบายประกอบการซักถาม ปัญหาที่ครูพบมาก คือ เนื้อหาในหนังสือเรียนมีมากและกว้างเกินไปไม่ได้สัดส่วนกับเวลาเรียน นอกจากนี้หนังสือเรียนยังขาดส่วนประกอบที่สำคัญคือ บทสรุป กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด ดัชนี อภิธานศัพท์ และหนังสืออ้างอิง นักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจในหนังสือเรียนที่ใช้พอสมควร แต่จำเป็นต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมเสมอ เนื้อหาบางส่วนในหนังสือเรียนย่อเกินไปทำให้เข้าใจยาก และส่วนประกอบที่นักเรียนต้องการ ได้แก่

บทสรุป ความชัดเจนของตัวพิมพ์ และภาพประกอบสี ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในด้านการจัดทำรูปเล่ม อุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอน และความสอดคล้องของหนังสือเรียนกับหลักสูตร และสาระด้านความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสาระด้านสติปัญญาครูส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับดี

เยาวนันท์ เชษฐภรณ์ (2523) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาพัฒนาการของแบบเรียนประกอบภาพของไทย โดยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งต่าง ๆ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการออกแบบสำรวจความต้องการและความคิดเห็นของผู้ใช้แบบเรียน ผลการศึกษาพบการศึกษาว่า พัฒนาการของแบบเรียนประกอบภาพของไทยสามารถแบ่งออกตามระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยได้เป็น 4 สมัย คือ สมัยก่อนมีการพิมพ์ถึงเริ่มมีการพิมพ์ในรัชกาลที่ 3 เริ่มตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงต้นรัตนโกสินทร์ แบบเรียนประกอบภาพของไทย คือ ตำราที่จัดทำขึ้นเป็นสมุดข่อย มีภาพเขียนประกอบ ภาพประกอบแบบเรียนสมัยนี้เป็นภาพสองมิติ มีเส้นและสี ไม่มีแสงเงา การจัดภาพเป็นแบบดั้งเดิม คือ ให้ภาพต่าง ๆ ซ้อนกันอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม สมัยเริ่มระบบโรงเรียนในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ถึงสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พุทธศักราช 2475 แบบเรียนประกอบภาพรุ่นแรก ๆ มีการพิมพ์ปกในซึ่งมีลวดลายเป็นกรอบสำหรับตกแต่ง ภาพในเล่มส่วนใหญ่เป็นภาพเขียนลายเส้นขาวดำ มีขนาดเล็ก เป็นภาพตกแต่งมากกว่าที่จะใช้อธิบายเนื้อหาหรือใช้ประกอบเนื้อหา เมื่อมีประกาศตั้งกระทรวงธรรมการแล้ว ภาพประกอบหนังสือแบบเรียนจึงได้พัฒนาขึ้นเป็นประเภทภาพอธิบายเนื้อเรื่องแทบทั้งสิ้น ที่เป็นภาพตกแต่งยังคงมีบ้าง ลักษณะภาพประกอบสมัยนี้ยังคงเป็นภาพเขียนลายเส้นขาวดำ ส่วนใหญ่มีขนาดตั้งแต่ ¼-½ หน้า และเริ่มใช้ภาพเขียนสามมิติตามแบบอย่างตะวันตก ปลายสมัยนี้ภาพประกอบแบบเรียนที่เป็นภาพถ่ายเริ่มมีปรากฏในหนังสือบางเล่ม แต่มักเป็นหนังสือแบบเรียนระดับมัธยมศึกษา

สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พุทธศักราช 2475 จนถึงหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2503 ภาพประกอบในระยะต้นของสมัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นภาพเขียนขาวดำ ใช้อธิบายเนื้อหาโดยเฉพาะบ้าง และใช้เป็นภาพประกอบเรื่องโดยทั่วไปบ้าง ตั้งแต่ พ.ศ.2480 เป็นต้นมา มีการพิมพ์ภาพสีประกอบแบบเรียนอย่างสวยงาม ขนาดของภาพประกอบก็ใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะแบบเรียนระดับประถมมักมีภาพประกอบตั้งแต่ ¼ หน้า จนถึงเต็มหน้า ใน พ.ศ.2486 มีการเปลี่ยนแปลงรูปเล่มใหม่ในการพิมพ์แบบเรียนชุดบันไดก้าวหน้า โดยรูปเล่มเปลี่ยนจากลักษณะแนวตั้งมาเป็นแนวนอน ตัวหนังสือมีขนาดใหญ่กว่าเดิม ภาพประกอบมีอยู่ทุกหน้า และมีหลายสี เป็นภาพประกอบเรื่องและอธิบายเนื้อหาสำหรับแบบเรียนตามหลักสูตร

การศึกษา พุทธศักราช 2503 ปรากฏว่าสำนักพิมพ์เอกชนได้นำเอาวิธีการจัดหน้า และภาพประกอบของหนังสือแบบเรียนชุดนั้นได้ก้าวหน้าไปใช้ ทางกรมวิชาการพยายามใช้เทคนิคใหม่ คือ ถ่ายภาพชุดมาประกอบแบบเรียนทั้งเล่ม แต่คุณภาพการพิมพ์ไม่คมชัด หลังจาก พ.ศ.2509 เป็นต้นมา การพิมพ์แบบเรียนทั้งของรัฐและเอกชนได้พัฒนาขึ้น โดยเปลี่ยนมาใช้เครื่องพิมพ์ระบบออฟเซตและใช้เทคนิคถ่ายสกรีนซ้อนกันลงบนภาพลายเส้น ทำให้ได้ภาพที่ชัดเจน และสมัยเริ่มใช้หลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2521 แบบเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะเนื้อหา ส่วนรูปแบบยังคงเดิม ส่วนผลการสำรวจผู้ใช้แบบเรียน ได้แก่ ครู นักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแบบเรียนของกรมวิชาการจำเป็นต้องปรับปรุงด้านรูปแบบ โดยเพิ่มจำนวนของภาพประกอบ สร้างความน่าสนใจของภาพประกอบและเลือกใช้ภาพประกอบที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่ากรมวิชาการควรจัดเย็บเล่มหนังสือแบบเรียนให้แข็งแรงกว่าที่เป็นอยู่ และบริษัทเอกชนควรลดราคาหนังสือให้ถูกลง

ชัยรัตน์ ชลวิถี (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการออกแบบกราฟิกหนังสือแบบเรียนไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างสำนักพิมพ์รัฐบาลและเอกชน เพื่อศึกษาถึงความต้องการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการออกแบบกราฟิกสำหรับหนังสือแบบเรียน และศึกษาถึงความแตกต่างทางด้านคุณภาพการออกแบบกราฟิกหนังสือแบบเรียนไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างสำนักพิมพ์รัฐบาลและเอกชน โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 540 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความเห็นว่า การออกแบบกราฟิกมีความจำเป็นมากในการพิมพ์หนังสือแบบเรียน และเห็นว่า หนังสือแบบเรียนที่ใช้ข้อมูลมีศิลปะทางด้านกราฟิกในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งควรจะได้รับปรับปรุงให้ดีขึ้น ขนาดรูปเล่มหนังสือแบบเรียนที่นักเรียนชอบคือ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 8 หน้ายก และควรมีภาพประกอบเท่าที่จำเป็น ภาพประกอบควรเป็นภาพวาดและภาพถ่าย และมีขนาดครึ่งหน้ากระดาษ การเข้าเล่มมีความคงทนน้อย ควรมีการปรับปรุง สำหรับปกหนังสือเรียน นักเรียนเห็นว่า ควรมีการออกแบบให้สวยงามและมีความคงทนด้วย ด้านคุณภาพการพิมพ์ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ การใช้สีพิมพ์ควรพิมพ์เฉพาะภาพที่เป็นส่วนสำคัญ สีของตัวอักษรควรใช้สีดำ คุณภาพของกระดาษอยู่ในเกณฑ์พอใช้ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิก สำนักพิมพ์เอกชนมีคุณภาพดีกว่าของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ถึง 22 ประการ

ประจักษ์ อินจันทร์ (2527) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสอดคล้องระหว่าง จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์รายวิชา และเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาบังคับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรพุทธศักราช 2521 กับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์รายวิชา และเนื้อหาใน หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาบังคับ หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กับค่านิยม พื้นฐาน 5 ประการ จากการวิเคราะห์เอกสาร 10 ฉบับ ได้แก่ เอกสารจุดประสงค์ทั่วไป 1 ฉบับ เอกสารจุดประสงค์รายวิชา 3 ฉบับ และหนังสือเรียน 6 ฉบับ โดยมีผู้วิเคราะห์เอกสาร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ทำการศึกษา คือ ผู้ที่จบปริญญาตรีทางการศึกษาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา จำนวน 5 คน และกลุ่มครู อาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษาบังคับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2526 จังหวัดราชบุรี จำนวน 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากทั้งสองกลุ่มมาหาค่ามัธยเลขคณิตจำนวนครั้งของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ในเอกสาร แต่ละฉบับ ผลการศึกษาพบว่า จุดประสงค์ทั่วไปของวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีความสอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ จุดประสงค์รายวิชา ส 101 กับ ส 102, ส 203 กับ ส 204 และ ส 305 กับ ส 306 มีความสอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และเนื้อหาในหนังสือเรียน ส 101, ส 102, ส 203, ส 305 และ ส 306 มีความสอดคล้อง กับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ยกเว้นเนื้อหาในหนังสือเรียนรายวิชา ส 204 จุดประสงค์ทั่วไปเน้น เรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ แต่จุดประสงค์รายวิชาและเนื้อหาใน หนังสือเรียนเน้นที่ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กล่าวได้ว่า จุดประสงค์ทั่วไปกับ จุดประสงค์รายวิชาและเนื้อหาในหนังสือเรียนเน้นในทิศทางต่างกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควร จะพิจารณาแก้ไขต่อไป

พรทิพย์ สิงห์โตทอง (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์และประเมิน หนังสือเรียนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น “เรื่องพระพุทธศาสนา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำขึ้น ในเรื่อง พระพุทธศาสนา จากหนังสือเรียน 3 เล่ม ในด้านคุณภาพ การจัดทำรูปเล่มหนังสือเรียน อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน การเขียนและการใช้ ภาษา และเนื้อหาของหนังสือเรียน โดยใช้แบบวิเคราะห์หนังสือเรียน ซึ่งในด้านคุณภาพ การจัดทำ รูปเล่มหนังสือเรียน อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน การเขียนและการใช้ภาษาเป็น แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ในด้านเนื้อหาของหนังสือเรียนเป็นแบบชี้ตรอยคะแนนหา ความถี่สะสม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำรูปเล่มของหนังสือเรียนทั้งหมดมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 มีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง การเขียนและการใช้ภาษาในหนังสือเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ข้อที่ 3 คือ เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีศีลธรรมและคุณธรรมประจำใจ และมีคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซาบซึ้งในผลงานอันดีเด่นของคนไทย รู้จักดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราช และรู้จักดำรงรักษาแบบอย่างวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ที่ดั่งามของชาติ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพของเนื้อหาวิชาพบว่า หนังสือเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีคุณภาพของเนื้อหาวิชาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์ในวิชาพระพุทธศาสนามากที่สุด หนังสือเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพของเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้นของผู้เรียนมากที่สุด

ธนิต หลบภัย (2531) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยจากการอ่านเนื้อหาบทเรียนที่แทรกคำถามระหว่างเนื้อหากับการอ่านเนื้อหาบทเรียนที่มีคำถามท้ายเนื้อหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านพุทธิพิสัย จากการอ่านเนื้อหาบทเรียนที่แทรกคำถามระหว่างเนื้อหากับการอ่านเนื้อหาบทเรียนที่มีคำถามท้ายเนื้อหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการวิจัยแบบทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองปรือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บทเรียน 3 บท ที่สร้างขึ้นโดยมีการแทรกคำถามระหว่างเนื้อหาสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคำถามท้ายเนื้อหาสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม และข้อคำถามในบทเรียนทั้งสองเป็นข้อคำถามเดียวกัน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดปรนัยและอัตนัย ด้านความจำ ความรู้ความเข้าใจ และการนำไปใช้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัย โดยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มศึกษาและตอบคำถามในบทเรียน ใช้เวลา 30 นาที แล้วทำการทดสอบทันที ใช้เวลาในการทดสอบ 15 นาที โดยทำการทดลองในเวลา 3 วันติดต่อกัน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าความแปรปรวน และทดสอบ

ความแตกต่างด้วยค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนกลุ่มที่อ่านเนื้อหาบทเรียนที่แทรกคำถามระหว่างเนื้อหาสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านเนื้อหาบทเรียนที่มีคำถามท้ายเนื้อหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันทนา ภูมิกาญจน์ (2531) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์หมโนทัศน์สังคมศึกษาในหนังสือเรียนสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์สังคมศึกษาในหนังสือเรียนสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ความสอดคล้องของมโนทัศน์สังคมศึกษาที่นำเสนอในหนังสือเรียนกับมโนทัศน์สังคมศึกษาที่กำหนดจากจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และศึกษาวิธีการนำเสนอมโนทัศน์สังคมศึกษาในหนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จากหนังสือเรียนรายวิชา ส 101 ส 102 ส 203 ส 204 ส 305 และ ส 306 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตารางวิเคราะห์หมโนทัศน์สังคมศึกษาในหนังสือเรียนสังคมศึกษา 3 ด้าน ที่ผู้ทำการศึกษาสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ผลการศึกษาพบว่า มีมโนทัศน์สังคมศึกษาที่นำเสนอในหนังสือเรียนสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชา ส 101-ส 102 ประเทศของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 203-ส 204 เพื่อนบ้านของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และรายวิชา ส 305-ส 306 โลกของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.45, 17.38 และ 19.89 ตามลำดับ มโนทัศน์สังคมศึกษาที่นำเสนอในหนังสือเรียนสังคมศึกษาในแต่ละระดับชั้นมีความสอดคล้องกับมโนทัศน์สังคมศึกษาที่กำหนดจากจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 18.45, 17.38 และ 19.89 ตามลำดับ และวิธีการนำเสนอมโนทัศน์สังคมศึกษาในหนังสือเรียนสังคมศึกษาในแต่ละระดับชั้นส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 76.37, 72.52 และ 64.74 ตามลำดับ และส่วนน้อยเป็นแบบให้ค้นพบด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 23.62, 27.48 และ 35.25 ตามลำดับ

วรัญญา สวัสดิบุตร (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส 605 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส 605 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส 605 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 เล่ม ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นหนังสือเรียนในโรงเรียน ซึ่งจัดพิมพ์โดยห้างหุ้นส่วนจำกัดเซ็นทรัลเอ็กซ์เพรสศึกษา สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช และสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ ในด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหาของ

หนังสือเรียน ด้านการเขียนและการใช้ภาษา และด้านเครื่องช่วยการเรียนการสอน โดยใช้แบบวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียน ซึ่งในด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านการเขียนและการใช้ภาษา ด้านเครื่องช่วยการเรียนการสอนเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) และในด้านเนื้อหาเป็นแบบชี้ตรอยคะแนนหาความถี่สะสม ร่วมกับการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ใช้นหนังสือเรียนรายวิชานี้ ซึ่งสร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์และประเมินตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นนั้น หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์มีคุณภาพโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์อื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดี ส่วนครูผู้ใช้นหนังสือเรียนมีความคิดเห็นว่ หนังสือเรียนของห้างหุ้นส่วนจำกัดเซ็นทรัลเอ็กซ์เพรสศึกษามีคุณภาพโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์อื่น ๆ มีคุณภาพโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดี

ไพโรจน์ เบาลใจ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบทางกายภาพของหนังสือที่เป็นสาเหตุให้เด็กเลือกหนังสือแบบเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของหนังสือเรียนที่เด็กใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 1,410 คน สัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และทดสอบความแตกต่าง ANOVA และ Chi-Square Test ผลการศึกษาพบว่า ในองค์ประกอบหลัก เด็กมีเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียนตามลำดับ ดังนี้ เลือกรูปภาพ ชื่อหนังสือ สารบัญ ราคาจำหน่าย สีและแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร การเข้าเล่ม ตามลำดับ และสิ่งที่เด็กยึดเป็นเกณฑ์สุดท้าย คือ สำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์ ในองค์ประกอบย่อย เด็กมีเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียน ดังนี้ รูปภาพ เลือกรูปวาดเหมือนจริงเป็นอันดับแรก และภาพถ่ายเป็นอันดับสอง สีของรูปภาพ เลือกรูปธรรมชาติ หรือ 4 สี แบบตัวอักษร เลือกตัวอักษรแบบกรีน 3 ขนาดตัวอักษร เลือกตัวอักษรขนาด 20 พอยท์เป็นอันดับแรก และ 16 พอยท์เป็นอันดับสอง ขนาดเล่มเลือกหนังสือขนาดเล่มกลาง (8 หน้ายก) ความหนา เลือกหนังสือหนามากกว่า 80 หน้าเป็นอันดับแรก และหนามากกว่า 60 หน้าเป็นอันดับสอง ปก เลือกปกที่ทำด้วยกระดาษแข็ง การจัดหน้าเลือกการจัดหน้าแบบเต็มหน้าเป็นอันดับแรก และจัด 2 แถวเป็นอันดับสอง เนื้อกระดาษ เลือกกระดาษอาร์ตเป็นอันดับแรก และกระดาษปอนด์เป็นอันดับสอง ลักษณะรูปเล่ม เลือกหนังสือลักษณะรูปเล่มแนวตั้ง (Upright) การเข้าเล่ม เลือกการเข้าเล่มแบบเย็บลวดเป็นอันดับแรก และแบบติดกาวเป็นอันดับสอง ผู้แต่ง เลือกหนังสือที่รู้จักชื่อผู้แต่ง ราคาจำหน่าย เลือกหนังสือที่มีราคา

จำหน่ายปานกลางเป็นอันดับแรก และราคาจำหน่ายถูกเป็นอันดับสอง สำนักพิมพ์ เลือกลงหนังสือจากสำนักพิมพ์ใดก็ได้เป็นอันดับแรก และรู้จักชื่อสำนักพิมพ์เป็นอันดับสอง และปีที่พิมพ์ เลือกลงหนังสือที่พิมพ์ในปีปัจจุบัน

นุชนารถ แป้วบุญสม (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร ซึ่งมีเอกสารที่ใช้วิเคราะห์ทั้งสิ้น 45 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียน ด้านความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นแบบชี้ตรอยคะแนนหาความถี่สะสม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ผลการศึกษาพบว่า หนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีปรากฏอยู่มาก คือ การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี สุขภาพดี ความมีระเบียบวินัย ทักษะด้านภาษาไทย ความมีเหตุผล ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏน้อย ได้แก่ ทักษะในการใช้เทคโนโลยี การใช้เวลาร่างให้เป็นประโยชน์ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ มีน้ำใจนักกีฬา สำหรับ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีจะปรากฏมากในกลุ่มลักษณะและพฤติกรรมเพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ กลุ่มวิชาสังคมศึกษามีความเป็นพลเมืองดีปรากฏมาก และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีปรากฏน้อยที่สุด

มัทนียา พงศ์สุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเสนอแนวทางการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาจากการวิเคราะห์เนื้อหาประวัติศาสตร์ในหนังสือเรียนแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของราชอาณาจักรกัมพูชาที่ปรากฏในเนื้อหาประวัติศาสตร์จากหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาของประเทศไทย และวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ปรากฏในเนื้อหาประวัติศาสตร์จากหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา ผลการศึกษาพบว่า ในหนังสือเรียนของทั้งสองประเทศมีเนื้อหาประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาทางด้านการสงครามมากที่สุด โดยเฉพาะในสมัยอยุธยา (พ.ศ.1893-2310) ส่วนภาพประกอบนั้น ในหนังสือเรียนของไทยปรากฏภาพประกอบเนื้อหาประวัติศาสตร์กัมพูชาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมากที่สุด ในขณะที่หนังสือเรียนของกัมพูชามีภาพประกอบเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยทางด้านการเมืองการปกครองเท่า ๆ กับภาพประกอบเนื้อหาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม และภาพลักษณ์ที่ปรากฏในเนื้อหาประวัติศาสตร์จากหนังสือเรียนของไทยนั้น กัมพูชา

คือ อาณาจักรที่เคยมีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 6 ได้รับคติความเชื่อด้านการปกครอง จากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการปกครองของกัมพูชาและนำมาสู่รูปแบบ การปกครองของไทยในเวลาต่อมา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นเรื่อง การสงคราม โดยไทยเป็นฝ่ายยกทัพไปโจมตีกัมพูชาเพื่อขยายอำนาจการปกครอง จนทำให้ กัมพูชาตกเป็นประเทศราชของไทย ไทยจึงดูแลกัมพูชาในฐานะประเทศราชโดยการแต่งตั้ง ผู้ปกครองและดูแลให้เกิดความสงบเรียบร้อย การที่กัมพูชามีปัญหาความแตกแยกภายในและ ความต้องการเป็นอิสระทำให้กัมพูชาสร้างความสัมพันธ์กับเวียดนาม ในหนังสือเรียนบันทึกว่า เมื่อใดที่ไทยอ่อนแอหรือพ่ายแพ้มาตี กัมพูชามักจะฉวยโอกาสส่งกองทัพเข้าตีเมืองทาง ตะวันออกของไทยเสมอ และพบว่าปัญหาภายในของกัมพูชาเองส่งผลให้เศรษฐกิจเสื่อมโทรม ส่วนศิลปวัฒนธรรมของกัมพูชาทั้งในอดีตและปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดของ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ปรากฏในเนื้อหาประวัติศาสตร์จาก หนังสือเรียนของกัมพูชาพบว่า ชนชาติไทยเป็นชนชาติที่อพยพมาจากตอนใต้ของจีนเข้ามาอยู่ใน ดินแดนซึ่งเป็นของกัมพูชา จนกระทั่งสร้างอาณาจักรของตนขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการสงครามที่ฝ่ายไทยมักจะเป็นฝ่ายยกทัพเข้ามารุกรานกัมพูชา การโจมตี ของไทยแต่ละครั้งส่งผลให้กัมพูชาตกเป็นประเทศที่อ่อนแอ เพราะไทยได้กวาดต้อนนักปราชญ์ ราชบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งทรัพย์สินสมบัติและมรดกอันมีค่าของกัมพูชา ไปหมด ดังนั้นเกียรติยศของกัมพูชาแต่ละพระองค์จึงมีความพยายามที่จะกู้เอาแผ่นดินของตนที่ไทย ยึดครองกลับคืนมา สิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักร กัมพูชาทำได้โดยลดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สงครามและความขัดแย้ง เพิ่มเนื้อหา ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดภาพในด้านที่ กว้างขึ้นและความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรกันยิ่งขึ้น มีการใช้เอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ หลากหลายในการเขียนหนังสือเรียนโดยไม่บิดเบือนประวัติศาสตร์ และใช้ภาษาที่เป็นกลาง ไม่ ก่อให้เกิดอคติระหว่างกัน

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Giannangelo and Kaplan (1992) ได้ทำการศึกษาเรื่อง An Analysis and Critique of Selected Social Studies Textbooks มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และประเมิน หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการเลือกใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐเทนเนสซี ประเทศ สหรัฐอเมริกา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมกับความสามารถในการอ่าน การนำเสนอ ความคิดรวบยอดและการพัฒนาทักษะการคิดรวบยอด การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างมี

เหตุผลจากการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ การพัฒนาระดับการเรียนรู้ด้วยข้อคำถามตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) และความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการเลือกใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เมืองเมมฟิส รัฐเทนเนสซี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 4 เล่ม ที่มีผู้จัดทำต่างกัน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและแบบวิเคราะห์ความถี่สะสม ผลการศึกษาพบว่า ด้านความเหมาะสมกับความสามารถในการอ่าน หนังสือเรียนเล่มที่ 2, 3 และ 4 มีความเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านจากการใช้กราฟตามแบบของฟราย (Fry's Readability Graph) ในระดับดีมาก แต่หนังสือเรียนเล่มที่ 1 อยู่ในระดับควรปรับปรุง ด้านการนำเสนอความคิดรวบยอดและการพัฒนาทักษะการคิดรวบยอดของหนังสือเรียนเล่มที่ 1, 2 และ 4 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหนังสือเรียนเล่มที่ 3 อยู่ในระดับควรปรับปรุง ด้านการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลจากการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ หนังสือเรียนทั้ง 4 เล่มอยู่ในระดับดี ด้านการพัฒนาระดับการเรียนรู้ด้วยข้อคำถามตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม หนังสือเรียนทั้ง 4 เล่ม มีจำนวนของข้อคำถามระดับความจำและความรู้ความเข้าใจมาก แต่ข้อคำถามระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มีจำนวนน้อยลงตามลำดับ และหนังสือเรียนเล่มที่ 3 และ 4 ไม่มีข้อคำถามที่พัฒนาระดับการสังเคราะห์ และด้านความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล หนังสือเรียนเล่มที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับดีมาก หนังสือเรียนเล่มที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง และหนังสือเรียนเล่มที่ 1 อยู่ในระดับควรปรับปรุง ผู้ทำการศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรวิเคราะห์และประเมินคุณภาพหนังสือเรียนด้วยตนเองก่อนการเลือกใช้ เพราะหนังสือเรียนที่ได้รับการเลือกใช้ในรัฐยังมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร และถึงแม้หนังสือเรียนจะมีเนื้อหา การเสนอแนะกิจกรรมและการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ครูก็ไม่ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหนังสือเรียนทั้งหมด โดยควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมีคุณลักษณะอื่น ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

Jitendra, Nolet, Gomez, and Xin (1999) ได้ทำการศึกษาเรื่อง An Analysis of Four Middle School Geography Textbooks: Meeting the Needs of Students with Learning Problems มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาของหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาที่ได้รับการเลือกใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ภาษา การนำเสนอข้อเท็จจริงและความคิดรวบยอด ด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการ ด้านความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ และด้านการเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศจีน อินเดีย ฟิลิปปินส์ สหพันธรัฐรัสเซีย และหมู่เกาะในทะเลแคริบเบียน จำนวน 4 เล่ม จากผู้จัดทำที่ต่างกัน จากนั้นคณะผู้ศึกษาซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านการศึกษาศาสตร์ 4 คน จับฉลากหนังสือเรียนเล่มที่ตนต้องวิเคราะห์ตามแบบวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย แบบชี้ตรอยคะแนนหาความถี่สะสม แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) และแบบสำรวจรายการ (Check List) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการใช้ภาษา หนังสือเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก โดยหนังสือเรียนของ Prentice Hall มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 10.50 คะแนน และหนังสือเรียนของ Glencoe มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 10.08 คะแนน การนำเสนอข้อเท็จจริงและความคิดรวบยอด หนังสือเรียนของ Glencoe มีอัตราส่วนของการเสนอความคิดรวบยอดสูงที่สุดคิดเป็น 4.3% และการนำเสนอข้อเท็จจริงคิดเป็น 95.7% ส่วนหนังสือเรียนของ Prentice Hall มีอัตราส่วนของการเสนอความคิดรวบยอดน้อยที่สุดคิดเป็น 4% และมีการนำเสนอข้อเท็จจริงคิดเป็น 96% ด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการ หนังสือเรียนของ Prentice Hall มีลักษณะที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการดีที่สุด คือ มีลักษณะที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการขั้นพื้นฐานคิดเป็น 48.5% และพัฒนาทักษะกระบวนการขั้นสูงคิดเป็น 51.5% ด้านความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ ไม่มีหนังสือเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทครบทุกข้อ โดยหนังสือเรียนของ Silver Burdett and Ginn มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.2 คะแนน นอกจากนั้นหนังสือเรียนของ Glencoe, Prentice Hall และ Holt Rinehart and Winston มีคะแนนเฉลี่ยที่น้อยใกล้เคียงกันได้แก่ 2.8, 2.4 และ 2.2 ตามลำดับ

ด้านการเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้ หนังสือเรียนทั้งหมดมีการเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละบทไม่หลากหลาย โดยหนังสือเรียนของ Holt Rinehart and Winston จัดว่ามีการเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้ดีที่สุด คือ มีกิจกรรมเสนอแนะที่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองใน 2 จาก 5 บทที่ทำการวิเคราะห์ ส่วนหนังสือเรียนของ Glencoe ไม่มีการเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้เลย ผู้ทำการศึกษาคงมีข้อเสนอแนะว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแบบใหม่ ซึ่งเป็นหลักสูตรแบบอิงมาตรฐานนั้น ครูผู้สอนควรเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น เช่น ศึกษาเรื่องที่จะสอนให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนมีทักษะการคิดและการแก้ปัญหาซึ่งเป็นคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด เนื่องจากหนังสือเรียนที่ใช้อยู่ยังไม่มีลักษณะที่ส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร

The Texas Public Policy Foundation (2002) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Social Studies Textbook Review เพื่อวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับเกรด 6-12 ที่ได้รับการเลือกใช้ในรัฐเท็กซัส ค.ศ.2002 ในด้านเนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหาว่า มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานด้านความรู้และทักษะของรัฐในระดับใด และเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับเกรด 6-12 จำนวน 26 เล่ม ที่มีสำนักพิมพ์ต่างกันในแต่ละระดับเกรด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งใช้มาตราประเมินค่า (Rating Scale) ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ และผู้ทำการวิเคราะห์มี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และการสอนสังคมศึกษา คือ อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 7 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับ K-12 คือ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 9 คน โดยหนังสือเรียนกลุ่มตัวอย่างแต่ละเล่มจะถูกวิเคราะห์จากผู้วิเคราะห์ทั้งสองกลุ่ม แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์โดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ผลการศึกษาพบว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Glencoe/McGraw Hill มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดและอยู่ในระดับดีถึง 4 ระดับเกรด ได้แก่ ระดับเกรด 6, 7, 11 และ 12 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.59, 4.63, 4.09 และ 4.57 คะแนนตามลำดับ แต่ก็มีความเฉลี่ยต่ำที่สุดและอยู่ในระดับปานกลางใน 2 ระดับเกรด ได้แก่ ระดับเกรด 8 และ 9 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.47 และ 3.77 คะแนนตามลำดับ ทั้งนี้ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Prentice Hall ก็มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดและอยู่ในระดับปานกลางใน 2 ระดับเกรดเช่นกัน ได้แก่ ระดับเกรด 7 และ 12 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.93 และ 3.54 คะแนนตามลำดับ ส่วนหนังสือเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับเกรดอื่น ๆ ได้แก่ หนังสือเรียนระดับเกรด 8 ของสำนักพิมพ์ Holt, Rinehart, Winston มีคะแนนเฉลี่ย 4.43 คะแนน หนังสือเรียนระดับเกรด 9 ของสำนักพิมพ์ Prentice Hall มีคะแนนเฉลี่ย 4.15 คะแนน และหนังสือเรียนระดับเกรด 10 ของสำนักพิมพ์ Prentice Hall มีคะแนนเฉลี่ย 4.60 คะแนน

เมื่อให้ผู้วิเคราะห์ทั้งสองกลุ่มเลือกหนังสือเรียนที่เหมาะสมสำหรับการใช้มากที่สุดในแต่ละระดับเกรดพบว่า การเลือกของผู้วิเคราะห์ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ตรงกันและสอดคล้องกับผลการประเมินข้างต้น ได้แก่ หนังสือเรียนระดับเกรด 7 ของสำนักพิมพ์ Glencoe/McGraw Hill ระดับเกรด 8 ของสำนักพิมพ์ Holt, Rinehart, Winston ระดับเกรด 9 ของสำนักพิมพ์ Prentice Hall ระดับเกรด 10 ของสำนักพิมพ์ Prentice Hall และระดับเกรด 11 ของสำนักพิมพ์ Glencoe/McGraw Hill ส่วนระดับเกรด 6 กลุ่มอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยเลือกหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Glencoe/McGraw Hill กลุ่มครูระดับ K-12 เลือกหนังสือเรียนของ

สำนักพิมพ์ McDougal Littell และระดับเกรด 12 กลุ่มอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยเลือกหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Holt, Rinehart, Winston กลุ่มครูระดับ K-12 เลือกหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ McDougal Littell และ Glencoe/McGraw Hill ซึ่งสองระดับเกรดนี้แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยกับกับครูระดับ K-12 นอกจากนี้กลุ่มผู้วิเคราะห์พบว่า หนังสือเรียนทั้งหมดมีเนื้อหาที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงถึง 533 แห่ง ในเรื่องของวันที่ ชื่อบุคคลและสถานที่ และที่สำคัญคือ หลักการหรือทฤษฎี การอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบเหตุการณ์ โดยเฉพาะในหนังสือเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์โลกและรายวิชาประวัติศาสตร์อเมริกัน ผู้ทำการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรมีขั้นตอนการประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรเลือกใช้หนังสือเรียนที่มีความเหมาะสมกับการใช้งาน และสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ควรปรับปรุงคุณภาพหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะในด้านเนื้อหา เพราะสำนักพิมพ์หลายแห่งไม่ได้จัดทำหนังสือเรียนเพื่อจำหน่ายในรัฐที่กักขังเท่านั้น แต่ยังจำหน่ายไปทั่วประเทศด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นจำนวนมาก

Sewall (2004) ได้ทำการศึกษาเรื่อง World History Textbooks: A Review (A Report of the American Textbook Council) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์โลกระดับเกรด 6-12 ของประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์โลกที่ได้รับการเลือกใช้ของรัฐเท็กซัสและรัฐแคลิฟอร์เนีย ระหว่าง ค.ศ. 1994-2003 จำนวน 6 เล่ม ซึ่งจัดทำโดยสำนักพิมพ์เอกชน 6 แห่ง โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารตามเกณฑ์ในการเลือกใช้หนังสือเรียนของรัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเกณฑ์ของสภาหนังสือเรียนแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์โลกไม่มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือการปรับปรุงให้ดีขึ้นจากในอดีต เนื่องจากตลาดถูกผูกขาดอยู่กับสำนักพิมพ์เอกชนรายใหญ่เพียงไม่กี่แห่ง ทำให้ไม่เกิดการแข่งขันและการพัฒนา ในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนทุกเล่มนำเสนอเนื้อหาในมุมมองที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตกกับประวัติศาสตร์ของทวีปยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคตะวันออกกลางและทวีปแอฟริกา นอกจากนี้หนังสือเรียนบางเล่มยังมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ ผู้ทำการศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะว่า สำนักพิมพ์ควรมีการปรับปรุงคุณภาพการจัดทำหนังสือเรียน โดยเฉพาะในด้านเนื้อหา ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ในส่วนของครูผู้สอนควรจัดทำหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนด้วยตนเอง โดย

อาจปรับใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์โลกในระดับมหาวิทยาลัยหรืองานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

Lucas (2006) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Comparing Layout and Content in Paper and Electronic Versions of a Geography Textbook มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการออกแบบและเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ของหนังสือเรียนกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการออกแบบแผนที่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์และบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ภูมิภาคทะเลแคริบเบียน ซึ่งจัดทำโดยบริษัทเดียวกัน และใช้ในการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของประเทศฝรั่งเศส ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการออกแบบแผนที่ หนังสือเรียนมีการออกแบบแผนที่ที่มีสีสันสวยงาม ชัดเจน มีขนาดใหญ่ โดยจัดวางไว้คาบหน้ากระดาษ และมีรายละเอียดที่สำคัญครบถ้วน ส่วนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีการใช้แผนที่ลักษณะภูมิประเทศในหน้าแรกเป็นสารบัญให้นักเรียนหรือครูเลือกเนื้อหาเรื่องที่ต้องการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว แต่แผนที่อื่น ๆ ไม่มีลักษณะของการตอบสนองกลับผู้ใช้ (Interactive) เช่น ครูไม่สามารถปิดหรือซ่อนชื่อสถานที่ต่าง ๆ บนแผนที่ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ อย่างไรก็ดีแผนที่ในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ก็มีข้อมูลที่สำคัญครบถ้วน ชัดเจน และสามารถขยายขนาดได้ ในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนมีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเกริ่นนำในแต่ละบท หัวข้อและเนื้อหามีความสัมพันธ์กัน เนื้อหามีลักษณะของการอธิบายแผนที่ และมีภาพประกอบทั้งภาพถ่ายและภาพวาดที่มีสีสันสวยงาม น่าสนใจ แต่ยังมีการนำเสนอเนื้อหามุมมองด้านประวัติศาสตร์แบบอาณานิคมของฝรั่งเศส และข้อมูลบางตอนไม่มีการปรับปรุงตามข้อค้นพบใหม่ทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ส่วนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ครูและนักเรียนสามารถค้นหาเนื้อหาเรื่องที่ต้องการได้รวดเร็วกว่าหนังสือเรียนจากการเลือกเรื่องหรือบทในแผนที่ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นสารบัญดังกล่าว เนื้อหามีจำนวนมากและมีลักษณะที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ นักเรียนมากกว่าในหนังสือเรียน เนื่องจากผู้จัดทำคำนึงถึงการใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนมากกว่าหนังสือเรียนที่มักใช้โดยครู ผู้ทำการศึกษาก็มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหนังสือเรียนว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ให้สอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ และควรมีลักษณะที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ของนักเรียนให้มากขึ้น ส่วนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ครูควรใช้ประกอบกับหนังสือเรียน เนื่องจากข้อมูลบางด้านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีการปรับปรุงข้อมูลเหมือนหนังสือเรียนที่มีการปรับปรุงข้อมูลในการพิมพ์ครั้งใหม่ และที่สำคัญคือ นักเรียนแต่ละคนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการอ่านและการทำความเข้าใจข้อมูลในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ต่างกัน

Wakerfield (2006) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Textbook Usage in the United States: the Case of U.S. History มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หนังสือเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา กรณีศึกษาหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา จากการสังเคราะห์ข้อมูลผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาประมาณ 3,994 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมจากสมาคมผู้แต่งหนังสือสำหรับใช้ในสถาบันการศึกษา (Text and Academic Authors Association) ระหว่าง ค.ศ.1994-1995 กับการประเมินผลการศึกษาแห่งชาติ เรื่อง ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ.2001 จากนักเรียนในระดับเกรด 4, 8 และ 12 ประมาณ 29,000 คน ผลของการศึกษาพบว่า ครูสังคมศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนอ่านและปฏิบัติตามกิจกรรมเสนอแนะหรือตอบคำถามท้ายบท และมอบหมายการบ้านจากหนังสือเรียนบ่อยครั้งกว่าวิชาอื่นอย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้พบว่า ความถี่ในการใช้หนังสือเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก โดยนักเรียนที่มีความถี่ในการใช้หนังสือเรียนมากก็ได้คะแนนในการทดสอบความรู้และทักษะสูงตามไปด้วย จากผลการศึกษาพิจารณาได้ว่า การใช้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพทั้งในด้านการให้ความรู้และการพัฒนาทักษะอย่างเหมาะสม มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น

Chambliss and others (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Improving Textbooks as a Way to Foster Civic Understanding and Engagement มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงหนังสือเรียนเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามบทบาทของพลเมืองดีให้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับเกรด 10 จาก The West Coast State จำนวน 85 คน และจาก The Mid-Atlantic Region จำนวน 83 คน ซึ่งมีลักษณะทางด้านเพศ เชื้อชาติ ภาษา และระดับความสามารถในการอ่านใกล้เคียงกัน เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ บทความเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบทางตรงและแบบตัวแทนที่จัดทำขึ้น 3 ลักษณะ คือ บทความที่เน้นการให้เนื้อหาและข้อเท็จจริง บทความที่เน้นการอธิบายความแตกต่าง และบทความที่เน้นการนำเสนอกรณีตัวอย่างและการวิเคราะห์ตามหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยแต่ละบทความมีความยาวเท่ากัน แบบทดสอบ และแบบสอบถามด้านความเหมาะสมในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและความน่าสนใจของบทความ จากนั้นสุ่มให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษาบทความคนละ 1 บทความ แล้วทำแบบทดสอบและตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 50 นาที นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การเลือกตั้ง นักเรียนที่ศึกษาบทความทั้งสามแบบมีความรู้เข้าใจไม่แตกต่างกันมาก

นัก เรื่อง การอธิบายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน นักเรียนที่ศึกษาบทความที่เน้นการนำเสนอกรณีตัวอย่างและการวิเคราะห์ตามหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาบทความที่เน้นการให้เนื้อหาและข้อเท็จจริง และนักเรียนที่ศึกษาบทความที่เน้นการอธิบายความแตกต่าง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจใกล้เคียงกัน ด้านความเหมาะสมในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและด้านความน่าสนใจ นักเรียนที่ศึกษาบทความที่เน้นการนำเสนอกรณีตัวอย่างและการวิเคราะห์ตามหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความคิดเห็นว่า บทความมีความเหมาะสมในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและมีความน่าสนใจในระดับดีมาก นักเรียนที่ศึกษาบทความที่เน้นการอธิบายความแตกต่างมีความคิดเห็นว่า บทความมีความเหมาะสมในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและมีความน่าสนใจในระดับดี และนักเรียนที่ศึกษาบทความที่เน้นการให้เนื้อหาและข้อเท็จจริงมีความคิดเห็นว่า บทความมีความเหมาะสมในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและมีความน่าสนใจในระดับปานกลาง ผู้ทำการศึกษามีข้อเสนอแนะว่า การจัดทำหนังสือเรียนเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามบทบาทของพลเมืองดี หนังสือเรียนไม่ควรมีเพียงเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดเท่านั้น แต่ควรจะนำเสนอสิ่งที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

Schneider (2008) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The Japanese History Textbook Controversy in East Asian Perspective มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และนำเสนอแนวทางการปรับปรุงเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศจีนและประเทศเกาหลีใต้ โดยวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสาเหตุจากเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นเริ่มก่อตัวขึ้นใน ค.ศ. 1955 โดยรัฐบาลที่เป็นกลุ่มนักการเมืองอนุรักษนิยมไม่อนุญาตให้ใช้หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรุกรานประเทศอื่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยให้เหตุผลว่า เนื้อหาถูกนำเสนอจากมุมมองของลัทธิคอมมิวนิสต์ที่สร้างภาพลักษณ์ในด้านลบแก่ชาวญี่ปุ่น แต่สร้างภาพลักษณ์ในด้านบวกให้แก่ชาวจีน ซึ่งก่อให้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มนักการเมืองสมัยใหม่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะสหภาพครู แต่กระทรวงการศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจประเมินหนังสือเรียนก็ต้องดำเนินการตามนโยบายของ

รัฐบาลอนุรักษนิยม และใน ค.ศ.1982 กระทรวงการศึกษาออกคำสั่งให้ผู้จัดทำหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ทุกรายแก้ไขเรื่อง การรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีนใน ค.ศ.1930 ซึ่งเป็นระยะแรกของสงครามในฝั่งเอเชียบูรพา ให้เป็นเรื่อง ความก้าวหน้าหรือการพัฒนาแสนยานุภาพทางการทหารของประเทศ คำสั่งดังกล่าวก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากรัฐบาลจีนและเกาหลีใต้ว่า รัฐบาลอนุรักษนิยมของญี่ปุ่นนั้นกำลังดำเนินนโยบายทางการศึกษาเพื่อสร้างค่านิยมคลั่งชาติ (Patriotism) ต่อมาใน ค.ศ.1986 หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่จัดทำโดยคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ (The National Committee for the Protection of Japan) ชื่อว่า New History of Japan ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านอย่างรุนแรงจากประเทศจีนและเกาหลีใต้ เนื่องจากเต็มไปด้วยข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือตามเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะการสู้รบที่เมืองนานกิงของประเทศจีน

กระทั่งภายหลัง ค.ศ.1990 ที่พรรคแรงงานได้เป็นรัฐบาล นโยบายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงเริ่มมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น โดยนายกรัฐมนตรีได้แสดงความเสียใจและแถลงคำขอโทษอย่างเป็นทางการในการปฏิบัติการทางทหารของญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อประเทศต่าง ๆ และมีการก่อตั้ง สมาคมการปฏิรูปหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์แห่งญี่ปุ่น (Japanese Society for History Textbook Reform) ซึ่งได้จัดทำหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชื่อ New History Textbook ที่มีเนื้อหาแตกต่างจากหนังสือเรียนฉบับเดิมที่เน้นการปลูกฝังค่านิยมชาตินิยมทางทหาร เป็นเนื้อหาที่น่าเสนอผ่านมุมมองของญี่ปุ่นเอง และมุมมองของตะวันตกและชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเนื้อหาหลายตอนยังคงมีลักษณะของการลบหลู่ความผิดหรือสร้างความชอบธรรมในการก่อสงคราม เนื่องจากการแก้ไขของผู้ตรวจประเมินหนังสือเรียนกลุ่มอนุรักษนิยมในกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology: MEXT) กลุ่มคนรุ่นใหม่ เช่น กลุ่ม Children and Textbooks Japan Network 21 จึงมีการเคลื่อนไหวในรูปแบบของเครือข่ายในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อต่อต้านหนังสือเรียนเล่มดังกล่าว ส่งผลให้หนังสือเรียนถูกใช้ในโรงเรียนน้อยมาก คิดเป็น 0.04% ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดของประเทศ ส่วนประเทศจีนและเกาหลีใต้ หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีการสร้างภาพลักษณ์ของญี่ปุ่นว่าเป็น ผู้รุกราน ก็เกิดปฏิกิริยาต่อต้านหนังสือเรียนดังกล่าวอย่างรุนแรงเช่นกัน โดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้รณรงค์การต่อต้านญี่ปุ่นผ่านสื่อต่าง ๆ และประชาชนของเกาหลีใต้ก็วิพากษ์วิจารณ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากเป็นประวัติการณ์ อย่างไรก็ตามประเด็นปัญหานี้กลุ่มนักวิชาการและนักการศึกษาได้พยายามแก้ไขมา

ตั้งแต่ ค.ศ.1991 โดยความร่วมมือระหว่างกลุ่มนักวิชาการและนักการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ได้มีการร่วมกันจัดทำหนังสือประกอบการเรียนการสอนชื่อ The History of Japanese-Korean Relations ซึ่งจากผลสำเร็จของความร่วมมือนี้ส่งผลให้ทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ ได้ลงนามในข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับความร่วมมือในการปรับปรุงเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ใน ค.ศ.2005 จากผลของการศึกษาแสดงว่า นโยบายทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเนื้อหาของหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งมากกว่าข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ผู้ทำการศึกษาจึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่า แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อสร้างความเข้าใจอันระหว่างกัน คือ การร่วมมือกันจัดทำหนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์หรือกำหนดรายละเอียดในประเด็นที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งให้เหมาะสม บนพื้นฐานของความถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ แนวคิดและความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสันติภาพ ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน การให้อภัย และการประนีประนอม และการประยุกต์ใช้แนวทางการปรับปรุงหนังสือเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศที่เคยมีความขัดแย้งกันในสหภาพยุโรป เช่น แนวทางการปรับปรุงหนังสือเรียนระหว่างประเทศเยอรมนีกับประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

Yasar (2009) ได้ทำการศึกษาเรื่อง A Comparative Analysis of Assessment and Evaluation Exercises Included in Geography Textbooks Written According to the 2005 Secondary Education Geography Curriculum and Textbooks of the Former Curriculum in Turkey มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกิจกรรมที่ใช้ในการวัดและประเมินผลในหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตร ค.ศ.1997 กับหลักสูตร ค.ศ.2005 ของประเทศตุรกี ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตร ค.ศ.1997 จำนวน 3 เล่ม และหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตร ค.ศ.2005 จำนวน 3 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวิเคราะห์กิจกรรมเสนอแนะ คำถามท้ายบท และแบบทดสอบในหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย แบบชี้ตรอยคะแนนหาความถี่สะสม แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) และแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมเสนอแนะ คำถามท้ายบท และแบบทดสอบในหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตร ค.ศ.2005 มีจำนวนมากและมีความครอบคลุมสาระสำคัญของเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนมากกว่าหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตามหลักสูตร ค.ศ.1997 ในด้านคุณภาพของกิจกรรมเสนอแนะ คำถามท้ายบท และแบบทดสอบในหนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตาม

หลักสูตร ค.ศ.2005 มีลักษณะหลากหลายและพัฒนาระดับการเรียนรู้ของนักเรียนครบถ้วนตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ในขณะที่หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่จัดทำในหลักสูตร ค.ศ.1997 กิจกรรมเสนอแนะ คำถามท้ายบท และแบบทดสอบ ส่วนใหญ่เน้นด้านความจำ ความรู้ความเข้าใจ ลักษณะเป็นแบบเลือกข้อถูกผิดหรือเติมคำ แบบทดสอบปรนัย แบบหลายตัวเลือกมีน้อย อย่างไรก็ตามผู้ทำการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะว่า แม้หนังสือเรียนจะมีลักษณะของกิจกรรมเสนอแนะ คำถามท้ายบท และแบบทดสอบที่ดีกว่าในอดีต ครูก็ควรปรับใช้ตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน และมีการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมในเนื้อหาสาระที่สำคัญหรือออกแบบกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ครูยังควรเข้ารับการอบรมเรื่องวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

Burke (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Textbooks and Tests: Math and Social Studies มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาสังคมศึกษา ระดับ K-12 ที่จัดทำโดยสำนักพิมพ์เดียวกัน ระหว่าง ค.ศ.2001-2003 โดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัยต่าง ๆ กับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนจากการทดสอบ SAT9 (The Stanford Achievement Test Ninth Edition) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาสังคมศึกษา ระดับ K-12 ที่จัดทำโดยสำนักพิมพ์ต่าง ๆ และได้รับการเลือกใช้ในรัฐเวสต์เวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ.2001, 2002 และ 2003 ซึ่งประกอบด้วย หนังสือเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 59 เล่ม และหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 40 เล่ม ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ในระดับ Middle School เกรด 6-8 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนที่จัดทำโดยสำนักพิมพ์เดียวกันตั้งแต่ ค.ศ.2001-2003 แต่ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนกลับลดลงทุกปี ดังนี้ ระดับเกรด 6 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Harcourt นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 59, 58 และ 53 ตามลำดับ ระดับเกรด 7 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Glencoe นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 59, 58 และ 52 ตามลำดับ และระดับเกรด 8 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Clairmont นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 59, 60 และ 54 ตามลำดับ

ในระดับ High School เกรด 9-12 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนที่จัดทำโดยสำนักพิมพ์เดียวกันตั้งแต่ ค.ศ.2001-2003 และค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนลดลงทุกปีเช่นเดียวกับระดับ Middle School ดังนี้ ระดับเกรด

9 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Glencoe นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 60, 59 และ 53 ตามลำดับ ระดับเกรด 10 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Glencoe นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 56, 54 และ 50 ตามลำดับ และระดับเกรด 11 โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ Glencoe นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 60, 61 และ 57 ตามลำดับ (ไม่มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับเกรด 12 เนื่องจากนักเรียนระดับเกรด 12 ยังไม่ได้รับการทดสอบ SAT9) ผู้ทำการศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนและครูควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาเลือกใช้หนังสือเรียน เนื่องจากหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ที่ใช้อยู่อาจไม่มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยเท่าที่ควร และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้ควรมีการเก็บหนังสือเรียนฉบับเก่า เนื่องจากหนังสือเรียนฉบับเก่ามักจะมีเนื้อหาที่ถูกต้อง แม่นยำ โดยเฉพาะในส่วนของทฤษฎี หลักการต่าง ๆ ซึ่งมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศข้างต้น พิจารณาเปรียบเทียบด้านวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ว่า วัตถุประสงค์ของงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ เพื่อวิเคราะห์และประเมินลักษณะหรือคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่มีผู้จัดทำต่างกัน และเพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ จากการวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส่วนวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในประเทศที่แตกต่างจากงานวิจัยต่างประเทศ เช่น เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ตนใช้ และวัตถุประสงค์ของงานวิจัยต่างประเทศที่แตกต่างจากงานวิจัยในประเทศ เช่น เพื่อศึกษาลักษณะการใช้หนังสือเรียนในประเทศของตน สำหรับด้านผลการวิจัยพอสรุปได้ ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหนังสือเรียน ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า เนื้อหาของหนังสือเรียนควรได้รับการปรับปรุงให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด มีความถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย รวมถึงมีความสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรและกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากนี้ควรมีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ และมีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษา ที่สำคัญได้แก่ การเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยและสันติภาพ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า หนังสือเรียนควรใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย ใช้คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการเท่าที่จำเป็นและมีการอธิบายความหมาย มีการสรุป

สาระสำคัญไว้ตอนท้ายของแต่ละบท และมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงมีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีความสวยงามและชัดเจน เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมหรือคำถามท้ายบท และเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียนด้วย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า หนังสือเรียนควรมีขนาดรูปเล่มที่กะทัดรัด การเข้าเล่มมีความคงทน กระดาษที่ใช้ทำปกและเนื้อในมีคุณภาพดี และการพิมพ์ตัวอักษรและภาพประกอบมีความชัดเจน นอกจากนี้ควรมีส่วนประกอบของหนังสือเรียน ที่สำคัญได้แก่ บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ และดัชนี ให้ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักการจัดทำด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) และเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การจัดการระ

การเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติใน การพิจารณาเลือกใช้และการพัฒนาหนังสือเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาทั้ง 3 ฉบับข้างต้น ที่สำคัญได้แก่ คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 229/2538 เรื่อง การกำหนดหนังสือสำหรับเลือกใช้ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ.2533) การกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ รวมถึงฐานข้อมูลบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับ เลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในเว็บไซต์ ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

3. ศึกษาหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การวิเคราะห์หนังสือเรียน ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี และการจัดทำหนังสือเรียน

2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

หนังสือเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำโดย กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน ซึ่งผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการและ ได้รับใบอนุญาตให้ใช้เป็นหนังสือเรียนในสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 การสำรวจจำนวนหนังสือเรียนตามประเภทของรายวิชาในหลักสูตร แต่ละฉบับ ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538: 29-36) พบว่า มีหนังสือเรียนรายวิชาบังคับแกน และรายวิชาเลือกเสรีพระพุทธศาสนา จำนวน 61 เล่ม เป็นหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 12 เล่ม และสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 49 เล่ม

2.1.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546: 61-69) พบว่า มีหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 67 เล่ม เป็นหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 เล่ม (จัดทำไม่ครบถ้วนทุกสาระการเรียนรู้พื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และไม่มีการจัดทำในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 62 เล่ม

2.1.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: ออนไลน์) พบว่า มีหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 54 เล่ม เป็นหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 เล่ม (จัดทำเสร็จในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1) และสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 51 เล่ม (จัดทำเสร็จในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2)

จากขั้นตอนนี้ ทำให้พบว่า มีหนังสือเรียนจำนวน 182 เล่ม แบ่งเป็นหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 20 เล่ม และสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 162 เล่ม

2.2 การเลือกหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน โดยเลือกสำนักพิมพ์เอกชนที่จัดทำหนังสือเรียนครบทั้ง 3 หลักสูตร ในทุกระดับชั้นและรายวิชา พบว่า มี 2 สำนักพิมพ์

จากขั้นตอนนี้ ทำให้มีหนังสือเรียนจำนวน 75 เล่ม แบ่งเป็นหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 20 เล่ม สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1 จำนวน 27 เล่ม และสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2 จำนวน 27 เล่ม

2.3 การเลือกระดับชั้นในแต่ละหลักสูตร โดยพิจารณาจากระดับชั้นที่มีหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการครบทุกรายวิชา มีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 การเลือกระดับชั้นในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538: 35-36) ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีหนังสือเรียน 4 รายวิชา ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชา ส 305 โลกของเรา

รายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 รายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา และรายวิชา ส 0113 พระพุทธศาสนา

2.3.2 การเลือกระดับชั้นในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546: 61-63) ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีหนังสือเรียน 3 สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ได้แก่ หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนา สาระการเรียนรู้พื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ และสาระการเรียนรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์

2.3.3 การเลือกระดับชั้นในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: ออนไลน์) ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีหนังสือเรียน 3 รายวิชาพื้นฐาน ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานพระพุทธศาสนา รายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ และรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์

จากขั้นตอนนี้ ทำให้มีหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 เล่ม แบ่งเป็นหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 เล่ม และหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 20 เล่ม ซึ่งได้แก่ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1 จำนวน 10 เล่ม และหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2 จำนวน 10 เล่ม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามหลักสูตร และผู้จัดทำ

ผู้จัดทำ	กระทรวง ศึกษาธิการ	สำนักพิมพ์ เอกชนที่ 1	สำนักพิมพ์ เอกชนที่ 2	รวม
หลักสูตร (ระดับชั้น)				
1. หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (ทำการวิเคราะห์หนังสือเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)	4	4	4	12

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้จัดทำ	กระทรวง ศึกษาธิการ	สำนักพิมพ์ เอกชนที่ 1	สำนักพิมพ์ เอกชนที่ 2	รวม
หลักสูตร (ระดับชั้น)				
2. หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ทำการวิเคราะห์หนังสือเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)	3	3	3	9
3. หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ทำการวิเคราะห์หนังสือเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)	3	3	3	9
รวม	10	10	10	30

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 และเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แนวปฏิบัติในการพิจารณาเลือกใช้และพัฒนาหนังสือเรียนตามหลักสูตรแต่ละฉบับ ดังรายละเอียดในชั้นการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

2. ผู้วิจัยศึกษาหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิเคราะห์หนังสือเรียน ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี และการจัดทำหนังสือเรียน ทั้งในส่วนของหนังสือเรียนโดยทั่วไปและหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์หนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ซึ่งแบ่งออกเป็นคุณลักษณะใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างยิ่ง โดยกำหนดรายการและเกณฑ์ในการวิเคราะห์แต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

3.1.1 ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา หรือมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในทุกบท
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา หรือมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่

ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา หรือมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนบท ทั้งหมด
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา หรือมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นบางบท
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	ไม่มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา หรือมาตรฐานช่วงชั้น ที่ 3 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1.2 ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อ

เรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้ แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	<p>เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดครบถ้วน และการนำเสนอมีความชัดเจน</p>
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	<p>เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดครบถ้วน แต่การนำเสนอบางส่วนไม่ชัดเจน</p>
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	<p>เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดครบถ้วน แต่การนำเสนอส่วนใหญ่ไม่ชัดเจน</p>
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	<p>เนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3</p>

หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นบางส่วน โดยมีรายละเอียดไม่ครบถ้วนเป็นบางส่วน หรือมีเนื้อหาบางส่วนไม่ถูกต้อง

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีเนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือเนื้อหาที่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วนเป็นส่วนใหญ่ หรือมีเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง

3.1.3 ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้

ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน มี 12 รายการวิเคราะห์ได้แก่ ความถูกต้องตามหลักวิชา ความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน ความทันสมัย นำเสนอข้อค้นพบใหม่ และสอดคล้องกับสภาพสังคม การให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง การมีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา การมีส่วนร่วมพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ การช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรมและ

การช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาเหมาะสมกับรายการวิเคราะห์ทุกบท
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาเหมาะสมกับรายการวิเคราะห์เป็นส่วนใหญ่
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาเหมาะสมกับรายการวิเคราะห์ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนบททั้งหมด
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	เนื้อหาเหมาะสมกับรายการวิเคราะห์เป็นบางบท
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	ไม่มีเนื้อหาเหมาะสมกับรายการวิเคราะห์

3.2 ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ มี

15 รายการวิเคราะห์ ได้แก่

(1) การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อ มี

เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	การจัดลำดับเนื้อหา มีความต่อเนื่องกันอย่างมีเหตุผล การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อกับเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	การจัดลำดับเนื้อหา มีความต่อเนื่องกันอย่างมีเหตุผล แต่มีบางตอนที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนบ้าง การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อกับเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน

ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	การจัดลำดับเนื้อหาขาดความต่อเนื่องกันเป็นบางตอน แต่การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อกับเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	การจัดลำดับเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ต่อเนื่องกัน หรือการตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อกับเนื้อหาไม่สอดคล้องกัน
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	การจัดลำดับเนื้อหาส่วนใหญ่วกวนซ้ำซ้อน และการตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อกับเนื้อหาไม่สอดคล้องกัน
(2) การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้		
ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	มีการกล่าวนำเพื่อปูพื้นฐานในการทำความเข้าใจแก่ผู้อ่าน การอธิบายเนื้อหาชัดเจนและเป็นไปตามลำดับอย่างต่อเนื่อง น่าสนใจ การยกตัวอย่างประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา อ่านแล้วเข้าใจง่ายและจับประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	มีการกล่าวนำเพื่อปูพื้นฐานในการทำความเข้าใจแก่ผู้อ่าน การอธิบายเนื้อหาชัดเจน แต่การลำดับเนื้อหา มีความซ้ำซ้อนเป็นบางตอน การยกตัวอย่างประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา อ่านแล้วเข้าใจง่ายและจับประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง มีการกล่าวนำไม่ครบเป็นบางบท การอธิบายเนื้อหาค่อนข้างชัดเจน การลำดับเนื้อหาขาดความต่อเนื่องและการยกตัวอย่างประกอบไม่สอดคล้องกับเนื้อหาเป็นบางตอน อ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจและพอบรรลุประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง มีการกล่าวนำเป็นบางบท การอธิบายเนื้อหาไม่ชัดเจน การลำดับเนื้อหาบางตอนวกวนและการยกตัวอย่างประกอบบางตอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา อ่านแล้วต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีการกล่าวนำบท การอธิบายเนื้อหาไม่ชัดเจน การลำดับเนื้อหาส่วนใหญ่วกวนซ้ำซ้อน การยกตัวอย่างประกอบส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา อ่านแล้วเข้าใจยาก

(3) การใช้สำนวนภาษาในการเขียน มีเกณฑ์

การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง ใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง เลือกใช้ถ้อยคำได้เหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย

ดี (4 คะแนน) หมายถึง ใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง แต่การเลือกใช้ถ้อยคำมีการใช้คำฟุ่มเฟือยเป็นบางตอน สื่อความหมายได้ค่อนข้างชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง ใช้ภาษาเขียน แต่มีภาษาพูดและการใช้คำฟุ่มเฟือยเป็นบางตอน สื่อความหมายได้ อ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง ใช้ภาษาเขียน แต่มีภาษาพูดและการใช้คำฟุ่มเฟือยมาก และมีการสะกดคำผิดเป็นบางคำ สื่อความหมายไม่ชัดเจน อ่านแล้วต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ใช้ภาษาเขียน แต่มีภาษาพูด การใช้คำฟุ่มเฟือย และมีการสะกดคำผิดมาก สื่อความหมายไม่ชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจยาก

(4) การใช้คำศัพท์เฉพาะและการอธิบายความหมาย มี

เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง ใช้คำศัพท์เฉพาะเท่าที่จำเป็น มีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน และมีการอธิบายความหมายของทุกคำ

ดี (4 คะแนน) หมายถึง ใช้คำศัพท์เฉพาะเท่าที่จำเป็น มีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน แต่บางคำไม่มีการอธิบายความหมาย

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง ใช้คำศัพท์เฉพาะเท่าที่จำเป็น มีความเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน แต่หลายคำไม่มีการอธิบายความหมาย

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง ใช้คำศัพท์เฉพาะมากเกินไปจนจำเป็น
ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน และมีการ
อธิบายความหมายเป็นบางครั้ง

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ใช้คำศัพท์เฉพาะมากเกินไปจนจำเป็น
ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน และไม่มี
การอธิบายความหมาย

(5) ความเหมาะสมของขนาดและสีตัวอักษร มีเกณฑ์

การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ปอยท์ สีดำ

ดี (4 คะแนน) หมายถึง ใช้ตัวอักษรขนาด 18 ปอยท์ สีดำ

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ปอยท์ สีดำ

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง ใช้ตัวอักษรขนาด 24 ปอยท์ หรือไม่ใช่
สีดำ

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่า 24 ปอยท์
หรือเล็กกว่า 14 ปอยท์ และไม่ใช่สีดำ

(6) การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อแสดง

ความสำคัญของหัวข้อและข้อความที่น่าสนใจ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง ใช้ตัวอักษรขนาดและสีต่างกัน เพื่อ
แสดงความสำคัญของหัวข้อ และตัวอักษรแบบ
พิเศษ เพื่อเน้นข้อความที่น่าสนใจ และเป็น
รูปแบบเดียวกันตลอดทั้งเล่ม

ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	ใช้ตัวอักษรขนาดและสีต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อ และตัวอักษรแบบพิเศษ เพื่อเน้นข้อความที่น่าสนใจ แต่บางส่วนไม่เป็นไปตามรูปแบบ
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	ใช้ตัวอักษรขนาดและสีต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อ และตัวอักษรแบบพิเศษ เพื่อเน้นข้อความที่น่าสนใจ แต่หลายส่วนไม่เป็นไปตามรูปแบบ
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	ใช้ตัวอักษรขนาดและสีต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อ และตัวอักษรแบบพิเศษ เพื่อเน้นข้อความที่น่าสนใจ แต่ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	ใช้ตัวอักษรขนาดและสีต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อเท่านั้น หรือไม่มีการใช้ตัวอักษรขนาดและสีต่างกันหรือตัวอักษรแบบพิเศษ เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อหรือข้อความที่น่าสนใจ

(7) ความเหมาะสมของจำนวนภาพประกอบ แผนี่

ตาราง และผังกราฟิกกับเนื้อหา มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	มีภาพประกอบ แผนี่ ตาราง และผังกราฟิกประมาณ 50-60% ของเนื้อหา
-----------------	---------	--

ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	มีภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผัง กราฟิกประมาณ 40% ของเนื้อหา
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	มีภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผัง กราฟิกประมาณ 30% ของเนื้อหา
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	มีภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผัง กราฟิกประมาณ 20% ของเนื้อหา
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	มีภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผัง กราฟิคน้อยกว่า 20% ของเนื้อหา

(8) ความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ มีเกณฑ์

การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	ภาพถ่ายหรือภาพวาดลายเส้นที่เหมือนจริง มีสีสวยงาม ชัดเจน มีขนาดใหญ่พอที่จะแสดงรายละเอียดของภาพ และมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ตรงกับความเป็นจริงและทันสมัย
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	ภาพถ่ายหรือภาพวาดลายเส้นที่คล้ายจริง มีสีสวยงาม ชัดเจน แต่บางภาพมีขนาดเล็ก รายละเอียดของภาพไม่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ตรงกับความเป็นจริงและทันสมัย
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	ภาพถ่ายหรือภาพวาดลายเส้นที่คล้ายจริง มีสีสวยงามหรือสีชาวดำ แต่บางภาพมีขนาดเล็ก รายละเอียดของภาพไม่ชัดเจน มี

ความสอดคล้องกับเนื้อหา ตรงกับความเป็นจริง
แต่บางภาพล้าสมัย

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง ภาพถ่ายหรือภาพวาดลายเส้นที่คล้าย
จริง มีสีสวยงามหรือสีชาวดำ แต่ภาพส่วนใหญ่
ไม่ชัดเจน มีขนาดเล็ก และบางภาพไม่
สอดคล้องกับเนื้อหา ความเป็นจริงหรือล้าสมัย

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ภาพถ่ายหรือภาพวาดลายเส้นสีชาวดำ
ภาพส่วนใหญ่ไม่ชัดเจน มีขนาดเล็ก และไม่
สอดคล้องกับเนื้อหา ความเป็นจริงหรือล้าสมัย

(9) การจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ มีเกณฑ์

การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง จัดวางภาพประกอบในตำแหน่งที่
สัมพันธ์กับเนื้อหา และมีคำอธิบาย
ภาพประกอบที่สอดคล้องกับภาพและเนื้อหา
ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ดี

ดี (4 คะแนน) หมายถึง จัดวางภาพประกอบบางภาพใน
ตำแหน่งที่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา แต่มีคำอธิบาย
ภาพที่สอดคล้องกับภาพและเนื้อหา ช่วยให้
ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง จัดวางภาพประกอบบางภาพใน
ตำแหน่งที่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา และคำอธิบาย
ภาพบางส่วนไม่สอดคล้องกับภาพและเนื้อหา

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง จัดวางภาพประกอบส่วนใหญ่ในตำแหน่งที่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา หรือคำอธิบายภาพส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับภาพและเนื้อหา

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีรูปแบบการจัดวางภาพประกอบที่ชัดเจน หรือไม่มีคำอธิบายภาพ

(10) การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก มีเกณฑ์

การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง นำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ถูกต้องตามหลักการ มีความเหมาะสมกับข้อมูลหรือเนื้อหาและวุฒิภาวะของนักเรียน ข้อมูลมีความทันสมัย สีสวยงาม ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลหรือเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

ดี (4 คะแนน) หมายถึง นำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ถูกต้องตามหลักการ มีความเหมาะสมกับข้อมูลหรือเนื้อหาและวุฒิภาวะของนักเรียน ข้อมูลมีความทันสมัย แต่บางส่วนไม่ชัดเจนเท่าที่ควรช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลหรือเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง นำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ถูกต้องตามหลักการ แต่บางส่วนไม่เหมาะสมกับข้อมูลหรือเนื้อหาและวุฒิภาวะของนักเรียน ข้อมูลล้าสมัยและไม่ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลหรือเนื้อหาได้พอสมควร

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง นำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก บางส่วนไม่ถูกต้องตามหลักการ หรือส่วนใหญ่ ไม่เหมาะสมกับข้อมูลหรือเนื้อหาและวุฒิภาวะ ของนักเรียน ข้อมูลล้าสมัยและไม่ชัดเจน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง นำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามหลักการ ไม่เหมาะสม กับข้อมูลหรือเนื้อหาและวุฒิภาวะของนักเรียน ข้อมูลล้าสมัยและไม่ชัดเจน หรือไม่มีการใช้แผนที่ ตาราง และผังกราฟิก

(11) การสรุปเนื้อหาทำยบท มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง มีการสรุปเนื้อหาทำยบทครบทุกบท สรุปสาระสำคัญของเนื้อหาได้ครบถ้วน ชัดเจน ให้แนวคิดที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการ เชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาบทต่อไป

ดี (4 คะแนน) หมายถึง มีการสรุปเนื้อหาทำยบทครบทุกบท สรุปสาระสำคัญของเนื้อหาได้ครบถ้วน ชัดเจน แต่บางบทไม่ได้ให้แนวคิดที่เหมาะสมกับวัยของ นักเรียน หรือไม่มีการเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาบท ต่อไป

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง มีการสรุปเนื้อหาทำยบทครบทุกบท แต่บางบทสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาไม่ ครบถ้วน ชัดเจน ไม่ได้ให้แนวคิดที่เหมาะสมกับ

วัยของนักเรียน หรือไม่มีการเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหา
บทต่อไป

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง มีการสรุปเนื้อหาท้ายบทครบทุกบท
แต่ส่วนใหญ่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่
กำหนด หรือมีการสรุปเนื้อหาท้ายบทไม่ครบทุก
บท

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีการสรุปเนื้อหาท้ายบท

การวิเคราะห์ ดังนี้ (12) การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล มีเกณฑ์

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในแต่
ละบทครบถ้วน โดยใช้การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ
นามปี หรือระบบอื่น ๆ และใช้ระบบเดียวกัน
ตลอดทั้งเล่ม

ดี (4 คะแนน) หมายถึง การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในแต่
ละบทครบถ้วน โดยใช้การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ
นามปี หรือระบบอื่น ๆ แต่บางส่วนไม่เป็นไป
ตามระบบ

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในแต่
ละบทไม่ครบถ้วนเป็นบางบท และการอ้างอิง
แบบเชิงอรรถ นามปี หรือระบบอื่น ๆ บางส่วน
ไม่เป็นไปตามระบบ

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเป็น
บางบท หรือการอ้างอิงไม่มีระบบที่ชัดเจน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(13) ความครอบคลุมของกิจกรรมเสนอแนะและคำถาม
ท้ายบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท
ครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
ของบท ช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การ
เรียนรู้และสามารถสรุปสาระสำคัญของบทได้ดี

ดี (4 คะแนน) หมายถึง กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท
บางบทไม่ครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้
หรือเนื้อหาของบท แต่พอช่วยให้นักเรียนบรรลุ
จุดประสงค์การเรียนรู้และสามารถสรุป
สาระสำคัญของบทได้

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท
ส่วนใหญ่ไม่ครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้
หรือเนื้อหาของบท

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท
ส่วนใหญ่ไม่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้
และเนื้อหา หรือมีกิจกรรมเสนอแนะและคำถาม
ท้ายบทเป็นบางบท

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีการเสนอแนะและคำถามท้าย
บท

(14) ความหลากหลายของกิจกรรมเสนอแนะและ
คำถามท้ายบท มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท มีลักษณะหลากหลาย น่าสนใจ และเหมาะสม กับวัยของนักเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการคิด แบบต่าง ๆ และกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท มีลักษณะหลากหลาย ช่วยพัฒนาทักษะการคิด แบบต่าง ๆ และกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม แต่บางส่วนไม่น่าสนใจหรือไม่ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท บางบทมีลักษณะไม่หลากหลาย เน้นความจำ มากกว่าการคิด ไม่กระตุ้นให้นักเรียนเกิด การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือน่าสนใจและ ไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	กิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท มีไม่ครบทุกบท และบางส่วนมีลักษณะไม่ หลากหลาย เน้นความจำมากกว่าการคิด ไม่ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ไม่น่าสนใจและไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้าย
บท

(15) การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ มีเกณฑ์

การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง มีการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ครบทุก
บท ครอบคลุมสาระสำคัญของเนื้อหา มี
หลากหลายประเภท ทันสมัย น่าสนใจ และ
เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน ช่วยส่งเสริม
การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ดี

ดี (4 คะแนน) หมายถึง มีการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ครบทุก
บท ครอบคลุมสาระสำคัญของเนื้อหา แต่
บางส่วนอาจไม่หลากหลาย ล้าสมัย ไม่น่าสนใจ
หรือไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน ช่วย
ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง มีการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ แต่ไม่
ครบทุกบท หรือบางส่วนไม่ครอบคลุม
สาระสำคัญของเนื้อหา ไม่หลากหลาย ล้าสมัย
ไม่น่าสนใจ และไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของ
นักเรียน

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง มีการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้เป็น
บางบท และบางส่วนไม่ครอบคลุมสาระสำคัญของ
เนื้อหา ไม่หลากหลาย ล้าสมัย ไม่น่าสนใจ
หรือไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้
เพิ่มเติม

3.3 ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน มี 13 รายการวิเคราะห์ได้แก่

	(1)	ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม มีเกณฑ์ การวิเคราะห์ ดังนี้
ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	มีขนาด 8 หน้ายกธรรมดา (18.5 x 26 ซม.) และมีความหนาไม่เกิน ½ ของด้านกว้าง
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	มีขนาดเล็กหรือใหญ่กว่าขนาด 8 หน้ายกธรรมดาเล็กน้อย แต่มีความหนาไม่เกิน ½ ของด้านกว้าง
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	มีขนาด 16 หน้ายกพิเศษ (14.5 x 21 ซม.) หรือ 8 หน้ายกพิเศษ (21 x 29.7 ซม.) และมีความหนาไม่เกิน ½ ของด้านกว้าง
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	มีขนาด 16 หน้ายกพิเศษ (14.5 x 21 ซม.) หรือ 8 หน้ายกพิเศษ (21 x 29.7 ซม.) และมีความหนาเกิน ½ ของด้านกว้างเล็กน้อย
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง		มีขนาดเล็กกว่าขนาด 16 หน้ายกพิเศษหรือใหญ่กว่าขนาด 8 หน้ายกพิเศษค่อนข้างมาก หรือมีความหนาประมาณ ¾ ของด้านกว้าง

(2) คุณภาพของปก มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	ปกทำด้วยกระดาษอาร์ตการ์ดหรือกระดาษแข็ง ความหนาของกระดาษมีความสัมพันธ์กับความหนาของหนังสือ มีการเคลือบพลาสติกให้คงทน ตัวอักษรมีความชัดเจน ภาพมีสีสวยงาม น่าสนใจ และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภายในเล่ม
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	ปกทำด้วยกระดาษอาร์ตการ์ดหรือกระดาษแข็ง มีความหนาพอสมควร มีการเคลือบพลาสติกให้คงทน ตัวอักษรมีความชัดเจน ภาพมีสีสวยงามและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภายในเล่ม
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	ปกทำด้วยกระดาษอาร์ตการ์ดหรือกระดาษแข็ง มีความหนาพอสมควร มีการเคลือบพลาสติกให้คงทน แต่ตัวอักษรไม่ชัดเจนหรือภาพไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภายในเล่ม
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	ปกทำด้วยกระดาษปอนด์ชนิดหนา มีความทนทานพอสมควร แต่ตัวอักษรไม่ชัดเจนหรือภาพไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภายในเล่ม
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	ปกทำด้วยกระดาษปอนด์ชนิดหนาหรือชนิดบาง ตัวอักษรไม่ชัดเจน ภาพไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภายในเล่ม หรือไม่มีภาพ

ดังนี้

(3) คุณภาพของกระดาษเนื้อใน มีเกณฑ์การวิเคราะห์

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ สีขาวหรือไม่ขาวจัด เนื้อละเอียดเรียบ และมีความหนา คงทน เหมาะสมกับการใช้งาน
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปรีฟขาว เนื้อละเอียดเรียบ และมีความหนา คงทนพอสมควรกับการใช้งาน
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปรีฟธรรมดา เนื้อกระดาษเรียบและค่อนข้างหนา ไม่ขาดง่าย
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปรีฟธรรมดา เนื้อกระดาษไม่เรียบหรือค่อนข้างบาง ไม่ทนทานเท่าที่ควร
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปรีฟธรรมดา เนื้อกระดาษหยาบและบาง ขาดง่าย

(4) คุณภาพของการเข้าเล่ม มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	การเข้าเล่มประณีต คงทน แข็งแรง ไม่หลุดง่าย หนังสือหนาไม่เกิน 100 หน้า ใช้วิธีเย็บอกกลาง หรือหนา 100 หน้าขึ้นไป ใช้วิธีไสสันทากาว การตัดขอบเล่มเรียบร้อยเสมอกันทุกด้าน
-----------------	---------	---

ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	การเข้าเล่มประณีต คงทน แข็งแรง ไม่หลุดง่าย หนังสือหนาตั้งแต่ 100 หน้าขึ้นไป ใช้วิธีไสสันทากาว หรือเย็บสันทากาว แต่เปิดอ่านไม่สะดวก หรือการตัดขอบเล่มไม่เรียบร้อย
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	การเข้าเล่มทนทาน ไม่หลุดง่าย หนังสือหนาตั้งแต่ 100 หน้าขึ้นไป ใช้วิธีไสสันทากาว หรือเย็บสันทากาว แต่การตัดขอบเล่มไม่เรียบร้อยและเปิดอ่านไม่สะดวก
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	การเข้าเล่มไม่ทนทาน ใช้วิธีอัดกาวธรรมดาหรือวิธีเย็บอกกลาง ใช้ได้ไม่นาน หน้ากระดาษก็จะหลุด การตัดขอบเล่มไม่เรียบร้อย
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	การเข้าเล่มไม่ทนทาน หน้ากระดาษหลุดง่าย การตัดขอบเล่มไม่เรียบร้อย
(5) คุณภาพของการพิมพ์ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้		
ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	การพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบ ตาราง ผังกราฟิก และส่วนอื่น ๆ ในเนื้อหาชัดเจน มีสีเส้นสวยงามหรือสีขาวดำตามรูปแบบที่กำหนด
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	การพิมพ์ตัวอักษรชัดเจน แต่ภาพประกอบ ตาราง ผังกราฟิก และส่วนอื่น ๆ

			<p>ในเนื้อหาบางส่วนไม่ชัดเจน หรือสีสันไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด</p>
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง		<p>การพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบ ตาราง ผังกราฟิก และส่วนอื่น ๆ ในเนื้อหาบางส่วนไม่ชัดเจน หรือสีสันไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด</p>
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง		<p>การพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบ ตาราง ผังกราฟิก และส่วนอื่น ๆ ในเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ชัดเจน หรือสีสันไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด</p>
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง		<p>การพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบ ตาราง ผังกราฟิก และส่วนอื่น ๆ ในเนื้อหาไม่ชัดเจน สีสันไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด</p>
วิเคราะห์ ดังนี้		(6)	ความเหมาะสมของการจัดหน้า มีเกณฑ์การ
ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง		<p>การจัดหน้ามีความเป็นระเบียบ สวยงาม การเว้นช่องว่างด้านบน ด้านล่าง และด้านข้างของคอลัมน์ในแต่ละหน้าเท่ากัน คือขอบด้านในประมาณ 1-1.5 นิ้ว ด้านบน ด้านล่าง และขอบด้านนอกประมาณ 0.5-1 นิ้ว การเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรและบรรทัดมีความสม่ำเสมอ สดวกในการอ่าน</p>

ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	การจัดหน้ามีความเป็นระเบียบ สวยงาม การเว้นช่องว่างด้านบน ด้านล่าง และ ด้านข้างของคอลัมน์ในแต่ละหน้าเท่ากัน คือ ขอบด้านในประมาณ 1-1.5 นิ้ว ด้านบน ด้านล่าง และขอบด้านนอกประมาณ 0.5-1 นิ้ว แต่การเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรหรือบรรทัด บางหน้าไม่เป็นระเบียบ
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	การจัดหน้าค่อนข้างเป็นระเบียบ การ เว้นช่องว่างด้านบน ด้านล่าง และด้านข้างของ คอลัมน์บางหน้าไม่เท่ากัน แต่ต่างกันไม่เกิน 0.5 นิ้ว และการเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรหรือ บรรทัดบางหน้าไม่เป็นระเบียบ
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	การจัดหน้าไม่เป็นระเบียบ การเว้น ช่องว่างด้านบน ด้านล่าง และด้านข้างของ คอลัมน์ส่วนใหญ่ไม่เท่ากัน หรือต่างกันมากกว่า 0.5 นิ้ว การเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรและ บรรทัดชิดหรือห่างกันมากเกินไป ไม่สวยงาม และไม่สะดวกในการอ่าน
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	การจัดหน้าไม่เป็นระเบียบ การเว้น ช่องว่างด้านบน ด้านล่าง และด้านข้างของ คอลัมน์ในแต่ละหน้ามีความแตกต่างกันมาก คือ บางหน้าเว้นที่ว่างไว้มาก แต่บางหน้าเว้นที่ ว่างไว้น้อย การเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษรและ

บรรทัดไม่เป็นระเบียบ ไม่สวยงาม และไม่สะดวกในการอ่าน

(7) การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน มี

เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)

หมายถึง

ปกหน้าแสดงชื่อหนังสือเรียน รายวิชา หรือสาระ ระดับชั้น ชื่อผู้แต่งหรือเรียบเรียง ชื่อ หรือสัญลักษณ์ของสำนักพิมพ์ และราคา

ด้านในปกหน้า ปกรอง หรือหน้า ลิขสิทธิ์แสดงข้อมูลเพิ่มเติมจากปกหน้า ได้แก่ ประวัติของผู้แต่งหรือเรียบเรียง (หรือแสดงไว้ ด้านในปกหลังหรือปกหลัง) ISBN ข้อมูลลิขสิทธิ์ ชื่อผู้ตรวจ (เฉพาะหลักสูตร พ.ศ.2544, 2551) ชื่อบรรณาธิการ ครั้งที่พิมพ์ และจำนวนที่พิมพ์

ปกหลังหรือด้านในปกหลังแสดง ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจาก กระทรวงศึกษาธิการ

ดี (4 คะแนน)

หมายถึง

ปกหน้าแสดงชื่อหนังสือเรียน รายวิชา หรือสาระ ระดับชั้น ชื่อผู้แต่งหรือเรียบเรียง ชื่อ หรือสัญลักษณ์ของสำนักพิมพ์ และราคา

ด้านในปกหน้า ปกรอง หรือหน้า ลิขสิทธิ์แสดงข้อมูลเพิ่มเติมจากปกหน้า ได้แก่ ประวัติของผู้แต่งหรือเรียบเรียง (หรือแสดงไว้ ด้านในปกหลังหรือปกหลัง) ISBN ข้อมูล

ลิขสิทธิ์ ชื่อผู้ตรวจ (เฉพาะหลักสูตร พ.ศ.2544, 2551) ชื่อบรรณาธิการ ครั้งที่พิมพ์ และจำนวนที่พิมพ์ แต่บางส่วนไม่ชัดเจน

ปกหลังหรือด้านในปกหลังแสดง ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจาก กระทรวงศึกษาธิการ

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง ปกหน้าแสดงชื่อหนังสือเรียน ระดับชั้น รายวิชาหรือสาระ ชื่อผู้แต่งหรือเรียบเรียง ชื่อ หรือสัญลักษณ์ของสำนักพิมพ์ และราคา

ด้านในปกหน้า ปกกรอง หรือหน้าลิขสิทธิ์แสดงข้อมูลเพิ่มเติมจากปกหน้า ได้แก่ ประวัติของผู้แต่งหรือเรียบเรียง (หรือแสดงไว้ ด้านในปกหลังหรือปกหลัง) ISBN ข้อมูลลิขสิทธิ์ ชื่อผู้ตรวจ (เฉพาะหลักสูตร พ.ศ.2544, 2551) ชื่อบรรณาธิการ ครั้งที่พิมพ์ และจำนวนที่พิมพ์ แต่ไม่ครบถ้วนเป็นบางส่วน

ปกหลังหรือด้านในปกหลังแสดง ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจาก กระทรวงศึกษาธิการ

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง ปกหลังหรือด้านในปกหลังไม่แสดง ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจาก กระทรวงศึกษาธิการ และข้อมูลไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นบางส่วน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ปกหลังหรือด้านในปกหลังไม่แสดง
ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจาก
กระทรวงศึกษาธิการ และข้อมูลส่วนใหญ่ไม่
ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด

(8) ลักษณะของคำนำ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง คำนำแสดงความมุ่งหมายของผู้เรียบ
เรียงและระบุสาระสำคัญไว้ครบถ้วน อธิบาย
วิธีการใช้หนังสือเรียนชัดเจน และระบุประโยชน์
หรือคุณค่าที่นักเรียนจะได้รับจากการใช้หนังสือ
เรียน

ดี (4 คะแนน) หมายถึง คำนำแสดงความมุ่งหมายของผู้เรียบ
เรียงและระบุสาระสำคัญไว้ครบถ้วน และ
อธิบายวิธีการใช้หนังสือเรียนชัดเจน

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง คำนำแสดงความมุ่งหมายของผู้เรียบ
เรียง แต่ระบุสาระสำคัญหรืออธิบายวิธีการใช้
หนังสือเรียนไว้ไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง คำนำแสดงความมุ่งหมายของผู้เรียบ
เรียง แต่ระบุสาระสำคัญและอธิบายวิธีการใช้
หนังสือเรียนไว้ไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง คำนำแสดงเฉพาะความมุ่งหมายของผู้
เรียบเรียง หรือมีแต่ข้อความแนะนำหนังสือโดย
ย่อเท่านั้น

(9) ลักษณะของสารบัญ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	สารบัญแสดงขอบเขตเนื้อหาของหนังสือเรียนชัดเจน เรียงลำดับบท หัวข้อใหญ่ และหัวข้อรองของเนื้อหาครบถ้วน และระบุเลขหน้าถูกต้อง
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	สารบัญเรียงลำดับบท หัวข้อใหญ่ และหัวข้อรองของเนื้อหาครบถ้วน และระบุเลขหน้าถูกต้อง
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	สารบัญเรียงลำดับบทและหัวข้อใหญ่ ครบถ้วน และระบุเลขหน้าถูกต้อง
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	สารบัญเรียงลำดับบท หัวข้อใหญ่ และหัวข้อรองของเนื้อหาไม่ครบถ้วน หรือระบุเลขหน้าไม่ถูกต้อง
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	สารบัญเรียงลำดับบท หัวข้อใหญ่ และหัวข้อรองของเนื้อหาไม่ครบถ้วน และระบุเลขหน้าไม่ถูกต้อง

(10) ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	มีรายละเอียดของแหล่งอ้างอิงแต่ละประเภทครบถ้วน เครื่องหมายที่ใช้กำกับถูกต้อง การเรียงลำดับตามประเภทและตัวอักษรถูกต้อง และมีรายชื่อแหล่งอ้างอิงครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในเชิงอรรถหรือส่วนอื่น ๆ ของหนังสือเรียน
-----------------	---------	---

ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	มีรายละเอียดของแหล่งอ้างอิงแต่ละประเภทครบถ้วน เครื่องหมายที่ใช้กำกับถูกต้อง การเรียงลำดับตามประเภทและตัวอักษรถูกต้อง แต่มีรายชื่อแหล่งอ้างอิงตามที่ระบุไว้ในเชิงอรรถหรือส่วนอื่น ๆ ของหนังสือเรียนไม่ครบถ้วนเป็นบางส่วน
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	มีรายละเอียดของแหล่งอ้างอิงแต่ละประเภทไม่ครบถ้วนหรือเครื่องหมายที่ใช้กำกับไม่ถูกต้องเป็นบางส่วน การเรียงลำดับตามประเภทและตัวอักษรถูกต้อง และมีรายชื่อแหล่งอ้างอิงตามที่ระบุไว้ในเชิงอรรถหรือส่วนอื่น ๆ ของหนังสือเรียนไม่ครบถ้วน
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	มีรายละเอียดของแหล่งอ้างอิงแต่ละประเภทไม่ครบถ้วนหรือเครื่องหมายที่ใช้กำกับไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ การเรียงลำดับตามประเภทและตัวอักษรถูกต้อง และมีรายชื่อแหล่งอ้างอิงตามที่ระบุไว้ในเชิงอรรถหรือส่วนอื่น ๆ ของหนังสือเรียนเพียงบางส่วน
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	มีรายละเอียดของแหล่งอ้างอิงแต่ละประเภทไม่ครบถ้วนหรือเครื่องหมายที่ใช้กำกับไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ การเรียงลำดับตามประเภทและตัวอักษรไม่ถูกต้อง และไม่มีรายชื่อแหล่งอ้างอิงตามที่ระบุไว้ในเชิงอรรถหรือส่วน

อื่น ๆ ของหนังสือเรียน หรือไม่มีบรรณานุกรม
หรือรายการอ้างอิง

(11) ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม มี

เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน)	หมายถึง	มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเนื้อหาที่สำคัญ หรือเป็นข้อมูลที่ควรรู้ น่าสนใจ มีความสอดคล้องกับเนื้อหา รวบรวมไว้ในภาคผนวกอย่างถูกต้องตามลำดับเนื้อหาหรือนำเสนอไว้ในส่วนอื่น ๆ ของแต่ละบทอย่างเป็นระบบ ช่วยให้นักเรียนสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
ดี (4 คะแนน)	หมายถึง	มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเนื้อหาที่สำคัญ หรือเป็นข้อมูลที่ควรรู้ น่าสนใจ มีความสอดคล้องกับเนื้อหา แต่การรวบรวมไว้ในภาคผนวกบางส่วนไม่ถูกต้องตามลำดับเนื้อหาหรือการนำเสนอไว้ในส่วนอื่น ๆ ของแต่ละบทบางส่วนไม่เป็นระบบ พกช่วยให้นักเรียนสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้
ปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม แต่บางส่วนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ไม่น่าสนใจ การรวบรวมไว้ในภาคผนวกบางส่วนไม่ถูกต้องตามลำดับเนื้อหาหรือการนำเสนอไว้ในส่วนอื่น ๆ ของแต่ละบทบางส่วนไม่เป็นระบบ
ควรปรับปรุง (2 คะแนน)	หมายถึง	มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแต่ส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ไม่น่าสนใจ การรวบรวมไว้

ในภาคผนวกไม่ถูกต้องตามลำดับเนื้อหาหรือ
การนำเสนอไว้ในส่วนอื่น ๆ ของแต่ละบทไม่เป็น
ระบบ หรือมีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมน้อย

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง ไม่มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในภาคผนวก
หรือส่วนอื่น ๆ ของแต่ละบท

(12) ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบาย
ความหมายคำศัพท์เฉพาะ มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ
ถูกต้อง เข้าใจง่าย เรียบเรียงตามลำดับตัวอักษร
ถูกต้องในอภิธานศัพท์หรือในส่วนอื่น ๆ ของบท
อย่างเป็นระบบ

ดี (4 คะแนน) หมายถึง การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ
ถูกต้อง แต่เข้าใจยากเป็นบางครั้ง การเรียบเรียง
ตามลำดับตัวอักษรถูกต้องในอภิธานศัพท์หรือ
ในส่วนอื่น ๆ ของบทอย่างเป็นระบบ

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ
ถูกต้อง แต่เข้าใจยาก หรือการเรียบเรียง
ตามลำดับตัวอักษรในอภิธานศัพท์หรือในส่วน
อื่น ๆ ของบทบางส่วนไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็น
ระบบ

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ
บางคำไม่ถูกต้อง การเรียบเรียงตามลำดับ

ตัวอักษรในอภิธานศัพท์หรือในส่วนอื่น ๆ ของ
บทไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นระบบ หรือมีการอธิบาย
ความหมายคำศัพท์เฉพาะเพียงบางคำ

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ
ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง หรือไม่มีอภิธานศัพท์หรือ
การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ

(13) ลักษณะของดัชนี มีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ดีมาก (5 คะแนน) หมายถึง เรียบเรียงหัวเรื่องและคำสำคัญ
ตามลำดับตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับไว้อย่าง
ถูกต้อง ใช้ระบบที่เข้าใจง่าย ช่วยให้นักเรียน
ค้นหาเรื่องย่อได้รวดเร็วขึ้น

ดี (4 คะแนน) หมายถึง เรียบเรียงหัวเรื่องและคำสำคัญ
ตามลำดับตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับไว้อย่าง
ถูกต้อง แต่บางส่วนใช้ระบบที่ค่อนข้างซับซ้อน
พอช่วยให้นักเรียนค้นหาเรื่องย่อได้

ปานกลาง (3 คะแนน) หมายถึง เรียบเรียงหัวเรื่องและคำสำคัญ
ตามลำดับตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับไว้อย่าง
ถูกต้อง แต่ใช้ระบบที่ค่อนข้างซับซ้อน

ควรปรับปรุง (2 คะแนน) หมายถึง เรียบเรียงหัวเรื่องและคำสำคัญ
ตามลำดับตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับ แต่
บางส่วนไม่ถูกต้อง หรือไม่มีระบบที่ชัดเจน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) หมายถึง เรียบเรียงหัวข้อเรื่องและคำสำคัญ ตามลำดับตัวอักษรและมีเลขหน้ากำกับ แต่ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง ไม่มีระบบที่ชัดเจน หรือไม่มีดัชนี

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบวิเคราะห์หนังสือเรียนที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเกณฑ์ในการวิเคราะห์ แล้วนำมาปรับปรุง จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและความครอบคลุมจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ก) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาให้ปรับปรุงรายละเอียดของเกณฑ์ในการวิเคราะห์บางข้อให้มีความครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น และปรับการใช้สำนวนภาษาให้มีความเหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาค่าความเที่ยงโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการวิเคราะห์หนังสือเรียนของผู้วิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 3 เล่ม โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องไม่น้อยกว่า 75% ซึ่งผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้อง 90%

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 เล่ม จากห้องสมุดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และสำนักพิมพ์เอกชนทั้ง 2 แห่ง โดยเลือกเล่มที่พิมพ์ครั้งแรกเท่านั้น จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการอ่านและพิจารณาอย่างละเอียดเป็นรายเล่มตามลำดับของหลักสูตร โดยอ่านเล่มละ 3 ครั้งเป็นอย่างน้อย

คือ ครั้งแรกอ่านและพิจารณาตลอดทั้งเล่ม แล้วบันทึกข้อสังเกตตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน ครั้งที่สองอ่านและพิจารณาเพื่อชี้ตรอยคะแนนและกรอกรายละเอียดลงในแบบวิเคราะห์ ครั้งที่สามอ่านและพิจารณาเพื่อทบทวนรอยคะแนนและรายละเอียดที่ให้ไว้ ระยะเวลาที่ทำการวิเคราะห์เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2553 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2554 โดยใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน ในการวิเคราะห์หนังสือเรียน 1 เล่ม

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 นำผลคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์หนังสือเรียนรายเล่ม ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพ และส่วนประกอบของหนังสือเรียน ที่เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
ดี	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ควรปรับปรุง	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน

ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิตของรายละเอียดในแต่ละด้าน จำแนกตามผู้จัดทำหนังสือเรียน ซึ่งได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน

1.2 นำค่ามัชฌิมเลขคณิตของรายละเอียดในแต่ละด้านของหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มาแปลความ โดยการแปลความของค่ามัชฌิมเลขคณิตที่คำนวณได้ถือเกณฑ์ ดังนี้

4.56 - 5.00 หมายความว่า ดีมาก

3.56 - 4.55 หมายความว่า ดี

2.56 - 3.55 หมายความว่า ปานกลาง

1.56 - 2.55 หมายความว่า ควรปรับปรุง

1.00 - 1.55 หมายความว่า ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.3 นำผลคะแนนของรายละเอียดในแต่ละด้านของหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มาวัดการกระจายของคะแนน โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. นำเสนอผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน ในรูปตารางประกอบความเรียง ตามลำดับของหลักสูตร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน ในรูปตารางประกอบความเรียงตามลำดับของหลักสูตร ดังนี้

1. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

(1) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 2

(2) ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 3

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ แปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 4

1.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริม การเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 5

1.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ใน ตารางที่ 6

1.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชน

1.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

(1) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา สังคมศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 7

(2) ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือ หัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ แปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 8

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ แปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 9

1.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริม การเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 10

1.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ใน ตารางที่ 11

2. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

(1) ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 12

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 13

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 14

2.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 15

2.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 16

2.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน

2.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

(1) ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 17

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 18

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 19

2.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 20

2.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 21

3. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

(1) ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 22

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 23

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 24

3.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 25

3.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 26

3.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน

3.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

(1) ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 27

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 28

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 29

3.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 30

3.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 31

3. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 32

4. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์ เอกชน คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 33

1. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของ กระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้

เล่มที่ 1	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 305 โลกของเรา
เล่มที่ 2	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4
เล่มที่ 3	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา
เล่มที่ 4	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 0113 พระพุทธศาสนา
คะแนน	หมายถึง	คะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	หมายถึง	ค่าการกระจายของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
แปลความ	หมายถึง	การแปลความค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

1.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา

คุณลักษณะด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา
สังคมศึกษา ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา
สังคมศึกษา และความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและ
วุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ได้แก่
ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับ
จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ.2533) มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ สภาพแวดล้อม พัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมของศาสนา	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้	1	4	4	5	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดก ทางวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย หลักธรรมและ คุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รัก และผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	1	4	4	5	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4	2	2	3	2.75	0.83	ปานกลาง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	13 (3.25)	15 (3.75)	15 (3.75)	18 (4.50)	3.69	0.62	ดี

จากตารางที่ 2 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.69

เมื่อพิจารณารายจุดประสงค์พบว่า ข้อ 1 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ข้อ 2-4 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

(2) ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชา ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
ส 305 โลกของเรา 1. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมของภูมิภาคสำคัญในโลกโดยสังเขป	4	-	-	-	-	-	๓

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. กลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจและ การเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยใน เรื่องสภาพปัจจุบัน ปัญหา พัฒนาการ และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ	5	-	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
ส 306 ประเทศของเรา 4 1. ประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรีและ กรุงรัตนโกสินทร์ ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างและ พัฒนาชาติ	-	4	-	-	-	-	๓

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. โครงสร้างการปกครอง สถาบัน พระมหากษัตริย์ในระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง และกฎหมายที่ประชาชน ควรรู้	-	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและ ศาสนาอื่น ๆ โดยเน้นการปฏิบัติตาม หลักธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข	-	4	-	-	-	-	๓๘

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
<p>ส 0112 พระพุทธศาสนา</p> <p>1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือ พระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้น ในปัจจุบัน</p>	-	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
<p>2. การแสวงหาความรู้ของ พระพุทธเจ้า</p>	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. วิธีคิดของพระพุทธเจ้า	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
4. พระพุทธคุณ	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
5. พระพุทธเจ้ากับอภินิหาริย์	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
6. พุทธจริยา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
7. อุกุศลมูล 3	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. กุศลมูล 3	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
9. มิตรแท้ 4 มิตรเทียม 4	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
10. คารวะ 6	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
11. หน้าที่ของพระสงฆ์	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
12. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อ พระสงฆ์ในศาสนพิธีที่บ้าน	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพุทธศาสนสุภาษิต	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
14. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพิธีบรรพชา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
15. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพิธีอุปสมบท	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
16. พุทธศาสนสุภาษิต นยํ นยติ เมธาวิ คนมีปัญญาย่อมแนะนำสิ่งที่ ควรแนะนำ	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
17. พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา วธเนน เสยโย ปัญญาแลประเสริฐกว่า ทรัพย์	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
18. พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา นรานี รตน์ ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
19. คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา เช่น โมโห	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
20. หน้าทีฆาพุทธในการศึกษาหา ความรู้	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
21. หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตาม หลักธรรมและประเพณี พิธีกรรมทาง ศาสนา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
22. หน้าที่ชาวพุทธในการเผยแผ่ พระศาสนา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
23. หน้าที่ชาวพุทธในการปกป้อง พระศาสนา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
24. การบริหารจัดการ	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
25. การเจริญปัญญา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
26. มรรยาทชาวพุทธ	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
27. พิธีอุปสมบท	-	-	5	-	-	-	ดีมาก
28. พิธีบรรพชา	-	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
29. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	-	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
ส 0113 พระพุทธศาสนา 1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะที่ช่วยสร้างสรรคอารยธรรม และความสงบสุขแก่โลก	-	-	-	2	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. ประเภทและบทบาทของพุทธ บริษัท	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
3. พระเจ้าอโศกมหาราช	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
4. อนาคตปิณชีกเศรษฐิ	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
5. นางอุตตรา	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
6. จักร 4	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. ศึกษาระบบนิเวศ 4	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
8. สืบประวัติธรรม 7	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
9. มรรคมีองค์ 8	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
10. บทบาทของพระสงฆ์ใน การช่วยเหลือประชาชน	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อ พระสงฆ์ในศาสนพิธีที่บ้าน	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
12. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพุทธศาสนสุภาษิต	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
13. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพิธีทำบุญ	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
14. พุทธศาสนสุภาษิต สุตสุตม์ ลภ เตปญญ ตั้งใจฟังยอมได้ปัญญา	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
15. พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา โลกสุ มิ ปชุไซโต ปัญญาเป็นแสงสว่างใน โลก	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
16. พุทธศาสนสุภาษิต อตีตํ นานูวาค เมยฺย ไม่พึงคำนึงถึงอดีต	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา พระไตรปิฎก	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
18. ข้อความน่ารู้จากพระไตรปิฎก หัวข้อธรรม 4 ประการ	-	-	-	4	-	-	ดี
19. ข้อความน่ารู้จากพระไตรปิฎก ระดับความรู้ที่สละสลใจของคนในโลก	-	-	-	4	-	-	ดี

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
20. ข้อความนำรู้จากพระไตรปิฎก นักเผยแผ่ธรรม 4 จำพวก	-	-	-	4	-	-	ดี
21. คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา เช่น สันโดษ	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
22. หน้าทีชาวพุทธในการศึกษาหา ความรู้	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
23. หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตาม หลักธรรมและประเพณี พิธีกรรมทาง ศาสนา	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
24. หน้าที่ชาวพุทธในการเผยแผ่ พระศาสนา	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
25. หน้าที่ชาวพุทธในการปกป้อง พระศาสนา	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
26. การฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลัก อานาปานสติ	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
27. ฝึกให้เกิดปัญญาตามหลักการ พัฒนาปัญญา 3 (สุตมยปัญญา จินตามยปัญญา ภวานามยปัญญา)	-	-	-	5	-	-	ดีมาก
28. มรรยาทชาวพุทธ	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
29. การทอดผ้าป่า	-	-	-	1	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
30. การทอดกฐิน	-	-	-	1	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
31. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	-	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	9 (4.50)	13 (4.33)	141 (4.86)	141 (4.55)	4.56	0.19	ดีมาก

จากตารางที่ 3 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 4.56 โดยมีเนื้อหาสอดคล้องคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาส่วนใหญ่ และมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า คำอธิบายรายวิชา ส 305 โลกของเรา ข้อ 1 สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมของภูมิภาคสำคัญในโลกโดยสังเขป และคำอธิบายรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ข้อ 1 ประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างและพัฒนาชาติ และข้อ 3 หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ โดยเน้นการปฏิบัติตามหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

หัวข้อเรื่องของรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ข้อ 1 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้นในปัจจุบัน และข้อ 29 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

หัวข้อเรื่องของรายวิชา ส 0113 พระพุทธศาสนา ข้อ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขแก่โลก เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 18 ข้อความน่ารู้จากพระไตรปิฎก หัวข้อธรรม 4 ประการ ข้อ 19 ข้อความน่ารู้จากพระไตรปิฎก ระดับความรู้สึกสลดใจของคนในโลก และข้อ 20 ข้อความน่ารู้จากพระไตรปิฎก นักเผยแผ่ธรรม 4 จำพวก เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 29 การทอดผ้าป่า และข้อ 30 การทอดกฐิน เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	5	5	4	5	4.75	0.43	ดีมาก
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
3. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	5	4	4	4	4.25	0.43	ดี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย น่าเสนอข้อค้นพบใหม่ และสอดคล้องกับสภาพสังคม	5	4	5	5	4.75	0.43	ดีมาก
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง	2	2	2	3	2.25	0.43	ควรปรับปรุง
6. เนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นอภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2	2	2	1	1.75	0.43	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม	5	5	2	2	3.50	1.50	ปานกลาง
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
9. เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม	2	2	4	4	3.00	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. เนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ	2	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม	2	2	5	5	3.50	1.50	ปานกลาง
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4	3	2	3	3.00	0.71	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	44 (3.67)	41 (3.42)	42 (3.50)	44 (3.67)	3.56	0.11	ดี

จากตารางที่ 4 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.56

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 5 เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง ข้อ 6 เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และข้อ 10 เนื้อหา มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

1.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องและหัวข้อ	3	5	2	2	3.00	1.22	ปานกลาง
2. การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ	3	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน	2	1	1	1	1.25	0.43	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. การใช้คำศัพท์เฉพาะและการอธิบายความหมาย	5	5	2	5	4.25	1.30	ดี
5. ความเหมาะสมของขนาดและสีตัวอักษร	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกันเพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อและข้อความที่น่าสนใจ	2	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. ความเหมาะสมของจำนวนภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผังกราฟิกกับเนื้อหา	5	5	4	4	4.50	0.50	ดี
8. ความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ	3	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
9. การจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ	5	3	1	1	2.50	1.66	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก	2	2	1	1	1.50	0.50	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
11. การสรุปเนื้อหาทำยบท	1	2	1	1	1.25	0.43	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	3	1	1	2	1.75	0.83	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ความครอบคลุมของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	3	5	4	5	4.25	0.83	ดี
14. ความหลากหลายของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท	3	5	5	5	4.50	0.87	ดี
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	1.00	0.00	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	46 (3.07)	48 (3.20)	36 (2.40)	41 (2.73)	2.85	0.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.85

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 3 การใช้สำนวนภาษาในการเขียน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 6 การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อ และข้อความที่น่าสนใจ และข้อ 9 การจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ หนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 10 การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก และข้อ 11 การสรุป เนื้อหาท้ายบท หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 12 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล หนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 15 การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. คุณภาพของปก	4	4	5	5	4.50	0.50	ดี
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
5. คุณภาพของการพิมพ์	4	4	4	4	4.00	0.00	ดี
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า	4	5	4	5	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน	3	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
8. ลักษณะของคำนำ	5	5	3	2	3.75	1.30	ดี
9. ลักษณะของสารบัญ	2	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง	4	3	1	1	2.25	1.30	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม	1	2	2	1	1.50	0.50	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ	3	3	2	3	2.75	0.43	ปานกลาง
13. ลักษณะของดัชนี	1	1	1	1	1.00	0.00	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ				ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	46 (3.54)	47 (3.62)	42 (3.23)	42 (3.23)	3.40	0.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.40

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 9 ลักษณะของสารบัญ และข้อ 10 ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 11 ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และข้อ 13 ลักษณะของดัชนี หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้

เล่มที่ 1	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 305 โลกของเรา ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 2	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 3	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 4	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 0113 พระพุทธศาสนา ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 5	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 305 โลกของเรา ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2
เล่มที่ 6	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2
เล่มที่ 7	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2
เล่มที่ 8	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชา ส 0113 พระพุทธศาสนา ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2
คะแนน	หมายถึง	คะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	หมายถึง	ค่าการกระจายของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
แปลความ	หมายถึง	การแปลความค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

1.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา

คุณลักษณะด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา และความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและ วุฒិภาวะของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับ จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ สภาพแวดล้อม พัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมของศาสนา	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้	2	2	4	5	2	4	4	5	3.50	1.26	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
3. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดก ทางวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย หลักธรรมและ คุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รัก และผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	1	5	4	5	1	5	4	5	3.75	1.64	ดี

ตารางที่ 7 (ต่อ)

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน	2	4	2	2	4	4	2	4	3.00	1.00	ปานกลาง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	10 (2.50)	16 (4.00)	15 (3.75)	17 (4.25)	12 (3.00)	18 (4.50)	15 (3.75)	19 (4.75)	3.81	0.74	ดี

จากตารางที่ 7 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.81

เมื่อพิจารณาเป็นรายจุดประสงค์พบว่า ข้อ 1 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ข้อ 2 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 3 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 4 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

(2) ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชา ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
ส 305 โลกของเรา 1. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมของภูมิภาคสำคัญในโลกโดยสังเขป	2	-	-	-	2	-	-	-	2.00	0.00	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
2. กลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจและ การเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยใน เรื่องสภาพปัจจุบัน ปัญหา พัฒนาการ และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ	5	-	-	-	2	-	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
ส 306 ประเทศของเรา 4 1. ประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรีและ กรุงรัตนโกสินทร์ ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างและ พัฒนาชาติ	-	2	-	-	-	2	-	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
2. โครงสร้างการปกครอง สถาบัน พระมหากษัตริย์ในระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง และกฎหมายที่ประชาชน ควรรู้	-	5	-	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
3. หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและ ศาสนาอื่น ๆ โดยเน้นการปฏิบัติตาม หลักธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข	-	2	-	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
ส 0112 พระพุทธศาสนา 1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือ พระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้น ในปัจจุบัน	-	-	2	-	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
2. การแสวงหาความรู้ของ พระพุทธเจ้า	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
3. วิธีคิดของพระพุทธเจ้า	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
4. พระพุทธคุณ	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
5. พระพุทธเจ้ากับอิทธิปาฏิหาริย์	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
6. พุทธจริยา	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
7. อุกุศลมูล 3	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
8. กุศลมูล 3	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
9. มิตรแท้ 4 มิตรเทียม 4	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
10. คารวะ 6	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
11. หน้าที่ของพระสงฆ์	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
12. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อ พระสงฆ์ในศาสนพิธีที่บ้าน	-	-	5	-	-	-	4	-	4.50	0.50	ดี
13. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพุทธศาสนสุภาษิต	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
14. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพิธีบรรพชา	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
15. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพิธีอุปสมบท	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
16. พุทธศาสนสุภาษิต นัย นยติ เมธาวิ คนมีปัญญาย่อมแนะนำสิ่งที่ ควรแนะนำ	-	-	4	-	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
17. พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา ธเนน เสยโย ปัญญาแลประเสริฐกว่า ทรัพย์	-	-	4	-	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี
18. พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา นรานี รตน์ ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน	-	-	4	-	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
19. คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา เช่น โมโห	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
20. หน้าที่ชาวพุทธในการศึกษาหา ความรู้	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
21. หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตาม หลักธรรมและประเพณี พิธีกรรมทาง ศาสนา	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
22. หน้าที่ชาวพุทธในการเผยแผ่ พระศาสนา	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
23. หน้าที่ชาวพุทธในการปกป้อง พระศาสนา	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
24. การบริหารจัดการ	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
25. การเจริญปัญญา	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
26. มรรยาทชาวพุทธ	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
27. พิธีอุปสมบท	-	-	5	-	-	-	4	-	4.50	0.50	ดี
28. พิธีบวช	-	-	5	-	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
29. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	-	-	2	-	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
ส 0113 พระพุทธศาสนา 1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะที่ช่วยสร้างสรรคอารยธรรม และความสงบสุขแก่โลก	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. ประเภทและบทบาทของพุทธ บริษัท	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
3. พระเจ้าอโศกมหาราช	-	-	-	5	-	-	-	2	3.50	1.50	ปานกลาง
4. อนาคตปิณฑกเศรษฐิ	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
5. นางอุตตรา	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
6. จักร 4	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
7. ทัภูฐัธมมิกัตตะ 4	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
8. สัมปรีชธรรม 7	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
9. มรรคม็องค์ 8	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
10. บทบาทของพระสงฆ์ใน การช่วยเหลือประชาชน	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
11. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อ พระสงฆ์ในศาสนพิธีที่บ้าน	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
12. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพุทธศาสนสุภาษิต	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
13. ฝึกทักษะการอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับคำในพิธีทำบุญ	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
14. พุทธศาสนสุภาษิต สุตสุสฺสํ ลภ เตปญฺญํ ตั้งใจฟังย่อมได้ปัญญา	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
15. พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา โลกสุ มิ ปชุไซโต ปัญญาเป็นแสงสว่างใน โลก	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
16. พุทธศาสนสุภาษิต อตีตํ นานูวาค เมยฺย ไม่พึงคำนึงถึงอดีต	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
17. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา พระไตรปิฎก	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
18. ข้อความนำรัฐจากพระไตรปิฎก หัวข้อธรรม 4 ประการ	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
19. ข้อความนำรัฐจากพระไตรปิฎก ระดับความรู้สึกสลดใจของคนในโลก	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
20. ข้อความนำรัฐจากพระไตรปิฎก นักเผยแผ่ธรรม 4 จำพวก	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
21. คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา เช่น สันโดษ	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
22. หน้าที่ชาวพุทธในการศึกษาหา ความรู้	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
23. หน้าที่ชาวพุทธในการปฏิบัติตาม หลักธรรมและประเพณี พิธีกรรมทาง ศาสนา	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
24. หน้าที่ชาวพุทธในการเผยแผ่ พระศาสนา	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
25. หน้าที่ชาวพุทธในการปกป้อง พระศาสนา	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
26. การฝึกสมาธิเบื้องต้นตามหลัก อานาปานสติ	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
27. ฝึกให้เกิดปัญญาตามหลักการ พัฒนาปัญญา 3 (สุตมยปัญญา จินตามยปัญญา ภาวนามยปัญญา)	-	-	-	5	-	-	-	4	4.50	0.50	ดี
28. มรรยาทชาวพุทธ	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
29. การทอดผ้าป่า	-	-	-	1	-	-	-	1	1.00	0.00	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของ รายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของ สำนักพิมพ์เอกชนกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
30. การทอดกฐิน	-	-	-	1	-	-	-	1	1.00	0.00	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
31. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	-	-	-	5	-	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
รวม (ค่าเฉลี่ย)	7 (3.50)	9 (3.00)	135 (4.66)	147 (4.74)	4 (2.00)	12 (4.00)	143 (4.93)	143 (4.61)	3.93	0.96	ดี

จากตารางที่ 8 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.93 โดยมีเนื้อหาสอดคล้องคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาส่วนใหญ่ และมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า คำอธิบายรายวิชา ส 305 โลกของเรา ข้อ 1 สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมของภูมิภาคสำคัญในโลกโดยสังเขป เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 2 กลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ในเรื่องสภาพปัจจุบัน ปัญหา พัฒนาการ และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คำอธิบายรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ข้อ 1 ประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างและพัฒนาชาติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 3 หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ โดยเน้นการปฏิบัติตามหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

หัวข้อเรื่องของรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ข้อ 1 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้นในปัจจุบัน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 12 การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์ในศาสนพิธีที่บ้าน ข้อ 16 พุทธศาสนสุภาษิต นย นยติ เมธาวิ คนมีปัญญาย่อมแนะนำสิ่งที่ควรแนะนำ ข้อ 17 พุทธศาสนสุภาษิต ปญญาว ธเนน เสยโย ปัญญาแลประเสริฐกว่าทรัพย์ ข้อ 18 พุทธศาสนสุภาษิต ปญญา นรานํ รตนํ ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน และข้อ 27 พิธีอุปสมบท เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 29 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

หัวข้อเรื่องของรายวิชา ส 0113 พระพุทธศาสนา ข้อ 3 พระเจ้าอโศก
มหาราช เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 27 ฝึกให้เกิดปัญญาตามหลักการพัฒนาปัญญา 3 (สุตมยปัญญา
จินตามยปัญญา ภาวนามยปัญญา) เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่
ในเกณฑ์ดี

ข้อ 29 การทอดผ้าป่า และข้อ 30 การทอดกฐิน เนื้อหาในหนังสือเรียน
ของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	4	4	4	5	4	4	5	4	4.25	0.43	ดี
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
3. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	5	4	5	5	5	5	5	5	4.88	0.45	ดีมาก
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย น่าสนใจข้อค้นพบใหม่ และสอดคล้องกับสภาพสังคม	5	4	5	5	5	4	5	5	4.75	0.43	ดีมาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง	1	2	2	2	2	4	2	2	2.13	0.78	ควรปรับปรุง
6. เนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นอภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	1	1	2	1	2	1	2	1	1.38	0.48	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม	5	4	2	2	4	5	2	2	3.25	1.30	ปานกลาง
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	4	5	5	5	5	5	5	5	4.88	0.45	ดีมาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
9. เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม	2	2	4	4	2	2	4	4	3.00	1.00	ปานกลาง
10. เนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ	2	2	4	2	2	2	4	2	2.50	0.87	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม	2	2	5	5	2	2	5	5	3.50	1.50	ปานกลาง
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	2	4	2	2	3	4	2	3	2.75	0.83	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	38 (3.17)	39 (3.25)	45 (3.75)	43 (3.58)	41 (3.42)	43 (3.58)	46 (3.83)	43 (3.58)	3.52	1.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.52

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 5 เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่าง เป็นกลาง เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 6 เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสม โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 10 เนื้อหา มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างสันติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมโดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

1.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่อง และหัวข้อ	2	5	2	5	5	5	5	5	4.25	1.30	ดี
2. การอธิบายเนื้อหาและ การยกตัวอย่างประกอบ	3	3	3	3	2	3	3	3	2.88	0.33	ปานกลาง
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน	3	1	2	1	1	2	1	2	1.63	0.68	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
4. การใช้คำศัพท์เฉพาะและการอธิบายความหมาย	5	5	4	5	4	5	4	2	4.25	0.97	ดี
5. ความเหมาะสมของขนาดและสีตัวอักษร	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกันเพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อและข้อความที่น่าสนใจ	3	2	4	3	2	2	4	4	3.00	0.87	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
7. ความเหมาะสมของจำนวน ภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิกกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
8. ความเหมาะสมของลักษณะ ภาพประกอบ	3	3	3	3	3	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
9. การจัดวางและการอธิบาย ภาพประกอบ	5	5	5	5	3	5	3	5	4.50	0.87	ดี

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิก	3	1	1	3	2	2	1	3	2.00	0.87	ควร ปรับปรุง
11. การสรุปเนื้อหาทำยบท	1	1	2	1	2	2	2	1	1.50	0.50	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	3	2	2	2	3	3	2	2	2.38	0.48	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน				
13. ความครอบคลุมของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบทกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	4	5	5	5	5	5	4	5	4.75	0.43	ดีมาก
14. ความหลากหลายของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบท	3	3	3	5	3	3	4	5	3.63	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	2	1	1	1	1.13	0.33	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	49 (3.27)	47 (3.13)	47 (3.13)	52 (3.47)	47 (3.13)	51 (3.40)	47 (3.13)	51 (3.40)	3.26	0.14	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.26

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 3 การใช้สำนวนภาษาในการเขียน และข้อ 10 การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 11 การสรุปเนื้อหาท้ายบท หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 12 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 15 การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7	เล่มที่ 8			
	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)	(ส 305)	(ส 306)	(ส 0112)	(ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม	5	5	5	5	4	4	4	4	4.50	0.50	ดี
2. คุณภาพของปก	4	4	5	5	5	5	5	5	4.75	0.43	ดีมาก
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน	3	3	3	3	3	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม	5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
5. คุณภาพของการพิมพ์	5	4	4	5	4	4	4	4	4.25	0.43	ดี

ตารางที่ 11 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า	4	5	3	5	4	5	5	5	4.50	0.71	ดี
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน	3	3	4	4	3	3	3	3	3.25	0.43	ปานกลาง
8. ลักษณะของคำนำ	3	2	3	2	5	3	3	2	2.88	0.93	ปานกลาง
9. ลักษณะของสารบัญ	1	5	5	5	5	5	3	3	4.00	1.41	ดี

ตารางที่ 11 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง	3	2	5	3	3	4	3	3	3.25	0.83	ปานกลาง
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม	4	3	1	1	4	5	3	2	2.88	1.36	ปานกลาง
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ	3	3	3	3	2	3	2	2	2.63	0.48	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน								ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1				สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2						
	เล่มที่ 1 (ส 305)	เล่มที่ 2 (ส 306)	เล่มที่ 3 (ส 0112)	เล่มที่ 4 (ส 0113)	เล่มที่ 5 (ส 305)	เล่มที่ 6 (ส 306)	เล่มที่ 7 (ส 0112)	เล่มที่ 8 (ส 0113)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ลักษณะของดัชนี	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	0.00	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	44 (3.38)	45 (3.46)	47 (3.62)	47 (3.62)	48 (3.69)	50 (3.85)	44 (3.38)	42 (3.23)	3.53	0.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.53

เมื่อพิจารณาข้อย่อยพบว่า ข้อ 13 ลักษณะของดัชนี หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่เกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้

เล่มที่ 1	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เล่มที่ 2	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เล่มที่ 3	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
คะแนน	หมายถึง	คะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หมายถึง	ค่าการกระจายของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
แปลความ หมายถึง	การแปลความค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

2.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา

คุณลักษณะด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับมาตรฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เรียนรู้ และ ศึกษา เกี่ยวกับ ความเป็นไปของโลก โดยการศึกษา ประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศใน ภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนา แนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	2	2	2	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่ จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมี วิจารณญาณ	4	4	4	4.00	0.00	ดี

ตารางที่ 12 (ต่อ)

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยาย ประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกา ใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง	2	2	4	2.67	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
การปกครอง ประวัติศาสตร์ และ ภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์						
4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและ วิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถ นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนิน ชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้ อย่างเหมาะสม	4	4	2	3.33	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	12 (3.00)	12 (3.00)	12 (3.00)	3.00	0.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.00

เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า ข้อ 1 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 2 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 3 และข้อ 4 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)						
1. การสังคายนา	5	-	-	-	-	ดีมาก
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ ประเทศไทย	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำ ชาติ	5	-	-	-	-	ดีมาก
4. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นสถาบันหลัก ของสังคมไทย	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นสภาพแวดล้อม ที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย	5	-	-	-	-	ดีมาก
6. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง
7. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: เทวทูต 4	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การแสวงหาความรู้	5	-	-	-	-	ดีมาก
9. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การบำเพ็ญทุกรกิริยา	5	-	-	-	-	ดีมาก
10. พุทธคุณ 9	5	-	-	-	-	ดีมาก
11. ชั้นที่ 5: ชาติ 4	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
12. หลักกรรม (ความหมายและ คุณค่า)	5	-	-	-	-	ดีมาก
13. อบายมุข 6	5	-	-	-	-	ดีมาก
14. สุข 2 (กายิก, เจตสิก)	5	-	-	-	-	ดีมาก
15. คิหิสุข	5	-	-	-	-	ดีมาก
16. ไตรสิกขา	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. กรรณสูต 2	5	-	-	-	-	ดีมาก
18. ปธาน 4	5	-	-	-	-	ดีมาก
19. โกศล 3	5	-	-	-	-	ดีมาก
20. มงคล 38 (ไม่คบคนพาล, คบ บัณฑิต และบูชาผู้ควรบูชา)	5	-	-	-	-	ดีมาก
21. พุทธศาสนสุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาทิ โส คบคนเช่นใด เป็นคนเช่นนั้น	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
22. พุทธศาสนสุภาษิต อุตตนา โจทยตุ ตานํ จงเตือนตนด้วยตน	5	-	-	-	-	ดีมาก
23. พุทธศาสนสุภาษิต นิสมม กรณิ เสโย ใคร่ครวญก่อนทำจึงดี	5	-	-	-	-	ดีมาก
24. พุทธศาสนสุภาษิต ทูรวาสา ฆรา ทุกฺขา เรือนที่ครองไม่ดี นำทุกข์มาให้	5	-	-	-	-	ดีมาก
25. โครงสร้าง ชื่อคัมภีร์ และ สาระสังเขปของพระวินัยปิฎก	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
26. อภินิหารปัจเจกชน 5 (ธรรมที่ควร พิจารณาเรื่อง ๆ 5 อย่าง)	5	-	-	-	-	ดีมาก
27. ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ	5	-	-	-	-	ดีมาก
28. พระมหากัสสปะ	5	-	-	-	-	ดีมาก
29. พระอุบาลี	5	-	-	-	-	ดีมาก
30. อนาถบิณฑิกะ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
31. นางวิสาขา	4	-	-	-	-	ดี
32. อัมพชาดก	5	-	-	-	-	ดีมาก
33. ติตติราชาดก	5	-	-	-	-	ดีมาก
34. การเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุ ที่ต้องศึกษาคันถุระ และวิปัสสนาธุระ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
35. การปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมด้าน กาย วาจา และใจ	5	-	-	-	-	ดีมาก
36. การเป็นเพื่อนที่ดีตามหลักทศเบ็อง ซ้าย ในทศ 6	5	-	-	-	-	ดีมาก
37. มิตรแท้ มิตรเทียม	5	-	-	-	-	ดีมาก
38. การเข้าค่ายพุทธบุตร	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. การเข้าร่วมพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนา	5	-	-	-	-	ดีมาก
40. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	4	-	-	-	-	ดี
41. การไปวัด	5	-	-	-	-	ดีมาก
42. การแต่งกาย การนำเด็กไปวัด การปฏิบัติตนในเขตวัด	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
43. การเข้าพบพระภิกษุ	5	-	-	-	-	ดีมาก
44. การแสดงความเคารพ การประนม มือ การไหว้ การกราบ การเคารพ พระรัตนตรัย การฟังเจริญพระพุทธ มนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟัง พระธรรมเทศนา	5	-	-	-	-	ดีมาก
45. พระเจ้าอโศกมหาราช	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
46. พระโศภะ และพระอุตตระ	4	-	-	-	-	ดี
47. สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา	5	-	-	-	-	ดีมาก
48. รู้และเข้าใจวิถีปฏิบัติและประโยชน์ ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา	5	-	-	-	-	ดีมาก
49. ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
50. นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญ ปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	5	-	-	-	-	ดีมาก
51. พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ 2 วิธี คือ วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบ คุณ-โทษ และทางออก	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
52. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง
53. วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ประวัติและความสำคัญของวันธรรม สวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
54. การจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 และหมู่ 9	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง
55. การจตุบูชาเทียน การจัดเครื่อง ประกอบโต๊ะหมู่บูชา	5	-	-	-	-	ดีมาก
56. คำอาราธนาต่าง ๆ	5	-	-	-	-	ดีมาก
57. พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตน และครอบครัว	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
<p>สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์</p> <p>1. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตยของตนเองและผู้อื่น ที่มีศักยภาพในการทำประโยชน์แก่ ชุมชน/ท้องถิ่น</p>	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติและ การไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตย	-	5	-	-	-	ดีมาก
3. ลักษณะและความสำคัญของ สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคมและ ประเทศ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. การวิเคราะห์แนวปฏิบัติตนตาม บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของ พลเมืองดีโดยยึดหลักคุณธรรมของ การอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตน นับถือ	-	5	-	-	-	ดีมาก
5. การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติและ ไม่ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของ สังคมและประเทศ	-	4	-	-	-	ดี

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. การวิเคราะห์ประโยชน์และคุณค่า ของการปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับ สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่	-	5	-	-	-	ดีมาก
7. ความหมายและความสำคัญของ สิทธิมนุษยชน	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันการเมืองการปกครอง: องค์ประกอบ	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
9. ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันการเมืองการปกครอง: บทบาท หน้าที่	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันการเมืองการปกครอง: แนวทางการปฏิบัติตนของสมาชิก	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
11. ระบบบริหารราชการแผ่นดินของ ไทย: การปกครองส่วนกลาง	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
12. ระบบบริหารราชการแผ่นดินของ ไทย: การปกครองส่วนภูมิภาค	-	5	-	-	-	ดีมาก
13. ระบบบริหารราชการแผ่นดินของ ไทย: การปกครองส่วนท้องถิ่น	-	5	-	-	-	ดีมาก
14. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การปกครอง โดยนำหลักคุณธรรม จริยธรรมของศาสนาที่ตนนับถือมา เป็นแนวปฏิบัติ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: ความสำคัญ	-	5	-	-	-	ดีมาก
16. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: ความเป็นมา	-	5	-	-	-	ดีมาก
17. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: หลักการ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
18. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: เจตนารมณ์	-	5	-	-	-	ดีมาก
19. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: โครงสร้าง	-	5	-	-	-	ดีมาก
20. ความหมายและความสำคัญ รวมทั้งขอบข่ายและเป้าหมายของ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
21. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องทุน	-	1	-	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
22. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องประโยชน์ที่จะได้รับ	-	1	-	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
23. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องความคุ้มค่า	-	1	-	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
24. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องคุณธรรม	-	1	-	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
25. ความหมายและความแตกต่างของ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจศาสตร์ใน ครัวเรือน	-	5	-	-	-	ดีมาก
26. วิธีการนำทรัพยากรทาง เศรษฐกิจศาสตร์มาใช้ในการผลิตสินค้า และบริการในหน่วยครัวเรือน	-	1	-	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
27. ความหมายและบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริโภค	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. หลักการและวิธีการเลือกบริโภค	-	5	-	-	-	ดีมาก
29. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	-	5	-	-	-	ดีมาก
30. ความเป็นมา ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงและสามารถ ประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างมี คุณภาพ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
31. ความเป็นมา หลักการ วิธีการของ ระบบสหกรณ์และเข้าร่วมในกิจกรรม สหกรณ์ของโรงเรียน	-	5	-	-	-	ดีมาก
32. ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการผลิต และการบริการ	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
33. กลไกราคาอุปสงค์ อุปทานใน ระบบเศรษฐกิจการตลาด	-	5	-	-	-	ดีมาก
34. ประเภทของสถาบันการเงิน	-	5	-	-	-	ดีมาก
35. นโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ของ รัฐอันจะได้มาซึ่งรายได้ ภาษี เงินกู้ เงิน ช่วยเหลือ และเงินบริจาค และรายจ่าย ที่ส่งผลต่อบุคคลและกลุ่มบุคคล	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
36. นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น	-	5	-	-	-	ดีมาก
37. ความจำเป็นในการพึ่งพาและ การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการใน ประเทศไทย	-	5	-	-	-	ดีมาก
38. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิอากาศของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิธรณีของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
40. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิอากาศของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
41. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิประเทศของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
42. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิประเทศของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
43. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิอุทกของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศที่ไปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
44. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิพฤษศาสตร์ของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศที่ไปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
45. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความเป็นมา	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
46. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านเชื้อชาติ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
47. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านภาษา	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
48. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านการแต่งกาย	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
49. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความเป็นอยู่	-	5	-	-	-	ดีมาก
50. การใช้และเห็นคุณค่าของ เทคโนโลยีสมัยใหม่และเชื่อมโยงไปสู่ ชีวิตประจำวัน: แผนที่ประเทศไทย	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
51. การใช้และเห็นคุณค่าของ เทคโนโลยีสมัยใหม่และเชื่อมโยงไปสู่ ชีวิตประจำวัน: แผนที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
52. การใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลใน การแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์: ภาพถ่ายดาวเทียม	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
53. การใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลใน การแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์: การอ่านและแปลความหมายจากพื้นที่ ประเทศไทยและประเทศแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
54. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
55. ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย และ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
56. สิทธิหน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการทรัพยากรกับ สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
57. การปฏิบัติตนและเสนอ แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
58. คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทาง วัฒนธรรมของประเทศไทย และ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
59. การเกิดสิ่งแวดลอมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมของประเทศไทย และ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
60. วิถีชีวิตของสังคมไทยและสังคมใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อ สิ่งแวดลอม	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
61. ปัญหาและการเสนอแนวทางใน การแก้ปัญหา การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวิถีชีวิตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมของประเทศไทย และประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
62. ผลกระทบของกิจกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร การย้ายถิ่นที่มีต่อปัญหาและ วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ของประเทศไทย และประเทศในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
63. ผลที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม และวิกฤตการณ์ต่อคุณภาพชีวิตของ คนไทย และคนในแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
64. ความสำคัญของการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
65. มาตรการและความพยายาม แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
66. การตัดสินใจเลือกปฏิบัติใน การแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมใน ประเทศไทย และประเทศแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
67. บทบาทในการจัดการและ แก้ปัญหาด้านทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และ ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	-	ดีมาก
68. ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และประเทศในแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้และนำข้อมูลไปใช้ แก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
<p>สาระประวัติศาสตร์</p> <p>1. การนับและการเทียบศักราชแบบ ไทย (ก่อนพ.ศ./ พ.ศ./ ค.ศ./ ม.ศ./ ร.ศ./ จ.ศ.)</p>	-	-	5	-	-	ดีมาก
<p>2. ความหมายและการแบ่งช่วงเวลา ของประวัติศาสตร์ไทย: พุทธศักราช</p>	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. ความหมายและการแบ่งช่วงเวลา ของประวัติศาสตร์ไทย: การแบ่งช่วง สมัยตามราชธานีไทย	-	-	2	-	-	ควร ปรับปรุง
4. ตัวอย่างการเทียบเหตุการณ์สำคัญ ในประวัติศาสตร์ไทยและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	1	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. ความหมาย ความสำคัญ และ ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ อย่างง่าย ๆ	-	-	5	-	-	ดีมาก
6. ลักษณะประเภทข้อมูลและ แหล่งที่มาของหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	-	-	5	-	-	ดีมาก
7. ข้อมูลและหลักฐานในการศึกษา ประวัติศาสตร์ไทย	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ข้อมูลและหลักฐานการศึกษา ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้พอสังเขป	-	-	5	-	-	ดีมาก
9. ข้อสรุปและเหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ไทย	-	-	5	-	-	ดีมาก
10. ข้อสรุปเหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของคนไทยกับคนในประเทศ ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	ดีมาก
12. การนำเสนอข้อสรุปและเหตุการณ์ ของประวัติศาสตร์ไทยและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. พัฒนาการในการตั้งถิ่นฐานและ ลักษณะการดำเนินชีวิตของประชากร ในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	ดีมาก
14. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มี ผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานและ การดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	-	4	-	-	ดี

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. เหตุการณ์สำคัญในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลกระทบต่อ พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของ โลก	-	-	5	-	-	ดีมาก
16. พัฒนาการทางอารยธรรม ตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อรัฐไทยในสมัย สุโขทัยทางด้านต่าง ๆ	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ อารยธรรมในด้านต่าง ๆ ของไทย	-	-	5	-	-	ดีมาก
18. ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ อารยธรรมในด้านต่าง ๆ ของภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	-	2	-	-	ควร ปรับปรุง
19. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของ ไทยยุคก่อนสุโขทัยถึงสุโขทัย	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
20. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง	-	-	5	-	-	ดีมาก
21. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านการปกครอง	-	-	5	-	-	ดีมาก
22. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
23. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	-	-	5	-	-	ดีมาก
24. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านศิลปวัฒนธรรม	-	-	5	-	-	ดีมาก
25. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ สมัยก่อนสุโขทัยถึง สุโขทัย	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
26. ปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจาก ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาอดีตจนถึงปัจจุบัน	-	-	5	-	-	ดีมาก
27. ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ ภูมิปัญญายุคก่อนสุโขทัยและสมัย สุโขทัย ด้านสถาปัตยกรรม	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ ภูมิปัญญายุคก่อนสุโขทัยและสมัย สุโขทัย ด้านดนตรี	-	-	5	-	-	ดีมาก
29. ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ ภูมิปัญญายุคก่อนสุโขทัยและสมัย สุโขทัย ด้านภาษา ฯลฯ	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
30. ความสำคัญและการปรับเปลี่ยน ภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบัน และการอนุรักษ์	-	-	2	-	-	ควร ปรับปรุง
31. ประวัติและผลงานของบุคคล สำคัญทั้งไทยและต่างประเทศ ในยุค ก่อนสุโขทัยถึงสุโขทัย	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
32. แนวทางและการเลือกสรรผลงาน ของบุคคลสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็น แบบอย่างในการดำเนินชีวิต	-	-	1	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	273 (4.79)	271 (3.99)	142 (4.44)	4.41	0.33	ดี

จากตารางที่ 13 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 4.41 โดยมีเนื้อหา สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่ และมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า สาระศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ข้อ 6 สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 31 นางวิสาขา ข้อ 40 การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และข้อ 46 พระโสณะ และพระอุตตระ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 52 ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และข้อ 54 การจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 และหมู่ 9 เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ข้อ 5 การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตนตาม สถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคมและประเทศ เนื้อหาในหนังสือเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 8 ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมืองการปกครอง: องค์ประกอบ ข้อ 9 ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมืองการปกครอง: บทบาทหน้าที่ และข้อ 10 ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมือง การปกครอง: แนวทางการปฏิบัติตนของสมาชิก เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 21 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องทุน ข้อ 22 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วยครัวเรือนใน เรื่องประโยชน์ที่จะได้รับ ข้อ 23 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องความคุ้มค่า ข้อ 24 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องคุณธรรม และข้อ 26 วิธีการนำทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการผลิตสินค้า

และบริการในหน่วยครัวเรือน เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 32 ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการผลิตและบริการ ข้อ 38 ลักษณะทางด้านกายภาพด้านภูมิศาสตร์ของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 39 ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านภูมิธรณีของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 40 ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านภูมิอากาศของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 41 ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านภูมิประเทศของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 42 ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านภูมิประสพของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 43 ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านภูมิอุทกของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 44 ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านภูมิพฤกษของประเทศไทยและกลุ่มประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 45 ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความเป็นมา ข้อ 47 ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านภาษา ข้อ 54 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 56 สิทธิหน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรกับสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และข้อ 65 มาตรการและความพยายามแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

สาระประวัติศาสตร์ ข้อ 3 ความหมายและการแบ่งช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ไทย: การแบ่งช่วงสมัยตามราชธานีไทย เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 4 ตัวอย่างการเทียบเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 14 ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มีผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 18 ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์อารยธรรมในด้านต่าง ๆ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และข้อ 30 ความสำคัญและการปรับเปลี่ยนภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับชีวิต เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 32 แนวทางและการเลือกสรรผลงานของบุคคลสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณภาพของนักเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณภาพของนักเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	4	3	4	3.67	0.47	ดี
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
3. เนื้อหา มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	5	2	2	3.00	1.41	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย นำเสนอข้อค้นพบใหม่และสอดคล้องกับสภาพสังคม	4	4	3	3.67	0.47	ดี
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง	2	2	4	2.67	0.94	ปานกลาง
6. เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นอภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม	3	4	5	4.00	0.82	ดี
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	5	4	5	4.67	0.47	ดีมาก
9. เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม	4	2	2	2.67	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. เนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ	4	2	2	2.67	0.94	ปานกลาง
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม	5	4	3	4.00	0.82	ดี
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4	4	2	3.33	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของ นักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้าน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	47 (3.92)	38 (3.17)	40 (3.33)	3.47	0.32	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของ กระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษา และวุฒิภาวะของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.37

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 6 เนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาในหนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

2.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่อง และหัวข้อ	5	1	4	3.33	1.70	ปานกลาง
2. การอธิบายเนื้อหา และการยกตัวอย่างประกอบ	3	2	3	2.67	0.47	ปานกลาง
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน	1	1	2	1.33	0.47	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. การใช้คำศัพท์เฉพาะและ การอธิบายความหมาย	3	3	4	3.33	0.47	ปานกลาง
5. ความเหมาะสมของขนาดและสี ตัวอักษร	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อ แสดงความสำคัญของหัวข้อและ ข้อความที่น่าสนใจ	2	2	3	2.67	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. ความเหมาะสมของจำนวน ภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิกกับเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.47	ดี
8. ความเหมาะสมของลักษณะ ภาพประกอบ	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
9. การจัดวางและการอธิบาย ภาพประกอบ	2	2	3	2.67	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิก	2	1	2	1.67	0.47	ควร ปรับปรุง
11. การสรุปเนื้อหาทำยบท	1	2	2	1.67	0.47	ควร ปรับปรุง
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	1	2	1	1.33	0.47	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ความครอบคลุมของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	4	2	4	3.33	0.94	ปานกลาง
14. ความหลากหลายของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบท	4	2	4	3.33	0.94	ปานกลาง
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้	1	3	1	1.67	0.94	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	41 (2.73)	36 (2.40)	45 (3.00)	2.71	0.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของ กระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.71

เมื่อพิจารณาข้อย่อยพบว่า ข้อ 3 การใช้สำนวนภาษาในการเขียน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 10 การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก และข้อ 11 การสรุป เนื้อหาท้ายบท หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 12 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล หนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 15 การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

2.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. คุณภาพของปก	5	4	5	4.67	0.47	ดีมาก
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
5. คุณภาพของการพิมพ์	4	4	4	4.00	0.00	ดี

ตารางที่ 16 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า	5	4	4	4.33	0.47	ดี
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน	2	3	3	2.67	0.47	ปานกลาง
8. ลักษณะของคำนำ	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง
9. ลักษณะของสารบัญ	2	4	3	3.00	0.82	ปานกลาง
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง	3	3	2	2.67	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม	1	2	2	1.67	0.47	ควรปรับปรุง
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ	3	2	3	2.67	0.47	ปานกลาง
13. ลักษณะของดัชนี	1	1	1	1.00	0.00	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	44 (3.38)	45 (3.46)	46 (3.54)	3.46	0.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.46

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 11 ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 13 ลักษณะของดัชนี หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้

เล่มที่ 1	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 2	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 3	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 1
เล่มที่ 4	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2
เล่มที่ 5	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชนที่ 2

เล่มที่ 6	หมายถึง	หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2
คะแนน	หมายถึง	คะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละ สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ในตารางต่าง ๆ
ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือ เรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตาราง ต่าง ๆ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	หมายถึง	ค่าการกระจายของคะแนนคุณลักษณะของ หนังสือเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐานใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ในตารางต่าง ๆ
แปลความ	หมายถึง	การแปลความค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะ ของหนังสือเรียนแต่ละสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามที่ผู้วิจัยกำหนด ไว้ในตารางต่าง ๆ

2.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา

คุณลักษณะด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เรียนรู้ และ ศึกษา เกี่ยวกับ ความเป็นไปของโลก โดยการศึกษา ประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศใน ภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนา แนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	2	2	2	2	2	2	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 17 (ต่อ)

<p>มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>2. เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่ จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมี วิจารณญาณ</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>4.00</p>	<p>0.00</p>	<p>ดี</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

<p>มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยาย ประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกา ใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>2.67</p>	<p>0.94</p>	<p>ปานกลาง</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

<p>มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์ และ ภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์</p>									

ตารางที่ 17 (ต่อ)

<p>มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและ วิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถ นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนิน ชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้ อย่างเหมาะสม</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>3.67</p>	<p>0.75</p>	<p>ดี</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	12 (3.00)	12 (3.00)	12 (3.00)	12 (3.00)	12 (3.00)	14 (3.50)	3.08	0.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.08

เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า ข้อ 1 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้อง โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 2 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 3 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 4 เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)									
1. การสังคายนา	5	-	-	2	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ ประเทศไทย	4	-	-	5	-	-	4.50	0.50	ดี
3. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำ ชาติ	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นสถาบันหลัก ของสังคมไทย	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
5. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นสภาพแวดล้อม ที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ	2	-	-	2	-	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง
7. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: เทวทูต 4	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การแสวงหาความรู้	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
9. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การบำเพ็ญทุกรกิริยา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
10. พุทธคุณ 9	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. ชั้นที่ 5: ธาตุ 4	4	-	-	5	-	-	4.50	0.50	ดี
12. หลักกรรม (ความหมายและ คุณค่า)	4	-	-	5	-	-	4.50	0.50	ดี
13. อบายมุข 6	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
14. สุข 2 (กายิก, เจตสิก)	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
15. คีฬาสุข	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
16. ไตรสิกขา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
17. กรรณฐาน 2	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
18. ปธาน 4	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
19. โภศล 3	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
20. มงคล 38 (ไม่คบคนพาล, คบ บัณฑิต และบูชาผู้ควรบูชา)	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
21.พุทธศาสนสุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาทิ โส คบคนเช่นใด เป็นคนเช่นนั้น	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
22. พุทธศาสนสุภาษิต อุตตนา โจทยตุ ตานัง จงเตือนตนด้วยตน	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
23. พุทธศาสนสุภาษิต นิสมม กรณิ เสยโย ไคร์ครวญก่อนทำจึงดี	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
24. พุทธศาสนสุภาษิต ทูราวาสา ชมรา ทุกขา เรือนที่ครองไม่ดี นำทุกข์มาให้	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
25. โครงสร้าง ชื่อคัมภีร์ และ สาระสังเขปของพระวินัยปิฎก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
26. อภินิหารปัจเจกชน 5 (ธรรมที่ควร พิจารณาเนื่อง ๆ 5 อย่าง)	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
27. ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. พระมหากษัตริย์	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
29. พระอู่บาลี	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
30. อนาคตบัณฑิต	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
31. นางวิสาขา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
32. อัมพชาดก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
33. ติตติราชาดก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
34. การเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุ ที่ต้องศึกษาคันถุระ และวิปัสสนาธุระ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
35. การปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมด้าน กาย วาจา และใจ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
36. การเป็นเพื่อนที่ดีตามหลักทศเบ็อง ซ้าย ในทศ 6	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
37. มิตรแท้ มิตรเทียม	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
38. การเข้าค่ายพุทธบุตร	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
39. การเข้าร่วมพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
40. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
41. การไปวัด	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
42. การแต่งกาย การนำเด็กไปวัด การปฏิบัติตนในเขตวัด	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
43. การเข้าพบพระภิกษุ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
44. การแสดงความเคารพ การประนม มือ การไหว้ การกราบ การเคารพ พระรัตนตรัย การฟังเจริญพระพุทธ มนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟัง พระธรรมเทศนา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
45. พระเจ้าอโศกมหาราช	5	-	-	4	-	-	4.50	0.50	ดี
46. พระโศภะ และพระอุตตระ	2	-	-	4	-	-	3.00	1.00	ปานกลาง
47. สวดมนต์แปล และแม่เมตตา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
49. ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
50. นำวิธีการบริหารจิตและเจริญ ปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
51. พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ 2 วิธี คือ วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบ คุณ-โทษ และทางออก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
52. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา	5	-	-	2	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
53. วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ประวัติและความสำคัญของวันธรรม สวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
54. การจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 และหมู่ 9	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
55. การจัดรูปเขียน การจัดเครื่อง ประกอบโต๊ะหมู่บูชา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
56. คำอาราธนาต่าง ๆ	4	-	-	4	-	-	4.00	0.00	ดี
57. พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตน และครอบครัว	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

<p>สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์</p> <p>1. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตยของตนเองและผู้อื่น ที่มีศักยภาพในการทำประโยชน์แก่</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>5.00</p>	<p>0.00</p>	<p>ดีมาก</p>

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
ชุมชน/ท้องถิ่น									
2. วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติและ การไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตย	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. ลักษณะและความสำคัญของ สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคมและ ประเทศ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. การวิเคราะห์แนวปฏิบัติตนตาม บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของ พลเมืองดีโดยยึดหลักคุณธรรมของ การอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตน นับถือ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติและ ไม่ปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของ สังคมและประเทศ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. การวิเคราะห์ประโยชน์และคุณค่า ของการปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับ สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
7. ความหมายและความสำคัญของ สิทธิมนุษยชน	-	2	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันการเมืองการปกครอง: องค์ประกอบ	-	2	-	-	2	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
9. ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันการเมืองการปกครอง: บทบาท หน้าที่	-	2	-	-	2	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันการเมือง การปกครอง: แนวทางการปฏิบัติตนของสมาชิก	-	5	-	-	2	-	3.50	1.50	ปานกลาง
11. ระบบบริหารราชการแผ่นดินของ ไทย: การปกครองส่วนกลาง	-	2	-	-	2	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
12. ระบบบริหารราชการแผ่นดินของ ไทย: การปกครองส่วนภูมิภาค	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
13. ระบบบริหารราชการแผ่นดินของ ไทย: การปกครองส่วนท้องถิ่น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
14. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การปกครอง โดยนำหลักคุณธรรม จริยธรรมของศาสนาที่ตนนับถือมา เป็นแนวปฏิบัติ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
15. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: ความสำคัญ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
16. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: ความเป็นมา	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
17. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: หลักการ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
18. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: เจตนารมณ์	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
19. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย: โครงสร้าง	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
20. ความหมายและความสำคัญ รวมทั้งข้อขายและเป้าหมายของ เศรษฐกิจศาสตร์เบื้องต้น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
21. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องทุน	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
22. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องประโยชน์ที่จะได้รับ	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง
23. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องความคุ้มค่า	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
24. ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วย ครัวเรือนในเรื่องคุณธรรม	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง
25. ความหมายและความแตกต่างของ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจศาสตร์ใน ครัวเรือน	-	4	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
26. วิธีการนำทรัพยากรทาง เศรษฐกิจศาสตร์มาใช้ในการผลิตสินค้า และบริการในหน่วยครัวเรือน	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง
27. ความหมายและบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริโภค	-	5	-	-	4	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. หลักการและวิธีการเลือกบริโภค	-	5	-	-	4	-	4.50	0.50	ดี
29. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
30. ความเป็นมา ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง และสามารถ ประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างมี คุณภาพ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
31. ความเป็นมา หลักการ วิธีการของ ระบบสหกรณ์และเข้าร่วมในกิจกรรม สหกรณ์ของโรงเรียน	-	5	-	-	2	-	3.50	1.50	ปานกลาง
32. ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการผลิต และการบริการ	-	4	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
33. กลไกราคาอุปสงค์ อุปทานใน ระบบเศรษฐกิจการตลาด	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
34. ประเภทของสถาบันการเงิน	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
35. นโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ของ รัฐอันจะได้มาซึ่งรายได้ ภาษี เงินกู้ เงิน ช่วยเหลือ และเงินบริจาค และรายจ่าย ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลและกลุ่มบุคคล	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
36. นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
37. ความจำเป็นในการพึ่งพาและ การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการใน ประเทศไทย	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
38. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิudaraของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิธรณีของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
40. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิอากาศของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
41. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิประเทศของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
42. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิประุฑ์ของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
43. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิอุทกของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
44. ลักษณะทางด้านกายภาพ ด้าน ภูมิพฤษศาสตร์ของประเทศไทยและกลุ่ม ประเทศทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
45. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความเป็นมา	-	5	-	-	1	-	3.00	2.00	ปานกลาง
46. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านเชื้อชาติ	-	2	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
47. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านภาษา	-	2	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง
48. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านการแต่งกาย	-	5	-	-	1	-	3.00	2.00	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
49. ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน ประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความเป็นอยู่	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
50. การใช้และเห็นคุณค่าของ เทคโนโลยีสมัยใหม่และเชื่อมโยงไปสู่ ชีวิตประจำวัน: แผนที่ประเทศไทย	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
51. การใช้และเห็นคุณค่าของ เทคโนโลยีสมัยใหม่และเชื่อมโยงไปสู่ ชีวิตประจำวัน: แผนที่เอเชียตะวันออกเฉียง เฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
52. การใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลใน การแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์: ภาพถ่ายดาวเทียม	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
53. การใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลใน การแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์: การอ่านและแปลความหมายจากพื้นที่ ประเทศไทยและประเทศแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
54. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
55. ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย และ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
56. สิทธิหน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการทรัพยากรกับ สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	1	-	-	1	-	1.00	0.00	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
57. การปฏิบัติตนและเสนอ แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
58. คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทาง วัฒนธรรมของประเทศไทย และ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
59. การเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมของประเทศไทย และ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
60. วิถีชีวิตของสังคมไทยและสังคมใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อม	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
61. ปัญหาและการเสนอแนวทางใน การแก้ปัญหา การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวิถีชีวิตเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
โดยรวมของประเทศไทย และประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้									
62. ผลกระทบของกิจกรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร การย้ายถิ่นที่มีต่อปัญหาและ วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
ของประเทศไทย และประเทศในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้									
63. ผลที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม และวิกฤตการณ์ต่อคุณภาพชีวิตของ คนไทย และคนในแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
64. ความสำคัญของการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
65. มาตรการและความพยายาม แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
66. การตัดสินใจเลือกปฏิบัติใน การแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมใน ประเทศไทย และประเทศแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
67. บทบาทในการจัดการและ แก้ปัญหาด้านทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และ ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
68. ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ ไทย และประเทศในแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้และนำข้อมูลไปใช้ แก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

<p>สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>สาระประวัติศาสตร์</p> <p>1. การนับและการเทียบศักราชแบบ ไทย (ก่อนพ.ศ./ พ.ศ./ ค.ศ./ ม.ศ./ ร.ศ./ จ.ศ.)</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>4</p>	<p>4.50</p>	<p>0.50</p>	<p>ดี</p>

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. ความหมายและการแบ่งช่วงเวลา ของประวัติศาสตร์ไทย: พุทธศักราช	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
3. ความหมายและการแบ่งช่วงเวลา ของประวัติศาสตร์ไทย: การแบ่งช่วง สมัยตามราชธานีไทย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. ตัวอย่างการเทียบเหตุการณ์สำคัญ ในประวัติศาสตร์ไทยและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	1	-	-	5	3.00	2.00	ปานกลาง
5. ความหมาย ความสำคัญ และ ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ อย่างง่าย ๆ	-	-	4	-	-	5	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. ลักษณะประเภทข้อมูลและ แหล่งที่มาของหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
7. ข้อมูลและหลักฐานในการศึกษา ประวัติศาสตร์ไทย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ข้อมูลและหลักฐานการศึกษา ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้พอสังเขป	-	-	2	-	-	5	3.50	1.50	ปานกลาง
9. ข้อสรุปและเหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ไทย	-	-	4	-	-	5	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ข้อสรุปเหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
11. การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของคนไทยกับคนในประเทศ ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
12. การนำเสนอข้อสรุปและเหตุการณ์ ของประวัติศาสตร์ไทยและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
13. พัฒนาการในการตั้งถิ่นฐานและ ลักษณะการดำเนินชีวิตของประชากร ในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
14. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มี ผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานและ การดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	-	2	-	-	4	3.00	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. เหตุการณ์สำคัญในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลกระทบต่อ พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของ โลก	-	-	3	-	-	5	4.00	1.00	ดี
16. พัฒนาการทางอารยธรรม ตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อรัฐไทยในสมัย สุโขทัยทางด้านต่าง ๆ	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ อารยธรรมในด้านต่าง ๆ ของไทย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
18. ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ อารยธรรมในด้านต่าง ๆ ของภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
19. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของ ไทยยุคก่อนสุโขทัยถึงสุโขทัย	-	-	5	-	-	2	3.50	1.50	ปานกลาง
20. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง	-	-	4	-	-	5	4.50	0.50	ดี
21. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านการปกครอง	-	-	4	-	-	5	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
22. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
23. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	-	-	4	-	-	5	4.50	0.50	ดี
24. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านศิลปวัฒนธรรม	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
25. เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ สมัยก่อนสุโขทัยถึง สุโขทัย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
26. ปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจาก ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาอดีตจนถึงปัจจุบัน	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
27. ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ ภูมิปัญญายุคก่อนสุโขทัยและสมัย สุโขทัย ด้านสถาปัตยกรรม	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ ภูมิปัญญายุคก่อนสุโขทัยและสมัย สุโขทัย ด้านดนตรี	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
29. ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ ภูมิปัญญายุคก่อนสุโขทัยและสมัย สุโขทัย ด้านภาษา ฯลฯ	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
30. ความสำคัญและการปรับเปลี่ยน ภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบัน และการอนุรักษ์	-	-	1	-	-	2	1.50	0.50	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
31. ประวัติและผลงานของบุคคล สำคัญทั้งไทยและต่างประเทศ ในยุค ก่อนสุโขทัยถึงสุโขทัย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระ การเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
32. แนวทางและการเลือกสรรผลงาน ของบุคคลสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็น แบบอย่างในการดำเนินชีวิต	-	-	1	-	-	1	1.00	0.00	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	269 (4.72)	288 (4.24)	135 (4.22)	273 (4.79)	311 (4.57)	148 (4.63)	4.53	0.22	ดี

จากตารางที่ 18 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 4.53 โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่ และมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า สาระศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ข้อ 1 การสังคายนา เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 2 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย เนื้อหาในหนังสือเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 6 สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 10 พุทธคุณ 9 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 11 ชันด์ 5: ธาตุ 4 ข้อ 12 หลักกรรม (ความหมายและคุณค่า) และ ข้อ 45 พระเจ้าอโศกมหาราช เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 46 พระโสณะ และพระอุตตระ ข้อ 52 ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และข้อ 56 คำอาราธนาต่าง ๆ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ข้อ 7 ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 8 ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมืองการปกครอง: องค์ประกอบ และข้อ 9 ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมืองการปกครอง: บทบาทหน้าที่ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 10 ลักษณะของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมืองการปกครอง: แนวทางการปฏิบัติตนของสมาชิก เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 11 ระบบบริหารราชการแผ่นดินของไทย: การปกครองส่วนกลาง เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 21 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วยครัวเรือนในเรื่องทุน ข้อ 22 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วยครัวเรือนในเรื่องประโยชน์ที่จะได้รับ ข้อ 23 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วยครัวเรือนในเรื่องความคุ้มค่า และข้อ 24 ปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในหน่วยครัวเรือนในเรื่องคุณธรรม เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 25 ความหมายและความแตกต่างของทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ในครัวเรือน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 26 วิธีการนำทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในหน่วยครัวเรือน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 27 ความหมายและบทบาทหน้าที่ของผู้บริโภค และข้อ 28 หลักการและวิธีการเลือกบริโภค เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 31 ความเป็นมา หลักการ วิธีการของระบบสหกรณ์และเข้าร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 32 ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการผลิตและการบริการ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 45 ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านความเป็นมา ข้อ 46 ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านเชื้อชาติ ข้อ 47 ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านภาษา ข้อ 48 ระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในประเทศไทยและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านการแต่งกาย ข้อ 52 การใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์: ภาพถ่ายดาวเทียม และข้อ 53 การใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลในการแปลความหมายเชิงภูมิศาสตร์: การอ่านและแปลความหมายจากพื้นที่ประเทศไทยและประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 56 สิทธิหน้าที่ กฎ ระเบียบ สถานการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรกับสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

สาระประวัติศาสตร์ ข้อ 1 การนับและการเทียบศักราชแบบไทย (ก่อน พ.ศ./ พ.ศ./ ค.ศ./ ม.ศ./ ร.ศ./ จ.ศ.) เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 4 ตัวอย่างการเทียบเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 5 ความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 8 ข้อมูลและหลักฐานการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พอสังเขป เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 9 ข้อสรุปและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 14 ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มีผลต่อพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 15 เหตุการณ์สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 19 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของไทยยุคก่อนสุโขทัยถึงสุโขทัย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 20 เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง ข้อ 21 เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการปกครอง และข้อ 23 เหตุการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 30 ความสำคัญและการปรับเปลี่ยนภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบันและการอนุรักษ์ และข้อ 32 แนวทางและการเลือกสรรผลงานของบุคคลสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	4	3	4	4	4	4	3.83	0.37	ดี
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	4	3	3	4	4	2	3.33	0.75	ปานกลาง
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย น่าเสนอข้อค้นพบใหม่และสอดคล้องกับสภาพสังคม	4	4	4	5	4	3	4.00	0.58	ดี

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง	2	2	2	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง
6. เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นอภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2	2	2	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม	4	4	3	4	4	5	4.00	0.58	ดี
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	5	4	4	5	5	5	4.67	0.47	ดีมาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
9. เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม	4	2	2	4	2	2	2.67	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. เนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ	4	2	2	4	2	2	2.67	0.94	ปานกลาง
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม	5	4	2	5	4	2	3.67	1.25	ดี

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4	4	2	4	4	2	3.33	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	47 (3.92)	39 (3.25)	35 (2.92)	48 (4.00)	42 (3.50)	36 (3.00)	3.43	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของ สำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษา และวุฒิภาวะของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.43

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 5 เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่าง เป็นกลาง และข้อ 6 เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมโดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

2.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่อง และหัวข้อ	4	3	2	4	3	4	3.33	0.75	ปานกลาง
2. การอธิบายเนื้อหาและ การยกตัวอย่างประกอบ	2	3	2	3	2	2	2.33	0.47	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน	1	2	2	1	1	2	1.50	0.50	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
4. การใช้คำศัพท์เฉพาะและ การอธิบายความหมาย	4	3	4	4	2	4	3.50	0.76	ปานกลาง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. ความเหมาะสมของขนาดและสี ตัวอักษร	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อ แสดงความสำคัญของหัวข้อและ ข้อความที่น่าสนใจ	3	3	4	3	3	4	3.33	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. ความเหมาะสมของจำนวน ภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิกกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
8. ความเหมาะสมของลักษณะ ภาพประกอบ	1	2	3	2	2	2	2.00	0.58	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
9. การจัดวางและการอธิบาย ภาพประกอบ	2	3	3	2	3	3	2.67	0.47	ปานกลาง
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิก	1	2	1	2	2	1	1.50	0.50	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. การสรุปเนื้อหาท้ายบท	1	2	1	2	2	3	1.83	0.69	ควร ปรับปรุง
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	2	2	2	2	2	2	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ความครอบคลุมของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบทกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	2	2	2	2	3	4	2.50	0.76	ควร ปรับปรุง
14. ความหลากหลายของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบท	4	4	2	4	5	5	4.00	1.00	ดี

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	2	3	2	1.67	0.75	ควร ปรับปรุง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	38 (2.53)	42 (2.80)	45 (3.00)	43 (2.87)	49 (3.26)	48 (3.20)	2.94	0.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์ เอกชน มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.94

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 2 การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 3 การใช้สำนวนภาษาในการเขียน หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 8 ความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 10 การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 11 การสรุปเนื้อหาท้ายบท ข้อ 12 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ข้อ 13 ความครอบคลุมของกิจกรรมเสนอแนะและคำถามท้ายบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา และข้อ 15 การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

2.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. คุณภาพของปก	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน	3	3	2	3	3	3	2.83	0.37	ปานกลาง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
5. คุณภาพของการพิมพ์	2	4	4	3	3	3	3.17	0.69	ปานกลาง
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า	4	4	3	5	2	5	3.83	1.07	ดี
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของ หนังสือเรียน	4	3	3	3	3	3	3.17	0.37	ปานกลาง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ลักษณะของคำนำ	2	2	2	3	2	3	2.33	0.47	ควร ปรับปรุง
9. ลักษณะของสารบัญ	2	2	2	3	5	5	3.17	1.34	ปานกลาง
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือ รายการอ้างอิง	3	3	2	2	4	2	2.67	0.75	ปานกลาง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ ข้อมูลเพิ่มเติม	2	4	4	3	3	2	3.00	0.82	ปานกลาง
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือ การอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ	2	2	2	2	2	3	2.17	0.37	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของ หนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ลักษณะของดัชนี	1	1	1	1	1	1	1.00	0.00	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	40 (3.08)	43 (3.15)	40 (3.08)	43 (3.31)	43 (3.31)	45 (3.46)	3.23	0.14	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักพิมพ์ เอกชน มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนโดย ส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.23

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 8 ลักษณะของคำนำ และข้อ 12 ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่เกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 13 ลักษณะของดัชนี หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่เกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

3. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้

เล่มที่ 1	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เล่มที่ 2	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เล่มที่ 3	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
คะแนน	หมายถึง	คะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หมายถึง	ค่าการกระจายของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ
แปลความ หมายถึง	การแปลความค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

3.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา

คุณลักษณะด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ กับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

<p>คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนน</p>	<p>ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>2. มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>2.67</p>	<p>0.94</p>	<p>ปานกลาง</p>

ตารางที่ 22 (ต่อ)

<p>คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนน</p>	<p>ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์</p>						
<p>3. รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>2</p>	<p>3.33</p>	<p>0.94</p>	<p>ปานกลาง</p>

ตารางที่ 22 (ต่อ)

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	8 (2.67)	8 (2.67)	8 (2.67)	2.67	0.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.67

เมื่อพิจารณารายคุณภาพพบว่า ข้อ 1 เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 2 และข้อ 3 เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ กับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)						
1. การสังคายนา	5	-	-	-	-	ดีมาก
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ ประเทศไทย	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ต่อสังคมไทยในฐานะเป็นศาสนา ประจำชาติ	5	-	-	-	-	ดีมาก
4. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ต่อสังคมไทยในฐานะเป็นสถาบันหลัก ของสังคมไทย	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ต่อสังคมไทยในฐานะเป็น สภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและ ครอบคลุมสังคมไทย	5	-	-	-	-	ดีมาก
6. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ต่อสังคมไทยในด้านการพัฒนาตนและ ครอบครัว	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง
8. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: เทวทูต 4	5	-	-	-	-	ดีมาก
9. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การแสวงหาความรู้	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การบำเพ็ญทุกรกิริยา	5	-	-	-	-	ดีมาก
11. พระมหากัสสปะ	5	-	-	-	-	ดีมาก
12. พระอุบาลี	5	-	-	-	-	ดีมาก
13. อนาถปิณฑิกะ	5	-	-	-	-	ดีมาก
14. นางวิสาขา	4	-	-	-	-	ดี

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. อัมพชาดก	5	-	-	-	-	ดีมาก
16. ติตติราชาดก	5	-	-	-	-	ดีมาก
17. พระเจ้าอโศกมหาราช	5	-	-	-	-	ดีมาก
18. พระโสณะและพระอุตตระ	4	-	-	-	-	ดี
19. พุทธคุณ 9	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
20. ชั้นที่ 5, ชาติ 4	5	-	-	-	-	ดีมาก
21. หลักกรรม ความหมายและคุณค่า	5	-	-	-	-	ดีมาก
22. อบายมุข 6	5	-	-	-	-	ดีมาก
23. สุข 2 (กายิก เจตสิก)	5	-	-	-	-	ดีมาก
24. คิหิสุข	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
25. ไตรสิกขา	5	-	-	-	-	ดีมาก
26. กรรณฐาน 2	5	-	-	-	-	ดีมาก
27. ปธาน 4	5	-	-	-	-	ดีมาก
28. โภศล 3	5	-	-	-	-	ดีมาก
29. มงคล 38 (ไม่คบคนพาล, คบ บัณฑิต, บูชาผู้ควรบูชา)	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
30.พุทธศาสนสุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาที โส คบคนเช่นใด เป็นคนเช่นนั้น	5	-	-	-	-	ดีมาก
31. พุทธศาสนสุภาษิต อตุตนา โจทยตุตทานัง จงเตือนตนด้วยตน	5	-	-	-	-	ดีมาก
32. พุทธศาสนสุภาษิต นิสมมุ กรณัง เสยโย ไครครวญก่อนทำจึงดี	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3			
	(พระพุทธศาสนา) คะแนน	(หน้าที่พลเมืองฯ) คะแนน	(ประวัติศาสตร์) คะแนน			
33. พุทธศาสนสุภาษิต ทุราวาสา ชมรา ทุกขา เรือนที่ครองไม่ดี นำทุกข์มาให้	5	-	-	-	-	ดีมาก
34. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม	5	-	-	-	-	ดีมาก
35. วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก	5	-	-	-	-	ดีมาก
36. วิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของ การบริหารจิตและเจริญปัญญา การฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
37. นำวิธีการบริหารจัดการจิตและเจริญ ปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	5	-	-	-	-	ดีมาก
38. หลักธรรม (ตามสาระการเรียนรู้) ในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ ร่วมกันได้อย่างสันติสุข	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. ศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ มี การประพฤติและปฏิบัติตนและวิถี การดำเนินชีวิตแตกต่างกันตามหลัก ความเชื่อและคำสอนของศาสนาที่ตน นับถือ	5	-	-	-	-	ดีมาก
40. การปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อ ศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
41. ตัวอย่างของบุคคลในท้องถิ่นหรือ ประเทศที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ด้านศาสนสัมพันธ์หรือมีผลงาน ด้านศาสนสัมพันธ์	5	-	-	-	-	ดีมาก
42. การบำเพ็ญประโยชน์และ การบำรุงรักษาวัด	5	-	-	-	-	ดีมาก
43. วิถีชีวิตของพระภิกษุ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
44. บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพฤติตนให้เป็น แบบอย่าง	5	-	-	-	-	ดีมาก
45. การเข้าพบพระภิกษุ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>46. การแสดงความเคารพ การประนม มือ การไหว้ การกราบ การเคารพ พระรัตนตรัย การฟังเจริญพระพุทธ มนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟัง พระธรรมเทศนา</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>ดีมาก</p>	
<p>47. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ เพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>ดีมาก</p>	

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
48. การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 หมู่ 9	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง
49. การจุดธูปเทียน การจัดเครื่อง ประกอบโต๊ะหมู่บูชา	5	-	-	-	-	ดีมาก
50. คำอาราธนาต่าง ๆ	5	-	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
51. ประวัติและความสำคัญของ วันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออก พรรษา วันเทโวโรหนะ	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง
52. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และ เทศกาลสำคัญ	2	-	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม						
1. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายคุ้มครองเด็ก	-	5	-	-	-	ดีมาก
2. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายการศึกษา	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	-	5	-	-	-	ดีมาก
4. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายลิขสิทธิ์	-	5	-	-	-	ดีมาก
5. ประโยชน์ของการปฏิบัติตาม กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>6. บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มี ต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเน้น จิตสาธารณะ เช่น เคารพกติกาสังคม ปฏิบัติตนตามกฎหมาย มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษา สาธารณประโยชน์</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>ดีมาก</p>	

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศีกษาธิการกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>7. ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรม ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้</p>	-	2	-	-	ควร ปรับปรุง	
<p>8. วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ ความเข้าใจผิดต่อกัน</p>	-	5	-	-	ดีมาก	

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
9. วิธีปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	-	5	-	-	-	ดีมาก
10. ผลที่ได้รับจากการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	-	5	-	-	-	ดีมาก
11. หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>12. การแบ่งอำนาจและการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ตามที่ระบุ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน</p>	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
<p>13. การปฏิบัติตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่</p>	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
14. ความหมายและความสำคัญของ เศรษฐกิจพอเพียงเบื้องต้น	-	5	-	-	-	ดีมาก
15. ความหมายของคำว่าทรัพยากรมี จำกัดกับความต้องการมีไม่จำกัด ความขาดแคลน การเลือก และค่าเสีย โอกาส	-	5	-	-	-	ดีมาก
16. ความหมายและความสำคัญของ การบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. หลักการในการบริโภคที่ดี	-	5	-	-	-	ดีมาก
18. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภค	-	5	-	-	-	ดีมาก
19. ค่านิยมและพฤติกรรมของการบริโภคของคนในสังคมปัจจุบันรวมทั้งผลดีและผลเสียของพฤติกรรมดังกล่าว	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
20. ความหมายและความเป็นมาของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	-	5	-	-	-	ดีมาก
21. ความเป็นมาของเศรษฐกิจ พอเพียงและหลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้ง โครงการตามพระราชดำริ	-	5	-	-	-	ดีมาก
22. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3			
	(พระพุทธศาสนา) คะแนน	(หน้าที่พลเมืองฯ) คะแนน	(ประวัติศาสตร์) คะแนน			
23. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	-	5	-	-	-	ดีมาก
24. ความสำคัญ คุณค่า และ ประโยชน์ของปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงต่อสังคมไทย	-	5	-	-	-	ดีมาก
25. ความหมาย ประเภท และ ความสำคัญของสถาบันการเงินที่มีต่อ ระบบเศรษฐกิจ	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
26. บทบาทหน้าที่และความสำคัญ ของธนาคารกลาง	-	5	-	-	-	ดีมาก
27. การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบัน การเงิน	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็น การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจในประเทศ	-	5	-	-	-	ดีมาก
29. ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน ประเทศ และเสนอแนวทางแก้ไข	-	5	-	-	-	ดีมาก
30. ความหมายและกฎของอุปสงค์ อุปทาน	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
31. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด อุปสงค์และอุปทาน	-	5	-	-	-	ดีมาก
32. ความหมายและความสำคัญของ ทรัพย์สินทางปัญญา	-	5	-	-	-	ดีมาก
33. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาพอสังเขป	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
34. ตัวอย่างการละเมิดแห่งทรัพย์สิน ทางปัญญาแต่ละประเภท	-	5	-	-	-	ดีมาก
35. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนที่ ภูมิ ฯลฯ) ที่แสดง ลักษณะทางกายภาพและสังคมของ ประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
36. เส้นแบ่งเวลาของประเทศไทยกับ ทวีปต่าง ๆ	-	5	-	-	-	ดีมาก
37. ความแตกต่างของเวลามาตรฐาน กับเวลาท้องถิ่น	-	5	-	-	-	ดีมาก
38. ภัยธรรมชาติและการระวังภัยที่ เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	-	2	-	-	-	ควร ปรับปรุง
40. การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทาง สังคม	-	5	-	-	-	ดีมาก
41. แนวทางการใช้ทรัพยากรของคน ในชุมชนให้ใช้ได้ยาวนานขึ้น โดยมี จิตสำนึกรู้คุณค่าของทรัพยากร	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
42. แผนอนุรักษ์ทรัพยากรใน ทวีปเอเชีย	-	5	-	-	-	ดีมาก
43. ความร่วมมือระหว่างประเทศใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	-	1	-	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
44. ท่าเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย เช่น ศูนย์กลาง การคมนาคม	-	5	-	-	-	ดีมาก
45. ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มี ผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิด เทคโนโลยี สินค้าและประชากรใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	-	5	-	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>สาระประวัติศาสตร์</p>						
<p>1. ความสำคัญของเวลาและช่วงเวลา สำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์</p>	-	-	5	-	-	ดีมาก
<p>2. ความสัมพันธ์และความสำคัญของ อดีตที่มีต่อปัจจุบันและอนาคต</p>	-	-	2	-	-	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>3. ตัวอย่างการใช้เวลา ช่วงเวลา และ ยุคสมัยที่ปรากฏในเอกสาร ประวัติศาสตร์ไทย</p>	-	-	5	-	-	ดีมาก
<p>4. ที่มาของศักราชที่ปรากฏในเอกสาร ประวัติศาสตร์ไทย ได้แก่ จ.ศ./ม.ศ./ ร.ศ./พ.ศ./ค.ศ. และ ฮ.ศ.</p>	-	-	5	-	-	ดีมาก
<p>5. วิธีการเทียบศักราชต่าง ๆ และ ตัวอย่างการเทียบ</p>	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. ตัวอย่างการใช้ศักราชต่าง ๆ ที่ ปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์ไทย	-	-	5	-	-	ดีมาก
7. ความหมายและความสำคัญของ ประวัติศาสตร์ และวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ตัวอย่างหลักฐานในการศึกษา ประวัติศาสตร์ไทยสมัยสุโขทัย ทั้ง หลักฐานชั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง เช่น ข้อความในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย	-	-	5	-	-	ดีมาก
9. นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ ศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ไทยที่ มีอยู่ในท้องถิ่นตนเองในสมัยใดก็ได้ (สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยก่อน	-	-	1	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศีกษาธิการกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>			<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>สุขุขทัย สมัยสุขุขทัย สมัยอยุธยา สมัย ธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์) และ เหตุการณ์สำคัญในสมัยสุขุขทัย</p>						
<p>10. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียง เฉียงใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ</p>	-	-	4	-	-	ดี

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	4	-	-	ดี
12. ความร่วมมือผ่านการรวมกลุ่มเป็น อาเซียนของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ที่ถือว่าเป็น พัฒนาการของภูมิภาค	-	-	1	-	-	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ เช่น แหล่งมรดกโลกใน ประเทศต่าง ๆ ของภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	5	-	-	ดีมาก
14. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณใน ดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของ สังคมไทยในปัจจุบัน	-	-	3	-	-	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดน ไทยโดยสังเขป	-	-	5	-	-	ดีมาก
16. รัฐโบราณในดินแดนไทย เช่น ศรีวิชัย ตามพรลิงค์ ทวารวดี	-	-	4	-	-	ดี
17. รัฐไทยในดินแดนไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช สุพรรณภูมิ	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
18. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก)	-	-	5	-	-	ดีมาก
19. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
20. ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย	-	-	5	-	-	ดีมาก
21. วัฒนธรรมสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย วรรณกรรม ประเพณีสำคัญ ศิลปกรรมไทย	-	-	5	-	-	ดีมาก
22. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น การชลประทาน เครื่องสังคโลก	-	-	5	-	-	ดีมาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	246 (4.73)	210 (4.67)	94 (4.27)	4.56	0.20	ดีมาก

จากตารางที่ 23 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยส่วนรวมอยู่ใน เกณฑ์ดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 4.56 โดยมีเนื้อหาสอดคล้องสาระการเรียนรู้แกนกลางส่วนใหญ่ และมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ข้อ 7 สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 14 นางวิสาขา เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ใน เกณฑ์ดี

ข้อ 48 การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 หมู่ 9 ข้อ 51 ประวัติ และความสำคัญของวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหนะ และข้อ 52 ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ข้อ 7 ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับ วัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 12 การแบ่งอำนาจและการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ข้อ 35 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนที่ ภูมิ ฯลฯ) ที่แสดงลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและ โอเชียเนีย และข้อ 39 การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 43 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและ
โอเชียเนียที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ใน
เกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

สาระประวัติศาสตร์ ข้อ 2 ความสัมพันธ์และความสำคัญของอดีตที่มีต่อ
ปัจจุบันและอนาคต เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 9 นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์
ไทยที่มีอยู่ในท้องถิ่นตนเองในสมัยใดก็ได้ (สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย
สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์) และเหตุการณ์สำคัญในสมัยสุโขทัย เนื้อหาใน
หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 10 ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ และข้อ 11 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม
เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาใน
หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 12 ความร่วมมือผ่านการรวมกลุ่มเป็นอาเซียนของประเทศในภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ถือว่าเป็นพัฒนาการของภูมิภาค เนื้อหาในหนังสือเรียนของ
กระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 14 อิทธิพลของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของ
สังคมไทยในปัจจุบัน เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 16 รัฐโบราณในดินแดนไทย เช่น ศรีวิชัย ตามพรลิงค์ ทวารวดี เนื้อหา
ในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ดี

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	4	4	5	4.33	0.47	ดี
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
3. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	5	4	2	3.67	0.94	ดี

ตารางที่ 24 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษา และวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย น่าเสนอข้อค้นพบใหม่ และสอดคล้องกับสภาพสังคม	4	4	4	4.00	0.00	ดี
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง
6. เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นอภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2	1	2	1.67	0.47	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม	4	4	4	4.00	0.00	ดี
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
9. เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม	4	2	2	2.67	0.94	ปานกลาง
10. เนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ	4	2	2	2.67	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม	5	4	3	4.00	0.82	ดี
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4	4	2	3.33	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของ นักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษา และวุฒิภาวะของนักเรียน			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	47 (3.95)	41 (3.42)	39 (3.25)	3.53	0.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.53

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 5 เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง และข้อ 6 เนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

3.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่อง และหัวข้อ	5	1	5	3.67	1.89	ดี
2. การอธิบายเนื้อหา และ การยกตัวอย่างประกอบ	3	1	3	2.33	0.94	ควร ปรับปรุง
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน	2	1	1	1.33	0.47	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. การใช้ คำศัพท์ เฉพาะ และ การอธิบายความหมาย	3	4	4	3.67	0.47	ดี
5. ความเหมาะสมของขนาดและสี ตัวอักษร	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อ แสดง ความสำคัญของหัวข้อและ ข้อความที่น่าสนใจ	2	3	3	2.67	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. ความเหมาะสมของจำนวน ภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิกกับเนื้อหา	5	4	5	4.67	0.47	ดีมาก
8. ความเหมาะสมของลักษณะ ภาพประกอบ	4	2	3	3.00	0.00	ปานกลาง
9. การจัดวางและการอธิบาย ภาพประกอบ	2	3	3	2.67	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิก	2	2	2	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง
11. การสรุปเนื้อหาท้ายบท	2	2	2	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	1	2	2	1.67	0.47	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ความครอบคลุมของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบทกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	3	4	3	3.33	0.47	ปานกลาง
14. ความหลากหลายของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบท	3	3	4	3.33	0.47	ปานกลาง
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1.00	0.00	ควร ปรับปรุง อย่างยิ่ง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	43 (2.87)	38 (2.53)	46 (3.07)	2.82	0.22	ปานกลาง

จากตารางที่ 25 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.82

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 2 การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 3 การใช้สำนวนภาษาในการเขียน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ข้อ 10 การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ข้อ 11 การสรุปเนื้อหาท้ายบท และข้อ 12 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 15 การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

3.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. คุณภาพของปก	5	4	5	4.67	0.47	ดีมาก
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
5. คุณภาพของการพิมพ์	3	4	4	3.67	0.47	ดี

ตารางที่ 26 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า	5	5	4	4.67	0.47	ดีมาก
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน	2	3	3	2.67	0.47	ปานกลาง
8. ลักษณะของคำนำ	2	2	2	2.00	0.00	ควรปรับปรุง
9. ลักษณะของสารบัญ	3	2	3	2.67	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง	2	3	3	2.67	0.47	ปานกลาง
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม	1	1	2	1.33	0.47	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ			ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ลักษณะของดัชนี	1	1	1	1.00	0.00	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	42 (3.23)	43 (3.31)	45 (3.46)	3.33	0.10	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.33

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 8 ลักษณะของคำนำ หนังสือเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 11 ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และข้อ 13 ลักษณะของดัชนี หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

3.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้

เล่มที่ 1	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ 1
เล่มที่ 2	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ 1
เล่มที่ 3	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ 1
เล่มที่ 4	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ 2
เล่มที่ 5	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ 2

เล่มที่ 6	หมายถึง	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักพิมพ์เอกชน ที่ 2
คะแนน	หมายถึง	คะแนนคุณลักษณะของหนังสือเรียนแต่ละ รายวิชาพื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ใน ตารางต่าง ๆ
ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะของหนังสือ เรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามที่ผู้วิจัยกำหนด ไว้ในตารางต่าง ๆ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	หมายถึง	ค่าการกระจายของคะแนนคุณลักษณะของ หนังสือเรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามที่ผู้วิจัยกำหนด ไว้ในตารางต่าง ๆ
แปลความ	หมายถึง	การแปลความค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะ ของหนังสือเรียนแต่ละรายวิชาพื้นฐานในกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามที่ ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตารางต่าง ๆ

3.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา

คุณลักษณะด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ
คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของ โลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	2	2	2	2	2	3	2.17	0.37	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

<p>คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>2. มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกใน</p>	<p>2</p>	<p>2</p>	<p>5</p>	<p>3</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>3.00</p>	<p>1.15</p>	<p>ปานกลาง</p>

ตารางที่ 27 (ต่อ)

<p>คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>ด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการ ปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และ สังคมศาสตร์</p>									

ตารางที่ 27 (ต่อ)

<p>คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>3. รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์ เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้ เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และ วางแผนการดำเนินงานได้อย่าง เหมาะสม</p>	<p>5</p>	<p>4</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>4</p>	<p>3</p>	<p>3.67</p>	<p>0.94</p>	<p>ดี</p>

ตารางที่ 27 (ต่อ)

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	9 (3.00)	8 (2.67)	9 (3.00)	9 (3.00)	8 (2.67)	10 (3.33)	2.95	0.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 27 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับ คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยส่วนรวมอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.95

เมื่อพิจารณารายคุณภาพพบว่า ข้อ 1 เนื้อหาในหนังสือเรียนของ สำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 2 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับ คุณภาพผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 3 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับ คุณภาพผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

(2) ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชนกับ
 สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)									
1. การสังคายนา	2	-	-	4	-	-	3.00	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ ประเทศไทย	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
3. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำ ชาติ	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
5. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย	5	-	-	2	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในด้านการพัฒนาตนและครอบครัว	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
7. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ	5	-	-	4	-	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: เทวทูต 4	5	-	-	4	-	-	4.50	0.50	ดี
9. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การแสวงหาความรู้	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: การบำเพ็ญทุกรกิริยา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
11. พระมหากัสสปะ	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง
12. พระอุบาลี	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. อนาคตปิณฑิกะ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
14. นางวิสาขา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
15. อัมพชาดก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
16. ติตติราชาดก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. พระเจ้าอโศกมหาราช	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
18. พระโศภะและพระอูตตระ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
19. พุทธคุณ 9	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง
20. ชั้นที่ 5, ธาตุ 4	4	-	-	5	-	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
21. หลักกรรม ความหมายและคุณค่า	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
22. อบายมุข 6	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
23. สุข 2 (กายิก เจตสิก)	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
24. คิหิสุข	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
25. ไตรสิกขา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
26. กรรณฐาน 2	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
27. ปธาน 4	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
28. โภคัล 3	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
29. มงคล 38 (ไม่คบคนพาล, คบ บัณฑิต, บูชาผู้ควรบูชา)	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
30. พุทธศาสนสุภาษิต ยัม เว เสวติ ตาทิ โส คบคนเช่นใด เป็นคนเช่นนั้น	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
31. พุทธศาสนสุภาษิต อุตตนา โจทยตุ ตานํ จงเตือนตนด้วยตน	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
32. พุทธศาสนสุภาษิต นิสมุม กรณิ เสยโย ไคร์ควรญก่อนทำจึงดี	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
33. พุทธศาสนสุภาษิต ทุรวาสา ฆราวา ทุกขา เรือนที่ครองไม่ดี นำทุกข์มาให้	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
34. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
35. วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
36. วิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของ การบริหารจัดการและเจริญปัญญา การฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
37. นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญ ปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
38. หลักธรรม (ตามสาระการเรียนรู้) ในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ ร่วมกันได้อย่างสันติสุข	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. ศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ มี การประพฤติและปฏิบัติตนและวิถีการ ดำเนินชีวิตแตกต่างกันตามหลักความ เชื่อและคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ	2	-	-	5	-	-	3.50	1.50	ปานกลาง
40. การปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อ ศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ	2	-	-	2	-	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
41. ตัวอย่างของบุคคลในท้องถิ่นหรือประเทศที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์หรือมีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
42. การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
43. วิถีชีวิตของพระภิกษุ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
44. บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพฤติตนให้เป็น แบบอย่าง	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
45. การเข้าพบพระภิกษุ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
46. การแสดงความเคารพ การประนม มือ การไหว้ การกราบ การเคารพ พระรัตนตรัย การฟังเจริญพระพุทธ มนต์ การฟังสวดพระอภิธรรม การฟัง พระธรรมเทศนา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
47. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ เพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
48. การจัดโต๊ะหมู่บูชา แบบหมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 7 หมู่ 9	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
49. การจุดธูปเทียน การจัดเครื่อง ประกอบโต๊ะหมู่บูชา	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก
50. คำอาราธนาต่าง ๆ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
51. ประวัติและความสำคัญของ วันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออก พรรษา วันเทโวโรหณะ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
52. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และ เทศกาลสำคัญ	5	-	-	5	-	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม</p> <p>1. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายคุ้มครองเด็ก</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>5.00</p>	<p>0.00</p>	<p>ดีมาก</p>	

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
2. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายการศึกษา	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
3. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของ บุคคล: กฎหมายลิขสิทธิ์	-	4	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี
5. ประโยชน์ของการปฏิบัติตาม กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>6. บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มี ต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเน้น จิตสาธารณะ เช่น เคารพกติกาสังคม ปฏิบัติตนตามกฎหมาย มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษา สาธารณประโยชน์</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>5.00</p>	<p>0.00</p>	<p>ดีมาก</p>	

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรม ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	4	-	-	5	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ ความเข้าใจผิดต่อกัน	-	2	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง
9. วิธีปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ผลที่ได้รับจากการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
11. หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน	-	5	-	-	4	-	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>12. การแบ่งอำนาจและการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ตามที่ระบุ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน</p>	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. การปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
14. ความหมายและความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. ความหมายของคำว่าทรัพยากรมี จำกัดกับความต้องการมีไม่จำกัด ความขาดแคลน การเลือก และค่าเสีย โอกาส	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
16. ความหมายและความสำคัญของ การบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
17. หลักการในการบริโภคที่ดี	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
18. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การบริโภค	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
19. ค่านิยมและพฤติกรรมของ การบริโภคของคนในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งผลดีและผลเสียของพฤติกรรม ดังกล่าว	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
20. ความหมายและความเป็นมาของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
21. ความเป็นมาของเศรษฐกิจ พอเพียงและหลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้ง โครงการตามพระราชดำริ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
22. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
23. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
24. ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อ สังคมไทย	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
25. ความหมาย ประเภท และ ความสำคัญของสถาบันการเงินที่มีต่อ ระบบเศรษฐกิจ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
26. บทบาทหน้าที่และความสำคัญ ของธนาคารกลาง	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>27. การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบัน การเงิน</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>5.00</p>	<p>0.00</p>	<p>ดีมาก</p>

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
28. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็น การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจในประเทศ	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง
29. ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน ประเทศ และเสนอแนวทางแก้ไข	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
30. ความหมายและกฎของอุปสงค์ อุปทาน	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
31. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด อุปสงค์และอุปทาน	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
32. ความหมายและความสำคัญของ ทรัพย์สินทางปัญญา	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
33. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาพอสังเขป	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
34. ตัวอย่างการละเมิดแห่งทรัพย์สิน ทางปัญญาแต่ละประเภท	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
35. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนภูมิ ฯลฯ) ที่แสดง ลักษณะทางกายภาพและสังคมของ	-	2	-	-	5	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
ประเทศไทย และ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย									
36. เส้นแบ่งเวลาของประเทศไทยกับ ทวีปต่าง ๆ	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
37. ความแตกต่างของเวลามาตรฐาน กับเวลาท้องถิ่น	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก
38. ภัยธรรมชาติและการระวังภัยที่ เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
39. การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	-	2	-	-	2	-	2.00	0.00	ควร ปรับปรุง
40. การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทาง สังคม	-	5	-	-	5	-	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
41. แนวทางการใช้ทรัพยากรของคน ในชุมชนให้ใช้ได้นานขึ้น โดยมี จิตสำนึกรู้คุณค่าของทรัพยากร	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง
42. แผนอนุรักษ์ทรัพยากรใน ทวีปเอเชีย	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
43. ความร่วมมือระหว่างประเทศใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	-	1	-	-	5	-	3.00	2.00	ปานกลาง
44. ท่าเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย	-	5	-	-	2	-	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>และโอเชียเนีย เช่น ศูนย์กลาง การคมนาคม</p>									
<p>45. ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มี ผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิด เทคโนโลยี สินค้าและประชากรใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย</p>	<p>-</p>	<p>3</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>4.00</p>	<p>1.00</p>	<p>ดี</p>

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
สาระประวัติศาสตร์ 1. ความสำคัญของเวลาและช่วงเวลา สำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. ความสัมพันธ์และความสำคัญของ อดีตที่มีต่อปัจจุบันและอนาคต	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. ตัวอย่างการใช้เวลา ช่วงเวลา และ ยุคสมัยที่ปรากฏในเอกสาร ประวัติศาสตร์ไทย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
4. ที่มาของศักราชที่ปรากฏในเอกสาร ประวัติศาสตร์ไทย ได้แก่ จ.ศ./ม.ศ./ ร.ศ./พ.ศ./ค.ศ. และ ฮ.ศ.	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. วิธีการเทียบศักราชต่าง ๆ และ ตัวอย่างการเทียบ	-	-	4	-	-	5	4.50	0.50	ดี
6. ตัวอย่างการใช้ศักราชต่าง ๆ ที่ ปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์ไทย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>7. ความหมายและความสำคัญของ ประวัติศาสตร์ และวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>5.00</p>	<p>0.00</p>	<p>ดีมาก</p>

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ตัวอย่างหลักฐานในการศึกษา ประวัติศาสตร์ไทยสมัยสุโขทัย ทั้ง หลักฐานขั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง เช่น ข้อความในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>9. นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ ศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ไทยที่ มีอยู่ในท้องถิ่นตนเองในสมัยใดก็ได้ (สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยก่อน สุโขทัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัย ธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์) และ เหตุการณ์สำคัญในสมัยสุโขทัย</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>1</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>4</p>	<p>2.50</p>	<p>1.50</p>	<p>ควร ปรับปรุง</p>

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
10. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	-	-	2	-	-	4	3.00	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
12. ความร่วมมือผ่านการรวมกลุ่มเป็น อาเซียนของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ที่ถือเป็น พัฒนาการของภูมิภาค	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

<p>สภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระการเรียนรู้สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสภาระการเรียนรู้ สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสภาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสภาระ การเรียนรู้สังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>						<p>ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน</p>	<p>ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน</p>	<p>แปลความ</p>
	<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1</p>			<p>สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2</p>					
	<p>เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>	<p>เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)</p>	<p>เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)</p>	<p>เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)</p>			
	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>	<p>คะแนน</p>			
<p>13. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง เฉียงใต้ เช่น แหล่งมรดกโลกใน ประเทศต่าง ๆ ของภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>5</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>2</p>	<p>3.50</p>	<p>1.50</p>	<p>ปานกลาง</p>

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
14. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณใน ดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของ สังคมไทยในปัจจุบัน	-	-	3	-	-	5	4.00	1.00	ดี
15. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดน ไทยโดยสังเขป	-	-	5	-	-	4	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
16. รัฐโบราณในดินแดนไทย เช่น ศรีวิชัย ตามพรลิงค์ ทวารวดี	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
17. รัฐไทยในดินแดนไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช สุพรรณภูมิ	-	-	2	-	-	5	3.50	1.50	ปานกลาง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
18. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก)	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
19. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ	-	-	5	-	-	4	4.50	0.50	ดี
20. ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
21. วัฒนธรรมสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย วรรณกรรม ประเพณีสำคัญ ศิลปกรรมไทย	-	-	5	-	-	5	5.00	0.00	ดีมาก
22. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น การชลประทาน เครื่องสังคโลก	-	-	5	-	-	4	4.50	0.50	ดี

ตารางที่ 28 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ระดับคะแนนความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์ เอกชนกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	236 (4.54)	198 (4.40)	99 (4.50)	252 (4.85)	218 (4.84)	102 (4.63)	4.63	0.17	ดีมาก

จากตารางที่ 28 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความสอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยส่วนรวมอยู่ใน เกณฑ์ดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 4.63 โดยมีเนื้อหาสอดคล้องสาระการเรียนรู้แกนกลางส่วนใหญ่ และมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา) ข้อ 1 การสังคายนา ข้อ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ และข้อ 5 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 7 สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ: ประสูติ และข้อ 8 สรุปและวิเคราะห์ พุทธประวัติ: เหวทูต 4 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 11 พระมหากัสสปะ และข้อ 19 พุทธคุณ 9 เนื้อหาในหนังสือเรียน ของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 20 ชันธุ 5, ธาตุ 4 เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดย ส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 38 หลักธรรม (ตามสาระการเรียนรู้) ในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และข้อ 39 ศาสนิกชนของศาสนา ต่าง ๆ มี การประพาศติและปฏิบัติตนและวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันตามหลักความเชื่อและ คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 40 การปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ข้อ 4 กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล: กฎหมายลิขสิทธิ์ และข้อ 7 ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 8 วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 11 หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 28 ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ และข้อ 35 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนภูมิ ฯลฯ) ที่แสดงลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 39 การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 41 แนวทางการใช้ทรัพยากรของคนในชุมชนให้ใช้ได้นานขึ้น โดยมีจิตสำนึกคุณค่าของทรัพยากร ข้อ 42 แผนอนุรักษ์ทรัพยากรในทวีปเอเชีย ข้อ 43 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนียที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และข้อ 44 ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย เช่น ศูนย์กลางการคมนาคม เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 45 ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิด เทคโนโลยี สินค้าและประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

สาระประวัติศาสตร์ ข้อ 5 วิธีการเทียบศักราชต่าง ๆ และตัวอย่างการเทียบ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 9 นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ไทยที่มีอยู่ในท้องถิ่นตนเองในสมัยใดก็ได้ (สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์) และเหตุการณ์สำคัญในสมัยสุโขทัย เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

ข้อ 11 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และข้อ 13 ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่าง ๆ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 14 อิทธิพลของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของสังคมไทยในปัจจุบัน และข้อ 15 สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อ 17 รัฐไทยในดินแดนไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช สุพรรณภูมิ เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข้อ 19 พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และข้อ 22 ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น การชลประทาน เครื่องสังคโลก เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

(3) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา	1	4	4	4	4	5	3.67	1.25	ดี
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน	5	4	4	5	4	4	4.33	0.47	ดี
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย นำเสนอข้อค้นพบใหม่และสอดคล้องกับสภาพสังคม	4	4	4	5	4	5	4.33	0.47	ดี

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง	4	2	2	2	2	2	2.33	0.75	ควรปรับปรุง
6. เนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็นอภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2	1	2	2	2	2	1.83	0.37	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม	4	4	5	4	5	5	4.50	0.50	ดี
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของ นักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้าน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
9. เนื้อหามีส่วนช่วยพัฒนานักเรียน ด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อ การตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับ ตนเองและสังคม	5	2	2	4	2	2	2.83	1.21	ปานกลาง
10. เนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างสันติ	5	2	3	5	2	4	3.50	1.26	ปานกลาง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม	5	2	3	5	4	4	3.83	1.07	ดี
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4	4	2	4	4	4	3.67	0.75	ดี

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของ นักเรียน	ระดับคะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน ด้าน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม (ค่าเฉลี่ย)	49 (4.08)	39 (3.25)	41 (3.42)	50 (4.16)	43 (3.58)	47 (3.92)	3.74	0.34	ดี

จากตารางที่ 29 แสดงว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.74

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 5 เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง และข้อ 6 เนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาในหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีความเหมาะสมโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

3.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่อง และหัวข้อ	5	2	3	5	2	5	3.67	1.37	ดี
2. การอธิบายเนื้อหาและ การยกตัวอย่างประกอบ	2	2	3	3	3	2	2.50	0.50	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน	4	2	5	2	1	2	2.67	1.37	ปานกลาง
4. การใช้คำศัพท์เฉพาะและ การอธิบายความหมาย	3	5	4	2	4	5	3.83	1.07	ดี
5. ความเหมาะสมของขนาดและสี ตัวอักษร	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 30 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อ แสดงความสำคัญของหัวข้อและ ข้อความที่น่าสนใจ	4	4	4	3	3	3	3.50	0.50	ปานกลาง
7. ความเหมาะสมของจำนวน ภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิกกับเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก

ตารางที่ 30 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ความเหมาะสมของลักษณะ ภาพประกอบ	4	4	4	2	5	4	3.83	0.90	ดี
9. การจัดวางและการอธิบาย ภาพประกอบ	3	3	5	3	3	3	3.33	0.75	ปานกลาง
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และ ผังกราฟิก	3	2	2	3	2	2	2.33	0.47	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. การสรุปเนื้อหาท้ายบท	2	2	2	2	2	3	2.17	0.37	ควร ปรับปรุง
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล	2	3	2	2	3	3	2.50	0.50	ควร ปรับปรุง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ความครอบคลุมของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบทกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	4	4	4	5	4	5	4.33	0.47	ดี
14. ความหลากหลายของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบท	3	3	2	5	3	3	3.17	0.90	ปานกลาง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหา และการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ- ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธ ศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่ พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ- ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้	2	3	2	2	2	2	2.17	0.37	ควร ปรับปรุง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	51 (3.40)	49 (3.27)	52 (3.47)	49 (3.27)	47 (3.13)	52 (3.47)	3.34	0.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 30 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.34

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 2 การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ ข้อ 10 การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ข้อ 11 การสรุปเนื้อหาท้ายบท ข้อ 12 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล และข้อ 15 การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

3.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
2. คุณภาพของปก	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน	4	4	4	4	4	4	4.00	0.00	ดี

ตารางที่ 31 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม	5	5	5	4	5	5	4.83	0.37	ดีมาก
5. คุณภาพของการพิมพ์	4	4	4	3	3	3	3.50	0.50	ปานกลาง
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน	3	3	3	3	3	3	3.00	0.00	ปานกลาง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
8. ลักษณะของคำนำ	3	3	3	2	2	3	2.67	0.47	ปานกลาง
9. ลักษณะของสารบัญ	3	4	3	3	5	3	3.50	0.76	ปานกลาง
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง	4	3	3	3	5	3	3.50	0.76	ปานกลาง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม	5	4	5	4	4	4	4.33	0.47	ดี
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ	5	4	3	3	3	3	3.50	0.76	ปานกลาง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน	ระดับคะแนนคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน						ค่าเฉลี่ยของคะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	สำนักพิมพ์เอกชนที่ 1			สำนักพิมพ์เอกชนที่ 2					
	เล่มที่ 1 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 2 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 3 (ประวัติ-ศาสตร์)	เล่มที่ 4 (พระพุทธศาสนา)	เล่มที่ 5 (หน้าที่พลเมืองฯ)	เล่มที่ 6 (ประวัติ-ศาสตร์)			
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
13. ลักษณะของดัชนี	1	1	1	1	1	1	1.00	0.00	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
รวม (ค่าเฉลี่ย)	52 (4.00)	50 (3.85)	49 (3.77)	45 (3.46)	50 (3.85)	47 (3.62)	3.76	0.17	ดี

จากตารางที่ 31 แสดงว่า หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.76

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อ 13 ลักษณะของดัชนี หนังสือเรียน ของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

3. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
<p>ด้านเนื้อหา</p> <p>- ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือมาตรฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตาม</p>	3.69	0.62	ดี	3.00	0.00	ปานกลาง	2.67	0.00	ปานกลาง

ตารางที่ 32 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551									

ตารางที่ 32 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
- ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับ	4.56	0.19	ดีมาก	4.41	0.33	ดี	4.56	0.20	ดีมาก

ตารางที่ 32 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
มัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 - ความเหมาะสมด้านการส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทาง สังคมศึกษาและภาวะของนักเรียน	3.56	0.11	ดี	3.47	0.32	ปานกลาง	3.53	0.28	ปานกลาง

ตารางที่ 32 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริม การเรียนรู้	2.85	0.31	ปานกลาง	2.71	0.25	ปานกลาง	2.82	0.22	ปานกลาง
ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน	3.40	0.15	ปานกลาง	3.46	0.07	ปานกลาง	3.33	0.10	ปานกลาง

จากตารางที่ 32 แสดงว่า คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของ กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านเนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วน ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และความสอดคล้องกับคุณภาพ ผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

มีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ใน เกณฑ์ดีมาก ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ดี และ ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและ วุฒิมิภาวะของนักเรียน ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ในด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทาง กายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน ในหลักสูตรทั้ง 3 ฉบับ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

4. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน

คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน ในด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน มีผลการวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แสดงไว้ในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์
เอกชน

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
<p>ด้านเนื้อหา</p> <p>- ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือมาตรฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตาม</p>	3.81	0.74	ดี	3.08	0.19	ปานกลาง	2.95	0.23	ปานกลาง

ตารางที่ 33 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551									

ตารางที่ 33 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
- ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับ	3.93	0.96	ดี	4.53	0.22	ดี	4.63	0.17	ดีมาก

ตารางที่ 33 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
มัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 - ความเหมาะสมด้านการส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทาง สังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน	3.52	1.17	ปานกลาง	3.43	0.42	ปานกลาง	3.74	0.34	ดี

ตารางที่ 33 (ต่อ)

คุณลักษณะ	คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของสำนักพิมพ์เอกชน								
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)			หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544			หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริม การเรียนรู้	3.26	0.14	ปานกลาง	2.94	0.25	ปานกลาง	3.34	0.12	ปานกลาง
ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน	3.53	0.19	ปานกลาง	3.23	0.14	ปานกลาง	3.76	0.17	ดี

จากตารางที่ 33 แสดงว่า คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของ สำนักพิมพ์เอกชน ในด้านเนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วน ความสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และมีความสอดคล้องกับคุณภาพ ผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

มีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ใน เกณฑ์ดี ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ดี และ ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและ ภาวะของนักเรียน ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดี

ในด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ ในหลักสูตรทั้ง 3 ฉบับ อยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง

ในด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน ในหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดี

จากคุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนข้างต้น พิจารณาได้ว่า ในภาพรวมหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน โดยในด้านเนื้อหา หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีเนื้อหาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรทั้ง 3 ฉบับ อยู่ในเกณฑ์ที่ดีถึงดีมาก ส่วนในด้านอื่น ๆ หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามหลักสูตร ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ในด้านเนื้อหา ด้าน การนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรระหว่าง พ.ศ.2533- 2553 ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน จำนวน 30 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ที่ผู้วิจัย ได้สร้างขึ้น ประกอบด้วยเกณฑ์แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง และควรปรับปรุงอย่างยิ่ง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ คุณลักษณะของหนังสือเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น

1.1 ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือมาตรฐานช่วง ชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3 ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณภาพของนักเรียน

2. ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

3. ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

ผู้วิจัยนำแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตัดสินความตรงตามเนื้อหาและความครอบคลุม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง และนำแบบวิเคราะห์นั้นมาหาค่าความเที่ยงโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการวิเคราะห์หนังสือเรียนของผู้วิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 3 เล่ม จากนั้นจึงนำแบบวิเคราะห์ไปใช้ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 เล่ม และนำผลวิเคราะห์หนังสือเรียนรายเล่มมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายผู้จัดทำโดยการหาค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียงตามลำดับของหลักสูตร

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 ของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีรายละเอียดตามลำดับของหลักสูตร ดังนี้

1. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

1.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

1.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการมีคุณลักษณะ ดังนี้

มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดี

มีเนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

1.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อการใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อแสดงความสำคัญของหัวข้อและข้อความที่น่าสนใจ ข้อการจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ และข้อการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อการใช้สำนวนภาษาในการเขียน ข้อการนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ข้อการสรุปเนื้อหาท้ายบท และข้อการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อลักษณะของสารบัญ และข้อลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิงอยู่ในเกณฑ์

ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และข้อลักษณะของดัชนีอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชน

1.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนมีคุณลักษณะ ดังนี้

มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดี

มีเนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดี

มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อเนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง และข้อเนื้อหามีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อเนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อการใช้สำนวนภาษาในการเขียน ข้อการนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก และข้อการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อการสรุปเนื้อหาท้ายบท และข้อการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้าน

องค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อลักษณะของดัชนีอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการมีคุณลักษณะ ดังนี้

มีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในมาตรฐานข้อเรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

มีเนื้อหาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ดี

มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อเนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

2.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อการนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ข้อการสรุปเนื้อหาท้ายบท และข้อการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อการใช้สำนวนภาษาในการเขียน และข้อการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้าน องค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการ วิเคราะห์ข้อลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง และข้อ ลักษณะของดัชนีอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ของสำนักพิมพ์เอกชน

2.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา สรุปได้ว่า หนังสือเรียน ของสำนักพิมพ์เอกชนมีคุณลักษณะด้านเนื้อหา ดังนี้

มีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในมาตรฐานข้อเรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

มีเนื้อหาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในเกณฑ์ดี

มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ ข้อเนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง และข้อเนื้อหาที่มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการ แสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

2.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและ การส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้าน การนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อ การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ ข้อความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ ข้อ การสรุปเนื้อหาท้ายบท ข้อการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ข้อความครอบคลุมของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบทกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา และข้อการเสนอแนะแหล่ง

การเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อการใช้สำนวนภาษาในการเขียน และข้อการนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิกอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อลักษณะของคำนำ และข้อลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อลักษณะของดัชนีอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

3. คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.1 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการมีคุณลักษณะ ดังนี้

มีเนื้อหาสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในคุณภาพข้อมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

มีเนื้อหาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์

ข้อเนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง และข้อเนื้อหาที่มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการ แสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

3.1.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อ การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ ข้อการนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ข้อ การสรุปเนื้อหาท้ายบท และข้อการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ ข้อการใช้สำนวนภาษาในการเขียน และข้อการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง อย่างยิ่ง

3.1.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะด้าน องค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการ วิเคราะห์ข้อลักษณะของคำนำอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง นอกจากนี้ข้อลักษณะของภาคผนวกหรือ การให้ข้อมูลเพิ่มเติม และข้อลักษณะของดัชนีอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

3.2 คุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักพิมพ์เอกชน

3.2.1 คุณลักษณะด้านเนื้อหา สรุปได้ว่า หนังสือเรียน ของสำนักพิมพ์เอกชนมีคุณลักษณะ ดังนี้

มีเนื้อหาสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในคุณภาพข้อมี ความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

มีเนื้อหาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

3.2.2 คุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยในรายการวิเคราะห์ข้อ การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ ข้อการนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก ข้อ การสรุปเนื้อหาท้ายบท ข้อการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล และข้อการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

3.2.3 คุณลักษณะด้านองค์ประกอบทางกายภาพและ ส่วนประกอบของหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน มีคุณลักษณะด้าน องค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553 มีประเด็นสำคัญ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. คุณลักษณะของหนังสือเรียนด้านเนื้อหา

1.1 ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือมาตรฐานช่วงชั้น ที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากการวิเคราะห์พบว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์ เอกชน มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อยู่ในเกณฑ์ดี มีเนื้อหาสอดคล้องกับ มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามลำดับของหลักสูตรพบว่า ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับปัจจุบัน หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์น้อยกว่าในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) การเรียบเรียงเนื้อหาหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน จึงควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของลาวัญญ์ วิทยาวุฑฒิกุล และปราณี โพธิสุข (2526, 194) ที่เสนอว่า เนื้อหาต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอนสังคมศึกษา

ประเด็นสำคัญที่หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนควรปรับปรุง ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกับจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของพรทิพย์ สิงห์โตทอง (2528: 167-168) ที่เสนอว่า เนื้อหาที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และมีลักษณะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันระหว่างคนในสังคมและประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงบทบาทของหนังสือเรียนในปัจจุบันที่ UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research (2010: 8) เสนอว่า หนังสือเรียนควรมีส่วนช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ การเรียบเรียงเนื้อหาในหนังสือเรียนจึงควรคำนึงถึงความทันสมัยและการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะมีการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนใน พ.ศ.2558

1.2 ความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลางระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากการวิเคราะห์พบว่า

หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีเนื้อหาสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หรือสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้จัดทำหนังสือเรียนต้องคำนึงถึงเกณฑ์ประเมินคุณภาพหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (วิชาพอ อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550: 15) ที่กำหนดว่า ในด้านเนื้อหา มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้อย่างเคร่งครัด

อย่างไรก็ตามหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนมีประเด็นสำคัญที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างครบถ้วนและชัดเจน เนื่องจากเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละรายวิชาในแต่ละหลักสูตรพบว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีเนื้อหาไม่ชัดเจน ไม่ครบถ้วน หรือไม่มีเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นบางส่วน ยกตัวอย่างเช่น ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เนื้อหาในหนังสือเรียนรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ของกระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนในหัวข้อเรื่องของรายวิชา ข้อ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้นในปัจจุบัน ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เนื้อหาในหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน ไม่มีเนื้อหาในสาระการเรียนรู้ข้อ 32 แนวทางและการเลือกสรรผลงานของบุคคลสำคัญ เพื่อนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิเชียร ทัพประเสริฐ (2522) อุไรวรรณ เขียมประภัสสร (2523) และสุวิชา พูลเกษ (2523) ที่พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหนังสือเรียนมีเนื้อหาบางตอนที่ ไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร และในบางเรื่องก็ขาดรายละเอียดที่จำเป็น

1.3 ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและคุณภาวะของนักเรียน จากการวิเคราะห์พบว่า หนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทาง

สังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชน มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักพิมพ์เอกชน มีเนื้อหาเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ประเด็นสำคัญที่หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนควรปรับปรุง ได้แก่ เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง และเนื้อหามีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของ Nichols and Ochoa (1971: 290-291) ที่เสนอว่า ผู้แต่งแสดงทัศนะที่เป็นกลางหรือไม่ และเนื้อหาสาระส่งเสริมให้เกิดการตั้งปัญหา (Inquiry) และค้นคว้าเพิ่มเติมหรือไม่

2. คุณลักษณะของหนังสือเรียนด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์พบว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ประเด็นสำคัญที่หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนควรปรับปรุง ได้แก่

(1) การใช้สำนวนภาษาในการเขียน เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของลาวัณย์ วิทยาวุฑฒิกุล และปราณี โพธิ์สุข (2526: 194) ที่เสนอว่า เนื้อหาใช้ภาษาที่เหมาะสม มีความถูกต้องในด้านการใช้สำนวนและตัวสะกด ใช้รูปประโยคสั้น ๆ และเข้าใจง่าย ใช้ศัพท์เฉพาะซึ่งเป็นที่ยอมรับ

(2) การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ประเมินคุณภาพหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ, 2550: 15-16) ที่กำหนดว่า ภาพ ตาราง แผนภูมิ (ถ้ามี) พิจารณาในเรื่องความถูกต้องชัดเจนและเป็น

ปัจจุบัน มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ และช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น

(3) การสรุปเนื้อหาท้ายบท เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์ และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของพรทิพย์ สิงห์โตทอง (2528: 173) ที่เสนอว่า มีบทสรุปท้ายบทเรียนทุกบท การสรุปได้ใจความชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ให้แนวคิดที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเชื่อมโยงไปถึงเนื้อหาตอนใหม่

(4) การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการเลือกใช้นักเรียนของ The American Textbook Council (2010: online) ที่เสนอว่า เนื้อหาและข้อมูลอื่น ๆ มีการอ้างอิงแหล่งที่มาหรือไม่

(5) การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อการเรียนรู้อาสาสังคมศึกษาของ Calgary Board of Education and Alberta Initiative for School Improvement (2004: 5) ที่เสนอว่า การส่งเสริมให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3. คุณลักษณะของหนังสือเรียนด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน จากการวิเคราะห์พบว่า หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ประเด็นสำคัญที่หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์เอกชนควรปรับปรุง ได้แก่ ลักษณะของดัชนี เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีของสมพร จารุณัฐ (2533: 82) ที่อธิบายว่า ลักษณะภายนอกของหนังสือเรียนในส่วนดัชนี คือ รายการของเรื่องย่อ ๆ หรือคำ หรือข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับสถานที่และบุคคลเรียงลำดับตามตัวอักษรพร้อมกับเลขหน้าหนังสือกำกับ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถค้นหาเรื่องย่อ ๆ ในหนังสือเรียนได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อการเรียนรู้อาสาสังคมศึกษาของ Calgary Board of Education and Alberta Initiative for School Improvement (2004: 4) ที่เสนอว่า การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชา

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงต้องใช้สมาธิและระยะเวลาในการวิเคราะห์เป็นเวลานาน คือ ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2553 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2554 โดยใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน ในการวิเคราะห์หนังสือเรียน 1 เล่ม ผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยในลักษณะเช่นนี้ควรต้องคำนึงถึงข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาในการวิเคราะห์ การมีสมาธิ ตลอดจนวิธีการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหนังสือเรียน ดังนี้

1. การเรียบเรียงเนื้อหาในหนังสือเรียนต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง รวมถึงความเหมาะสมด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสาขาวิชาและวุฒิภาวะของนักเรียน
2. การนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเรียนควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉพาะในส่วนของการใช้สำนวนภาษาในการเขียน การสรุปเนื้อหาท้ายบท การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก และการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้
3. การจัดทำหนังสือเรียนควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน โดยเฉพาะในส่วนของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและดัชนี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาต่าง ๆ ทั้งที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำหนังสือเรียนที่ส่งเสริมแนวคิดทางสังคมศึกษาที่สำคัญต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศหรือสันติภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กานต์วี บุษยานนท์. 2546. **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ก่อ สวัสดิพิบูลย์. 2507. หนังสือเรียนของเด็ก. **ศูนย์ศึกษา 11** (มีนาคม 2507): 32-36.
- กำธร สติรกุล. 2528. **หนังสือและการพิมพ์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กำธร สติรกุล และสุมน อมรวิวัฒน์. 2535. กระดาษ. ใน **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ** (เล่มที่ 16, หน้า 320-322). กรุงเทพฯ : โครงการสารานุกรมไทยฯ.
- กำธร สติรกุล และสุมน อมรวิวัฒน์. 2535. งานทำเล่ม. ใน **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ** (เล่มที่ 16, หน้า 353-356). กรุงเทพฯ : โครงการสารานุกรมไทยฯ.
- โกชัย สารีบุตร และสมพร สารีบุตร. 2521. **แนวการวิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. 2525. แนวความคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการวิเคราะห์แบบเรียน, เอกสารการอบรมวิจัยปฏิบัติการ ครั้งที่ 3-4 เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนา **สื่อการเรียนการสอน**, 88-89. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณา สินไชย และรัตนา ฤชาฤทธิ. 2520. **ความเป็นมาของแบบเรียนไทย**. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2546. **การกำหนดสื่อการเรียนรู้อ้างอิงสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554. **ฐานข้อมูลบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้อ้างอิงสำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://academic.obec.go.th/textbook/web/index.php> [2554, มกราคม 25]

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551.

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จินตนา ไบกาชฎี. 2520. หนังสือเรียนที่ไม่ใช่แบบเรียน. **วารสารประชาศึกษา** 28 (มีนาคม 2520): 20-23.

จินตนา ไบกาชฎี. 2538. **รูปลักษณะหนังสือเรียนมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2523. **การอ่านและพิจารณาหนังสือ.** กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

เฉลิม มลิลลา. 2521. **หลักและวิธีการสอนประวัติศาสตร์ในโรงเรียนมัธยม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เฉลิมพล ว่องวิทย์การ. 2527. **ผลของหมึกต่างสีที่ใช้พิมพ์เอกสารประกอบการเรียนของ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. 2523. **ระบบสื่อการสอน = A systems approach for instructional media designs.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยรัตน์ ชลวิถี. 2524. **การศึกษาเปรียบเทียบการออกแบบกราฟิคหนังสือแบบเรียนไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวลีพร พงษ์สมบุญ. 2531. **พัฒนาการของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดลฤดี สุจิตตานนท์รัตน์. 2528. **พัฒนาการการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันท หลบกัย. 2531. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยจาก การอ่านเนื้อหาบทเรียนที่แทรกคำถามระหว่างเนื้อหากับการอ่านเนื้อหาบทเรียน ที่มีคำถามท้ายเนื้อหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร.

ธรรมการ, กระทรวง. 2480. **ประมวลการสอนชั้นมัธยมต้น กระทรวงธรรมการ พ.ศ.2480.**

ประมวลการศึกษาพิเศษ ภาค 1 ตอน 2. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช.

ธรรมการ, กระทรวง. 2438. **หลักสูตร พ.ศ.2438.** พระนคร : กรมวิชาการ.

ธรรมการ, กระทรวง. 2448. **หลักสูตร พ.ศ.2448.** พระนคร : กรมวิชาการ.

ธรรมการ, กระทรวง. 2454. **หลักสูตร พ.ศ.2454.** พระนคร : กรมวิชาการ.

ธรรมการ, กระทรวง. 2491. **หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา กรมศึกษาธิการ พ.ศ.2491.** พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. **พระราชบัญญัติ**

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

นุชนารถ เป้วบุญสม. 2538. การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บงกชรัตน์ วรรณวงศ์สอน. 2536. **ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดคอลัมน์ในหนังสือ แบบเรียนกับความสามารถในการอ่านที่ส่งผลต่อความเข้าใจและเวลาที่ใช้ในการอ่าน.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บรรเจิด ภิมมย์. 2522. **การสำรวจสภาพที่นำไปสู่ปัญหาการใช้แบบเรียนสังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) เขตการศึกษา 4.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชา การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บันลือ พฤกษ์วัน. 2536. **วรรณกรรมเด็ก.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. 2523. **ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

- ประจักษ์ อินจันทร์. 2527. **ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์รายวิชา และเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาบังคับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรพุทธศักราช 2521 กับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. 2524. **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ปราณี โพธิสุข. 2527. **เอกสารประกอบการสอนวิชา กศ.สส 532 การวิเคราะห์วิจารณ์ หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา, ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. 2550. **สภาพและปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. 2523. **การสอนค่านิยมและจริยธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พิมณศ.
- พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช. 2528. **การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาภาษา กับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ สิงห์โตทอง. 2528. **การวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พระพุทธศาสนา.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนภา แจ่มดวง. 2551. **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรนุช ภาสุรภัทร. 2513. **หลักเกณฑ์ในการสร้างภาพประกอบหนังสือแบบเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาสัตตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพโรจน์ เภาใจ. 2536. **องค์ประกอบทางกายภาพของหนังสือที่เป็นสาเหตุให้เด็กเลือกหนังสือแบบเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มัทนียา พงศ์สุวรรณ. 2547. **การเสนอแนวทางการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชาจากการวิเคราะห์เนื้อหาประวัติศาสตร์ในหนังสือเรียนแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวนันท์ เขมฐรัตน์. 2523. **การศึกษาพัฒนาการของแบบเรียนประกอบภาพของไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชา วัสดุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รจิต ชัยสุข. 2517. **ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมแบบประสม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชา บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัญจวน อินทรกำแหง. 2520. **การเลือกหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลัดดา สุวรรณกุล. 2528. **พัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลาวัญญ์ วิทยาอุทมิกุล และปราณี โพธิ์สุข. 2526. **การวิเคราะห์และการใช้หนังสือเรียนสังคมศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 5-9 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วชิราพร อัจฉริยโกศล, วลัย พานิช, นาถวดี นันทาภินัย และวิจิต เทพประสิทธิ์. 2550. **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง เกณฑ์ วิธีการตรวจประเมิน และการจัดระดับคุณภาพหนังสือเรียน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- วรัญญา สวัสดิ์บุตร. 2532. **การวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส 605**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วันทนา ภูมิกาญจน์. 2531. การวิเคราะห์หมโนทัศน์สังคมศึกษาในหนังสือเรียนสังคมศึกษา
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
 ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลีย์ ปราสาททองไอสถ. 2520. แนะนำหนังสือเรียน. วารสารประชาศึกษา 2 (กันยายน 2520):
 37.
- วารี ธีระจิตร. 2531. **หลักการวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนในระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525. **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน
 สไตร์.
- วิเชียร ทัพประเสริฐ. 2522. **ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชา
 สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชา
 มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยะ สิริสิงห. 2524. **การเขียนเรื่องสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. 2516. **การประเมินแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง.**
 วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2544. **ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2544 ชุดที่ 13 เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2503. **หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2503.** กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2518. **หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518.**
 กรุงเทพฯ : แผนกช่างพิมพ์โรงพิมพ์สารพัดช่าง.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2521. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.** กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์การศาสนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2533. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
 ปรับปรุง พ.ศ.2533).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2546. **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2545. **การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2538. **คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 229/2538 เรื่อง การกำหนดหนังสือสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2545. **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2545. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. 2545. **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สนั่น ปัทมะทิน. 2513. **การเรียงพิมพ์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพร จารุณี. 2540. **การวางแผนการเรียนการสอน สื่อและกระบวนการ.** กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- สมพร จารุณี. 2538. **ชุดอบรมความรู้เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมพร จารุณี. 2533. **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูในการพัฒนาคุณภาพหนังสือเรียน.** กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- สุดาพร ปัญญาพฤกษ์. 2546. **สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

- สุวิชา พูลเกษ. 2523. **ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อธิพร มากพูน. 2551. **สภาพและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรสา ปราชญ์นคร. 2523. **หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- อุไรวรรณ เขียมประภัสสร. 2523. **ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. 14 ธันวาคม 2552. **ผู้จัดการฝ่ายวิชาการ บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด. สัมภาษณ์.**
- เอนก รัตน์ปิยะภากรณ์. 2528. **แนวทางในการพิจารณาเลือกหนังสือเรียน. สารพัฒนาหลักสูตร (มกราคม 2528): 33-35.**

ภาษาอังกฤษ

- Brown, J.W., Lewis, R.B., and Harclerod, F.F. 1985. **A.V. Instruction: Media and Methods.** New York : McGraw-Hill Book.
- Brugeilles, C., and Cromer, S. 2009. **Promoting Gender Equality through Textbooks A methodological guide.** France : UNESCO.
- Burke, P.J. 2011. **Textbooks and Tests: Math and Social Studies.** Shepherdstown : the Number Institute.
- Calgary Board of Education and Alberta Initiative for School Improvement. 2004. **Literature Connections to the New Social Studies Curriculum Canadian Symbols and Identity.** Calgary : Calgary Board of Education.
- Camera, A., and Timera, M. 2009. **Analysis method for sorting out the representative school textbooks.** EUROROADMAP-WP4 EHGO-CNRS (April 2009): 4.

- Chambliss, M., Richardson, W., Torny-Purta, J., and Wilkenfeld, B. 2007. Improving Textbooks as a Way to Foster Civic Understanding and Engagement. **CIRCLE Working Paper 54** (April 2007): 1-11.
- Clark, L.H., and Starr, S.I. 1976. **Secondary School Teaching Method**. 3rd (ed.). New York : McMillan.
- Deighton, L.C. 1971. Textbooks: Role in Education. **The Encyclopedia of Education 9** (1971): 209.
- Education Bureau of Hong Kong. 2009. **Guiding Principles for Quality of Textbooks** [Online]. Available from: <http://www.edb.gov.hk/index.aspx?langno=1&nodeid=2842> [2009, December 16]
- Georgescu, D., and Bernard, J. 2007. Thinking and Building Peace Through Innovative Textbook Design. In Carolyn Peterson (ed.), **Report of the inter-regional experts' meeting on developing guideline for promoting peace and intercultural understanding through curricula, textbooks and learning materials (Paris, 2007)**, pp. 12. France : UNESCO.
- Giannangelo, D.M., and Kaplan, M.B. 1992. **An Analysis and Critique of Selected Social Studies Textbooks**. Tennessee : Memphis University.
- Good, C.V. 1973. **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.
- Hartley, J., and Burnhill, P. 1976. **Textbook Design A Practical Guide for UNESCO**. UK : Division of methods, materials and techniques.
- Hummel, C. 1988. **School Textbooks and Lifelong Education: an Analysis of Schoolbooks from Three Countries**. Germany : UNESCO.
- Jarolimek, J. 1972. **Social Studies in Elementary Education**. 5th (ed.). New Jersey : Preston-Hill Book Company.
- Jitendra, A., Nolet, V., Gomez, O., and Xin, P.Y. 1999. An Analysis of Four Middle School Geography Textbooks: Meeting the Needs of Students with Learning Problems, **Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association (Montreal CANADA, 1999)**, pp.12-24. USA : the American Educational Research Association.

- Lennerstad, H., Erman, D., and Salomosson, M. 2007. **An Evolutionary Textbook—Evolving by Student Activity** [Online]. Available from: <http://www.maa.org/joma/Volume7/Lennerstad/Evolutionary.html> [2010, October 1].
- Lucas, N. 2006. Comparing Layout and Content in Paper and Electronic Versions of a Geography Textbook. In Mike Horsley and Jim McCall (eds.), **Ninth International Conference on Textbooks and Educational Media Peace, Democratization and Reconciliation in Textbooks and Educational Media**, pp.270-277. Tonsberg : IARTEM.
- Myers, M.P., and Savage, T. 2005. **Enhancing Student Comprehension of Social Studies Material**. New York : Springer Science+Business Media.
- Nichols, A.S., and Ochoa, A. 1971. Evaluation Textbooks for Elementary Social Studies: Criteria for the Seventies. **Social Education** 35 (March 1971): 290-294.
- Ravitch, D. 2004. **A Consumer's Guide to High School History Textbooks**. Washington, D.C. : Thomas B. Fordham Institute.
- Schneider, C. 2008. The Japanese History Textbook Controversy in East Asian Perspective, **The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science** 2008, pp.107-122. USA : the American Academy of Political and Social Science.
- Seguin R. 1989. **The Elaboration of School Textbooks Methodological Guide**. France : UNESCO.
- Sewall, G.T. 2004. **World History Textbooks: A Review (A Report of the American Textbook Council)**. New York : the American Textbook Council.
- The American Textbook Council. 2010. **Review Guidelines** [Online]. Available from: <http://www.historytextbooks.org/review.htm> [2010, January 3]
- The National Council for the Social Studies [NCSS]. 2009. **About National Council for the Social Studies** [Online]. Available from: <http://www.ncss.org/about> [2009, December 14]
- The State of Georgia, Department of Education. 2010. **2010 K-12 Social Studies Learning Resources Evaluation Rubric** [Online]. Available from: http://www.doe.k12.ga.us/ci_services.aspx?PageReq=CIServBooks [2009, November 20]

- The Texas Public Policy Foundation. 2002. **Social Studies Textbook Review**. Texas : the Texas Public Policy Foundation.
- The University of Nevada, College of Education. 2005. **Social Studies Textbook Evaluation Form** [Online]. Available from: <http://coe.nevada.edu/ckeeler/SSM/Materials/TextbookEvalForm.doc> [2009, November 15]
- The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO]. 2007. **A Comprehensive Strategy for Textbooks and Learning Materials**. France : UNESCO.
- UNESCO and Georg Eckert Institute for International Textbook Research. 2010. **UNESCO Guidebook on Textbook Research and Textbook Revision**. 2nd (ed.). Langenhagen : popdruck.
- Visser, C. 2010. Oral Presentation, the textbook factor in quality teaching and learning by the Textbook Development, **Education access & delivery challenges, Parliamentary Portfolio Committee on Basic Education (2010, May)**, pp.5. Cape Town : Parliamentary Monitoring Group.
- Wakerfield, J.F. 2006. Textbook Usage in the United States: the Case of U.S. History, **The International Seminar on Textbooks (Santiago Chile, 2006)**, pp.1-8. Santiago : Ministry of Education.
- Wright, D.L. 1987. Getting the Most Out of Your Textbook. **Newsletter available from the Teaching and Learning Center 8** (March 1987): 1-3.
- Yasar, O. 2009. A Comparative Analysis of Assessment and Evaluation Exercises Included in Geography Textbooks Written According to the 2005 Secondary Education Geography Curriculum and Textbooks of the Former Curriculum in Turkey. **International Journal of Progressive Education** Volume 5 Number 1 (2009): 1-24.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์พรทิพย์ สิงห์โตทอง

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

2. อาจารย์อุ๋นจิต นาคนคร

ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. นายเอกรินทร์ สีมหาศาล

ผู้จัดการฝ่ายวิชาการ บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด

ภาคผนวก ข

แบบวิเคราะห์หนังสือเรียนที่ใช้ในการวิจัย

แบบวิเคราะห์หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่าง พ.ศ.2533-2553

ชื่อหนังสือ: ..... ระดับชั้น: .....

ผู้แต่ง/เรียบเรียง: .....

ผู้จัดทำ: .....

ปีที่พิมพ์: ..... ครั้งที่พิมพ์: ..... จำนวนที่พิมพ์: .....

1. ด้านเนื้อหา

1.1 ความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเรียนกับหลักสูตรการศึกษา

รายการวิเคราะห์	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควรปรับปรุง (2)	ควรปรับปรุง อย่างยิ่ง (1)
1. ความสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ¹ ของกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม					
2. ความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ แกนกลาง ² ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม					

¹ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2533 กำหนดเป็นจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสังคมศึกษา และหลักสูตร พ.ศ.2544 กำหนดเป็นมาตรฐานช่วง
ชั้นที่ 3

² หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2533 กำหนดเป็นคำอธิบายรายวิชาหรือหัวข้อเรื่องของรายวิชา และหลักสูตร พ.ศ.2544 กำหนดเป็นสาระ
การเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3

1.2 ความเหมาะสมของเนื้อหาด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดทางสังคมศึกษาและวุฒิภาวะของนักเรียน

รายการวิเคราะห์	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควรปรับปรุง (2)	ควรปรับปรุง อย่างยิ่ง (1)
1. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา					
2. เนื้อหามีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะบูรณาการ					
3. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของนักเรียน					
4. เนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบมีความทันสมัย นำเสนอข้อค้นพบใหม่และสอดคล้องกับสภาพสังคม					
5. เนื้อหาให้ความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง					
6. เนื้อหา มีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
7. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาสังคม					
8. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา					
9. เนื้อหา มีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม					
10. เนื้อหา มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ					

รายการวิเคราะห์	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควรปรับปรุง (2)	ควรปรับปรุง อย่างยิ่ง (1)
11. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยมด้าน คุณธรรม จริยธรรม					
12. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติ ตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข					
คะแนนรวม/ค่าเฉลี่ย/แปลความ					

รายละเอียดการวิเคราะห์: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการนำเสนอเนื้อหาและการส่งเสริมการเรียนรู้

รายการวิเคราะห์	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควรปรับปรุง (2)	ควรปรับปรุง อย่างยิ่ง (1)
1. การจัดลำดับเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่อง และหัวข้อ					
2. การอธิบายเนื้อหาและการยกตัวอย่างประกอบ					
3. การใช้สำนวนภาษาในการเขียน					
4. การใช้คำศัพท์เฉพาะและการอธิบายความหมาย					
5. ความเหมาะสมของขนาดและสีตัวอักษร					
6. การใช้ตัวอักษรลักษณะต่างกัน เพื่อแสดง ความสำคัญ ของหัวข้อ และข้อความที่น่าสนใจ					
7. ความเหมาะสมของจำนวนภาพประกอบ แผนที่ ตาราง และผังกราฟิกกับเนื้อหา					
8. ความเหมาะสมของลักษณะภาพประกอบ					
9. การจัดวางและการอธิบายภาพประกอบ					
10. การนำเสนอแผนที่ ตาราง และผังกราฟิก					
11. การสรุปเนื้อหาท้ายบท					
12. การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล					

รายการวิเคราะห์	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควรปรับปรุง (2)	ควรปรับปรุง อย่างยิ่ง (1)
13. ความครอบคลุมของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบทกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา					
14. ความหลากหลายของกิจกรรม เสนอแนะและคำถามท้ายบท					
15. การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้					
คะแนนรวม/ค่าเฉลี่ย/แปลความ					

รายละเอียดการวิเคราะห์: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านองค์ประกอบทางกายภาพและส่วนประกอบของหนังสือเรียน

รายการวิเคราะห์	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควรปรับปรุง (2)	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (1)
1. ความเหมาะสมของขนาดรูปเล่ม					
2. คุณภาพของปก					
3. คุณภาพของกระดาษเนื้อใน					
4. คุณภาพของการเข้าเล่ม					
5. คุณภาพของการพิมพ์					
6. ความเหมาะสมของการจัดหน้า					
7. การแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหนังสือเรียน					
8. ลักษณะของคำนำ					
9. ลักษณะของสารบัญ					
10. ลักษณะของบรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิง					
11. ลักษณะของภาคผนวกหรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม					
12. ลักษณะของอภิธานศัพท์หรือการอธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะ					
13. ลักษณะของดัชนี					
คะแนนรวม/ค่าเฉลี่ย/แปลความ					

รายละเอียดการวิเคราะห์: .....

.....

ภาคผนวก ค

รายชื่อหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

รายชื่อหนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 เล่ม มีรายชื่อและรายละเอียดแสดงไว้ตามลำดับของหลักสูตรการศึกษา ดังนี้

1. หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของหนังสือเรียนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาบังคับแกน และรายวิชาเลือกเสรีพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 เล่ม มีรายชื่อและรายละเอียดจำแนกเป็นรายวิชา ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

รายวิชา	ผู้จัดทำ	ผู้แต่ง/เรียบเรียง	ครั้งที่พิมพ์/ ปีที่พิมพ์
ส 305 โลกของเรา	1. กระทรวงศึกษาธิการ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
	2. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด	นายประเสริฐ วิทยารัฐ และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
	3. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายกระมล ทองธรรมชาติ และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
ส 306 ประเทศ ของเรา 4	4. กระทรวงศึกษาธิการ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
	5. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด	นายประเสริฐ วิทยารัฐ และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
	6. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายกระมล ทองธรรมชาติ และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536

รายวิชา	ผู้จัดทำ	ผู้แต่ง/เรียบเรียง	ครั้งที่พิมพ์/ ปีที่พิมพ์
ส 0112 พระพุทธศาสนา	7. กระทรวงศึกษาธิการ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
	8. บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนา- พานิช จำกัด	นายอมร ไสภณวิเชษฐวงศ์ และนายกวี อิศริวรรณ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2537
	9. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
ส 0113 พระพุทธศาสนา	10. กระทรวงศึกษาธิการ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536
	11. บริษัท สำนักพิมพ์ พัฒนาพานิช จำกัด	นายอมร ไสภณวิเชษฐวงศ์ และนายกวี อิศริวรรณ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2537
	12. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2536

**2. หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**

หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 เล่ม มีรายชื่อและรายละเอียดจำแนกเป็นรายสาระการเรียนรู้
พื้นฐาน ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

สาระการเรียนรู้ พื้นฐาน	ผู้จัดทำ	ผู้แต่ง/เรียบเรียง	ครั้งที่พิมพ์/ ปีที่พิมพ์
สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)	1. กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
	2. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา- พานิช จำกัด	นายจรูส พยัคฆราชศักดิ์ และนายทวี อิศริวรรณ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
	3. บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
สาระหน้าที่ พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม สาระ เศรษฐศาสตร์ และสาระ ภูมิศาสตร์	4. กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
	5. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา- พานิช จำกัด	นายชูวงศ์ ฉายะบุตร และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
	6. บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายกระมล ทองธรรมชาติ และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
สาระ ประวัติศาสตร์	7. กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2551
	8. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา- พานิช จำกัด	นายไพฑูรย์ มีกุล และ นายทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546
	9. บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายณรงค์ พ่วงพิศ นายวุฒิชัย มูลศิลป์ และ นางสาวชานิต ทุมวัฒนะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2546

3. หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หนังสือเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 เล่ม มีรายชื่อและรายละเอียดจำแนกเป็นรายวิชาพื้นฐาน ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

รายวิชาพื้นฐาน	ผู้จัดทำ	ผู้แต่ง/เรียบเรียง	ครั้งที่พิมพ์/ ปีที่พิมพ์
สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (พระพุทธศาสนา)	1. กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2553
	2. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา- พานิช จำกัด	นายจรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ	ไม่ระบุครั้ง และปีที่พิมพ์
	3. บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายวิทย์ วิศทเวทย์ และ นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก	พิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ระบุปีที่ พิมพ์
สาระหน้าที่ พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตใน สังคม สาระ เศรษฐกิจศาสตร์	4. กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2553
	5. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา- พานิช จำกัด	นายธวัช ทนโตภาส และคณะ	ไม่ระบุครั้ง และปีที่พิมพ์
และสาระ ภูมิศาสตร์	6. บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายกระมล ทองธรรมชาติ และคณะ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2553

รายวิชาพื้นฐาน	ผู้จัดทำ	ผู้แต่ง/เรียบเรียง	ครั้งที่พิมพ์/ ปีที่พิมพ์
สาระ ประวัติศาสตร์	7. กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2553
	8. บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา- พานิช จำกัด	นายไพฑูรย์ มีกุล และคณะ	ไม่ระบุครั้ง และปีที่พิมพ์
	9. บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด	นายณรงค์ พ่วงพิศ และ นายวุฒิชัย มูลศิลป์	พิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ระบุปีที่ พิมพ์

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวิทยา ยุวภูษิตานนท์ เกิดวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ.2525 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนทวิธาภิเศก ในปีการศึกษา 2542 และปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา เกียรตินิยมอันดับ 2 จากมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ในปีการศึกษา 2546 ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2551